

**UCHWAŁA NR XIV/100/15
RADY MIEJSKIEJ W BEŁCHATOWIE**

z dnia 29 października 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022”.

Na podstawie art. 7 ust.1 i art.18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1515), Rada Miejska w Bełchatowie uchwala co następuje :

§ 1. Uchwala się „Strategię Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022”, w brzmieniu jak w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. 1. Traci moc uchwała nr 32/VI/2001 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 28 czerwca 2001r. w sprawie zatwierdzenia „Strategii Rozwoju Gminy Miasta Bełchatów”.

2. Traci moc uchwała nr XXIII/236/04 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 24 czerwca 2004r. w sprawie zmian do „Strategii Rozwoju Gminy Miasta Bełchatów”.

3. Z dniem 31 grudnia 2015 traci moc uchwała nr XXXV/242/09 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 26 lutego 2009r. w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2009-2015”.

4. Z dniem 31 grudnia 2015 roku traci moc uchwała nr VIII/64/11 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 26 maja 2011r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXV/242/09 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 26 lutego 2009r. w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2009-2015”

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Bełchatowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Wiceprzewodniczący Rady
Miejskiej w Bełchatowie**

Józef Wodziński

Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022

Opracował:
Zespół Zadaniowy
ds. aktualizacji
Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa

Bełchatów 2015

SPIS TREŚCI

PROCES AKTUALIZACJI – METODYKA.....	5
-------------------------------------	---

CZĘŚĆ I – Diagnoza stanu rozwoju społeczno - gospodarczego wraz z syntezą tematyczną..... 7

I. POŁOŻENIE MIASTA I JEGO OBSZAR	7
1. KOMUNIKACJA DROGOWA.....	9
2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA	9
3. KOMUNIKACJA LOTNICZA	9
4. INFRASTRUKTURA DROGOWA	9
II. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE ROZWOJU MIASTA	11
III. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	13
1. RZEŹBA TERENU I WARUNKI GEOLOGICZNO - GRUNTOWE	13
2. WARUNKI GLEBOWE I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW	13
3. WODY POWIERZCHNIOWE	14
4. WODY PODZIEMNE	15
5. WARUNKI KLIMATYCZNE I AEROSANITARNE	15
6. WARUNKI AKUSTYCZNE	17
7. ZIELEŃ MIASTA.....	17
7.1. OBSZARY ZIELENI NIEURZĄDZONEJ.....	18
7.2. ZIELEŃ URZĄDZONA	18
8. TERENY DOLINY RZECI RAKÓWKI I JEJ DOPŁYWÓW	24
9. POMNIKI PRZYRODY.....	25
10. UŻYTKI EKOLOGICZNE.....	25
IV. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	27
V. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	31
1. KULTURA	31
1.1. WARTOŚCI I ZASOBY KULTUROWE MIASTA.....	31
1.2. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA	33
1.3. FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI PLACÓWEK KULTURALNYCH.....	35
2. EDUKACJA	39
2.1. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE	39
3. SPORT I REKREACJA	53
4. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	60
5. OCHRONA ZDROWIA	62
6. POMOC SPOŁECZNA	67
7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE, OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA I PRZECIWPOWODZIOWA..	75
8. AKTYWNOŚĆ DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE MIASTA BEŁCHATOWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, W TYM STOWARZYSZEŃ.....	81
VI. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	89
1. KOMUNIKACJA	89

1.1.	POWIĄZANIA Z OTOCZENIEM ZEWNĘTRZNYM	90
1.2.	UKŁAD ULICZNY.....	90
1.3.	KOMUNIKACJA ZBIOROWA	92
2.	WODOCIĄGI I KANALIZACJA.....	94
2.1.	WODOCIĄGI	96
3.	ZASILANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ TERENU MIASTA	100
4.	GOSPODARKA ODPADAMI	101
5.	GAZYFIKACJA	106
6.	GOSPODARKA CIEPLNA	108
VII.	MIESZKALNICTWO	110
1.	TERENY MIESZKANIOWE WEDŁUG PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	110
2.	STRUKTURA I STAN ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH	111
3.	ZASIEDLENIE ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH	113
4.	STAN TECHNICZNY ZASOBÓW	113
5.	WARUNKI MIESZKANIOWE I OPŁATY ZA MIESZKANIA.....	114
6.	POLITYKA MIESZKANIOWA ZAKŁADÓW PRACY	114
7.	POTRZEBY I PROGNOZY MIESZKANIOWE	114
8.	GOSPODAROWANIE ZASOBAMI MIESZKANIOWYMI	115
VIII.	GOSPODARKA	116
1.	BEZROBOCIE I RYNEK PRACY W BEŁCHATOWIE	116
2.	POZIOM WYNAGRODZEŃ.....	126
3.	UŻYTKOWANIE GRUNTÓW NA TERENIE BEŁCHATOWA.....	126
4.	OKRĘG PALIWOWO-ENERGETYCZNY	131
5.	PODMIOTY GOSPODARCZE W BEŁCHATOWIE I ICH STRUKTURA	133
6.	BEŁCHATOWSKO – KLESZCZOWSKI PARK PRZEMYSŁOWO-TECHNOLOGICZNY	140
7.	STREFA INWESTYCYJNA I PROMOCJA GOSPODARCZA.....	141
8.	TURYSTYKA	143
IX.	ANALIZA SYTUACJI FINANSOWEJ.....	150
1.	DOCHODY BUDŻETOWE	150
2.	WYDATKI BUDŻETOWE	155
3.	INFORMACJA O STANIE ZADŁUŻENIA	161
4.	PROJEKCJA BUDŻETU MIASTA BEŁCHATOWA NA LATA 2015 – 2022	163
X.	ANALIZA SWOT	171
XI.	SPIS RYSUNKÓW W CZĘŚCI I	175
XII.	SPIS TABEL W CZĘŚCI I	175
XIII.	SPIS WYKRESÓW W CZĘŚCI I.....	177

Część II - Kierunki działań na rzecz rozwoju Miasta Bełchatowa.....180

1.	WPROWADZENIE.....	182
2.	WIZJA I MISJA.....	182
3.	OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	183
4.	WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	198
1.2.	UWAGI OGÓLNE	198
1.3.	NARZĘDZIA INSTYTUCJONALNO-ORGANIZACYJNE WME	199
1.4.	WDRAŻANIE	199
1.5.	MONITORING	200
1.6.	EWALUACJA	201
1.7.	WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU MIASTA NA LATA 2015-2022.	203
1.6.1.	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH W OBSZARZE INWESTYCYJNYM	203
1.6.2.	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH W OBSZARZE SPOŁECZNYM	206
1.6.3.	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH W OBSZARZE GOSPODARCZYM	216
5.	SPÓJNOŚĆ STRATEGI Z DOKUMENTAMI NADRZĘDNymi	222
6.	WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W DOKUMENCIE	230

PROCES AKTUALIZACJI - METODYKA

W związku z rozpoczęciem nowego okresu programowania Unii Europejskiej, którego ramy czasowe wyznaczają lata 2014 - 2020 oraz z zakończeniem prac nad dokumentami programowymi, nastąpiła potrzeba zaktualizowania funkcjonującej w Bełchatowie Strategii Rozwoju Miasta. W dniu 18 marca 2014 roku Prezydent Miasta Bełchatowa wydał Zarządzenie w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego ds. aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa oraz przyjęcia zasad i trybu aktualizacji Strategii. Prace nad Strategią rozpoczęto od przygotowania diagnozy za lata 2007 - 2013 oraz w najistotniejszych kwestiach za rok 2014, w trzech obszarach: społecznym, gospodarczym i inwestycyjnym. Przygotowaniem opracowań poszczególnych obszarów zajął się Zespół Zadaniowy, który przygotował diagnozę na podstawie opracowań własnych oraz danych statystycznych GUS. Jedną z najważniejszych zasad aktualizacji Strategii Miasta Bełchatowa jest współudział mieszkańców w jej tworzeniu. Niniejszym w ramach sporządzania diagnozy w dn. 16-27 czerwca 2014 roku przeprowadzono badania ankietowe na terenie Miasta. Ich celem było zebranie informacji dotyczących kluczowych działań i inicjatyw służących rozwojowi społeczno - gospodarczemu Miasta. Ankieta skierowana została do dwóch podstawowych grup interesariuszy: mieszkańców oraz przedsiębiorców. Formularze ankiety dostępne były zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej. Wersja elektroniczna ankiety została opublikowana na stronie www.belchatow.pl/strategia, na profilu [facebook.com/miastobelchatow](https://www.facebook.com/miastobelchatow) oraz w telewizji TKB Dolsat. Ankieta została również wysłana bezpośrednio do 173 przedsiębiorców oraz zamieszczona na stronie www.invest.belchatow.pl. Wypełnione kwestionariusze papierowe można było wrzucić do urn znajdujących się w 14 lokalizacjach (m.in. szkoły, szpital, kościół, urzędy). Zakładana liczebność próby wynosiła 1% populacji mieszkańców Miasta w wieku od 15 roku życia (n=510). W sumie podczas badań sondażowych uzyskano 974 ankiety. Wśród przedsiębiorców zakładana liczebność próby wynosiła (n=55). Podczas badań ankietowych uzyskano 60 wypełnionych ankiet. W sumie ankiety wypełniło 1 034 osób (w tym: 974 mieszkańców oraz 60 przedsiębiorców). Większość ogólnej liczby respondentów stanowiły kobiety (56,6%) w wieku od 18 do 44 roku życia (30,9%). Mężczyźni stanowili 41% wszystkich ankietowanych osób. Również w tej grupie najliczniejsze były osoby w kategorii wiekowej 18 - 44 lata (21,3%). Pod względem wykształcenia najchętniej wypełniały kwestionariusz osoby, które ukończyły studia wyższe (35%) oraz posiadające wykształcenie średnie (25%). Na podstawie informacji i dokumentów przygotowanych przez członków Zespołu Zadaniowego oraz na podstawie raportu z badań ankietowych, przystąpiono do opracowania kierunków działań na rzecz rozwoju dla Miasta Bełchatowa, która została opisana w części II dokumentu. Sporządzono analizę słabych i mocnych stron Miasta oraz szans i zagrożeń (SWOT) w obszarze społecznym, inwestycyjnym i gospodarczym. W oparciu o analizę opracowano cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań wraz z miernikami. Zadaniem Strategii jest określenie głównych celów strategicznych nastawionych na formułowanie perspektywicznych celów rozwoju społeczno-gospodarczego zagospodarowania przestrzennego Miasta.

Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022

cz.I
Diagnoza stanu rozwoju społeczno
- gospodarczego

CZĘŚĆ I - Diagnoza stanu rozwoju społeczno - gospodarczego.

I. POŁOŻENIE MIASTA I JEGO OBSZAR

Bełchatów to Miasto położone w centralnej części Polski, będące jednym z większych ośrodków miejskich województwa łódzkiego. Bełchatów jest zlokalizowany 51 km na południe od Łodzi nad rzeką Rakówką na Wysoczyźnie Bełchatowskiej.

Rysunek 1 Położenie geograficzne Miasta Bełchatów na tle Polski

Źródło: @2014GeoBasis-DE-BKG(@2009), Google.

1. Komunikacja drogowa

Powiązanie komunikacyjne pod względem regionalnym i ponadregionalnym Bełchatowa jest zapewnione przez trzy drogi:

- Droga krajowa nr 74 - łącząca Walichnowy z przejściem granicznym z Ukrainą w miejscowości Zosin, biegnąca przez Wieluń, Bełchatów, Piotrków Trybunalski, Sulejów, Żarnów, Miedziana Góra, Kielce, Łagów, Opatów, Annopol, Kraśnik, Modliborzyce, Janów Lubelski, Frampol, Szczepleszyn, Zamość, Hrubieszów;
- Droga wojewódzka nr 484 z Kamieńską do Buczek - zapewnia skomunikowanie z drogą krajową nr 91 (węzeł Kamieński) oraz za pośrednictwem drogi wojewódzkiej nr 483 z drogą krajową nr 12 (węzeł Buczek);
- Droga wojewódzka nr 485 z Bełchatowa do Pabianic - zapewnia skomunikowanie z drogą krajową nr 12 (węzeł w Wadlewie).

W pobliżu Bełchatowa, przez Piotrków Trybunalski, przebiegać będzie autostrada A1 relacji Gdańsk - Toruń - Łódź - Częstochowa - Gliwice - Ostrawa (Czechy). W chwili obecnej oddany jest odcinek Łódź - Gdańsk. Skomunikowanie z tą drogą zapewnione będzie za pośrednictwem drogi krajowej nr 74 (węzeł w Piotrkowie Trybunalskim) oraz za pośrednictwem drogi wojewódzkiej nr 484 (węzeł w Kamieńsku). Jedynie niewielki fragment powyższej autostrady w okolicy Bełchatowa - zlokalizowany w okolicy Piotrkowa Trybunalskiego - jest aktualnie oddany do użytku. Odcinek przebiegający w okolicach węzła w Kamieńsku ma aktualnie status „w przygotowaniu”.

Status „w realizacji” ma również obwodnica Bełchatowa. Inwestycja ma na celu przeniesienie ruchu kołowego drogi krajowej nr 74 z centrum Bełchatowa na jego obrzeża. Przebieg drogi krajowej przez centrum Miasta znacząco zwiększa liczbę pojazdów na ulicach miejskich, dodatkowo stanowiąc istotne zagrożenie, ze względu na korzystanie z tych dróg przez pojazdy przewożące ładunki niebezpieczne. Budowa obwodnicy w istotny sposób wpłynie na ograniczenie wielkości ruchu samochodowego, a w szczególności ciężarowego, w centrum Miasta.

2. Komunikacja kolejowa

Bełchatów aktualnie nie ma zapewnionej bezpośredniej komunikacji kolejowej w ruchu pasażerskim. Przebiegająca przez Bełchatów linia kolejowa nr 24 technicznie zapewnia skomunikowanie z linią kolejową nr 1 relacji Warszawa - Koluszki - Piotrków Trybunalski - Lubliniec/Częstochowa - Katowice. W latach 1987 - 2000 obsługiwała ruch pasażerski. Od roku 2000 obsługuje jedynie ruch towarowy na potrzeby PGE GiEK SA Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz PGE GiEK SA Oddział Elektrownia Bełchatów oraz dla firm Auto-Cat Sempertans.

(Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Linia_kolejowa_nr_24)

3. Komunikacja lotnicza

Najbliższym portem lotniczym o znaczeniu krajowym oraz międzynarodowym dla Bełchatowa jest Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta w Łodzi. Obsługuje on stałe połączenia do ważniejszych miast Polski i Europy. Innym lotniskiem zlokalizowanym w okolicach Bełchatowa jest położone na północ od Miasta, lotnisko wojskowe - Port Lotniczy Łódź - Łask. Stacjonuje na nim obecnie 32 Baza Lotnictwa Taktycznego, która pełni ważną funkcję w systemie obronnym Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Infrastruktura drogowa

W sieci dróg gminnych powiatu bełchatowskiego w roku 2012 dominowały drogi o nawierzchni twardej. W porównaniu do sieci dróg gminnych ogólnokrajowych oraz województwa łódzkiego, w Bełchatowie sieć dróg o nawierzchni twardej oraz twardej ulepszonej jest zdecydowanie bogatsza. W porównaniu z rokiem 2007, w roku 2012

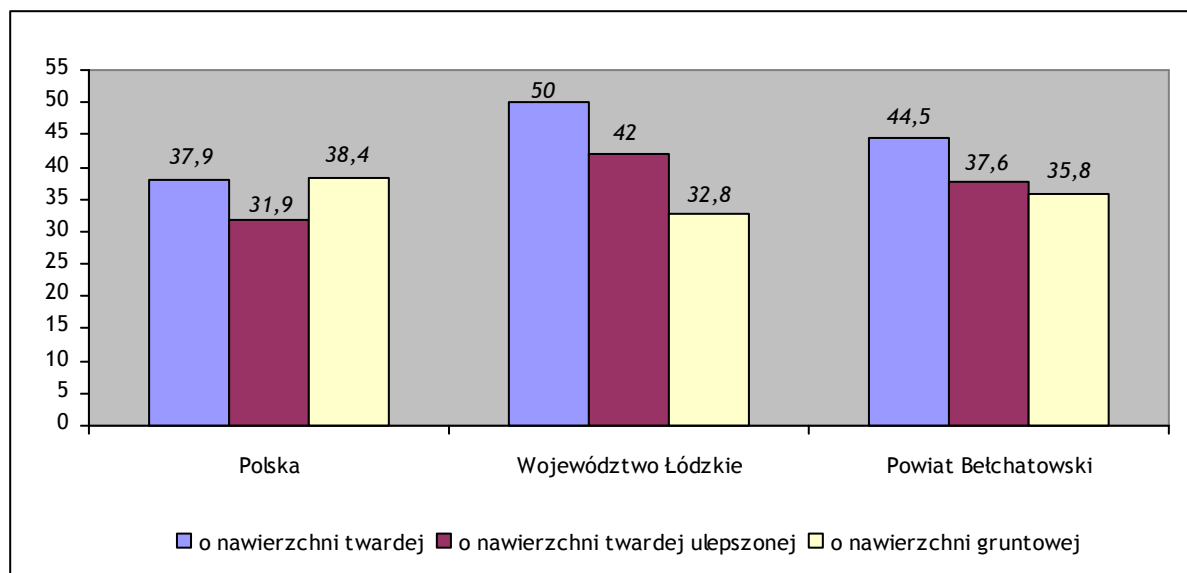
w powiecie bełchatowskim, kosztem dróg o nawierzchni gruntowej, zwiększyła się ilość dróg o nawierzchni twardej oraz twardej ulepszonej.

Wykres Nr 1. Gęstość sieci dróg gminnych w roku 2007 [km/100 km²]

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres Nr 2. Gęstość sieci dróg gminnych w roku 2012 [km/100 km²]

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

II. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE ROZWOJU MIASTA

Najstarszą częścią Bełchatowa są Grocholice, które jako osada istniały już w XIII wieku. W 1485 roku zostały podniesione do rzędu miast. Od tego roku do 1870 były miastem w dobrach kapituły gnieźnieńskiej. W granicach administracyjnych Bełchatowa są od 1977 roku. Z kolei najstarsza, a jednocześnie pierwsza wzmianka o Bełchatowie pochodzi z 1391 roku. Wówczas to tereny, na których powstało Miasto Bełchatów z częścią Ziemi Wieluńskiej i Sieradzkiej otrzymał założyciel i pierwszy właściciel osady Bełchat herbu Topór. Od 1405 roku jego ród używał nazwiska Bełchacki. W XVI wieku właścicielami miasta stała się rodzina Kowalewskich herbu Prus III. Mikołaj i Zofia z Bykowskich Kowalewscy ufundowali drewniany kościół i klasztor w 1617 roku. W pierwszym ćwierćwieczu XVIII wieku dobra bełchatowskie przeszły w posiadanie rodziny Rychłowskich - Stanisława Rychłowskiego herbu Nałęcz i jego brata Franciszka - prowincjała klasztoru franciszkanów w Bełchatowie. Obaj bracia doprowadzili do dużego rozkwitu miasta, podjęli również starania w kierunku podniesienia Bełchatowa do rzędu miast. Formalny przywilej miejski Bełchatów uzyskał od króla Augusta III Sasa w I połowie XVIII wieku.

Dziewiętnastowieczna historia Bełchatowa związana jest z rodziną Kaczkowskich herbu Świnka. W 1801 roku dzierżawca Bełchatowa - Józef Kaczkowski - założył pierwszą manufakturę włókienniczą. Od tego momentu miasto powoli traciło charakter rzemieślniczo - rolniczy, stając się prężnym ośrodkiem włókiennictwa. Dzięki staraniom Kaczkowskich wzniesiono kościół ewangelicki, utworzono szkołę elementarną, zorganizowano pocztę, aptekę, utworzono szosę Piotrków - Wieluń przez Bełchatów, jak również podjęto starania o nadanie miastu herbu. Po upadku powstania styczniowego dobra Kaczkowskich zostały zlicytowane i sprzedane w 1867 roku Ernstowi Ludendorfowi, następnie Reinholdowi Spillerowi. W dniu 10 września 1870 roku Bełchatów przestał być miastem i został oddany pod zarządek gminy Bełchatówek.

W 1887 roku nieruchomość poprzednich właścicieli miasta kupił Henryk Hellwig z Tuszyna legitymujący się obywatelstwem francuskim z 1816 roku. Niedaleko dworu założył browar, w którym produkowano piwo bardzo cenione w całej guberni piotrkowskiej. Hellwigowie mieszkali w Bełchatowie przez trzy pokolenia, do 1943 roku. W znacznym stopniu przyczynili się do rozwoju gospodarczego i kulturalnego miasta.

Początek XX wieku charakteryzował się dynamicznym rozwojem gospodarczym Bełchatowa. W tym okresie uruchomiono bowiem kilka fabryk, wybudowano wiele domów, założono także bank, sąd, bibliotekę publiczną oraz wybudowano elektrownię dla potrzeb Miasta.

Na przełomie 1914 i 1915 roku w pobliżu Bełchatowa kilkakrotnie przechodził front. W sierpniu po krótkich walkach w okolicach Borowej Góry pojawili się w mieście Niemcy. Jednak już jesienią tego roku kontrofensywa Rosjan zmusiła Niemców do wycofania się. Od 4 do 6.XII stoczono walki pod Borową Górą. Rezultatem śmiałej ofensywy wojsk niemieckich było wycofanie się Rosjan. Wojska rosyjskie nie zdołały do końca wojny uzyskać utraconych obszarów. Dzięki porozumieniu niemiecko - austriackiemu podzielono gubernię piotrkowską. Austriacy objęli władzę w południowej części guberni piotrkowskiej ze stolicą w Lublinie. Niemcom przypadła północna część ze stolicą w Warszawie. Do końca wojny Bełchatów pozostawał pod okupacją austriacką. Miasto zostało odcięte od Łodzi linią demarkacyjną przebiegającą w rejonie Wadlewa.

W okresie międzywojennym przemysł włókienniczy przyczynił się do odbudowy Bełchatowa ze zniszczeń wojennych. Powstawały wówczas fabryki bawełniane, farbiarnie, wykończalnie, działół młyn motorowy, cegielnia oraz tartak. Do najważniejszych postaci bełchatowskiego przemysłu w okresie II Rzeczypospolitej można zaliczyć m.in.: P. Frajtaga, D. Barana, braci Działowskich, M. Warszawskiego. Ważnym wydarzeniem w dziejach Bełchatowa było przywrócenie praw miejskich w 1925

r. na mocy rozporządzenia Rady Ministrów RP z dnia 22 grudnia 1924 r. oraz nadanie herbu w 1937 r.

Dynamiczny rozwój Bełchatowa jako ośrodka włókienniczego został zahamowany przez wybuch II wojny światowej. Niedaleko Bełchatowa przebiegała linia obronna Wojska Polskiego. Do dnia dzisiejszego zachowały się resztki umocnień w rejonie Lubca, Księżego Młyna i Magdalenowa. Bardzo ważną rolę w tej wojnie miała odegrać Borowa Góra. Jej obrona miała powstrzymać natarcie wojsk niemieckich w kierunku Piotrkowa Trybunalskiego i Warszawy. Walki trwały od 3 września 1939 r. Ze względu na przewagę nieprzyjaciela żołnierze II Pułku Piechoty Legionów pod dowództwem pułkownika Ludwika Czyżewskiego zmuszeni zostali do wycofania się. 6 września do Bełchatowa wkroczyły pierwsze oddziały niemieckie. Miasto włączono bezpośrednio do Rzeszy, do tzw. "Kraju Warty". W Bełchatowie - ogłoszonym przez Niemców "miastem żydowskim" - utworzono getto dla ludności żydowskiej, w którym znalazło się około 5500 Żydów. Zlikwidowano je 11 sierpnia 1942 roku, a ludność wywieziono do obozu zagłady w Chełmnie nad Nerem i do getta w Łodzi.

19.01.1945 roku Bełchatów został wyzwolony przez Oddziały I Frontu Ukraińskiego. Po przeszło pięcioletniej okupacji miasto liczyło zaledwie 3,5 tys. mieszkańców (przed II wojną światową 12 tys.). Decyzją Rady Ministrów ze stycznia 1958 roku Bełchatów awansował do rangi miasta powiatowego.

Nowy etap w historii Miasta rozpoczął się w 1960 roku. Odkryto wówczas pokłady złóż węgla brunatnego w Piaskach koło Bełchatowa. Decyzja rządu o rozpoczęciu budowy zagłębia paliwowo - energetycznego zapadła w 1973 roku. W roku 1980 wydobyto pierwszy węgiel, w roku 1981 ruszył pierwszy blok energetyczny Elektrowni "Bełchatów", która pełną moc osiągnęła w 1988 roku.¹

Budowa elektrowni i kopalni skutkowałą wzrastającymi inwestycjami i zapotrzebowaniem na siłę roboczą. Należy pamiętać, że nie wszystkie dotyczyły w sposób bezpośredni budowy zespołu górniczo - energetycznego. Wprowadzono w życie szereg przedsięwzięć w obszarach takich, jak: infrastruktura komunikacyjna, gospodarka komunalna i mieszkaniowa, co skutkowało silnymi ruchami migracyjnymi, transformacją głównych źródeł utrzymania i całkowitą zmianą struktury zawodowej ludności (napływ wysoko wyspecjalizowanej kadry inżynierskiej, przestawienie się ludności miejscowej z tradycyjnego rolnictwa na przemysł ciężki).

Obecna sytuacja społeczno-kulturowa Bełchatowa to przede wszystkim efekt rozwoju przemysłu wydobywczego i energetycznego. Największa zmiana zaszła w strukturze rynku pracy. Duże zapotrzebowanie na pracowników w przemyśle wymagało dodatkowej siły roboczej, która była pozyskiwana na dwa sposoby: spośród okolicznych mieszkańców wsi, a także imigracji specjalistów z różnych dziedzin, potrzebnych do funkcjonowania tego typu działalności. Należy w tym miejscu wspomnieć o przybyszach z rejonu Turoszowa i Konina, gdzie górnictwo węgla brunatnego ma dłuższą historię, niż w przypadku okręgu bełchatowskiego. Byli to wykwalifikowani górnicy węgla brunatnego, którzy z powodu braków miejscowej kadry, byli niezbędni do rozpoczęcia wydobywania surowca. Wymagało to z jednej strony zintegrowanych programów szkoleniowych i przekwalifikowań oraz bazy oświatowej o profilu górniczo-energetycznym, a z drugiej strony rozbudowania infrastruktury socjalnej, drogowej, co miało zachęcić przybyszów do osiedlania w pobliżu. Jeszcze raz należy podkreślić, że taka sytuacja społeczno-kulturowa wymaga prowadzenia stałych działań w sferze polityki społecznej, zmierzających do wzmacniania tożsamości lokalnej.

¹ Fragment wydawnictwa "Spacerkiem po Bełchatowie. Krótki przewodnik historyczno-turystyczny". Opracowanie Muzeum Regionalne.

III. Środowisko przyrodnicze

1. Rzeźba terenu i warunki geologiczno - gruntowe

Bełchatów leży w obrębie Wysoczyzny Bełchatowskiej, która ma położenie wododziałowe między dorzeczami Wisły i Odry. Krajobraz wysoczyzny stanowi falista równina z pasmem ostańcowych wzgórz morenowych ukierunkowanych z północy na południe, związanych z maksymalnym zasięgiem zlodowacenia warciańskiego.

Najważniejszą rolę w formowaniu współczesnej rzeźby odegrały procesy związane z zanikiem lądolodu Widawki i Warty oraz erozyjne pogłębianie dolin rzecznych. Udział swój miały także procesy eoliczne, które doprowadziły do powstania wydym i terenów bezodpływowych.

W obrębie Miasta zaobserwować można efekty powyższych procesów. Dominującą formą ukształtowania powierzchni terenu Bełchatowa jest wysoczyzna morenowa płaska, rozcięta łagodnymi dolinami rzeki Rakówki i jej dopływów. Na terenie Miasta partie wysoczyznowe wyniesione są średnio 210 - 215 m n. p. m. i łagodnymi stokami (spadki 3 - 5%) opadają w kierunku doliny Rakówki i jej dopływów. Generalnie, Rakówka płynie przez Miasto w układzie północ - południe, a jej dno stanowiące taras zalewowy, ukształtowało się na poziomie 190 - 200 m n.p.m. W zachodniej części Miasta obserwuje się porośnięte lasem formy wydymowe o parabolicznych kształtach i wysokościach względnych od kilku do kilkunastu metrów, powstałe w wyniku procesów eolicznych. Są one cennym walorem przyrodniczym, urozmaicającym krajobraz okolic Bełchatowa. W wyniku procesów eolicznych, w niektórych obniżeniach powstały tereny bezodpływowe, w których rozwinęły się torfowiska, oczka wodne, tereny bagienne. Do takich miejsc należą niewielkie zbiorniki wodne Biały Ług i Duży Ług.

Pod względem geologicznym Bełchatów położony jest w obrębie Kredowej Niecki Łódzkiej - w jej południowej części, gdzie na węglanowych osadach kredowych zalegają w postaci płatów osady trzeciorzędowe, a wszystko to pokryte jest zwartym płaszczem utworów czwartorzędowych (średnio 35 m, a lokalnie może być znacznie więcej).

Ponieważ starsze utwory zalegają głęboko, o podłożu geologicznym Miasta decydują utwory czwartorzędowe. Osady te reprezentowane są przez utwory akumulacji lodowcowej, wodnolodowcowej, aluwialnej i eolicznej wykształcone w postaci piasków o różnej granulacji, glin i utworów piaszczysto - żwirowych. Na powierzchni terenu dominują utwory piaszczyste, często zaglinione, podścielone utworami gliniastymi. Gliny lokalnie spiaszczone, bezpośrednio na powierzchni występują rzadko. Najmłodsze utwory czwartorzędowe - holoceny budują dna współczesnych dolin. Są to utwory aluwialne i deluwialne występujące w postaci piasków o różnej granulacji i z różną zawartością części organicznych, glin humusowych oraz lokalnie namutów i torfów występujących głównie w dnach dolin i zagłębieniach terenu. Miąższość osadów holocenów w dolinie Rakówki przekracza 4,5 m.

2. Warunki glebowe i użytkowanie gruntów

Warunki glebowe na terenie Miasta są mało zróżnicowane z powodu dość jednorodnej budowy geologicznej warstw przypowierzchniowych. W rejonach występowania piasków gliniastych lub tam gdzie utwory gliniaste zalegają bliżej powierzchni mocnych i lekkich glin wykształciły się gleby zaliczane do wyższych klas bonitacyjnych (to jest III b - IV a). Pierwotne zasoby tych gruntów znacznie zmalały, bowiem znaczną ich część przejęto na potrzeby szybko rozwijającego się Miasta. Pozostałe, nie tworzą już zwartych powierzchni, występują płatowo w różnych częściach Miasta - rejon Domiechowic, północno - wschodnie rejony Miasta, rejon Politanic we wschodniej części oraz w Grocholicach we wschodnich rejonach terenów niezainwestowanych.

Głównie na terenie Miasta przeważają gleby słabszych klas bonitacyjnych. Jest to efekt zalegania utworów piaszczystych w warstwie przypowierzchniowej. Gleby

wytworzone na podłożu piasków są niskiej jakości, charakteryzują się niekorzystnymi wartościami fizycznymi, słabą urodzajnością i zaliczane są do V i VI klasy bonitacyjnej.

W dnach dolinnych i większych zagłębieniach terenowych wytworzyły się gleby bagienne i aluwialne pochodzenia mineralnego użytkowane jako łąki i pastwiska.

W przybliżeniu, powierzchnia poszczególnych klas bonitacyjnych na terenach sklasyfikowanych jako grunty rolne kształtuje się następująco:

- kl. III a - 15 ha,
- kl. III b - 54 ha,
- kl. IV a - 258 ha ,
- kl. IV b - 256 ha,
- kl. V - 474 ha,
- kl. VI - 173 ha.

Część użytków rolnych usytuowanych głównie w północnej części Miasta oraz w strefach dolinnych rzeki Rakówki i jej dopływów objęta jest systemem melioracji. W przypadku lokalizowania obiektów budowlanych na działkach rolniczych lub zmianie sposobu użytkowania gruntów zmeliorowanych należy przebudować urządzenia melioracyjne w sposób umożliwiający prawidłowe funkcjonowanie na terenach oddziaływania urządzeń melioracji wodnych.

3. Wody powierzchniowe

Główny układ hydrograficzny Miasta tworzą:

- Rzeka Rakówka - prawobrzeżny dopływ Widawki, płynąca przez środek Miasta z północy na południe,
- 3 lewobrzeżne dopływy Rakówki, z których dwa, w północno-wschodniej części Miasta, też są nazywane Rakówkami.

Rakówka jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Widawki i wpływa do niej w 53,9 kilometrze jej biegu w okolicy miejscowości Kuźnica Kaszewska. W całości znajduje się na obszarze powiatu bełchatowskiego. Źródło rzeki znajduje się poza granicami Miasta, na terenie gminy Bełchatów. Całkowita jej długość wynosi 22,5 km, powierzchnia zlewni - 147,5 km². Odcinek przepływający przez teren Miasta stanowi środkowy bieg rzeki, na którym koryto i brzegi rzeki zostały w znacznym stopniu uregulowane. Stan ilości wody w rzece zależy w głównej mierze od ilości opadów atmosferycznych. W części północnej Miasta, a także w rejonie Grocholic, rozwinięty jest system rowów melioracyjnych odprowadzających wody opadowe do Rakówki lub jej dopływów.

W granicach Miasta znajdują się również niewielkie zbiorniki. Większość z nich jest pochodzenia antropogenicznego i wykonano je w celach rekreacyjnych jako oczka wodne lub stawy rybne. Charakter naturalnych zbiorników mają oczka wodne „Biały Ług” oraz „Duży Ług” o łącznej powierzchni 5 ha, zlokalizowane na terenie kompleksu leśnego w zachodniej części Miasta. Na uwagę zasługuje zbiornik o pow. ok. 0,8 ha ulokowany w dolinie Rakówki przy parku Olszewskich.

Zgodnie z informacją o stanie środowiska na terenie powiatu bełchatowskiego przygotowaną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi Delegatura w Piotrkowie Tryb. w roku 2008 dokonano oceny stanu jednolitych części wód leżących w powiecie bełchatowskim. Stan ekologiczny Rakówki oceniono jako umiarkowany z tendencją do poprawy. Na przestrzeni kilku ostatnich lat zauważalna jest poprawa jakości wody w Rakówce. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz systematycznie prowadzony program rewitalizacji rzeki Rakówki przynoszą wymierne korzyści w postaci jej zarybiania i zaraczania.

4. Wody podziemne

W rejonie Bełchatowa występowanie wód podziemnych związane jest głównie z utworami kredy i czwartorzędu. Nieco mniejsze znaczenie gospodarcze mają formacje trzeciorzędowe, ponieważ trzeciorząd nie wszędzie występuje, a zasobność poziomu jest mała. Kredowe poziomy wodonośne: wapienie, wapienie margliste, margle i opoki są zbiornikami użytkowych wód głębinowych. Nośnikiem wód są strefy spękań szczelinowych, a ujmowane wody szczelinowo-krasowe wykazują ciśnienie hydrostatyczne. Stanowią one źródło zaopatrzenia w wodę Miasta Bełchatowa. Trzeciorzędowe osady miocenu i pliocenu nie mają znaczenia gospodarczego w okolicach Bełchatowa. Ich występowanie zostało stwierdzone w wypełnionych osadami trzeciorzędowymi rowach tektonicznych Grocholic i Dobrzelowa. Mają one bezpośredni kontakt hydrauliczny zarówno z wodami kredowymi, jak i czwartorzędowymi. Miąższość wodonośnej warstwy poziomu górnokredowego wynosi średnio 100 - 200 m. Wydajność uzyskiwana z jednego utworu jest zróżnicowana i wynosi przeważnie 30 - 80 m³/h. Są to wody dobrej jakości, średniotwarde i twarde o odczynie słabo kwaśnym i słabo zasadowym. Miasto Bełchatów zaopatrywane jest w wodę poprzez Ujęcie Wód Podziemnych „Myszaki - Niedyszyna”, zlokalizowane w północno - wschodniej części Miasta, przy ulicy Olsztyńskiej. Woda czerpana jest ośmioma studniami o głębokościach od 100 do 150 m z górnokredowego poziomu wodonośnego. Zasoby eksploatacyjne ujęcia udokumentowane są na poziomie 900,0 m³/h przy depresji 16 - 38 m. Obszar zasobowy ujęcia, zgodnie z dokumentacją hydrogeologiczną, to 194 km². Ujęcie obsługiwane jest przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji "WOD.- KAN." Sp. z o.o. dysponujący Laboratorium Analizy Wody. Na bieżąco prowadzony jest monitoring jakości wody pitnej na wyjściu ze stacji uzdatniania i w sieci wodociągowej. Ponadto wody badane są cyklicznie przez służby Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Badania wody przeprowadzane przez laboratoria potwierdzają dobrą jakość wody wydobywanej w Bełchatowie zarówno pod względem bakteriologicznym jak i fizykochemicznym.

Wody podziemne są w mniejszym stopniu narażone na degradację niż wody powierzchniowe. Są one lepiej chronione przed bezpośrednim oddziaływaniem z powierzchni poprzez glebę oraz warstwy skał tworzących tzw. strefę aeracji - ponad poziomem zwierciadła wody. Jednak znaczna część użytkowych wód podziemnych pochodzi z infiltracji wód powierzchniowych, opadów atmosferycznych i często zawiera zanieczyszczenia typowe dla zagospodarowania terenu, np. składowisk odpadów, obszarów upraw rolniczych czy aglomeracji miejsko - przemysłowych. Dlatego ważne jest podejmowanie wszelkich działań służących ochronie wód podziemnych.

5. Warunki klimatyczne i aerosanitarne

W regionalizacji rolniczo - klimatycznej obszar Miasta Bełchatowa zaliczany jest do Dzielnicy Łódzkiej. Występują tu łagodne zimy z okresami krótkotrwałych mrozów przeplatanych odwilżami. Dominuje wpływ wilgotnych mas powietrza polarno - morskiego oraz polarno - kontynentalnego. Przeważają wiatry z sektorów zachodnich (około 47 %) o niskich prędkościach. Stosunkowo znaczący udział mają wiatry z kierunków południowego /S/ i południowo - zachodniego /SW/ (około 27 %).

Według regionalizacji rolniczo - klimatycznej Gumińskiego, teren powiatu bełchatowskiego należy do X dzielnicy klimatycznej, o następującej charakterystyce:

- średnia temperatura roczna - 7,7 stopnia,
- średnia temperatura stycznia - minus 1,7 stopnia,
- średnia temperatura lipca - 17,4 stopnia,
- ilość opadu w roku - 576 mm,
- ilość dni mroźnych - 30-50 dni.

W obrębie Miasta, a zwłaszcza w jego centrum i w rejonach zwartej zabudowy wielorodzinnej warunki klimatyczne są nieco odmienne, niż na pozostałych terenach. Charakteryzuje je wyższa średnia temperatura, niższe promieniowanie słoneczne, niższa wilgotność oraz mniejsza prędkość wiatru.

Zjawiska te są niekorzystne dla stanu środowiska i warunków życia mieszkańców. Wpływają na gorszą cyrkulację i wymianę powietrza, a tym samym wzrost zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, przesuszenie gruntu, zwłaszcza w porze upałów letnich, gorszą kondycję zieleni w mieście. Zjawiska te w Bełchatowie nie są tak wyraźne, jak w dużych Miastach, niemniej jednak należy je brać pod uwagę przy projektowaniu ulic, osiedli, miejsc rekreacji.

Na jakość powietrza wpływ mają:

- emisja punktowa,
- emisja liniowa czyli komunikacyjna,
- emisja powierzchniowa.

Najpoważniejszym źródłem emisji punktowej na terenie powiatu bełchatowskiego jest Elektrownia „Bełchatów”. Wielkość emisji z elektrowni w decydujący sposób wpływa również na wartość emisji w całym województwie łódzkim. W skali całego województwa emisja z Elektrowni stanowi 40 % emisji zanieczyszczeń pyłowych i około 83 % wszystkich zanieczyszczeń gazowych wprowadzonych do powietrza. Mimo to, emisja z Elektrowni „Bełchatów” nie wpływa bezpośrednio na stan jakości powietrza w Miastach województwa łódzkiego. Jest to związane z dużą wysokością kominów (300 m), co wpływa na lepsze rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

Największymi źródłami emisji komunikacyjnych są główne arterie o dużym natężeniu ruchu, a zwłaszcza trasy tranzytowe oraz ulice śródmiejskich części Miasta. Źródło emisji komunikacyjnej znajduje się nisko nad ziemią, co sprawia, że zanieczyszczenia emitowane z silników pojazdów kumulują się w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ na jakość powietrza maleje wraz z odległością.

Poza emisją punktową i komunikacyjną na stan powietrza znaczny wpływ wywiera również emisja powierzchniowa (niska) pochodząca z lokalnych kotłowni węglowych i palenisk domowych.

W roku 2008 na terenie Miasta Bełchatowa pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza wykonywane były w punkcie pomiarów manualnych na osiedlu Okrzei, w 5 punktach pomiarów pasywnych zlokalizowanych na osiedlach mieszkaniowych i przy ważnych ciągach komunikacyjnych Miasta, obsługiwanych przez piotrkowską delegaturę WIOŚ na stacji automatycznej na osiedlu Przytorze, obsługiwanej przez „Elektrownię Bełchatów”. Wyniki tych badań wskazały na dotrzymywanie norm obowiązujących ze względu na zdrowie ludzi. W punkcie na osiedlu Okrzei średniodobowe stężenia SO_2 , NO_2 i pyłu zawieszonego BS, tak jak w latach poprzednich, kształtowały się na bardzo niskim poziomie. Maksymalne stężenie 24-godzinne dwutlenku siarki stanowiło zaledwie 12% wartości dopuszczalnej, stężenie średnioroczne dwutlenku azotu - 32% wartości Da, zaś stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego BS - 24% poziomu dopuszczalnego. Pomiary na stacji automatycznej na osiedlu Przytorze również wskazywały na niskie poziomy stężeń oznaczanych zanieczyszczeń. Maksymalne stężenie 24 - godzinne SO_2 , wynosiło 62,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowiło 50% normy, a średni roczny poziom tego zanieczyszczenia wynosił zaledwie 4,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Średnioroczne stężenie NO_2 osiągnęło wartość 15,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (39% poziomu dopuszczalnego), zaś średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM_{10} - 17,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (44% poziomu dopuszczalnego). Średniodobowe stężenie pyłu PM_{10} przekraczały wartość 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ tylko 5 razy w roku przy dozwolonych 35 dniach.

Wg „Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 r.” emisja punktowa głównych zanieczyszczeń nieznacznie maleje - głównie za sprawą największych dostawców energii elektrycznej i ciepłej. Uciążliwość emisji powierzchniowej nieznacznie rośnie, choćby z uwagi na stosowanie paliw gorszej jakości.

6. Warunki akustyczne

Ostatnie badania hałasu drogowego na terenie Bełchatowa przeprowadzono w roku 2012, a ich wyniki przedstawione zostały w „Raporcie o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012r.”. Na terenie Bełchatowa ulokowane zostały dwa referencyjne punkty pomiarowe:

- punkt BEŁ 01 usytuowany został przy ulicy 1-go Maja będącej fragmentem drogi powiatowej nr 1934E na parkingu położonym przy wylocie ulicy Stefana Okrzei. Mikrofon umieszczono w odległości 10 m od krawędzi jezdni na wysokości 4 m n.p.t.,
- przekrój pomiarowy BEŁ 02 umieszczono przy ulicy Wyszyńskiego, przy skrzyżowaniu z ulicą Królewską; punkt referencyjny (BEŁ 02r) - ulokowany został na terenie zielonym na północno - wschodnim narożniku skrzyżowania, drugi (BEŁ 02) znajdował się w odległości 100 m od jezdni ulicy Wyszyńskiego, na wysokości pierwszej linii zabudowy szeregowej jednorodzinnej.

Dla punktu pomiarowego usytuowanego przy ulicy 1-go Maja przeprowadzone pomiary wykazały występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zarówno w porze dnia jak i w porze nocy (w punkcie tym dla 2 dób w ciągu roku obliczone emisje hałasu nie przekroczyły wartości dopuszczalnej). Przekroczenia dla pory dnia wynoszą od 2,3 dB do 3,9 dB, zaś dla pory nocy przekroczenia mieszczą się w przedziale 1,7 - 7,4 dB. Obserwując zarejestrowane wartości dla pory dnia i wieczoru widać, że niewiele się różnią od siebie (ok. 2 dB) - nie widać wpływu pory roku czy dnia tygodnia na rejestrowane wartości. Wartości emisji hałasu pochodzącej od ulicy Wyszyńskiego w punkcie referencyjnym przy ulicy przekracza dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku o 6,8 dB dla pory dnia i o 9,1 dB dla pory nocy. W punkcie położonym w odległości 100 m od ulicy nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów. Powyższe wyniki badań mogą odzwierciedlać poziom hałasu także przy innych ulicach Miasta. Przyczynami tak niekorzystnej sytuacji akustycznej jest wzmożony ruch samochodowy związany z sąsiedztwem kopalni i elektrowni, przebiegający przez Miasto ruch tranzytowy oraz niezadowalający stan nawierzchni, przy ogólnym wzroście użytkowników dróg.

Kluczowym elementem przyczyniającym się do polepszenia środowiska akustycznego w Bełchatowie jest budowa planowanych obwodnic: „obwodnicy północnej” w ciągu drogi krajowej nr 8 i „obwodnicy wschodniej” w ciągu drogi wojewódzkiej nr 484. Ponadto ważna jest poprawa warunków ruchu drogowego zapewniająca większą płynność i przepustowość sieci drogowej oraz budowa i promowanie alternatywnych rozwiązań ograniczających ilość pojazdów mechanicznych poruszających się po ulicach miasta: budowa ścieżek rowerowych, promocja transportu zbiorowego, itd.

7. Zieleń Miasta

Miasto Bełchatów leży w obrębie Wysoczyzny Bełchatowskiej charakteryzującej się ciekawą strukturą geomorfologiczną z ciągiem wzgórz morenowych, pagórkami wydmyowymi i głównym działem wodnym Wisły i Odry. Występują tu tereny bezodpływowe, a całość rozcina dolina niewielkiej rzeki Rakówki - skrajnej w systemie wodnym Odry. Takie ukształtowanie powierzchni terenu wpływa na dużą różnorodność zarówno przyrody nieożywionej jak i szaty roślinnej.

Na terenie Miasta przestrzenie zielone tworzą: obszary zieleni nieurządzonej, w skład, której wchodzi trwałymi użytkami zielone i lasy oraz zieleni urządzona: parki, skwery, zieleni osiedlowa i uliczna. Istotnymi z punktu widzenia ekologicznego są tereny dolinne rzeki Rakówki i jej dopływów, jako szczególnie wartościowe dla Bełchatowa, zarówno

w formie urządzonej, jak i nieurządzonej a także użytki ekologiczne. Estetykę krajobrazu miejskiego podnoszą pomniki przyrody.

Największy udział w strukturze terenów zielonych mają lasy (543,94 ha), porastające głównie pagórki i wały wydmore w południowej i zachodniej części Miasta oraz trwałe użytki zielone (369 ha) występujące zwłaszcza w dolinie Rakówki i jej dopływów.

Lasy oraz trwałe użytki zielone Miasta są jednym z podstawowych elementów systemu przyrodniczego miasta i ostoją dla rodzimych gatunków flory i fauny.

7.1. Obszary zieleni nieurządzonej

a) Trwałe użytki zielone

Najwięcej tego typu powierzchni znajduje się w dolinie rzeki Rakówki oraz na obrzeżach Miasta, zwłaszcza w jego północno - wschodniej części. Są to łąki, pastwiska, czasem nieużytki. Wysoką wartość przyrodniczą mają niewielkie oczka wodne, znajdujące się zarówno na terenach rolnych i leśnych, jak i na terenach intensywnie zurbanizowanych. Miejsca te wraz ze zbiorowiskami roślinności szuwarowej rozwijającymi się w strefach brzegowych i otaczającymi starodrzewami, mają duże znaczenie dla zachowania lokalnej bioróżnorodności. Kępy rodzimych gatunków drzew znajdujące się na otwartych terenach użytków rolnych, łąk i pastwisk stanowią miejsca schronienia dla zwierząt.

Wiele tego typu obszarów i elementów środowiska przyrodniczego objętych zostało ochroną na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Warto nadmienić, iż w ramach prac projektowych, dotyczących wschodniej obwodnicy Miasta Bełchatowa, na podstawie inwentaryzacji przyrodniczej, odnotowano, wzdłuż cieku (dopływ rz. Rakówki), który przecina ul. Zdieszulicka oraz wzdłuż cieku, płynącego na północ od Kolonii Politanice obecność siedliska przyrodniczego - niżowy łąg jesionowo-olszowy Fraxino-Alnetum (*91E0 -3 - siedlisko priorytetowe), kwalifikującego ten obszar do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.

b) Lasy

Lasy są bardzo cennym elementem przyrodniczym Bełchatowa. Grunty leśne zajmują powierzchnię 561,81 ha, co stanowi 16,2% powierzchni gminy i jest stosunkowo wysokim wskaźnikiem dla gminy miejskiej.

Ich znaczenie przyrodnicze jest ogromne, począwszy od produkcji tlenu i retencji wody poprzez koncentrację dużych skupisk rodzimej flory i fauny, skończywszy na funkcji rekreacyjnej, edukacyjnej oraz gospodarczej. Roślinność leśna stanowi także ochronę dla wydym poprzez zapobieganie procesowi przewiewania piasku i ruchu wydym.

7.2. Zieleni urządzona

Bardzo duże znaczenie dla terenów zurbanizowanych ma zieleni urządzona Miasta, pełniąc funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne. Tereny zieleni urządzonej wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia w mieście, kształtowanie układów urbanistycznych, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter Miastu. Szata roślinna powinna wypełniać jak największe przestrzenie niezabudowane, zwłaszcza na dużych osiedlach mieszkaniowych.

a) Parki

W granicach Miasta znajduje się 8 obiektów parkowych, w tym trzy parki zabytkowe: jeden znajdujący się w rejestrze zabytków tj. park przy barokowym dworze z XVIII w. w Bełchatowie oraz park z XIX w. w Bełchatowie - Domiechowicach i park wiejski w Bełchatowie - Grocholicach będące w ewidencji konserwatorskiej.

- w centrum Miasta przy ulicy Kościuszki usytuowany jest Park Narutowicza, w który został po rewitalizacji oddany do użytkowania mieszkańcom 2010 r. Pozostawione zostały w parku cenne, kilkudziesięcioletnie drzewa: lipy drobnolistne, świerk kłujący, jesion wyniosły, klony srebrzyste, żywotnik zachodni, dąb czerwony;
- pomiędzy ulicami 19 Stycznia, Piłsudskiego, Wolności i Czyżewskiego zlokalizowany jest Park Wolności, zajmujący powierzchnię 1 ha. Park bogaty jest w starodrzew z licznymi drzewami liściastymi i iglastymi;
- na osiedlu Dolnośląskim usytuowany jest Park im. Jana Nowaka - Jeziorańskiego zajmujący powierzchnię ponad 9 ha. Na terenie parku znajdują się: place zabaw, boiska do tenisa, koszykówki, siatkówki, kometki, zbiornik wodny z kaskadą na górze widokowej, miasteczko ruchu drogowego, alejki, trawniki, kwietniki;
- na osiedlu Bińków znajduje się Park im. prof. Juliana Samużyły zajmujący powierzchnię 5,5 ha park został poddany modernizacji w 2002 r. Jest tu duża ilość (ponad 1700) drzew i krzewów liściastych, ponad 3 tys. roślin okrywowych, ponad 350 drzew i krzewów iglastych;
- Park 1000-Lecia przy ulicy Lipowej składa się z części parkowej i części leśnej. Na powierzchni ponad 4 ha znajdują się nasadzenia drzew i krzewów liściastych, krzewów iglastych, roślin okrywowych, pnączy w łącznej ilości około 2 tys. szt. Park był modernizowany w 2002 r.;
- na terenie Miasta zlokalizowany jest zabytkowy Park przy ulicy Rodziny Hellwiga nad rzeką Rakówką. Park wraz z barokowym dworem oraz terenem przylegającym do rzeki wpisany został w roku 1983 do rejestru zabytków. Jego powierzchnia wynosi 2,83 ha. Park posiada cenne drzewostany z licznie występującymi: klonami pospolitymi, lipami drobno-listnymi, topolą białą, czarną i osiką, robiniami akacjowymi, kasztanowcami, grabami i wierzbami. W obiekcie ma swą siedzibę Muzeum Regionalne w Bełchatowie. W parku znajduje się ścieżka geologiczna, w obrębie, której są zgromadzone okazy charakterystyczne dla ziemi bełchatowskiej, m.in. fragmenty skrzemieniastych pni drzew miocenów, węgiel brunatny oraz głązy narzutowe;
- ochronie prawnej podlega zespół dworsko - parkowy w Domiechowicach. Obecnie posiadłość jest własnością prywatną. W obrębie dziewiętnastowiecznego parku o powierzchni 5,04 ha znajdują się malownicze stawy. Występują tu interesujące gatunki drzew: platany klonolistne, buki czerwone, dęby błotne, daglezie zielone;
- przy ulicy Częstochowskiej zlokalizowany jest Park im. Józefa Markiewicza o powierzchni ponad 1 ha. Park posiada cenne okazy klonów, brzoź, grabów, buków, lip. Wiele drzew posadzono jeszcze przed II wojną światową.

b) Skwery

Skwery stanowią uzupełnienie zielonej bazy ekologicznej miasta, są ozdobą ulic i osiedli. Na uwagę zasługują m.in.:

- osiedle Przytorze - zajmujące łączną powierzchnię ponad 3 ha z terenami sportowo - rekreacyjnymi (boisko wielofunkcyjne, boisko do siatkówki plażowej, korty tenisowe, streetball, tor do gry w bule, place zabaw itd.);
- ul. Goetla i Czapliniecka o powierzchni 1,3 ha z zielenią urządzoną;
- tereny doliny rzeki Rakówki od ulicy 9 Maja w kierunku miejskiego targowiska z zielenią urządzoną wyposażeniem w ławki, trejaże, ciągiem spacerowym wzdłuż rzeki Rakówki;

- tereny doliny rzeki Rakówki na wysokości osiedla Okrzei od targowiska miejskiego: powierzchnia 1,6 ha z licznymi nasadzeniami drzew i krzewów;
- tereny sportowo - rekreacyjne znajdujące się na obszarze kilku hektarów położone wzdłuż rzeki Rakówki w rejonie osiedla Okrzei z boiskami: do piłki siatkowej plażowej, wielofunkcyjne, do koszykówki, tor do jazdy na rowerach, ścieżka zdrowia z 10 stacjami, plac zabaw.

Na osiedlu Dolnośląskim u zbiegu ulic Edwardów i Wyszyńskiego, w centralnym miejscu skweru, 14 października 2006 podczas Dni Papieskich posadzono Dąb Papieski. Sadzenie dębu odbyło się przy licznych udziałach mieszkańców Miasta. Żołędzie, z których wyhodowano sadzonki pochodzący z najstarszego dębu polskiego „Chrobry” rosnącego we wsi Piotrowice w województwie lubuskim. Żołędzie zostały pobłogosławione przez Ojca Świętego Jana Pawła II w Watykanie, podczas pielgrzymki polskich leśników w 2004 roku. W 2012 r. skwer poddano przebudowie. Wówczas to usytuowano na terenie skweru posąg z bloku kamiennego - rudego granitu - z popiersiem z odlewu brązu Jana Pawła II - daru węgierskiego miasta partnerskiego - Csongradu. Powiększono plac centralny wokół Dębu Papieskiego, oświetlono teren skweru, noszącego nazwę im. Jana Pawła II.

c) Zieleń osiedlowa i uliczna

Poza parkami i skwerami istotne znaczenie dla mieszkańców Bełchatowa ma zieleni osiedlowa i uliczna. Przy dużych osiedlach z wysoką zabudową i znaczących powierzchniach zagospodarowanych pod zabudowę, parkingi, drogi, konieczne jest wprowadzanie jak największej ilości roślinności w celu urozmaicenia monotonna krajobrazu. Ponadto drzewa i krzewy stanowią schronienie dla wielu gatunków ptaków przystosowanych do życia w warunkach miejskich. Tereny zieleni osiedlowej są sukcesywnie zagospodarowywane. Osiedla: Żołnierzy POW, Budowlanych północ i południe, Dolnośląskie - zostały w ciągu ostatnich kilku lat zagospodarowane poprzez wyposażenie w place zabaw, elementy małej architektury oraz nasadzenia drzew, krzewów. Poprawiono także komunikację pieszą.

Zieleni uliczną tworzą liczne drzewa, głównie liściaste, takie jak: klony, jesiony, lipy i inne. W pasach przyulicznych znajduje się dużo nowych nasadzeń drzew i krzewów. W miejscach, gdzie jest to możliwe, zakłada się żywopłoty. Roślinność ta jest najbardziej narażona na zniszczenie przez zanieczyszczenia komunikacyjne oraz zasolenie w okresie zimowym. Wybierane są więc najbardziej odporne gatunki, które oprócz walorów estetycznych sprawują także funkcję ochronną.

Ponadto na terenie Bełchatowa znajduje się sześć dużych pracowniczych ogrodów działkowych.

Obecnie w opiece Miasta Bełchatowa znajduje się 239 377 m² trawników przyulicznych, 831 512 m² powierzchni trawnikowych, 41 083 m² skupin krzewów, 5 200 m² powierzchni zajętej krzewami żywopłotowymi. Średnio w każdym roku zabiegom pielęgnacyjnym poddaje się ok. 2 800 szt. drzew.

Corocznie zwiększa się ilość nasadzeń na terenach zieleni. Ubytki w zasobach drzew i krzewów spowodowane są głównie ich złym stanem zdrowotnym. Aby zieleni miejska mogła spełniać funkcje ekologiczne i ochronne wymagana jest odpowiednia jej pielęgnacja polegająca na właściwym, fachowym przycinaniu, zwalczaniu szkodników, wycinaniu koniecznych do usunięcia konarów oraz drzew. Na terenie Bełchatowa prace takie powierzane są zawsze specjalistycznym firmom, posiadającym odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia.

Dbłość o estetykę i krajobraz, to elementy, które kreują pozytywny wizerunek Miasta.

Tabela Nr 1. Wielkość wskaźników charakteryzujących tereny zielone Bełchatowa w latach 2007 - 2013

Wskaźnik	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	jednostka miary
Powierzchnia parków spacerowo - wypoczynkowych	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	ha
Powierzchnia zieleni	12,6	14,6	15,8	17,5	17,5	18,0	18,0	ha
Powierzchnia terenów zieleni ulicznej	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	ha
Powierzchnia terenów zieleni osiedlowej	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	ha
Długość żywopłotów	1230	1230	1230	1230	1230	1230	1230	mb
Powierzchnia cmentarzy	13,9	13,9	13,9	13,9	13,9	13,9	13,9	ha
Powierzchnia lasów gminnych	19	19	24	24	24	24	24	ha
Nasadzenia drzew	269	2050	160	226	436	914	560	szt
Nasadzenia krzewów	4309	10822	4229	7231	6438	7236	12635	szt
Ubytki drzew	334	1156	218	416	596	1171	388	szt
Ubytki krzewów	185	0	1720	830	560	1967	805	szt

Źródło: opracowanie własne.

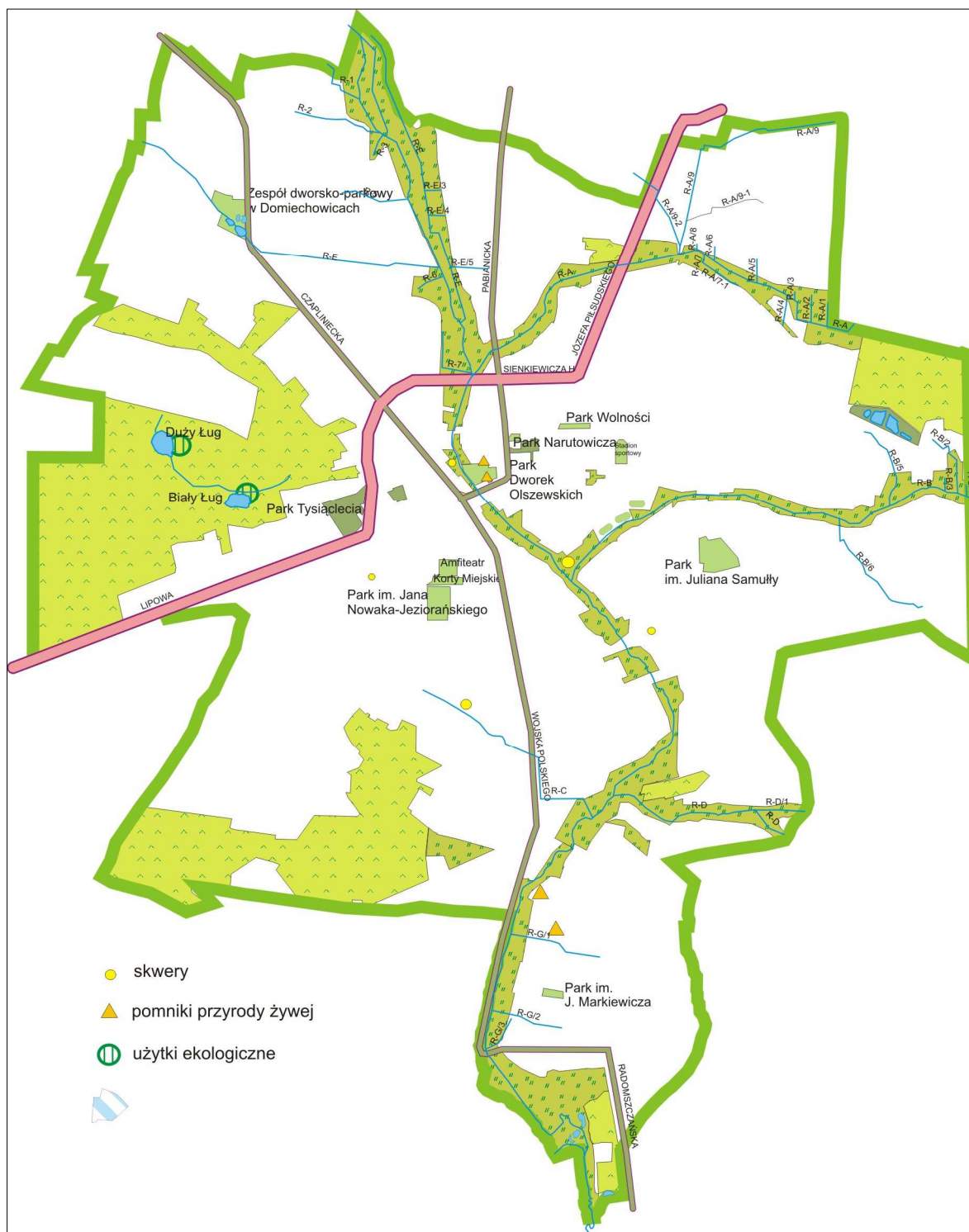
Od 1996 r. w wyniku systematycznie, corocznie prowadzonych działań inwestycyjnych związanych z zagospodarowywaniem kolejnych terenów zieleni zasoby terenów zieleni urządzonej z 1999 r. zwiększyły się w stosunku do 2013 r. o:

- 12,5 ha powierzchni parków spacerowo-wypoczynkowych,
- 14 ha powierzchni zieleni,
- 1,8 ha powierzchni terenów zieleni osiedlowej.

W tym okresie zrealizowano m.in.:

- rok 2003 - oddano do użytkowania dwa zieleńce przy ul. Paderewskiego i Słowackiego o pow. 1,7 ha, utworzono 2 tereny zieleni osiedlowej na os. Binków oraz przy ul. Czaplinieckiej,
- rok 2004 - oddano do użytkowania zieleńce wzdłuż ul. Nadrzecznej o pow. 0,54 ha,
- rok 2005 - oddano do użytkowania dodatkowo zagospodarowaną część parku na os. Dolnośląskim (powiększenie o 1,5 ha), oraz zieleńce przy rzece Rakówce na wys. osiedla Okrzei o powierzchni 1,7 ha,
- rok 2006 - oddano do użytkowania dwa obiekty: zieleńce przy ul. Edwardów o pow. 0,65ha i zieleńce przy rzece Rakówce o pow. 4 ha,
- rok 2007 - oddano do użytkowania 1 obiekt - zieleńce przy dopływie rzeki Rakówki o powierzchni 2 ha,

- rok 2008 - oddano do użytkowania 1 obiekt - zieleniec przy ul. Staszica w dolinie dopływu rzeki Rakówki o pow. 2 ha,
- rok 2009 - zwiększenie powierzchni lasów nastąpiło w wyniku ukończenia w 2009 roku przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie modernizacji ewidencji gruntów oraz oddano do użytkowania jeden obiekt - zieleniec o powierzchni 1,2 ha w rejonie ulicy Tęczowej przy rzece Rakówce,
- rok 2010 - oddano do użytkowania zieleniec o powierzchni 1,7 ha przy rzece Rakówce w rejonie ulic Staszica i Armii Krajowej,
- rok 2012 - oddano do użytkowania zieleniec o powierzchni 0,5 ha przy ul. Tkackiej.

Rysunek 4 Przyroda Bełchatowa

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Bełchatowa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2013-2016.

8. Tereny doliny rzeki Rakówki i jej dopływów

Doliny rzeki Rakówki i jej dopływów spełniają funkcję lokalnego „korytarza ekologicznego”. W obrębie administracyjnym Bełchatowa pierwotny charakter doliny został zmieniony przez wylesienia, regulację koryta rzeki i zabudowę. Niemniej jednak pełni ona w dalszym ciągu istotne funkcje przyrodnicze. Niezależnie od stopnia przekształcenia samych cieków, istniejące wzdłuż nich obszary otwarte stanowią miejsce rozwoju i migracji wielu objętych ochroną gatunków zwierząt. Wzdłuż Rakówki i jej dopływów rozwijają się zbiorowiska charakterystycznej dla terenów podmokłych roślinności. Rzeka ma ogromny wpływ na zróżnicowanie biocenotyczne. Ponadto pomaga utrzymać odpowiedni poziom wód gruntowych dzięki zjawisku przesiąkania wody rzecznej do gruntu. Nie mniej istotna jest rola Rakówki w kształtowaniu krajobrazu Miasta, którego jest nierozdzielalną częścią. Rakówka przebiega przez cały Bełchatów, wkomponowując się w pejzaż Centrum i poszczególnych osiedli.

Układ taki należy traktować jako ogromną wartość krajobrazową i wykorzystać najlepiej, jak to możliwe dla dobra rzeki, ekosystemów z nią związanych, ale przede wszystkim dla społeczności Bełchatowa. Przebieg stosunkowo szerokich dolin przez tereny silnie zurbanizowane to także lepsze przewietrzanie miasta - tereny dolinne tworzą swoiste korytarze klimatyczne. Znaczne przestrzenie pozbawione są źródeł hałasu, zanieczyszczeń powietrza i innych tego typu oddziaływań.

Miasto Bełchatów prowadzi szereg działań mających na celu wykorzystanie znaczenia i wartości Rakówki oraz jej terenów dolinnych. Dostrzeżono walory przyrodnicze, krajobrazowe i rekreacyjne rzeki i rozpoczęto zagospodarowywanie doliny w takim właśnie kierunku. Sprzyjają temu również warunki gruntowo - budowlane (wysoki poziom wód gruntowych, niestabilne podłoże) ograniczające i utrudniające przeznaczenie terenów dolinnych pod zabudowę. Część tych terenów podlega ochronie dzięki zapisom w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wykonywane są kolejne etapy zagospodarowania doliny Rakówki oraz prowadzone są na bieżąco prace porządkowo - konserwacyjne w korytach cieków. Ważnym jest kontynuowanie prac doprowadzając w konsekwencji do całkowitego zagospodarowania terenów dolinnych rzeki i jej dopływów oddając w użytkowanie mieszkańcom cenne przyrodniczo i ważne z punktu widzenia sportowo - rekreacyjnego dolin rzecznych miasta. Jednocześnie wykonując powyższe chroni się i zabezpiecza tereny przed dewastacją i niszczeniem czy też niewłaściwym zagospodarowaniem.

Dolina rzeki Rakówki w układzie powiązań zewnętrznych, utrzymuje więzi przyrodnicze z Obszarem Chronionego Krajobrazu - "Dolina Widawki" - elementem wojewódzkiego systemu obszarów chronionych. Istotnym jest, więc utrzymywanie dobrej kondycji biotycznej systemu dolinnej Rakówki.

Dlatego za priorytetowe kierunki w dziedzinie ochrony i kształtowania środowiska uznaje się, działania, polegające na:

- Utrzymaniu naturalnego charakteru doliny rzecznej, która w obszarach zurbanizowanych pełni rolę terenów otwartych i podstawowego kanału wentylacyjnego, przy kształtowaniu struktur przestrzennych Miasta,
- Zapewnieniu ich ochrony przed wprowadzaniem zabudowy,
- Ochronę wód powierzchniowych i ochronę ich przed zanieczyszczeniem,
- Odbudowę, modernizację i budowę zbiorników małej retencji.

Działania te służą przeciwdziałaniu nieprzemyślanej wtórnej urbanizacji przestrzeni otwartych z założenia terenów, stanowiąc zagrożenie dla środowiska i powodując nadmierne koszty przyszłej infrastruktury i dróg.

9. Pomniki przyrody

Uznanie za pomnik przyrody jest jedną z form ochrony przyrody żywej, bądź nieożywionej. Do pomników przyrody ożywionej zalicza się pojedyncze drzewa, krzewy, zabytkowe aleje drzew oraz grupy drzew odznaczające się sędziwym wiekiem, wielkością czy też niezwykłymi kształtami. W granicach Miasta istnieje wiele egzemplarzy starych drzew, które zasługują na ochronę w formie pomników przyrody. Posiadają one duże walory przyrodnicze i krajobrazowe podnoszące estetykę krajobrazu miejskiego.

W obszarze terytorialnym Miasta Bełchatowa znajduje się 6 obiektów, które posiadają status prawnych pomników przyrody:

- na terenie parku miejskiego przy dworku Olszewskich rosną 2 lipy drobnolistne *Lila cordata* o obwodzie pni 280 cm i 350 cm oraz wiąz polny *Ulmus carpinifolia* o obwodzie pnia 320 cm (Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 17, poz. 177)).
- przy rzymskokatolickim kościele parafialnym w Grocholicach znajdują się: 2 lipy drobnolistne *Lila cordata* o obwodzie pni 435 cm i 460 cm oraz jesion wyniosły *Faxinus excelsior* o obwodzie pnia 290 cm (Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 21, poz. 75)).

10. Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody tworzy się na niedużych obszarach mających znaczenie dla zachowania rzadkiej flory i fauny danego terenu i tym samym zwiększenia bioróżnorodności większego obszaru. Ich celem jest również chęć zachowania lokalnych fragmentów siedlisk.

Na terenie Miasta znajdują się 2 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 4,58 ha. Są to torfowiska z lustrem wody położone na terenie Nadleśnictwa Bełchatów ustanowione Rozporządzeniem Wojewody Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 roku, Nr 57/2001. Torfowiska wykształcają się na obniżeniu terenu, o nieprzepuszczalnym podłożu. Powstają w wyniku stałego odkładania się organicznych osadów na dnie zbiornika wodnego i powolnego zarastania jego brzegów. Procesy te prowadzą początkowo do powstania bagna, a następnie torfowiska. Wyróżnia się trzy rodzaje torfowisk: torfowiska wysokie (mszary), torfowiska niskie (łąkowe) oraz torfowiska przejściowe. Torfowiska znajdujące się na terenie Miasta, uznane za użytki ekologiczne to torfowiska wysokie. Mają silnie kwaśny odczyn i zawierają bardzo niską ilość składników odżywczych. Występują tu rośliny o małych wymaganiach, odporne na zakwaszenie, głównie mchy torfowce. Tereny torfowisk zamieszkiwany jest przez rzadkie gatunki zwierząt i roślin, dla których stanowią ostoję.

Podsumowanie:

Wnioski:

Zadania do realizacji na terenie Miasta stanowią:

- ochrona różnorodności biologicznej;
- ochrona i zwiększanie zasobów leśnych;
- objęcie ochroną prawną obszarów i obiektów o największych walorach przyrodniczych, gdzie głównym jest ochrona i kształtowanie wartości przyrodniczych.

Zadania do realizacji w tym zakresie to:

- ochrona miejsc przyrodniczo cennych przed niewłaściwym zagospodarowaniem, ze szczególnym uwzględnieniem terenów dolinnych Rakówki i jej dopływów;
- zwiększanie walorów przyrodniczych Miasta;

- bieżąca inwentaryzacja różnorodności biologicznej: uzupełnianie wiedzy o rozmieszczeniu i zasobach przyrodniczych;
- utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, w tym zapobieganie ich fragmentacji;
- bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych;
- wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu przestrzennym;
- ostrożność i ograniczenie przy wprowadzaniu gatunków obcych, które mogą zagrażać integralności naturalnych ekosystemów i stanowić zagrożenie dla gatunków rodzimych;
- prowadzenie szkoleń i edukacji w zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej;
- rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych, w tym obszarów wodno-błotnych i obiektów cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenach leśnych;
- przebudowywanie drzewostanów zniekształconych lub uszkodzonych w wyniku działalności człowieka;
- kontynuacja działań prowadzonych przez Lasy Państwowe na rzecz podnoszenia świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa, przykładowo poprzez rozszerzenie procesu tworzenia izb przyrodniczo-leśnych, ścieżek dydaktycznych i pozostałych;
- dalszy rozwój turystyki i rekreacji, w tym rozwój systemu ścieżek przyrodniczo edukacyjnych i rowerowych.

IV. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 XII 2013 r. Bełchatów zamieszkiwało 59 656 osób w tym 29 150 mężczyzn i 30 415 kobiet, co świadczy o nieznacznej przewadze kobiet, które stanowią 50,98% ogółu mieszkańców.

Powierzchnia Miasta Bełchatowa wynosi 35 km², gęstość zaludnienia 1720 osób/km². W porównaniu z rokiem 2012 liczba ludności Bełchatowa zmniejszyła się o 467 osób. Od roku 2007 w mieście zaobserwować możemy spadek liczby mieszkańców, który w okresie 2007 - 2013 wyniósł 2 254 osób.

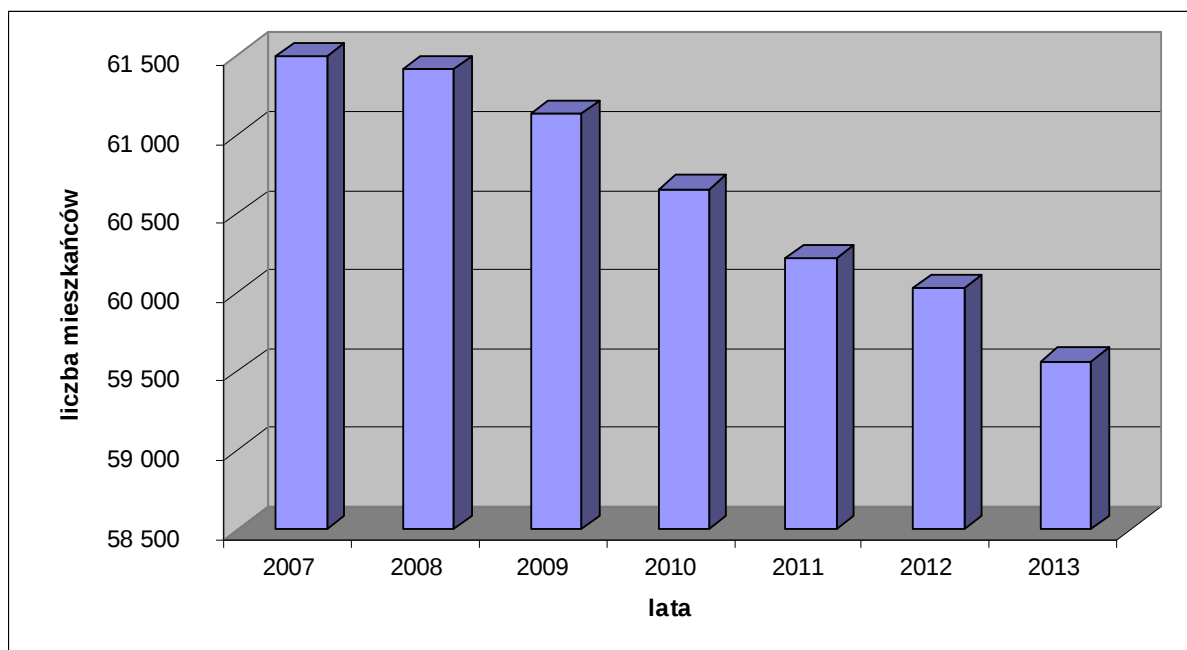
Współczesne zmiany struktury ludności wynikają z procesów wewnętrznych całej populacji oraz czynników zewnętrznych - związanych z migracją. Głównymi czynnikami determinującymi procesy demograficzne są ruch naturalny oraz starzenie się populacji, co w przypadku Bełchatowa będzie miało w przyszłości istotne znaczenie.

Tabela Nr 2. Stan i ruch naturalny ludności na przełomie lat 2007 - 2013

L.p.	Ruch naturalny ludności				przyrost/ubytek liczby mieszkańców
	lata	ogółem	mężczyźni	kobiety	
1.	2007	61 496	30 162	31 334	-323
2.	2008	61 418	30 077	31 341	-78
3.	2009	61 135	29 928	31 207	-283
4.	2010	60 659	29 811	30 848	-476
5.	2011	60 222	29 546	30 676	-437
6.	2012	60 032	29 457	30 575	-190
7.	2013	59 565	29 150	30 415	-467

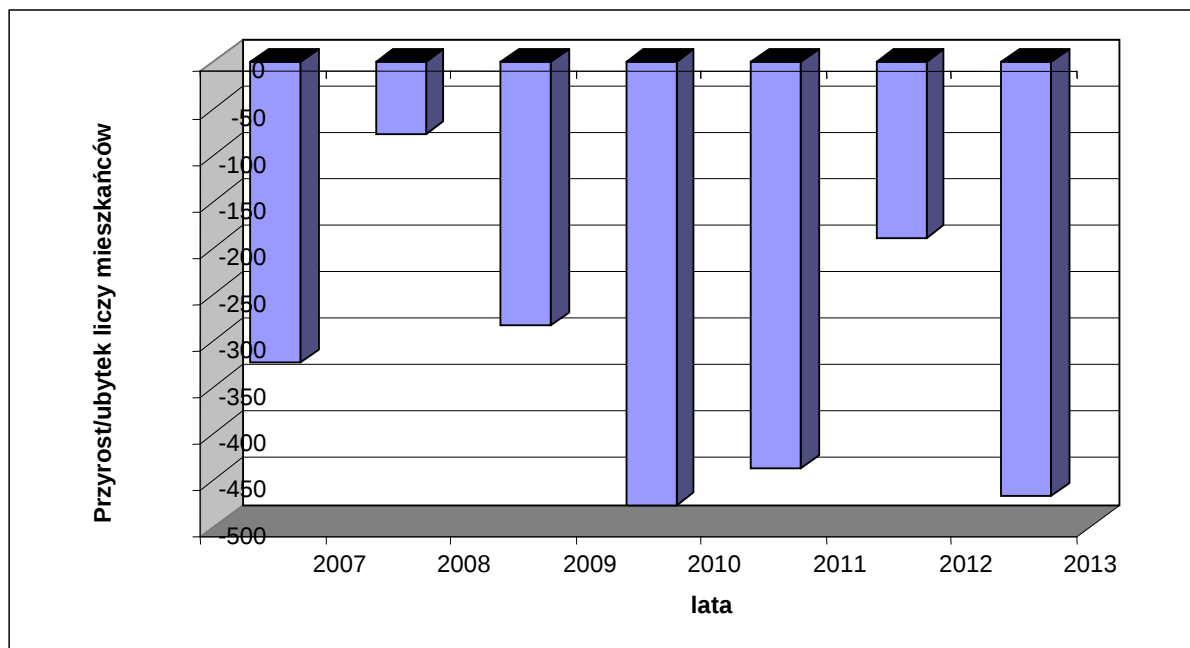
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres Nr 3. Liczba mieszkańców Bełchatowa w latach 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres Nr 4. Przyrost/ubytok liczby mieszkańców Bełchatowa w latach 2007 - 2013

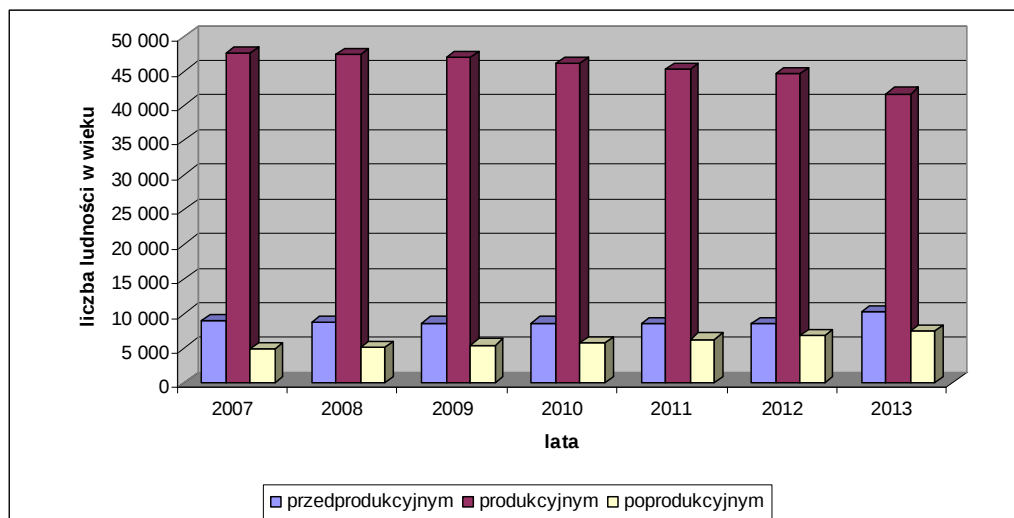
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela Nr 3. Stan ludności w wieku produkcyjnym, przed i poprodukcyjnym w latach 2007 - 2013

Ludność w wieku:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
przedprodukcyjnym	8 921	8 762	8 665	8 653	8 544	8 545	10 308
produkcyjnym	47 558	47 428	46 979	46 158	45 344	44 577	41 747
poprodukcyjnym	5 017	5 228	5 491	5 848	6 334	6 910	7 510

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres Nr 5. Stan ludności w wieku produkcyjnym, przed i poprodukcyjnym w latach 2007 - 2013

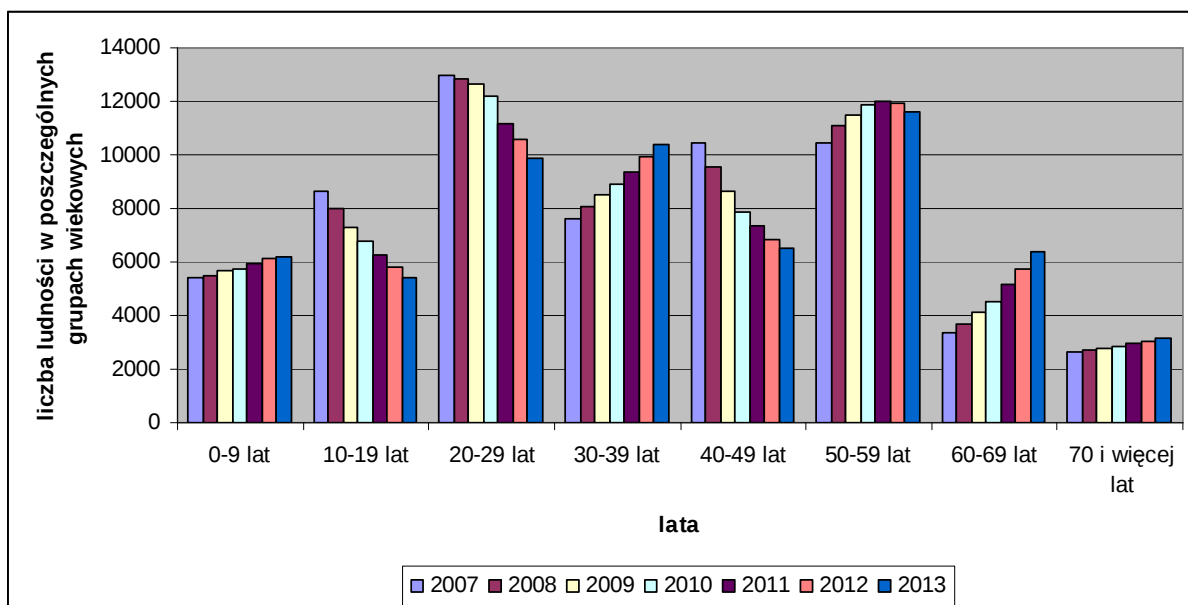
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela Nr 4. Ludność Bełchatowa w grupach wiekowych w latach 2007 - 2013

Rok	0-9 lat	10-19 lat	20-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	60-69 lat	70 i więcej lat
2007	5394	8648	12958	7623	10448	10420	3379	2626
2008	5511	7990	12846	8036	9567	11074	3704	2690
2009	5668	7287	12626	8504	8669	11515	4106	2760
2010	5751	6798	12191	8905	7901	11852	4543	2827
2011	5963	6232	11179	9367	7385	11978	5163	2955
2012	6104	5795	10583	9938	6836	11945	5769	3062
2013	6195	5445	9868	10384	6498	11617	6397	3161

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres Nr 6. Liczba ludności Bełchatowa w grupach wiekowych w latach 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2013 r. zauważyć należy zwiększającą się liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz niewielki spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym. Bełchatów odznacza się najliczniejszą grupą osób w wieku produkcyjnym 70,09%. Ważnym czynnikiem jest rosnąca w ostatnich latach grupa osób w wieku poprodukcyjnym 12,61%. Istotną cechą demograficzną określającą obecny oraz przyszły stan populacji Miasta Bełchatowa jest wskaźnik przyrostu naturalnego. Miasto Bełchatów charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym. W 2013 roku obserwujemy dodatni przyrost naturalny, który na koniec roku wyniósł 231 osób. Jest to zjawisko dość stabilne na przestrzeni badanego okresu czasu.

Tabela Nr 5. Przyrost naturalny w Bełchatowie w latach 2007 - 2013

Lata	Przyrost
	naturalny
2007	346
2008	324
2009	334
2010	339
2011	264
2012	262
2013	231

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miasto Bełchatów na przestrzeni lat 2007 - 2013 charakteryzuje się ujemnym poziomem salda migracji. Oznacza to przewagę odpływu mieszkańców nad napływem nowych.

Tabela Nr 6. Ruch migracyjny ludności w Bełchatowie w latach 2007 - 2013

Lata	Migracja na wieś	Migracja za granicę	Migracja do miast	Saldo migracji
2007	-625	-12	-172	-810
2008	-345	-14	-176	-535
2009	-407	-9	-164	-580
2010	-472	-1	-233	-706
2011	-452	2	-251	-701
2012	-348	-9	-120	-477
2013	-407	-17	-188	-612

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS: Migracje na pobyt stały gminne wg. typu i kierunku (wymeldowania ogółem/ zameldowania ogółem).

Zjawisko to tłumaczyć można na kilka sposobów. W przypadku Miasta Bełchatowa może wynikać ono ze zwiększających się aspiracji życiowych pracujących mieszkańców i posiadania wystarczających środków do prób ich realizowania (migracje na wieś) bądź w przypadku osób młodych braku perspektyw na znalezienie pracy w mieście i podjęcie decyzji by opuścić miasto w celu znalezienia pracy poza jego terenem (migracja do miast i za granicę). Wpływ na ten wskaźnik może mieć także ruch ludzi młodych, którzy chcąc uzyskać jak najlepsze wykształcenie opuszczają Bełchatów na rzecz bliższych i dalszych ośrodków edukacji.

V. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

1. KULTURA

1.1. Wartości i zasoby kulturowe Miasta

a) Zasoby kulturowe wpisane do rejestru zabytków

1. Zespół klasztorny OO. Franciszkanów przy ul. Kościuszki 2,
2. Kościół p.w. Narodzenia NMP, murowany powstały w latach 1720 - 1731, przy ul. Kościuszki 2
3. Klasztor, obecnie plebania, murowana z lat 1735 - 1744, przy ul. Kościuszki 2
4. Barokowy dwór „Olszewskich” z 1 poł. XVIII w., murowany, przy ul. Rodziny Hellwigów 11,
5. Kościół paraf. rz.-kat. p.w. Wszystkich Świętych; XV w., przebudowany w latach 1898 - 1908, murowany, przy Rynku Grocholskim 8,
6. Park z 1 poł. XIX w. autorstwa Lodovico Coci przy dworku „Olszewskich”,
7. Park XIX w. Bełchatów - Domiechowice.

– Dwór Olszewskich

Dwór został wzniesiony na początku XVIII w. jako rezydencja ówczesnych właścicieli Bełchatowa Stanisława i Franciszka Rychłowskich, herbu Nałęcz. Ten murowany budynek, częściowo podpiwniczony, został wybudowany na wzniesieniu przy wykorzystaniu tarasowego zejścia w kierunku rzeki Rakówki, płynącej przez centrum Miasta. Przy dworze założono park w stylu francuskim.

W czasie rozbiorów przeszedł na własność Kaczkowskich, herbu Świnka, którzy przyczynili się do jego rozbudowy dworu. W 1867 r. cały majątek Kaczkowskich zlicytowano, w tym i dwór. Jego właścicielem stał się Ernst Ludendorf, a następnie Reinhold Stiller. W 1887 r. dwór kupił Henryk Hellwig. W posiadaniu rodziny Hellwigów posiadłość znajdowała się do końca II wojny światowej. Dwór, pierwotnie parterowy, w XIX w. został dwukrotnie rozbudowany. Od 1943 r. należał do rodziny Olszewskich, których spadkobiercy sprzedali go w latach 80 Skarbowi Państwa. Obecną formę architektoniczną uzyskał po remoncie w 1998 roku. Od tego czasu stanowi siedzibę Muzeum Regionalnego w Bełchatowie. W stylowych wnętrzach późnobarokowego dworku prezentowane są interesujące wystawy czasowe artystów polskich i zagranicznych oraz wystawy stałe. Do tych ostatnich należą: „Wnętrza dworskie z przełomu XIX i XX wieku” oraz „Dzieje Bełchatowa i regionu”.

– Kościół pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Bełchatowie

Pierwotny drewniany kościół wzniesiono wraz z klasztorem w 1617 roku. Około 1720, do kościoła dobudowano murowane kaplice pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny i św. Franciszka (obecnie Pana Jezusa), między którymi na miejscu drewnianego kościoła wzniesiono obecny. Fundatorem przebudowy był Stanisław Rychłowski, chorąży sieradzki z żoną Anną. Konsekracja kościoła odbyła się w 1731 r. W połowie XIX w. uległ on ponownej przebudowie. W roku 2000 - lecia Chrześcijaństwa mianowany został Kościołem Jubileuszowego Pielgrzymowania, zaś w 2003 wyniesiono go do godności „Fary”. Godne zobaczenia jest wnętrze kościoła, które stanowi m.in.: późnobarokowy ołtarz Matki Boskiej Pocieszenia, drewniane rzeźby i ambona. Wartościową rzeźbą jest Ukrzyżowany Chrystus z I połowy XVIII w. Kościół ten usytuowany jest w centrum Miasta, u zbiegu ul. Kościuszki i Placu Narutowicza.

– Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Parafii Grocholice

Jest to gotycki kościół, który powstał w latach 1220 - 1233 z fundacji arcybiskupa gnieźnieńskiego Wincentego z Czarnkowa. Historyczne i demograficzne uwarunkowania przyczyniły się do jego wielokrotnej przebudowy. Z pierwotnej zabudowy kościoła pozostała tylko część murów i skarpy dwóch przęseł nawy. Nie stracił on jednak swego gotyckiego stylu. Wnętrze kościoła upiększa drewniany ołtarz z II połowy XVII w. oraz trzy drewniane rzeźby „Świętych”, które pochodzą z ok. 1350 roku. Opracowanie konserwatorskie rzeźb ukazało ich wysokie walory artystyczne jako dzieł sztuki, a także bezcenną wartość jednych z najstarszych, zabytkowych rzeźb na terenie województwa łódzkiego.

b) Zasoby kulturowe umieszczone w ewidencji konserwatorskiej

W ewidencji konserwatorskiej umieszczone zostały m.in. historyczne układy przestrzenne Bełchatowa i Bełchatowa - Grocholic, szereg budynków i ich pozostałości, głównie z początków XX w., park - Rynek Grocholski 8 z XIV w., cmentarze, zabytki techniki jak: młyn motorowy z 1910 r., odlewnia żeliwa, fabryka włókiennicza KLUG i TUSK z XIX w.

1. Historyczne układy przestrzenne Bełchatowa i Bełchatowa - Grocholic.
2. Zabudowa przy ulicach:
 - 9-go Maja / Kościuszki - dom murowany z 1938 r.,
 - 1-go Maja / Kościuszki - dom murowany z 1938 r.,
 - Kościuszki 13 - budynek administracyjny - murowany lata 20 - te XX w.,
 - Pabianicka 10 - dom murowany z XIX / XX w.,
 - Narutowicza 2 - dom murowany z pocz. XX w.,
 - Narutowicza 12 - dom murowany z pocz. XX w.,
 - Narutowicza 14 - dom murowany z pocz. XX w.,
 - Narutowicza 20 - dom murowany lata 20-te XX w.,
 - Plac Wolności 10 - dom murowany z 1928 r.,
 - Plac Wolności 19 - dom murowany pocz. XX w.,
 - Pl. Wolności / Piłsudskiego - dom mur. z 1938 r.,
 - Grocholice - Rynek Grocholski 8 plebania murowana z pocz. XX w.,
 - Domiechowice - Zespół dworski XIX w (dwór murowany XIX w., spichlerz dworski murowany, koniec XIX w.).
3. Park - Rynek Grocholski 8 - XIV w.
4. Cmentarze:
 - cmentarz Żydowski,
 - cmentarz ewangelicki - ul. Kątna,
 - mogiła właścicieli (Hellwigów) na terenie parku dworskiego z 1920r - ul. Rodziny Hellwigów 11,
 - cmentarz rz.- kat. - ul. Mokra (al. Włókniarzy),
 - cmentarz choleryczny - ul. Szkolna 9 (Grocholice),
 - cmentarz rz.- kat. - ul. Tylna z kwaterą wojenną (Grocholice),
 - cmentarz rz.- kat. - ul. Woj. Polskiego (Zamoście).
5. Zabytki techniki:
 - fabryka włókiennicza z 1920 r. Kościuszki 6/dawne Zakłady Włókiennicze „Forsterai Warszawskiego”,
 - młyn motorowy z 1910 r. - Kościuszki 16,
 - dawna fabryka włókiennicza FRAJTAGA - róg Kościuszki i 1 Maja,
 - młyn motorowy z 1914 r. - Pabianicka 88,
 - odlewnia żeliwa - Piłsudskiego 7.
6. Miejsca Pamięci Narodowej:

- tablice pamiątkowe w miejscu Kaźni przy ul. Okrzei,
- mogiła partyzantów AK - ul. 1-go Maja/Kwiatowa (teren LO),
- żołnierskie mogiły zbiorowe i pojedyncze z 1939 r. na cmentarzu parafialnym.

c) Zasoby kulturowe stanowiące dobra kultury współczesnej

W obowiązujących planach miejscowych, opracowanych dla Miasta Bełchatowa, wskazane zostały ponadto budynki o szczególnych cechach architektonicznych, nieumieszczone ani w rejestrze ani w gminnej ewidencji zabytków, zakwalifikowane jako dobra kultury współczesnej, podlegające ochronie na podstawie ustaleń ww. planów miejscowych, jak np. budynek Urzędu Miasta Bełchatowa czy Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej czy Starej Szkoły, znajdujący się przy Rynku Grocholskim

d) Strefy ochrony konserwatorskiej

Celem ochrony dziedzictwa kulturowego obszarów o szczególnych wartościach historycznych, kulturowych, wyznaczono w planach miejscowych gminy, następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefy pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmujące obszary szczególnie wartościowe, o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej,
- strefy podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wysokich wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy,
- strefy ochrony obszarów ekspozycji, obejmujące obszary stanowiące zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych.

1.2. Działalność kulturalna

W Bełchatowie funkcjonują trzy samorządowe instytucje kultury: Miejskie Centrum Kultury, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna oraz Muzeum Regionalne. Ich charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 7. Charakterystyka samorządowych placówek upowszechniania kultury

Placówka	MCK	M i PBP	Muzeum Regionalne
Rok powstania	1972	1935	1995
Majątek			
Budynki	3 budynki: Plac Gabriela Narutowicza 1A; Plac Gabriela Narutowicza 3; Rynek Grocholski 18	1 budynek/ 4 filie	Dworek Olszewskich
Najważniejsze wyposażenie	Komputery, sprzęt nagłaśniający, samochód aparatura Dolby (kino), sprzęt video	Kserokopiarki, zestawy komp. Drukarki, laminatory sprzęt audiovideo	komputery ksero sprzęt audiovideo cyfrowy aparat fot.
Liczba etatów/pracowników 2013			
Ogółem:	32/ 36	33,7/ 36	14,42/ 15
w tym wykształcenie: Wyższe	12	19	6

Średnie	18	13	6
Zawodowe	6	2	1
Podstawowe	1	1	1

Źródło: opracowanie własne.

Stałą działalność kulturalną prowadzi w Bełchatowie także Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia.

Działalność koncertową prowadzą w Bełchatowie również takie kluby i puby jak: „Gościniec”, „7 Grzechów”, „Metro”, „Coco Sound Club”. Jest to działalność prywatna, komercyjna. Na terenie Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013 organizacje pozarządowe poprzez wykonane zadania, w ramach złożonych ofert, wpłynęły na atrakcyjność profilu kulturalnego Bełchatowa, co wynika ze zwiększenia różnorodności propozycji skierowanych do mieszkańców Miasta. Zwiększanie atrakcyjności oferty kulturalnej odbywało się poprzez realizację zadań w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w aspekcie realizacji przedsięwzięć o charakterze lokalnym.

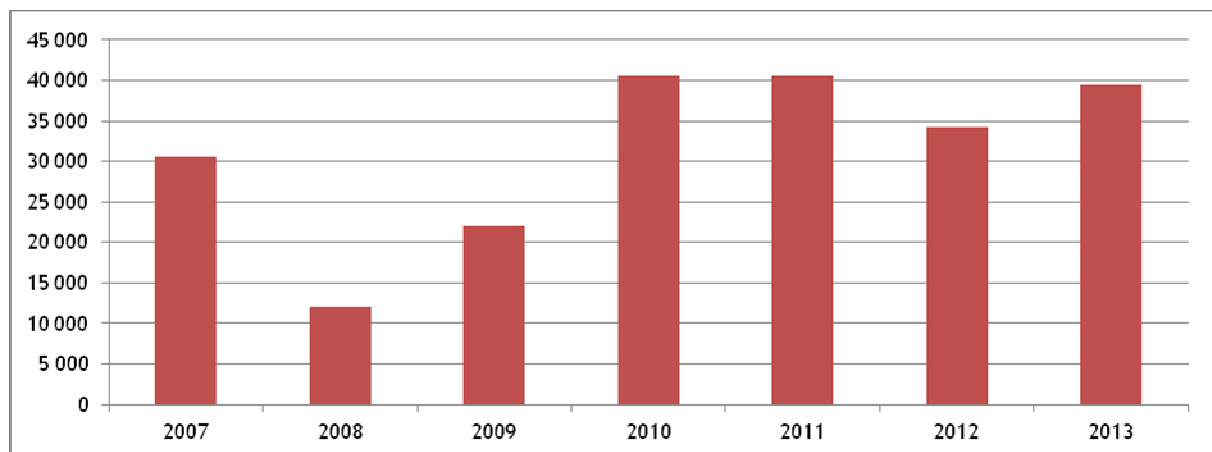
Tabela Nr 8. Wielkość dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym realizującym zadania w obszarze kultury w latach 2007 - 2013

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Kwota [w zł]	30 600	12 000	22 000	40 500	40 500	34 200	39 500	219 300

Źródło: Dane własne - Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

W latach 2007 - 2013 średnia wartość dotacji w obszarze kultury wyniosła ponad 31 000 zł rocznie, z wyraźną tendencją wzrostową w ostatnich czterech latach.

Wykres Nr 7. Wartość dotacji w obszarze kultury w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne.

1.3. Finansowanie działalności placówek kulturalnych

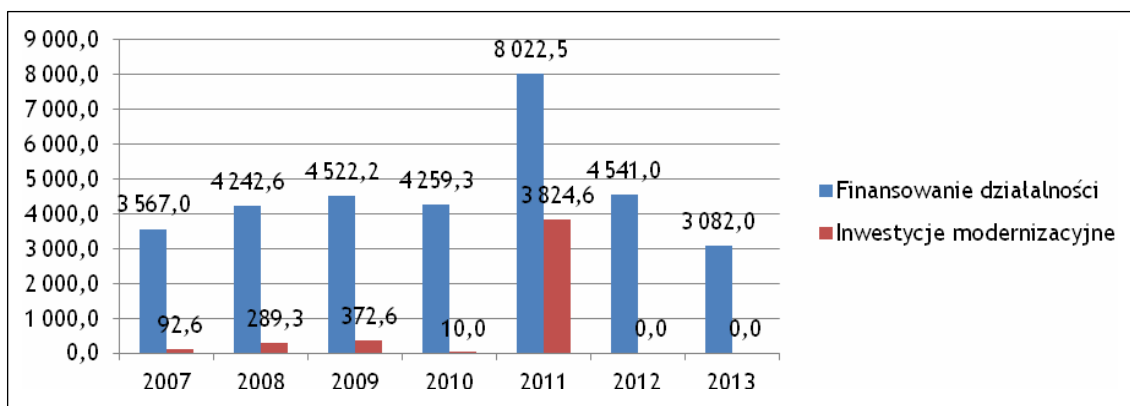
Samorząd w latach 2007 - 2013 przeznaczał na funkcjonowanie samorządowych instytucji kultury następujące środki:

Tabela Nr 9. Finansowanie samorządowych instytucji kultury

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Finansowanie działalności							
w tys. zł.	3 567,0	4 242,6	4 522,2	4 259,3	8 022,5	4 541,0	3 082,0
Procentowy udział w całym budżecie Miasta	2,85 %	2,85 %	2,78 %	2,71 %	4,79 %	2,96 %	1,75 %
w tym inwestycje modernizacyjne:							
w tys. zł	92,6	289,3	372,6	10,0	3 824,6	0	0
Procentowy udział w całych nakładach inwestycyjnych Miasta	0,44%	0,82 %	0,88 %	0,03 %	9,69 %	0 %	0 %

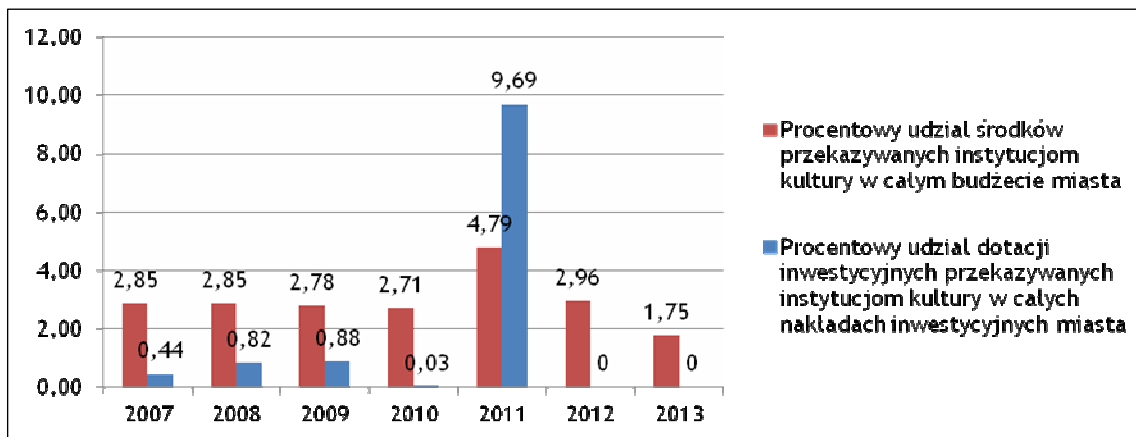
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Bełchatowa.

Wykres Nr 8. Wysokość środków przekazywanych instytucjom kultury z budżetu Miasta

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Bełchatowa.

Wykres Nr 9. Finansowanie samorządowych instytucji kultury

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Bełchatowa.

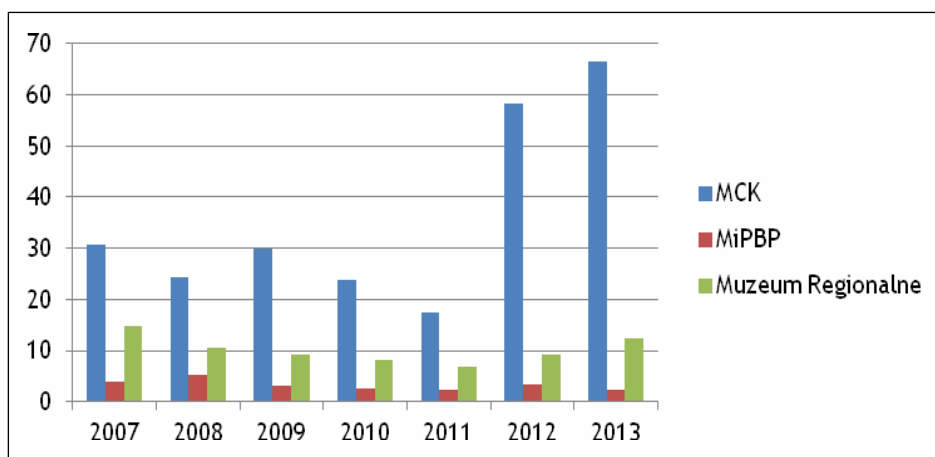
Powyższa tabela i wykresy pokazują, że środki przekazywane instytucjom kultury kształtują się na poziomie średnio 2,9% w skali całego budżetu Miasta. W roku 2011 wysokość środków przekazana instytucją znacznie odbiega w stosunku do pozostałych lat. Wynika to faktu, że w 2013 r. poczynione zostały znaczne nakłady inwestycyjne na remont głównego budynku Miejskiego Centrum Kultury. Niższe środki przekazane w 2013 roku wynikają z faktu, że Miejskie Centrum Kultury uzyskało w latach 2012 - 2013 znaczne dochody własne ze świadczenia usługi promocyjnej dla PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Środki te przeznaczone zostały na działalność bieżącą instytucji. Sytuację tą obrazuje poniższa tabela pokazująca wysokość dochodów własnych uzyskanych przez poszczególne instytucje kultury w latach 2007 - 2013.

Tabela Nr 10. Dochody własne instytucji kultury w latach 2007 - 2013

Placówka	Kwota dochodów własnych w tys. zł						
Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MCK	716,3	648,4	734,9	527,5	392,0	2 695,0	1 159,0
MiPBP	52,0	82,8	54,6	47,2	43,9	61,1	43,7
Muzeum Regionalne	99,9	79,6	73,4	64,6	54,7	75,2	124,3
% udział dochodów własnych w budżecie instytucji kultury							
MCK	30,82%	24,34%	29,90%	23,72%	17,44%	58,25%	66,64%
MiPBP	3,81%	5,13%	3,12%	2,66%	2,42%	3,28%	2,31%
Muzeum Regionalne	14,72%	10,42%	9,2%	8,18%	6,84%	9,35%	12,3%

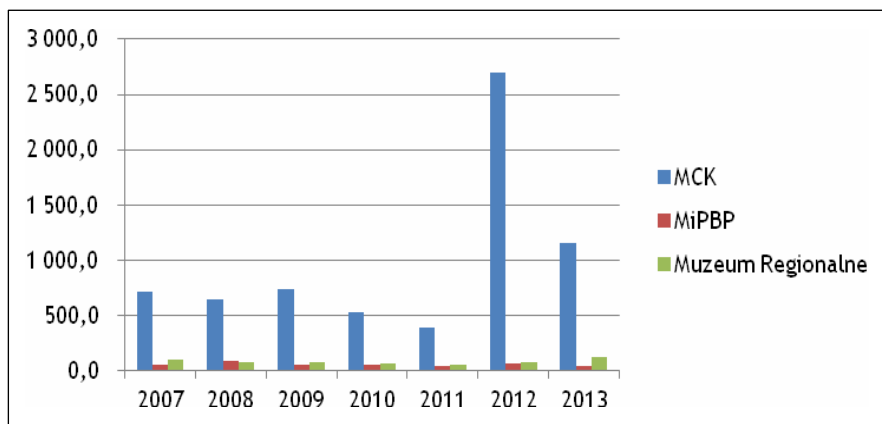
Źródło: Sprawozdania finansowe instytucji kultury.

Wykres Nr 10. Procentowy udział dochodów własnych w budżecie instytucji kultury

Źródło: Sprawozdania finansowe instytucji kultury.

Wykres Nr 11. Wysokość dochodów własnych instytucji kultury (w tys. zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe instytucji kultury.

Dane zawarte w powyższej tabeli oraz wykresach są odzwierciedleniem specyficznych form pozyskiwania środków, wypracowanych przez poszczególne instytucje kultury. Nie należy tych danych odczytywać wprost (są to "przychody" w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym); trzeba uwzględnić przy tym szczególne formy ich zdobywania, związane bezpośrednio ze specyfiką i charakterem konkretnych instytucji.

Tabela Nr 11. Ważniejsze inicjatywy z zakresu kultury w latach 2007 - 2013

Rok	Organizacyjne	Działania programowe
2007		– Organizacja I Ogólnopolskich Spotkań Tanecznych „Power Dance”, – Ogólnopolski Konkurs Stołów Wigilijnych.
2008		– Nawiązanie współpracy MCK z ASP we Wrocławiu - „Wystawa szkła i ceramiki”, – Festiwal Kobiecości.
2009	– Rewitalizacja budynku Muzeum Regionalnego.	– I Przegląd Amatorskich Zespołów Muzycznych Regionu Bełchatowskiego, – Inauguracja cyklu spotkań „Skrzaty w Bibliotece”, – I Bełchatowskie Warsztaty Artystyczne - plener rzeźbiarski, – Inauguracja Wieczorów Tanecznych z Zespołem „Progress”.
2010	– Termomodernizacja budynku Miejskiego Centrum Kultury Oddział Nr 2 GWAREK.	– Organizacja Międzynarodowego Festiwalu Kultury i Sztuki pn. „Sobótki Adama i Ewy”, – Opracowanie dotyczące cmentarzy z okresu I wojny Światowej Bełchatowa i okolic.
2011	– Zakończenie remontu głównego budynku Miejskiego Centrum Kultury, – Zakup zestawu cyfrowego 3D dla kina „Kultura”.	– „Festiwal Światła - Bełchatów”, – Piknik Bibliotekarzy, – Inauguracja cyklu imprez na Placu Narutowicza m.in.: festyny, Dni Kultury Japońskiej, Festiwal Drugiej Młodości, Dzień Serca, Graffiti Sztuka Miasta, Dzień Dziecka, Moto Show Bełchatów, Urodziny Placu, Piknik Stowarzyszeń, warsztaty, koncerty, giełdy staroci.
2012	– Rozpoczęcie budowy budynku „Giganty Mocy”.	– Organizacja Koncertu Finałowego 13. Wędrownego Festiwalu Filharmonii Łódzkiej „Kolory Polski”, – Organizacja inscenizacji historycznej „Bełchatów w ogniu”, – Powiatowy Konkurs Literacki „Bajka dla siostrzyczki i braciszka”. – Nawiązanie współpracy z Oddziałem IPN z Rzeszowa przy realizacji projektu „Żołnierze Wyklętych”, – Otwarte spotkania Kola Polskiego Towarzystwa Historycznego w Bełchatowie.
2013		– Nawiązanie współpracy: z Akademią Muzyczną z Łodzi, Łódzkim Domem Kultury, Narodowym Centrum Kultury w zakresie realizacji projektów edukacyjno-kulturalnych m.in. koncerty edukacyjne, projekt „Młodzi w ruchu. Atrakcje i Art.: „Akcje”, program „Domy Kultury

		+ Inicjatywy Lokalne”, – XXXI Ogólnopolskie Dni Pszczelarza, – Ustanowienie Dnia Patrona Miasta Bełchatowa Bł. Jana Pawła II, – Zakończenie realizacji Międzynarodowego projektu teatralnego „DICTAT”, – Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Gloria Victus 1863”.
2014	– Sprzedaż budynku MCK „Piwnica”, – Oddanie do użytku budynku PGE „Giganty Mocy”.	

Źródło: opracowanie własne.

W powyższej tabeli uwzględniono nowe inicjatywy programowe, ponadto corocznie realizowane są:

1. Imprezy tj.:

- Koncert kolęd dla mieszkańców Miasta,
- Regionalny Marsz Szlakiem Powstańców Styczniowych,
- Korowód przebierańców „Ostatki”,
- Topienie Marzanny,
- Dni Bełchatowa,
- Regionalny Marsz na Orientację „Borowskie Góry”,
- Jesienne Spotkania Teatralne z BAT-em,
- Bełchatowskie Dni Papieskie,
- Inauguracja Roku Kulturalno-Sportowego,
- Zaduszki Liryczne w MCK,
- Spotkania Osób Sprawnych Inaczej,
- Powitanie Nowego Roku,
- Organizacja miejskich obchodów świąt patriotycznych.

2. Konkursy, przeglądy:

- Regionalny Festiwal Kolęd i Pastoralek,
- Konkurs „Książka Obiekt Artystyczny”,
- Konkurs o Regionie „Między rajem a węglem”,
- Konkurs „Pożeracz Książek”,
- Konkurs plastyczny „Wełnoszmatki”,
- Konkurs plastyczny „W krainie Baśni”,
- Powiatowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci „Zielony Bełchatów- Serce Powiatu,
- Regionalny Konkurs Piosenki Patriotycznej,
- Festiwal Filmów Niepoważnych „Nakręcenie”,
- Konkurs wokalny „Małe gwiazdy”.

Podsumowanie i wnioski

W ostatnim czasie poniesiono duże nakłady finansowe na modernizację i rozwój infrastruktury kulturalnej. Największą inwestycją była realizacja projektu pn. „Budowa Miejskiego Centrum Kultury wraz z ekspozycją Giganty Mocy”, dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 - 2013. Dzięki tej inwestycji bełchatowska kultura wzbogaciła się o:

- edukacyjną ekspozycję *PGE Giganty Mocy*, która w sposób interaktywny prezentuje proces wytwarzania energii elektrycznej z wykorzystaniem węgla brunatnego,
- salę teatralno-widowiskową na 500 miejsc, z pełnowymiarową sceną z garderobami oraz zapleczem scenicznym,

- zespół pomieszczeń do prac twórczych (sala plastyczna, taneczna, sale muzyczne),
- scenę plenerową,
- pomieszczenia magazynowe.

W dalszej perspektywie działań, dotyczących rozwoju kultury w mieście, konieczne wydaje się optymalne zagospodarowanie istniejącego zaplecza kulturalnego, poprzez rozszerzenie oferty programowej, a także wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań służących poprawie dostępu mieszkańców do kultury. Ważne też będzie wdrożenie nowych technologii w zarządzaniu jednostką kultury.

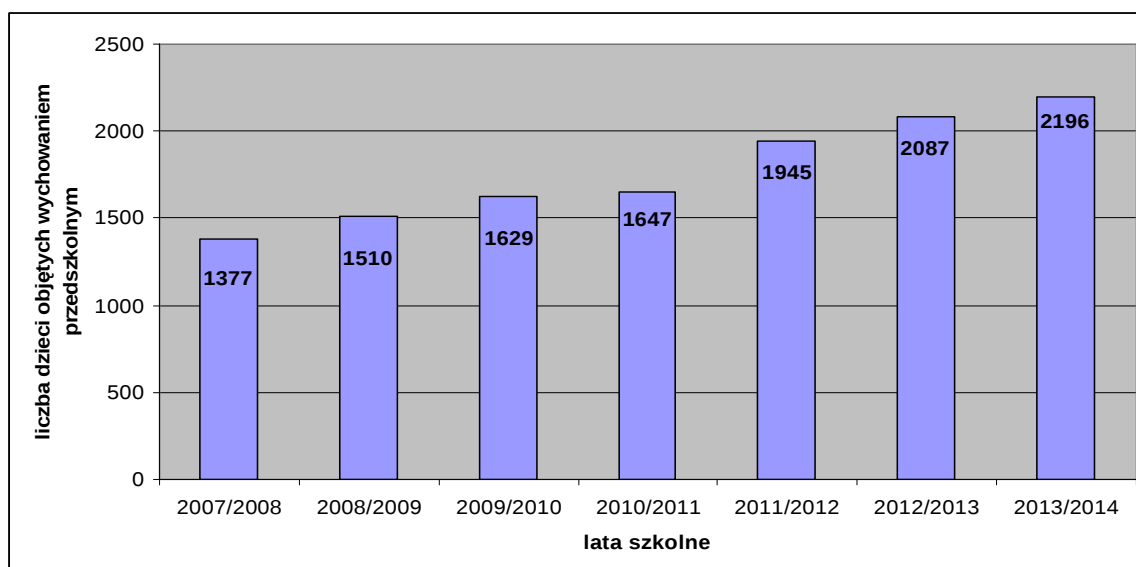
Wymagany jest dalszy rozwój dziedzictwa kulturowego poprzez konserwację istniejących w Muzeum Regionalnym zabytków ruchomych, jak również rewitalizację istniejących w Bełchatowie zabytków nieruchomych.

2. EDUKACJA

2.1. Wychowanie przedszkolne

W roku 2013/2014 Miasto Bełchatów warunki do nauczania, wychowania i opieki dzieci w wieku przedszkolnym zapewniło poprzez prowadzenie 48 oddziałów w dziewięciu przedszkolach samorządowych, 29 oddziałów wychowania przedszkolnego w ośmiu szkołach podstawowych oraz dotowanie 18 oddziałów przedszkolnych w trzech przedszkolach niepublicznych. Opieką przedszkolną w roku 2013/2014 objętych było ogółem 2196 matych Bełchatowian. Począwszy od roku 2007/2008 liczba ta systematycznie zwiększała się, czego dowodzą poniższe zestawienia.

Wykres Nr 12. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2007/2008 - 2013/2014

Źródło: opracowanie własne.

Wzrost zainteresowania, w analizowanym okresie, opieką przedszkolną w Bełchatowie potwierdza zaprezentowana poniżej wartość współczynnika skolaryzacji

przedszkolnej, który informuje, jaka część dzieci w wieku przedszkolnym zamieszkałych w Bełchatowie objęta była wychowaniem przedszkolnym.

Tabela Nr 12. Wskaźnik skolaryzacji przedszkolnej w Bełchatowie w latach 2007/2008 - 2013/2014 [w %]

Lata szkolne	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Wskaźnik skolaryzacji	40,53	70,58	73,88	74,28	75,50	81,43	81,00

Źródło: Raporty o stanie oświaty Bełchatów 2007-2014.

Wyjaśnić należy, że tak duży wzrost liczby miejsc służących wychowaniu przedszkolnemu możliwy był dzięki uruchomieniu nowych oddziałów w przedszkolach miejskich, utworzeniu w roku 2010 Przedszkola Samorządowego nr 9 oraz dotowaniu przez Miasto powstających od roku 2010 przedszkoli niepublicznych. W zapewnianiu opieki przedszkolnej dla mieszkańców Bełchatowa dominującą rolę odgrywają przedszkola publiczne prowadzone przez Miasto. Przedszkola te mieszczą się w wyremontowanych budynkach. Każde dysponuje dużym, ogrodzonym placem zabaw. Opiekę nad wychowankami przedszkoli samorządowych zapewniają wysoko wykwalifikowani, doświadczeni nauczyciele, wśród których, co pokazuje zamieszczona poniżej tabela, przeważają nauczyciele dyplomowani i mianowani ze stażem pracy powyżej 21 lat.

Tabela Nr 13. Struktura zatrudnienia nauczycieli przedszkoli samorządowych Miasta w latach 2007/2008 - 2013/2014 według stopnia awansu zawodowego i stażu pracy [w %]

Lp.	Rok szkolny	Liczba nauczycieli	Stopień awansu zawodowego				Staż pracy			
			stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplo-mowa ny	do 10 lat	11 - 20 lat	21 - 30 lat	powyżej 30 lat
1.	2007/2008	83	12%	6%	39%	43%	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
2.	2008/2009	103	17%	13%	31%	39%	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
3.	2009/2010	109	16%	19%	23%	42%	35%	11%	46%	8%
4.	2010/2011	112	11%	25%	20%	44%	35%	8%	47%	10%
5.	2011/2012	95	9%	26%	19%	46%	33%	7%	48%	12%
7.	2012/2013	107	8%	31%	21%	40%	39%	7%	37%	17%
8.	2013/2014	112	8%	27%	26%	39%	37%	9%	31%	23%

Źródło: Raporty o stanie oświaty Bełchatów 2007 - 2014.

W roku szkolnym 2014/2015 wychowanie przedszkolne dla małych bełchatowian zapewniało 48 oddziałów w przedszkolach samorządowych, 19 oddziałów wychowania przedszkolnego (tzw. klas 0) w szkołach podstawowych Miasta i 18 oddziałów w przedszkolach niepublicznych dotowanych przez Miasto. Warunki lokalowe szkół podstawowych i konieczność zapewnienia zwiększonej liczby oddziałów klas I w roku 2014/2015 i 2015/2016 znacznie ograniczają tworzenie, od roku 2015/2016, oddziałów wychowania przedszkolnego w szkołach podstawowych. Tymczasem tworzenie warunków do wychowania przedszkolnego na najbliższe lata musi być realizowane z uwzględnieniem postanowień art. 1 pkt 4d i art. 7 Ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy

o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z nimi od dnia 1 września 2015 roku dziecko w wieku lat 4, a od 1 września 2017 roku również dziecko w wieku lat 3, ma prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego w jednostce publicznej lub niepublicznej działającej na zasadach placówki publicznej. Uwarunkowania powyższe w obecnej sytuacji demograficznej Miasta skutkują obowiązkiem zapewnienia przez Miasto w roku 2015/2016 1419 miejsc wychowania przedszkolnego na zasadach publicznych dla dzieci w wieku lat 5 i 4 oraz 433 miejsc opieki przedszkolnej dla trzylatków. W roku szkolnym 2016/2017 Miasto będzie zobowiązane zapewnić 1320 miejsc opieki przedszkolnej na zasadach publicznych dla dzieci czteroletnich i pięcioletnich oraz 434 miejsca wychowania przedszkolnego dla trzylatków. Na dzień 1 września 2017 roku Miasto winno zapewnić 1965 miejsc służących wychowaniu przedszkolnemu na zasadach publicznych dzieciom w wieku lat 5, 4 i 3.

W obecnych warunkach lokalowych przedszkola prowadzone przez Miasto w 48 oddziałach zapewniają 1200 miejsc. W nadchodzących trzech latach szkolnych, począwszy od roku 2015/2016, dla zapewnienia warunków do realizacji praw w zakresie opieki przedszkolnej, konieczne stanie się „pozyskanie” miejsc do wychowania przedszkolnego na zasadach publicznych w liczbie: w roku 2015/2016 - 219, w roku 2016/2017 - 120 i w roku 2017/2018 - 765 u innych podmiotów prowadzących przedszkola. Ponadto w roku 2015/2016 i 2016/2017 konieczne będzie zapewnienie w tych przedszkolach około 340 miejsc służących wychowaniu przedszkolnemu trzylatków. Jeżeli mimo przysługującego prawa korzystanie z opieki przedszkolnej przez trzy i czteroletki pozostawałoby na poziomie roku obecnego, to w latach 2015/2016 i 2016/2017 przedszkola miejskie zaspokołyby potrzeby w zakresie publicznej opieki przedszkolnej dla dzieci w wieku lat 4 i 5. Wychowanie przedszkolne trzylatków musiałyby zaspokoić przedszkola niepubliczne. Utrzymanie obecnych tendencji w korzystaniu z opieki przedszkolnej w roku szkolnym 2017/2018 stworzy obowiązek zapewnienia 1555 miejsc, (czyli o 355 miejsc więcej niż w przedszkolach samorządowych Miasta) służących wychowaniu przedszkolnemu na zasadach publicznych.

Ze względu na wpływ stopnia zaspokojenia potrzeb bełchatowian w zakresie wychowania przedszkolnego na funkcjonowanie całej społeczności konieczne staje się bieżące monitorowanie sytuacji w zakresie wychowania przedszkolnego.

2.2. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

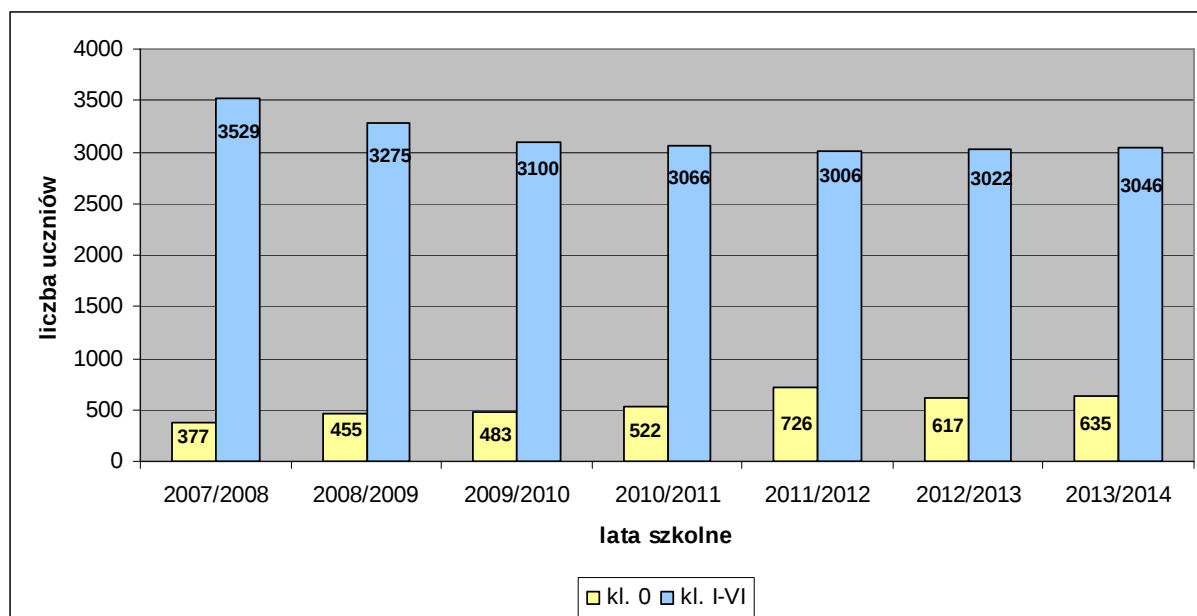
Na terenie Bełchatowa funkcjonuje 8 szkół podstawowych i 5 gimnazjów prowadzonych przez Miasto Bełchatów, szkoła podstawowa i publiczne gimnazjum prowadzone przez Gminę Bełchatów, Publiczne Gimnazjum nr 7 i Gimnazjum dla dorosłych dotowane przez Miasto Bełchatów oraz Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy prowadzony przez Powiat Bełchatowski obejmujący szkołę podstawową, gimnazjum i szkołę zawodową służące edukacji uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Bełchatowianie realizujący obowiązek szkolny korzystają głównie ze szkół prowadzonych przez Miasto Bełchatów. W roku szkolnym 2013/2014 do szkół podstawowych uczęszczało 3046 uczniów klas I - VI oraz 635 wychowanków realizujących roczne przygotowanie przedszkolne. Warunki do nauczania, wychowania i opieki zapewniało im 168 oddziałów funkcjonujących we wszystkich szkołach podstawowych Miasta. Zamieszczone poniżej zestawienie liczby dzieci uczęszczających do szkół podstawowych Miasta w analizowanym okresie ostatnich siedmiu lat szkolnych wykazuje, że zarówno liczba dzieci jak i liczba oddziałów w szkołach tego typu ulegała niewielkim wahaniam. Stabilność ta wynikała jednak ze wzrostu liczby wychowanków i liczby oddziałów wychowania przedszkolnego w szkołach podstawowych. Liczba uczniów klas I-VI w okresie ostatnich siedmiu lat szkolnych zmniejszyła się o 483 osoby tj. o 13,7%.

Tabela Nr 14. Liczba uczniów i liczba oddziałów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Bełchatów w latach szkolnych 2007/2008 - 2013/2014

Lp. .	Rok szkolny	Uczniowie			Oddziały		
		Ogółem:	Kl. 0	Kl. I-VI	Ogółem:	Kl. 0	Kl. I-VI
1.	2007/2008	3906	377	3529	174	17	157
2.	2008/2009	3730	455	3275	167	20	147
3.	2009/2010	3583	483	3100	162	21	141
4.	2010/2011	3588	522	3066	162	24	138
5.	2011/2012	3732	726	3006	165	29	136
6.	2012/2013	3639	617	3022	163	26	137
7.	2013/2014	3681	635	3046	168	29	139

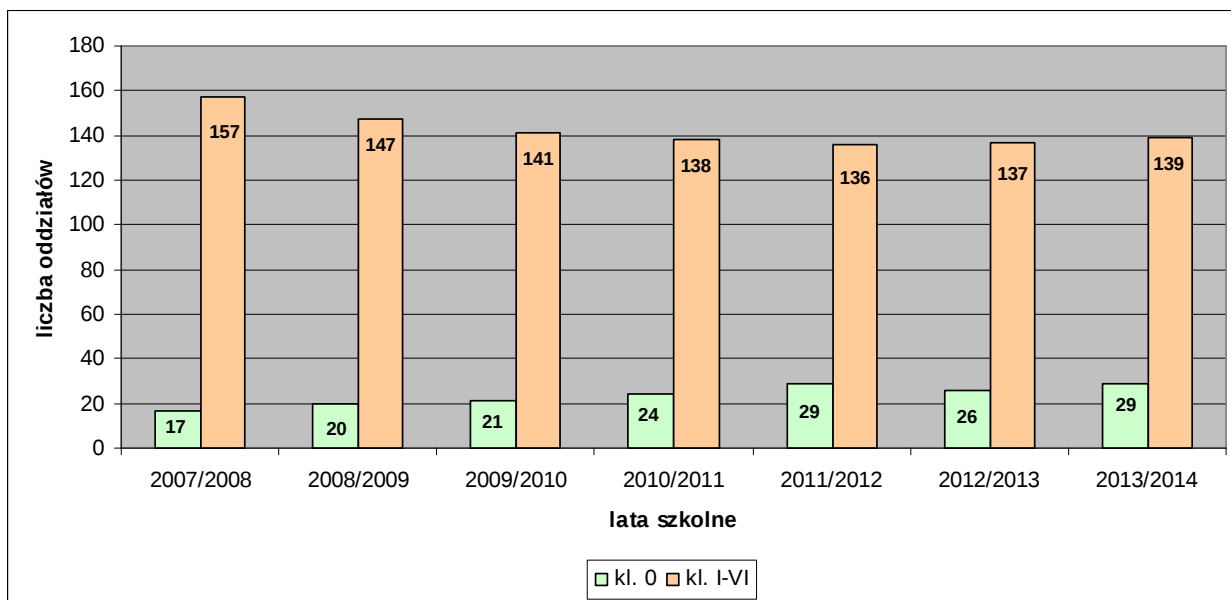
Źródło: Raporty o stanie oświaty Bełchatów 2008 - 2014.

Wykres Nr 13. Liczba uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Bełchatów w latach szkolnych 2007/2008 - 2013/2014

Źródło: Raporty o stanie oświaty Bełchatów 2008 - 2014.

Wykres Nr 14. Liczba oddziałów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto Bełchatów w latach szkolnych 2007/2008 - 2013/2014

Źródło: Raporty o stanie oświaty Bełchatów 2007 - 2013.

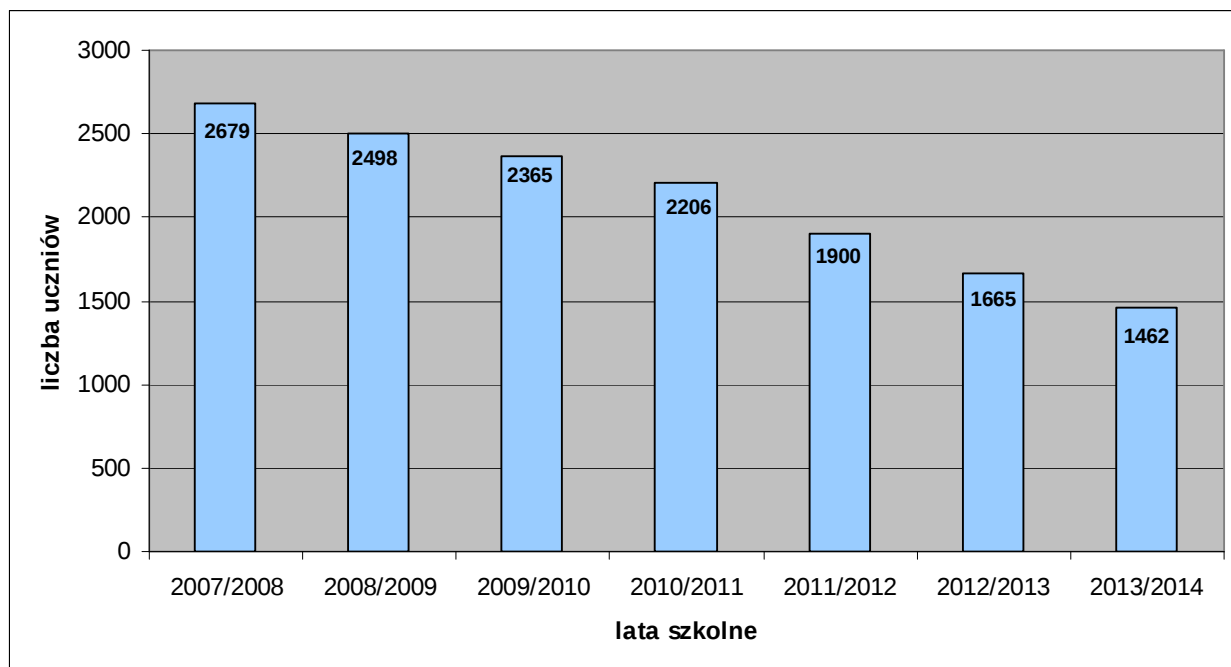
Zmalała również w ciągu ostatnich siedmiu lat szkolnych liczba uczniów i liczba oddziałów w publicznych gimnazjach prowadzonych przez Miasto Bełchatów. Stwierdzenie to znajduje uzasadnienie w poniższej tabeli i wykresach. Tabela ta dowodzi, że w gimnazjach Miasta od roku 2007/2008 ubyło 1 217 tj. 45,4% uczniów.

Tabela Nr 15. Liczba uczniów i liczba oddziałów w publicznych gimnazjach prowadzonych przez Miasto Bełchatów w latach szkolnych 2007/2008 - 2013/2014

Lp.	Lata szkolne	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
1.	2007/2008	2679	108
2.	2008/2009	2498	105
3.	2009/2010	2365	100
4.	2010/2011	2206	97
5.	2011/2012	1900	84
6.	2012/2013	1665	74
7.	2013/2014	1462	64

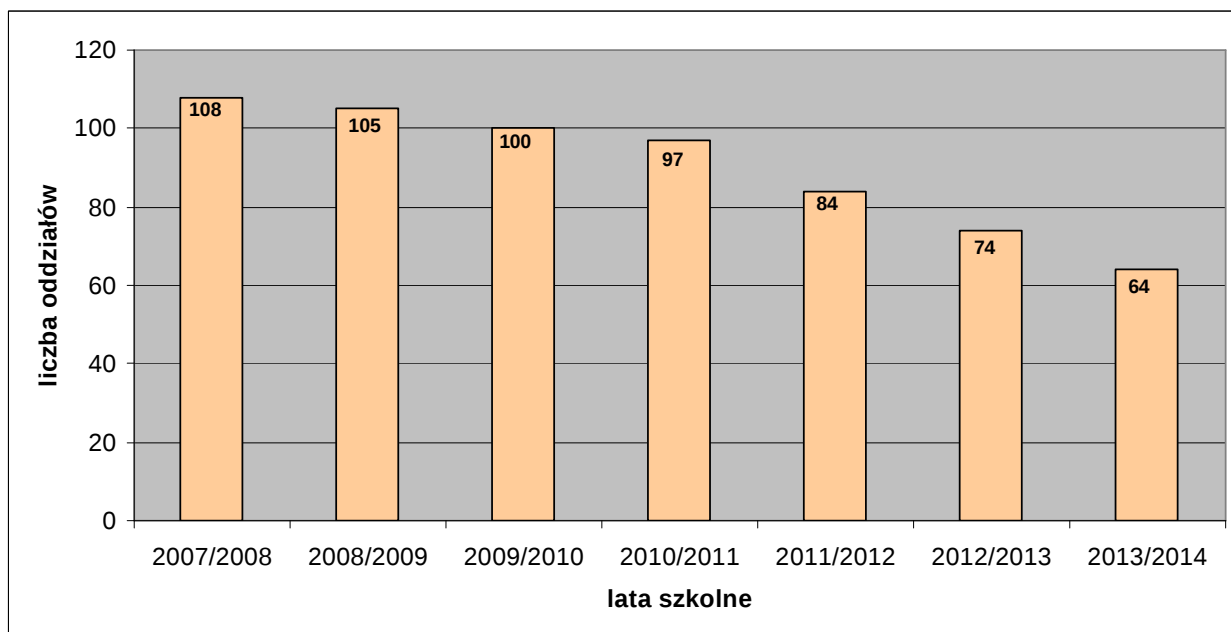
Źródło: Raporty o stanie oświaty Bełchatów 2007 - 2014.

Wykres Nr 15. Liczba uczniów w publicznych gimnazjach prowadzonych przez Miasto Bełchatów w latach szkolnych 2007/2008 - 2013/2014

Źródło: Raporty o stanie oświaty Bełchatów 2008 - 2014.

Wykres Nr 16. Liczba oddziałów w publicznych gimnazjach prowadzonych przez Miasto Bełchatów w latach szkolnych 2007/2008 - 2013/2014

Źródło: Raporty o stanie oświaty Bełchatów 2008 - 2014.

Szkoły prowadzone przez Miasto są równomiernie rozmieszczone na terenie Miasta i zapewniają dogodny dostęp wszystkim jego mieszkańcom. Szkoły mieszczą się w odnowionych budynkach objętych w latach 2007-2012 robotami termomodernizacyjnymi. Naprawy, remonty wynikające z bieżącej eksploatacji, przeglądów budowlanych czy kontroli zewnętrznych wykonywane są w możliwie najszybszych terminach. Uczniowie szkół podstawowych nr 1, 3, 8, 12, 13 i publicznych gimnazjów nr 1, 4, 5 korzystają z boisk sportowych ze sztuczną nawierzchnią zaś maluchy ze szkół podstawowych nr 1, 3, 8, 9, 12, 13 mają do dyspozycji place zabaw wybudowane w ramach programu rządowego „Radosna szkoła”. Nauczanie, wychowanie i opiekę uczniom zapewniają wykwalifikowani, doświadczeni nauczyciele, wśród których przeważają nauczyciele mianowani i dyplomowani ze stażem pracy powyżej 21 lat. Prawidłowości tych dowodzi zamieszczona tabela informująca o strukturze zatrudnienia nauczycieli szkół Miasta ze względu na stopień awansu zawodowego i staż pracy.

Tabela Nr 16. Struktura zatrudnienia nauczycieli szkół prowadzonych przez Miasto w latach 2007/2008 - 2013/2014 według stopnia awansu zawodowego i stażu pracy [w %]

Lp.	Rok szkolny	Liczba nauczycieli	Stopień awansu zawodowego				Staż pracy			
			stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	do 10 lat	11 - 20 lat	21 - 30 lat	powyżej 30 lat
1.	2007/2008	659	4%	12%	28%	56%	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
2.	2008/2009	645	4%	14%	21%	61%	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
3.	2009/2010	612	2%	14%	19%	65%	24%	26%	44%	6%
4.	2010/2011	615	3%	13%	17%	67%	24%	27%	42%	7%
5.	2011/2012	613	3%	11%	15%	71%	21%	26%	42%	11%
6.	2012/2013	605	2%	11%	15%	72%	18%	25%	43%	14%
7.	2013/2014	613	4%	10%	15%	71%	21%	24%	39%	16%

Źródło: Raporty o stanie oświaty Bełchatów 2008 - 2014.

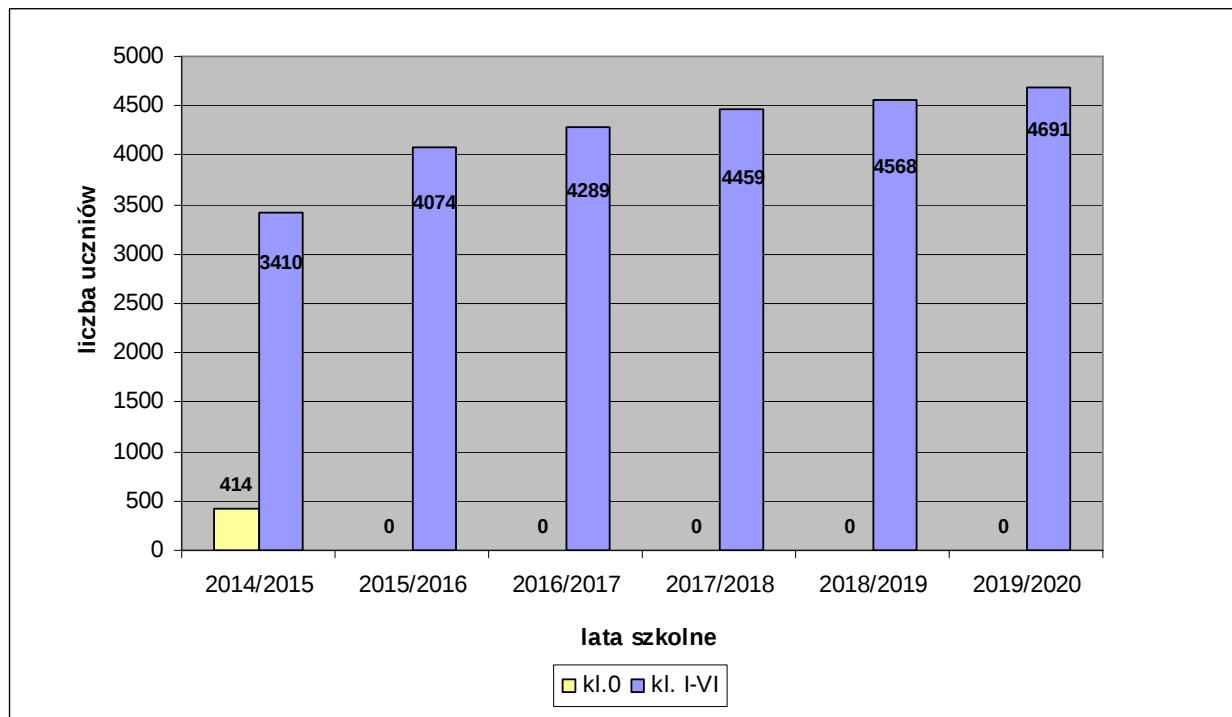
Od 1.09.2014 roku w szkołach podstawowych funkcjonuje 156 oddziałów klas I - VI i 19 oddziałów wychowania przedszkolnego, a w gimnazjach 62 oddziały klas I - III. Analiza sytuacji demograficznej Bełchatowa, obecnego stanu prawnego oraz możliwości lokalowych szkół podstawowych pozwala na stwierdzenie, że dla zapewnienia bezpiecznych, higienicznych warunków nauczania w szkołach podstawowych od 1.09.2015 roku nie powinny być tworzone oddziały wychowania przedszkolnego. Prognozowaną liczbę uczniów i oddziałów przedstawiają poniższe zestawienia. Wynika z nich, że mimo wyeliminowania oddziałów wychowania przedszkolnego ze szkół podstawowych dla zapewnienia jednozmianowości dla szkół tego typu konieczne stanie się począwszy od roku 2016/2017 poszerzenie bazy lokalowej.

Tabela Nr 17. Prognozowana liczba uczniów i oddziałów w szkołach podstawowych Miasta Bełchatowa

Lata szkolne		2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	kl. I-VI	4074	4289	4459	4568	4691
	kl.0	0	0	0	0	0
Liczba oddziałów	kl. I-VI	176	181	186	188	189
	kl.0	0	0	0	0	0

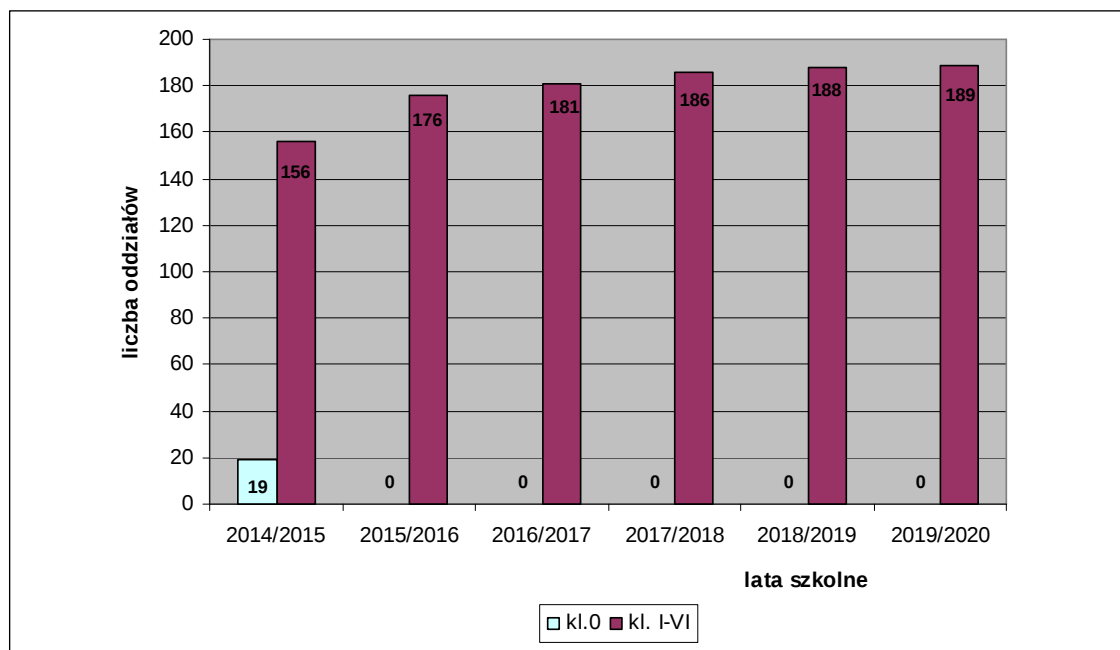
Źródło: Raport o stanie oświaty Bełchatów 2014.

Wykres Nr 17. Prognozowana liczba uczniów w szkołach podstawowych Miasta Bełchatowa

Źródło: Raport o stanie oświaty Bełchatów 2014.

Wykres Nr 18. Prognozowana liczba oddziałów w szkołach podstawowych Miasta Bełchatowa

Źródło: Raport o stanie oświaty Bełchatów 2014.

Prognozy dla gimnazjów Miasta Bełchatowa potwierdzają stabilizację stopnia organizacyjnego tego typu szkół na poziomie 60 oddziałów w mieście. Istotny wzrost liczby oddziałów w gimnazjach, o około 36 oddziałów, nastąpi w roku 2020/2021, gdy

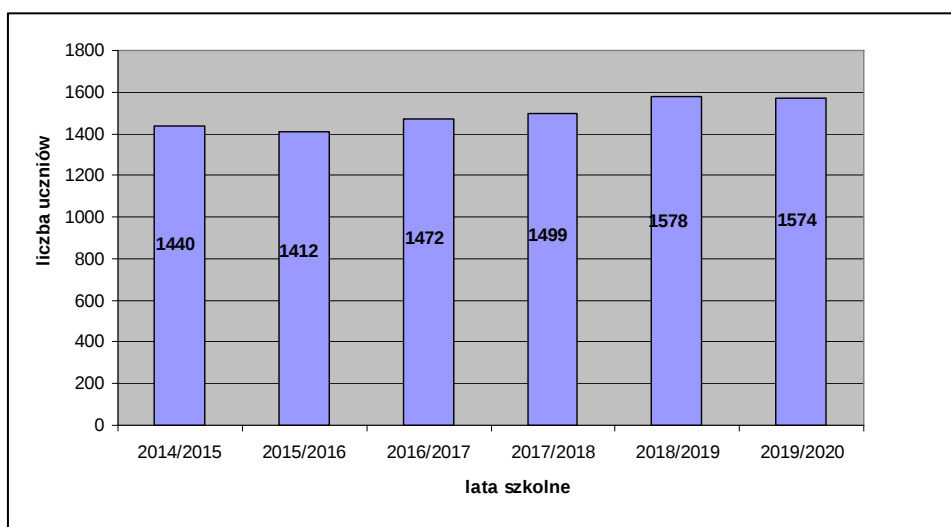
uczniami klas pierwszych gimnazjów staną się uczniowie klas pierwszych szkół podstawowych z roku 2014/2015.

Tabela Nr 18. Prognozowana liczba uczniów i liczba oddziałów w gimnazjach Miasta Bełchatowa.

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	1440	1412	1472	1499	1578	1574
Liczba oddziałów	62	58	60	61	64	64

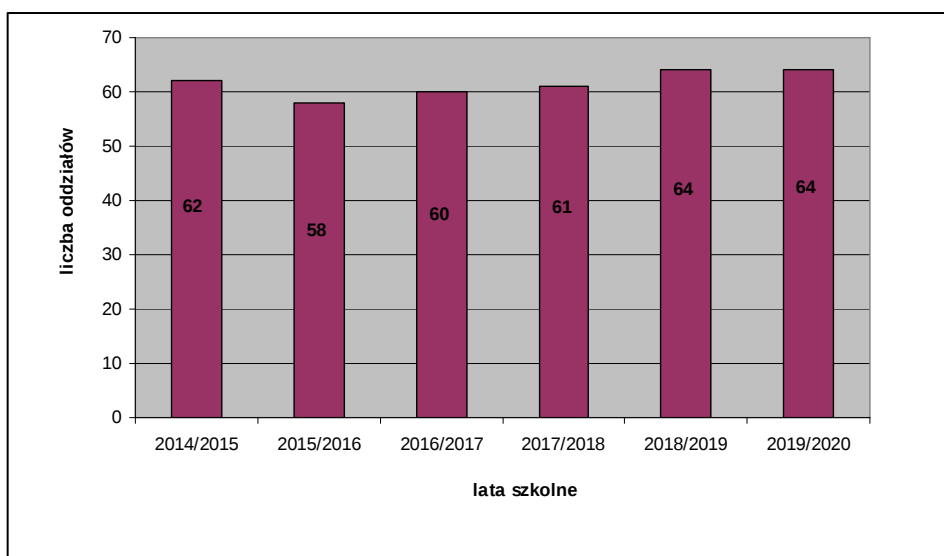
Źródło: Raport o stanie oświaty Bełchatów 2014.

Wykres Nr 19. Prognozowana liczba uczniów w gimnazjach Miasta Bełchatowa

Źródło danych: Raport o stanie oświaty Bełchatów 2014

Wykres Nr 20. Prognozowana liczba oddziałów w gimnazjach Miasta Bełchatowa

Źródło: Raport o stanie oświaty Bełchatów 2014

Stabilna w skali Miasta liczba oddziałów gimnazjalnych nie oznacza stabilnego stopnia organizacyjnego każdej ze szkół, a to za sprawą m.in. efektywności nauczania mierzonej wskaźnikiem edukacyjnej wartości dodanej EWD. EWD to zestaw technik statystycznych pozwalających zmierzyć wkład pracy szkoły w wyniki uzyskane przez uczniów w czasie nauki w tej szkole. Wartość EWD na poziomie zera oznacza, że analizowana szkoła pracuje na poziomie przeciętnego gimnazjum w kraju. Dodatnia wartość EWD oznacza ponadprzeciętną efektywność nauczania zaś wartość ujemna wskazuje, że efektywność pracy z uczniami w analizowanej szkole jest niższa. W zestawieniu poniższym zaprezentowane zostały wartości EWD dla gimnazjów prowadzonych przez Miasto Bełchatów uzyskane w latach 2008/2009 - 2013/2014.

Wartość EWD w gimnazjach Miasta Bełchatowa		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
PG 1	Część humanistyczna	1,23	0,14	-0,78	0,60	1,40	-0,30
	Część mat.-przyrod.	1,98	0,54	0,96	2,10	2,90	-0,30
PG 2	Część humanistyczna	-1,25	-1,69	-0,36	-6,50	-1,90	-4,30
	Część mat.-przyrod.	-1,46	-1,49	-3,05	-5,30	-2,10	-6,60
PG 3	Część humanistyczna	-2,14	-0,75	-1,50	-3,90	-1,50	-2,20
	Część mat.-przyrod.	-0,94	-0,41	-2,92	-1,90	0,40	-2,20
PG 4	Część humanistyczna	-0,93	1,12	-1,31	-5,10	1,40	0,00
	Część mat.-przyrod.	0,63	-1,38	-1,93	-2,30	-0,20	-0,90
PG 5	Część humanistyczna	-2,59	0,18	-1,92	-0,80	0,30	0,10
	Część mat.-przyrod.	-0,75	0,38	-0,03	0,60	0,30	1,70

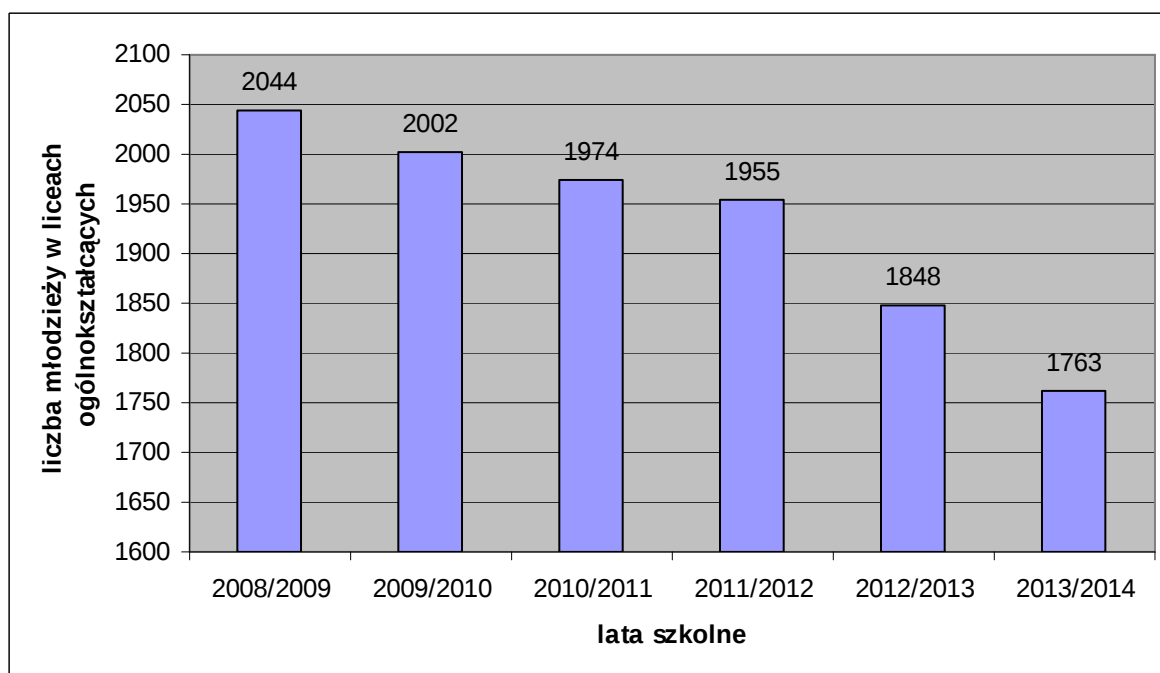
2.3. Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Publiczne szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży w Bełchatowie prowadzone są głównie przez Powiat Bełchatowski. Jedynie III Liceum Ogólnokształcące, wchodzące w skład Samorządowego Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Bełchatowie, na mocy porozumienia pomiędzy Miastem a Powiatem, od 1999 roku prowadzone jest przez Miasto Bełchatów zaś Liceum Ogólnokształcące należące do Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych BSTO im. Zbigniewa Herberta prowadzi Bełchatowskie Społeczne Towarzystwo Oświatowe.

Ponadto mapę szkół ponadgimnazjalnych Bełchatowa oferującą edukację dla osób dorosłych uzupełniają szkoły niepubliczne w głównej mierze prowadzone przez osoby bądź podmioty prywatne. Oferta szkół ponadgimnazjalnych mieszczących się w mieście przyciąga głównie młodzież z powiatu bełchatowskiego.

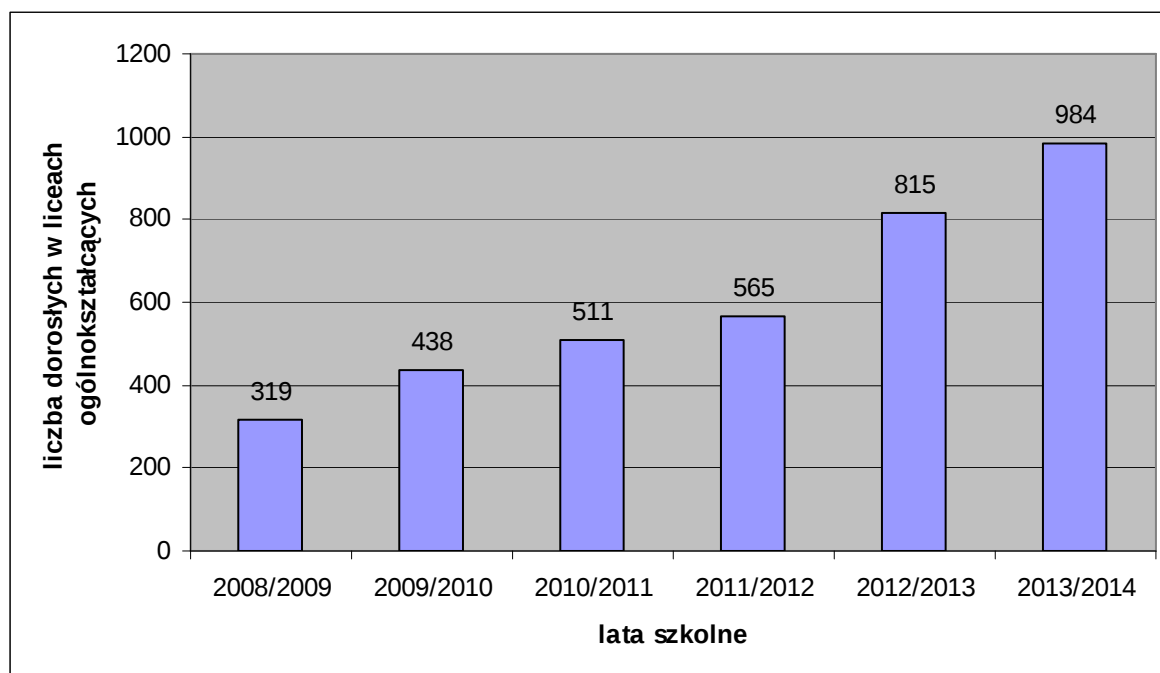
Na podstawie danych umieszczonych na stronach GUS dotyczących Miasta Bełchatowa przedstawiono informacje dotyczące uczniów poszczególnych typów szkół. Brak danych umieszczonych na stronie GUS z roku szkolnego 2007/2008 i 2013/2014 dają niepełny obraz rozpatrywanego okresu.

Wykres Nr 21. Liczba młodzieży uczącej się w liceach ogólnokształcących w latach 2007/2008-2013/2014

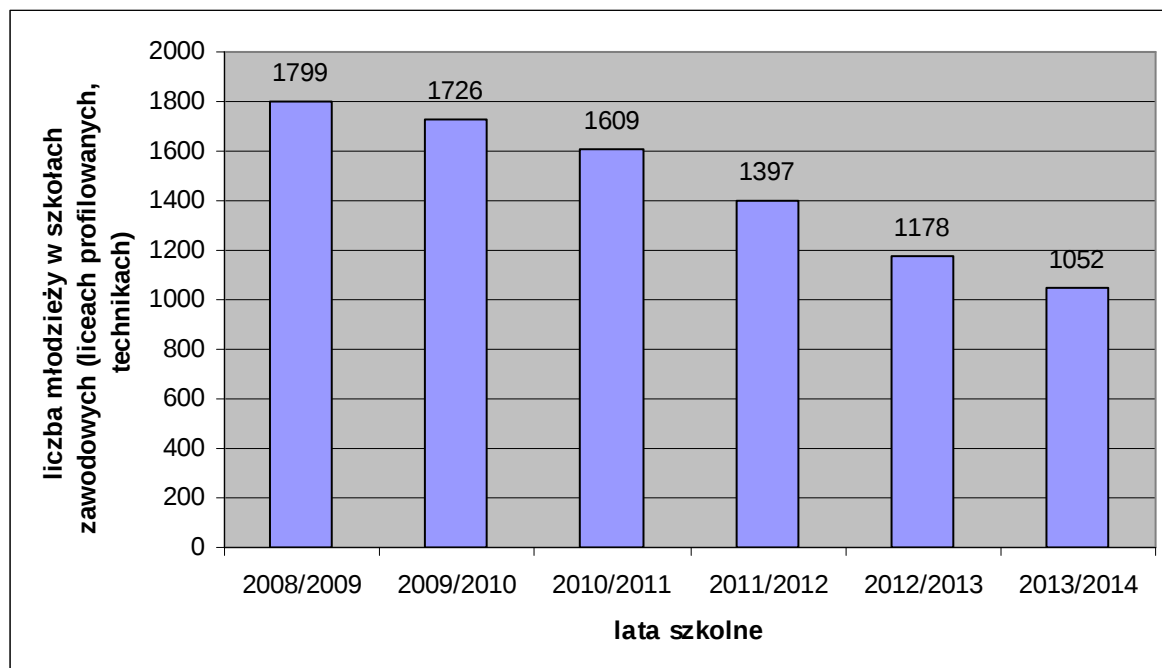
Źródło: Główny Urząd Statystyczny (www.stat.gov.pl) dane dla Miasta Bełchatowa.

Wykres Nr 22. Liczba dorosłych uczących się w liceach ogólnokształcących w latach 2007/2008-2013/2014

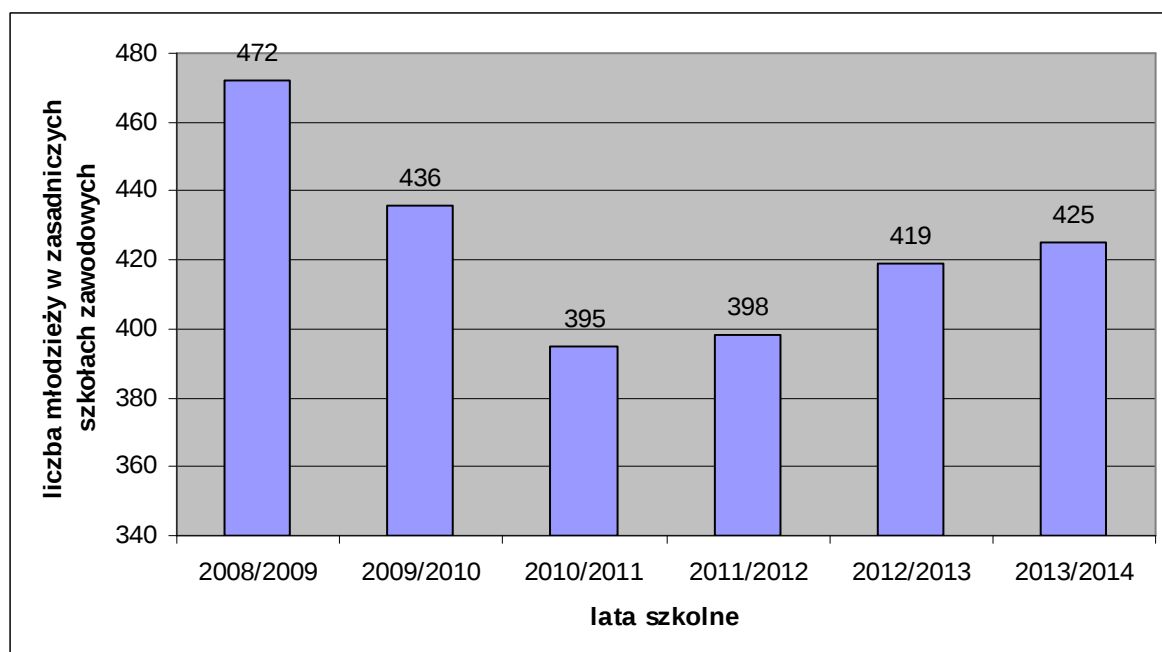
Źródło: dane Główny Urząd Statystyczny (www.stat.gov.pl) dane dla Miasta Bełchatowa.

Wykres Nr 23. Liczba młodzieży uczącej się w szkołach zawodowych (licea profilowane, technika) w latach 2007/2008 - 2013/2014

Źródło : Główny Urząd Statystyczny (www.stat.gov.pl) dane dla Miasta Bełchatowa.

Wykres Nr 24. Liczba młodzieży uczącej się w zasadniczych szkołach zawodowych w latach 2007/2008 - 2013/2014

Źródło: Główny Urząd Statystyczny (www.stat.gov.pl) dane dla Miasta Bełchatowa.

Wykresy nr 21, 23 i 24 obrazują kształcenie młodzieży w szkołach ponadgimnazjalnych w minionych sześciu latach szkolnych potwierdzają spadek liczby uczniów tych szkół. W analizowanym okresie w szkołach ponadgimnazjalnych ubyło 1075 czyli 24,91% uczniów. Sytuacja ta wynika ze znanych i sygnalizowanych już wcześniej tendencji demograficznych. Prognozy demograficzne dotyczące liczby uczniów

gimnazjów wskazują, że w najbliższych latach tendencja ta się utrwali. Spadek widać wyraźnie w liceach ogólnokształcących i szkołach zawodowych (liceach profilowanych i technikach). Zauważyć należy, że mniejsza liczba uczniów bezpośrednio wpływa na mniejszą liczbę oddziałów i mniejszą liczbę miejsc pracy dla nauczycieli. Wykresy powyższe wskazują również, że począwszy od roku 2012/2013 wzrasta wśród bełchatowskiej młodzieży zainteresowanie kształceniem w szkołach zawodowych. W latach 2008/2009 - 2011/2012 w szkołach zawodowych kształciło się około 10% młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, podczas gdy w roku szkolnym 2012/2013 było to 12,16% a w roku 2013/2014 13,12%. Wykres nr 22 potwierdza, że szkoły ponadgimnazjalne kształcące dorosłych cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem, czego dowodzi trzykrotny wzrost liczby słuchaczy w ciągu ostatnich trzech lat w szkołach bełchatowskich.

Publiczne szkoły ponadpodstawowe w Bełchatowie w roku szkolnym 2013/2014:

1. I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego, ul. 1 Maja - obecne profile:
 - matematyczno - informatyczny,
 - medyczny,
 - menedżerski,
 - politologiczny,
 - przyrodniczy,
 - języki w szkole: angielski, francuski, niemiecki, rosyjski.
2. II Liceum Ogólnokształcące im. Jan Kochanowskiego, ul. Czapliniecka 72 - obecne profile:
 - humanistyczny,
 - prawniczy,
 - medyczny,
 - politechniczny,
 - turystyczny,
 - menedżerski,
 - fizjoterapii - rehabilitacji,
 - języki w szkole: angielski, niemiecki, francuski
3. III Liceum Ogólnokształcące, ul. Edwardów 5 w Samorządowym Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Adam Mickiewicza obecne profile:
 - sportowy,
 - lingwistyczno - medialny,
 - medyczno - kosmetologiczny,
 - ekonomiczno - bankowy,
 - psychologiczno - społeczny (integracyjna),
 - języki w szkole: angielski, niemiecki, rosyjski
4. IV Liceum Ogólnokształcące ul. Czapliniecka 96 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 im. Gen. Ludwika Czyżewskiego obecne profile:
 - policyjny,
 - strażacki,
 - wojskowy,
 - języki w szkole: angielski, niemiecki
5. V Liceum Ogólnokształcące ul. Czapliniecka 98 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4 im. Romualda Traugutta obecne profile:

- bezpieczeństwa wewnętrznego - agent celny,
 - fizjoterapii - kosmetologii,
 - steward - stewardessa,
 - języki w szkole: angielski, niemiecki
6. VI Liceum Ogólnokształcące ul. Fabryczna 6 w Zespole Szkół i Placówek Oświatowych BSTO im. Zbigniewa Herberta obecne profile:
- humanistyczny,
 - politechniczny,
 - przyrodniczy,
 - języki w szkole: angielski, niemiecki
7. Technikum Energetyczne ul. Czapliniecka 96 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 im. Gen. Ludwika Czyżewskiego obecne profile:
- technik budownictwa,
 - technik elektronik,
 - technik elektryk,
 - technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej,
 - technik górnictwa odkrywkowego,
 - technik informatyk,
 - technik mechanik,
 - języki w szkole: angielski, niemiecki
8. Technikum Ekonomiczno - Hotelarskie ul. Czapliniecka 98 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4 im. Romualda Traugutta obecne profile:
- technik geodeta,
 - technik logistyk,
 - technik ekonomista,
 - technik hotelarstwa,
 - technik usług fryzjerskich,
 - technik żywienia i usług gastronomicznych,
 - technik organizacji reklamy,
 - języki w szkole: angielski, niemiecki.
9. I Zasadnicza Szkoła Zawodowa ul. Czapliniecka 96 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 im. Gen. Ludwika Czyżewskiego obecne zawody:
- ślusarz, elektryk, mechanik - monter maszyn i urządzeń, mechanik pojazdów samochodowych, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie,
 - języki w szkole: angielski, niemiecki.
10. II Zasadnicza Szkoła Zawodowa ul. Czapliniecka 98 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4 im. Romualda Traugutta obecne zawody:
- fryzjer, kucharz, sprzedawca,
 - języki w szkole: angielski, niemiecki.

Źródło danych <https://lodzkie.edu.com.pl>.

Podsumowanie:

- Szkoły i przedszkola prowadzone przez Miasto są równomiernie rozmieszczone na terenie Miasta i zapewniają dogodny dostęp wszystkim jego mieszkańcom. Placówki oświatowe mieszczą się w odnowionych budynkach objętych w latach 2007 - 2012 robotami termomodernizacyjnymi. Naprawy, remonty wynikające z bieżącej eksploatacji, przeglądów budowlanych czy kontroli zewnętrznych wykonywane są w możliwie najszybszych terminach.
- Dyrektorzy szkół podstawowych i publicznych gimnazjów zapewniają optymalne wykorzystanie zarówno bazy dydaktycznej jak i kadr zatrudnionych w szkołach.
- Młodzież z Bełchatowa w zdecydowanej większości korzysta ze szkół ponadgimnazjalnych mieszczących się w Mieście. Jednak po ich ukończeniu decyduje się na kontynuowanie nauki w większych ośrodkach akademickich.

Wnioski:

- Ze względu na wpływ stopnia zaspokojenia potrzeb bełchatowian w zakresie wychowania przedszkolnego na funkcjonowanie całej społeczności konieczne staje się bieżące monitorowanie sytuacji w zakresie wychowania przedszkolnego.
- Jednakże Miasto w roku 2015/2016 powinno zapewnić 1419 miejsc wychowania przedszkolnego na zasadach publicznych dla dzieci w wieku lat 5 i 4 oraz 433 miejsc opieki przedszkolnej dla trzylatków. W roku szkolnym 2016/2017 Miasto będzie zobowiązane zapewnić 1320 miejsc opieki przedszkolnej na zasadach publicznych dla dzieci czteroletnich i pięcioletnich oraz 434 miejsca wychowania przedszkolnego dla trzylatków.
- W przypadku wyraźnego spadku liczby uczniów i liczby oddziałów w szkołach należy rozpatrzyć możliwość optymalizacji kadr jak i zasobów bazy dydaktycznej.
- Uwzględniając wysokie nakłady Miasta na zaspokojenie potrzeb wspólnoty lokalnej w zakresie edukacji oraz obowiązek celowego, racjonalnego wydatkowania środków publicznych celowe wydaje się analizowanie efektywności kształcenia uczniów w szkołach prowadzonych przez Miasto np. poprzez analizę wskaźnika EWD. Pamiętać jednak należy, że dla pełnej oceny pracy szkoły należałoby brać pod uwagę wartość EWD i wyniki osiągane przez uczniów na sprawdzianach i egzaminach zewnętrznych.

3. SPORT I REKREACJA

3.1. Baza sportowa

Większość obiektów sportowych znajdująca się na terenie Bełchatowa jest własnością Miasta Bełchatowa. Obiekty te administrowane są przez szkoły w formie ustanowionego trwałego zarządu, jak i przez podmioty zewnętrzne w formie dzierżawy.

Tabela Nr 19. Wykaz obiektów sportowych stanowiących własność gminy Miasto Bełchatów

Lp.	Nazwa obiektu	Administrator	Adres obiektu
1.	– boisko sportowe uniwersalne, boisko sportowe (koszykówka), bieżnia lekkoatletyczna prosta	Bełchatowskie Towarzystwo Sportowe AS	ul. Dąbrowskiego 11
2.	– sala gimnastyczna – boisko sportowe (piłka ręczna) – ORLIK: boisko sportowe (piłka nożna), boisko sportowe (koszykówka)	Szkoła Podstawowa Nr 3	ul. Sienkiewicza 25
3.	– sala gimnastyczna – boisko sportowe (piłka ręczna)	Szkoła Podstawowa Nr 4	ul. Lipowa 11
4.	– sala gimnastyczna – ORLIK: boisko sportowe (piłka nożna), boisko sportowe (koszykówka)	Szkoła Podstawowa Nr 5	ul. Szkolna 10
5.	– sala gimnastyczna – ORLIK: boisko sportowe (piłka nożna), boisko sportowe (koszykówka)	Szkoła Podstawowa Nr 8	os. Dolnośląskie 112A
6.	– sala gimnastyczna – boisko sportowe, bieżnia okólna, bieżnia prosta	Szkoła Podstawowa Nr 9	os. Dolnośląskie 204A
7.	– sala gimnastyczna – ORLIK: boisko sportowe (piłka nożna), boisko do koszykówki – boisko sportowe uniwersalne – boiska do plażowej piłki siatkowej – bieżnia lekkoatletyczna okólna 300m, skocznia w dal, skocznia wzwyż, rzutnia do pchnięcia kulą	Publiczne Gimnazjum Nr 4	ul. Budryka 7
8.	– sala gimnastyczna – boisko sportowe (piłka nożna), bieżnia okólna, boisko sportowe uniwersalne, kort tenisowy, rzutnia do pchnięcia kulą, skocznia do skoku w dal	Szkoła Podstawowa Nr 13	ul. Słowackiego 8
9.	– sala gimnastyczna	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	ul. Czyżewskiego 7
10.	– sala gimnastyczna – 2 boiska piłkarskie, boisko uniwersalne, skocznia do skoku w dal, bieżnia prosta	Publiczne Gimnazjum Nr 3	ul. Edwardów 5
11.	– boisko sportowe	Miasto Bełchatów	os. Budowlanych
12.	– boisko sportowe (koszykówka), boisko sportowe (piłka siatkowa), kort tenisowy	Miasto Bełchatów	os. Dolnośląskie
13.	– boisko sportowe, boisko sportowe (streetball), boisko sportowe (plażowa piłka siatkowa), kort tenisowy	Miasto Bełchatów	os. Przytorze
14.	– boisko sportowe uniwersalne, 2 korty tenisowe, boisko do piłki nożnej	Miasto Bełchatów	os. Binków
15.	Kompleks boisk sportowych „ZOŚKA” – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej plażowej, boisko do koszykówki	Miasto Bełchatów	os. Okrzei
16.	– boisko do piłki ręcznej, boisko do koszykówki	Miasto Bełchatów	os. Okrzei bl. 2
17.	– Miejskie Korty Tenisowe	Bełchatowskie Towarzystwo Sportowe AS	ul. Edwardów 8
18.	– Miejskie Lodowisko	Bełchatowskie Towarzystwo Sportowe AS	ul. Edwardów 8
19.	– Przyszkolna Hala Gimnastyczno-Sportowa ENERGIA	Bełchatowskie Towarzystwo Sportowe AS	ul. Dąbrowskiego 11
20.	– Stadion piłkarski “GieKSa Arena”	Miasto Bełchatów	ul. Sportowa 3
21.	– Piłkarskie boiska treningowe	Górnicy Klub Sportowy „Bełchatów” S. A.	os. Okrzei
22.	– Pneumatyczna strzelnica sportowa „SOKOLNIK”	BKL Sekcja Strzelectwa Sportowego :Iglica”	ul. Czyżewskiego 7

Źródło: opracowanie własne.

Na terenie miasta znajdują się również obiekty sportowe, których właścicielami są: Powiat Bełchatowski oraz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

Tabela Nr 20. Pozostałe obiekty sportowe

Lp.	Nazwa obiektu	Właściciel	Administrator	Adres obiektu
1.	– sala gimnastyczna, – boisko sportowe uniwersalne, – boisko do koszykówki, bieżnia – lekkoatletyczna okólna,	Powiat Bełchatowski	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1, ul. 1-go Maja 6
2.	– sala gimnastyczna, – ORLIK: boisko sportowe (piłka nożna), boisko sportowe (koszykówka) (PCS),	Powiat Bełchatowski	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2, ul. Czapliniecka 92
3.	– sala gimnastyczna (PCS), – kryta pływalnia (PCS), – boisko sportowe (piłka ręczna), – boisko do koszykówki, boisko – lekkoatletyczne (PCS),	Powiat Bełchatowski	Powiatowe Centrum Sportu	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3, ul. Czapliniecka 96
4.	– sala gimnastyczna (PCS), – boisko uniwersalne,	Powiat Bełchatowski	Powiatowe Centrum Sportu	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4, ul. Czapliniecka 98
5.	– Lodowisko, – boisko do piłki nożnej,	Powiat Bełchatowski	Powiatowe Centrum Sportu	ul. Czapliniecka 96
6.	– Hala Widowiskowo-Sportowa KWB Bełchatów,	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	Centrum Sportu KWB Bełchatów	ul. 1-go Maja 61
7.	– Basen Hotelu Sport.	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	Centrum Sportu KWB Bełchatów	ul. 1-go Maja 65

Źródło: opracowanie własne.

3.2. Kluby i organizacje sportowe działające na terenie Bełchatowa

Na terenie Bełchatowa działają dwa kluby uczestniczące w ogólnopolskich rozgrywkach ligowych: Górniczy Klub Sportowy „Bełchatów” S.A., uczestniczący w rozgrywkach Ekstraklasy i Klub Piłki Siatkowej „SKRA” Bełchatów S.A., uczestniczący w rozgrywkach Plus Ligi oraz Ligii Mistrzów. Do różnorodnych sekcji sportowych działających w ramach obydwu klubów uczęszcza ok. 1000 dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Oprócz GKS Bełchatów oraz KPS "SKRA" Bełchatów na terenie Miasta działają liczne kluby i organizacje sportowe zrzeszające dzieci i młodzież bełchatowskich szkół.

Popularyzacja sportu i rekreacji wśród mieszkańców Bełchatowa odbywa się poprzez realizację zadań w zakresie kultury fizycznej i sportu, które obejmują organizację cyklicznych imprez sportowych wpisanych w kalendarz imprez sportowych Miasta Bełchatowa, realizację inicjatyw sportowo-rekreacyjnych, w tym dla osób niepełnosprawnych, osób w wieku 50+, realizację organizacji zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz szkoleń sportowych o charakterze masowym i ciągłym. A także powierzanie organizmom pozarządowym cyklicznych imprez sportowych wpisanych w kalendarz imprez sportowych Miasta Bełchatowa.

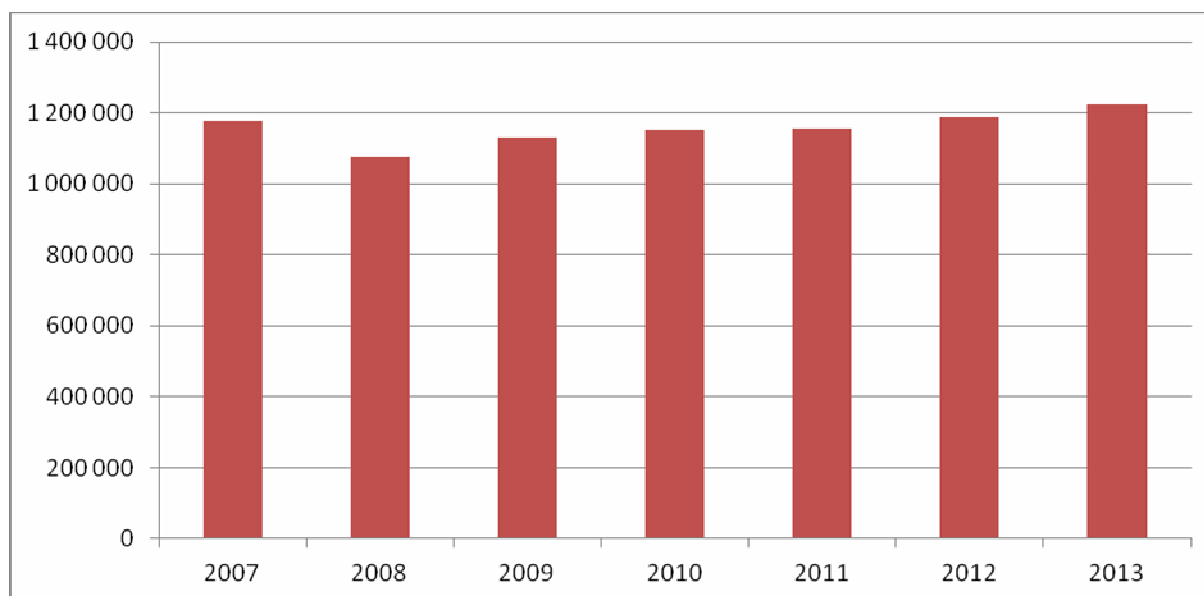
Tabela Nr 21. Wielkość dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym realizującym zadania w obszarze sportu i rekreacji w latach 2007 - 2013

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Kwota [w zł]	1 176 000	1 078 000	1 132 000	1 153 600	1 155 600	1 187 000	1 223 000	8 105 200

Źródło: Opracowanie własne - Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

W latach 2007 - 2013 średnia wartość dotacji dla NGO w obszarze sportu i rekreacji wyniosła ponad 1151000 zł rocznie ze stałą tendencją wzrostową, co jest skutkiem zwiększenia ilości ofert w tym obszarze oraz ich różnorodności.

Wykres Nr 25. Wartość dotacji dla NGO w obszarze sportu i rekreacji w latach 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne - Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

Większość klubów dysponuje dobrą bazą sportową w postaci obiektów szkolnych, wyposażenia, wykwalifikowanej kadry trenerskiej. Większość z nich otrzymuje dotację z budżetu Miasta Bełchatowa, na realizację określonych zadań, przyznawaną w ramach otwartych konkursów ofert.

Miasto wspomaga również działalność klubów poprzez dofinansowanie organizowanych przez nich turniejów i zawodów sportowych. Zawodnicy z bełchatowskich klubów sportowych, którzy legitymują się wybitnymi osiągnięciami sportowym, otrzymują corocznie stypendia sportowe fundowane przez Miasto Bełchatów.

Imprezy sportowe organizowane z udziałem Miasta Bełchatowa w 2013 r.

a) Ogólnopolski Wyścig Kolarski o "Wielką Nagrodę Bełchatowa"

Impreza kolarska o ponad 30-letniej tradycji, przyciągająca czołowych zawodników polskich klubów. Jest on zauważany w "środowisku kolarskim" czego dowodem jest uczestnictwo najlepszych polskich grup kolarskich.

b) Wiosenne Igrzyska Przedszkolaków

W kwietniu 2013 r. odbyła się już XXI edycja tej pięknej zabawy sportowej, w której najmłodszy mieszkańcy Bełchatowa zmagają się w poszczególnych dyscyplinach igrzysk o jak najlepsze miejsce dla swojego przedszkola oraz cenne nagrody rzeczowe.

c) GRAND PRIX Bełchatowa w koszykówce ulicznej oraz Grand Prix Bełchatowa w plażowej piłce siatkowej

Corocznie w okresie wakacyjnym organizowane są rozgrywki dla amatorów koszykówki ulicznej oraz plażowej piłki siatkowej. Rywalizacja prowadzona jest w trzech kategoriach wiekowych: szkoły podstawowej, gimnazja oraz open. Turnieje koszykówki ulicznej organizowane są na parkingu Galerii „Olimpia”, natomiast siatkówki plażowej na kompleksie „Moje Boisko - Orlik 2012” na os. Binków.

d) GRAND PRIX Bełchatowa w tenisie ziemnym

Cykl Turniejów GRAND PRIX BEŁCHATOWA obejmuje 6 turniejów głównych oraz turniej MASTERS GRAND PRIX. Co roku cykl rozpoczynany jest I Turniejem GRAND PRIX o PUCHAR PREZYDENTA MIASTA BEŁCHATOWA. W turniejach może startować każdy, kto posiada status amatora w rozumieniu przepisów AiS PZT. Turnieje te pozwalają zmierzyć się w sportowej rywalizacji tenisistom z Bełchatowa jak i okolic. Osiem osób, które zdobędą największą liczbę punktów w całym cyklu rywalizują w Masters Grand Prix. Turnieje odbywają się na Miejskich Kortach Tenisowych.

e) Czwartki Lekkoatletyczne

Jest to impreza o zasięgu ogólnopolskim i skierowana jest do dzieci ze szkół podstawowych. Każde miasto przystępujące do „Czwartków Lekkoatletycznych” zobowiązane jest w roku szkolnym do przeprowadzenia dla dzieci ze szkół podstawowych ze swojego terenu minimum 10 imprez (4 imprezy w miesiącach wrzesień, październik, 5 imprez w miesiącach kwiecień, maj oraz finał w miesiącu czerwcu). Dzieci rywalizują w następujących konkurencjach lekkoatletycznych: 60m, 300m, 600m (dziewczeta), 1000m (chłopcy), skok wzwyż, skok w dal, rzut piłeczką palantową. Każdy zawodnik może startować podczas jednych zawodów w dwóch konkurencjach (jednej biegowej i jednej technicznej). W przeciągu całego roku szkolnego w trakcie rozgrywania poszczególnych imprez zawodnicy zbierają punkty w trzech kategoriach wiekowych (klasy IV, V, VI) oddzielnie dla dziewcząt i chłopców. Zawodnicy z największą liczbą punktów w poszczególnych konkurencjach biorą udział w finale ogólnopolskim rozgrywanym w Warszawie.

f) Uliczny Bieg „Bełchatowska Piętnastka”

Bieg ten po raz pierwszy zorganizowany został w 1984 roku i nieprzerwanie trwał do 1995 roku. Z inicjatywy władz Miasta powrócił do kalendarza imprez biegowych w 2009 roku. Cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród sympatyków biegania, o czym świadczy zwiększająca się z roku na rok frekwencja. W 2013 roku na starcie stanęło ponad 700 biegaczy, z czego 127 stanowili mieszkańcy Bełchatowa.

g) Bełchatowski Bieg Niepodległości

Bieg ma szczególny historyczny kontekst. Start uczniów w zawodach jest manifestacją przynależności Narodowej, przywiązania do historii Polski, uczczenia odzyskania przez Polskę Niepodległości w 1918 roku. Symboliką biegu jest Krzyż Niepodległości przyznawany tym szkołom, które zwyciężyły w klasyfikacji punktowej.

h) Bełchatowski Piknik Olimpijski

Ideą tej imprezy jest promowanie wśród mieszkańców Bełchatowa zdrowego i aktywnego stylu życia. Jest to również okazja do zaprezentowania bełchatowskich organizacji sportowych a w szczególności ich osiągnięć. Podczas Pikniku mieszkańcy mają również możliwość zapoznać się z poszczególnymi dyscyplinami i konkurencjami sportowymi. Corocznie imprezę tą uświetnia obecność znanego polskiego sportowca.

i) Fighters Arena

W 2013 roku odbyła się pierwsza w historii Bełchatowa gala walk MMA. Wszystkie pojedynki prowadzone były zgodnie z zasadami UFC - w pełnowymiarowym oktagonie.

j) Bełchatowska Amatorska Liga Piłki Siatkowej

BALPS- Bełchatowska Amatorska Liga Piłki Siatkowej jest to liga, która powstała pod patronatem Prezydenta Miasta Bełchatowa w celu szerzenia popularyzacji piłki siatkowej. Skierowana jest do wszystkich miłośników siatkówki. W rozgrywkach BALPS mogą brać udział wyłącznie zawodnicy nieposiadający ważnej licencji Polskiego Związku Piłki Siatkowej lub Wojewódzkiego Związku Piłki Siatkowej.

Pozostałe imprezy sportowe zorganizowane pod patronatem Prezydenta Miasta Bełchatowa w 2013 roku:

- XIII Halowy Turniej Barów w Piłkę Nożną o Puchar Prezydenta Miasta,
- V Mistrzostwa Bełchatowa w narciarstwie alpejskim i snowboardzie o Puchar Prezydenta Miasta,
- VII Ogólnopolski Halowy Turniej Piłki Nożnej chłopców rocznik 1997 o Puchar Prezydenta Miasta,
- II Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej chłopców rocznik 2001 o Puchar Prezydenta Miasta,
- Amatorska Halowa Liga Piłki Nożnej,
- VII Mistrzostwa Polski Energetyków w Piłce Nożnej Halowej OLDBOY Mężczyzn,
- XII Halowy Turniej Piłki Nożnej Członków OSP o Puchar Prezydenta Miasta Bełchatowa,
- IX Ogólnopolski Halowy Turniej Piłki Nożnej chłopców rocznik 1996 o Puchar Prezydenta Miasta „Bełchatów CUP”,
- Międzywojewódzkie Mistrzostwa Juniorów i Juniorów mł. w Taekwon-do,
- Zawody wędkarskie o puchar Prezesa PGE GiEK SA,
- Ogólnopolski Turniej Szachowy z okazji Konstytucji 3 Maja,
- Cykl imprez sportowych w ramach akcji „Lato na Sportowo”,
- XI Turniej Piłki Nożnej Wojewódzkiej Ligi Abstynenckiej,
- Maraton Wędkarski 2013,
- XXXIV Zlot Turystów Zmotoryzowanych "ENERGETYK 2013",
- Grand Prix w Szachach o Puchar Prezydenta Miasta Bełchatowa,
- Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej chłopców rocznika 2002/2003 "Bełchatów Cup",
- Turniej Piłki Nożnej "Strzel gola dla Karola",
- XXV Jubileuszowy Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej OLDBOY 2013.

Podsumowanie

Z badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu, wynika, że ciekawa oferta kulturalna i rozrywkowa stanowi silną stronę Miasta. Mieszkańcy biorący udział w ankiecie korzystają najczęściej z oferty kina, oraz chętnie uczestniczą w organizowanych festynach i koncertach. Mniejsze uznanie wśród mieszkańców mają m.in. spektakle teatralne, koncerty muzyki klasycznej, wystawy, itp.

Jednakże zrealizowana w ostatnim czasie rozbudowa infrastruktury kulturalnej daje możliwość rozszerzenia dotychczasowej oferty zwłaszcza o duże formy teatralne, muzyczne czy taneczne. Takie rozszerzenie oferty umożliwi promowanie tych form działalności kulturalnej do których mieszkańcy do tej pory nie mieli dostępu.

Sprawy związane z rozwojem rekreacji, rozrywki i sportu, mieszkańcy uznali za bardzo ważne dla Miasta. Opinię taką wyraziło 37% ankietowanych mieszkańców, co plasuje ten obszar na czwartym miejscu na liście priorytetowych obszarów. Ankietowani wskazali, potrzebę wzbogacenia oferty zajęć sportowych, jako kluczowe zadanie dalszego rozwoju Miasta w działaniach rekreacji, rozrywki i sportu. Ważny w oczach mieszkańców jest dalszy rozwój infrastruktury sportowej oraz wspieranie działalności lokalnych drużyn i klubów sportowych.

W latach 2007 - 2013 powstała w Bełchatowie znaczna ilość ogólnodostępnych kompleksów sportowych z nawierzchniami syntetycznymi. Cieszą się one dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców Bełchatowa. Większość z tych obiektów zlokalizowana jest przy szkołach. W kolejnych latach wskazana jest dalsza rozbudowa i modernizacja istniejących obiektów, a w szczególności modernizacja pozostałej przyszkolnej bazy sportowej, zwłaszcza w takich szkołach jak: Szkoła Podstawowa Nr 4, Szkoła Podstawowa Nr 9, Szkoła Podstawowa Nr 13, Publiczne Gimnazjum Nr 3. Ze względu na duże zainteresowanie w Bełchatowie meczami piłki siatkowej z udziałem drużyny PGE SKRA Bełchatów, wskazane jest podjęcie odpowiednich działań mających na celu rozbudowę widowni w Hali „Energia”. W 2014 roku powstała pneumatyczna strzelnica „Sokolnik”, na której BKL Sekcja Strzelectwa Sportowego „Iglica” Bełchatów organizuje liczne zawody strzeleckie w tym „Puchar Wiosny” pod patronatem Prezydenta Miasta Bełchatowa

W 2013 roku nastąpiło przejęcie przez samorząd Bełchatowa stadionu oraz boisk treningowych GKS Bełchatów, których właścicielem było PGE GiEK S.A. W latach kolejnych może nastąpić przekazanie innych obiektów sportowych i rekreacyjnych będących własnością powyższej spółki.

Realizacją zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu w mieście zajmuje się komórka organizacyjna Urzędu Miasta oraz działające w mieście organizacje pozarządowe. Takie zadania jak administrowanie obiektami sportowymi, organizowanie imprez sportowych oraz organizowane szkolenia sportowego dzieci i młodzieży zlecane są do realizacji stowarzyszeniom w ramach otwartych konkursów ofert. Bełchatów charakteryzuje się znaczną ilością stowarzyszeń działających w sferze kultury fizycznej i sportu. Organizacje te wykazują się dużą aktywnością, o czym świadczy ilość składanych wniosków w otwartych konkursach ofert. W 2013 r. udzielono z budżetu Miasta ogółem 120 dotacji dla organizacji pozarządowych, z czego 47 to dotacje z działu kultura fizyczna i sport. W związku z brakiem ośrodka sportu oraz dużą aktywnością stowarzyszeń kultury fizycznej, należy corocznie zabezpieczać w budżecie Miasta środki finansowe, przekazywane stowarzyszeniom w ramach otwartych konkursów ofert, w wysokości umożliwiającej właściwą realizację w mieście zadań z zakresu sportu.

Wnioski

Z analizy powyższego wynika, iż wysoka jakość realizowanych przez stowarzyszenia i kluby sportowe zadań w obszarze kultury fizycznej i sportu potwierdza zasadność utrzymania wysokości planowanych kwot dotacji dla tych podmiotów. Wskazane jest również przeprowadzenie analizy potrzeby funkcjonowania w mieście ośrodka sportu jako jednostki organizacyjnej gminy Miasto Bełchatów.

4. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Nieodłącznym elementem prowadzonej polityki promocyjnej Miasta jest współpraca z miastami partnerskimi. Nawiązanie kontaktów zewnętrznych umożliwia promocję Bełchatowa w innych regionach kraju i Europy oraz sprzyja wymianie doświadczeń, pozyskiwaniu nowych wzorców, nawiązaniu współpracy grup zawodowych i artystycznych.

Do 2013 roku Miasto Bełchatów prowadziło stałą współpracę z sześcioma miastami bliźniaczymi: francuskim - Aubergenville, litewskim - Taurogi, rosyjskim - Sowieck, polskim - Myślenice, węgierskim - Csongrád i portugalskim - Alcobaça. W 2013 roku Rada Miejska w Bełchatowie przyjęła uchwały w sprawie podjęcia współpracy Miasta Bełchatowa ze słowackim miastem Považská Bystrica oraz ukraińskim miastem Južnoukraińsk. Partnerstwo z miastami sprowadza się do współpracy w zakresie nauki, oświaty, kultury i sportu oraz kontaktów gospodarczych. Stałymi elementami współpracy są: udział bełchatowian w obchodach świąt miast partnerskich oraz organizacja międzynarodowego spotkania w naszym mieście podczas Dni Bełchatowa z udziałem delegacji oficjalnych, a także grup artystycznych z zagranicy.

Bełchatów współpracuje także z miastami zaprzyjaźnionymi, którymi są: Pardubice i Děčín (Czechy) oraz Nowograd Wołyński (Ukraina).

Bełchatów realizuje projekty o charakterze międzynarodowym, w których uczestniczą mieszkańcy miast partnerskich i zaprzyjaźnionych, korzystając z możliwości finansowania zewnętrznego przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki oraz Komisję Europejską. Miasto otrzymuje także zaproszenia od swych partnerów do udziału w inicjowanych przez nich projektach.

Wśród przedsięwzięć realizowanych na płaszczyźnie współpracy z miastami partnerskimi/zaprzyjaźnionymi, na które Miasto Bełchatów otrzymało dofinansowanie z funduszy zewnętrznych, na uwagę zasługują przede wszystkim:

- Międzynarodowy Festiwal Kultury i Tradycji pn. „Sobótka Adama i Ewy” - realizowany w latach 2005 - 2009 w czasie obchodów Dni Bełchatowa, którego głównym celem było nawiązanie kontaktów między mieszkańcami miast partnerskich Bełchatowa. W czasie imprezy goście z miast bliźniaczych promowali kulturę, tradycję i zwyczaje na stoiskach z rękodziełem artystycznym i regionalnymi potrawami, a na bełchatowskiej scenie muzycznej prezentowali się zagraniczni i miejscowi artyści. Projekt otrzymał dofinansowanie z funduszy Komisji Europejskiej.
- Projekt pn. „Wyprawa Grupy Wyszehradzkiej”, który opierał się na współpracy młodzieży z czterech miast: Bełchatów (Polska), Pardubice (Czechy), Považská Bystrica (Słowacja) i Csongrád (Węgry). W ramach tego wydarzenia odbyły się warsztaty na temat fotografii, grafiki komputerowej, topografii i dziennikarstwa. Końcowym rezultatem, po wspólnej podróży po 4 w/w miastach było stworzenie i wydanie publikacji promującej te miasta w pięciu językach. Projekt otrzymał dofinansowanie z Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego.
- Międzynarodowy Jarmark Świąteczny - wydarzenie zrealizowane w 2010 roku przy udziale reprezentantów Bełchatowa, Aubergenville (Francja) i Csongrádu (Węgry), którego głównym celem była aktywizacja osób znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i dotkniętych zjawiskiem marginalizacji w życiu społecznym. Program imprezy zakładał kiermasz rękodzieła artystycznego oraz produktów świątecznych, występy artystyczne, koncert kolęd i pastorałek oraz integracyjny blok artystyczny dla dzieci. Projekt otrzymał dofinansowanie z funduszy Komisji Europejskiej.

Obok projektów dofinansowanych z funduszy zewnętrznych Miasto Bełchatów realizuje inne przedsięwzięcia z udziałem miast partnerskich i zaprzyjaźnionych:

- Istotnym elementem współpracy międzynarodowej jest wymiana mieszkańców miast partnerskich, oparta na bezpośrednich kontaktach mieszkańców, budująca przyjaźnie. Spotkania nauczycieli z bełchatowskich i csongradzkich szkół w 2007 roku

przyniosły pierwszy wspólny projekt oparty właśnie na wymianie młodzieży. Od tego czasu w ferie zimowe w Belchatowie goszczą na zaproszenie Prezydenta Miasta Belchatowa podopieczni Fundacji „Tisza Sercem za Dziećmi”, założonej przez pana Sandora Tiszę - artystę-rzeźbiarza z węgierskiego miasta partnerskiego Csongrád oraz najmłodsi z miasta Csongrád. W projekt współpracy włączają się również belchatowskie podmioty jak np. Świetlica Środowiskowa „STER” i Świetlica Środowiskowa „Promyczek”. Natomiast w okresie wakacyjnym odbywa się rewizyta dzieci z Belchatowa w Csongrádzie, gdzie na zaproszenie pana Sandora Tiszy, najmłodsi belchatowianie z najuboższych rodzin mają okazję poznać język i kulturę mieszkańców węgierskiego miasta partnerskiego Belchatowa.

- Warsztaty fotograficzne. Od 2011 roku, na przełomie maja i czerwca, pod patronatem honorowym Prezydenta Miasta Belchatowa odbywają się w Belchatowie warsztaty fotograficzne „Energia”, których organizatorem jest Belchatowskie Towarzystwo Fotograficzne. Z roku na rok impreza cieszy się coraz większym zainteresowaniem, w 2013 udział wzięło 58 osób m.in. z Litwy (Taurogi), Czech (Praga, Pardubice), Słowacji, Niemiec (Wiesbaden) oraz z Polski (Przemyśl, Wrocław, Łódź i Myślenice), a także Prezes Fotoklubu Rzeczypospolitej Polskiej Mieczysław Cybulski oraz zawodnik PGE Skra Belchatów Mariusz Wlazły. Podobna impreza organizowana jest również, co roku w Pardubicach, zaproszenie dostają belchatowscy fotograficy.

- Sport. Istotną płaszczyzną poznawania innych kultur jest sport. W odbywającym się w listopadzie „Ogólnopolskim Biegu Ulicznym Belchatowska 15-stka” udział biorą biegacze z całego świata. W wydarzeniu reprezentowane jest również miasto Pardubice, które na zaproszenie Prezydenta Miasta przysłało kilkusobową grupę biegaczy. W odpowiedzi grupa biegaczy z Belchatowa, bierze także udział w półmaratonie w Pardubicach.

- Kultura. Dużą grupę wydarzeń stanowią wydarzenia kulturalne. Podczas „Dni Belchatowa” prezentują się zespoły lub artyści z miasta partnerskiego/zaprzyjaźnionego. Belchatowscy artyści również brali udział w wielu imprezach organizowanych przez miasta partnerskie lub zaprzyjaźnione, jak choćby „Festiwal chleba i wina”, na którym w 2010 występował Belchatowski chór Schola Cantorum im. Piotra Kudyby czy Dzień Polski w Pardubicach, na którym w 2012 roku zaprezentował się belchatowski zespół wokalny A’Vista.

- Współpraca odbywa się także na innych płaszczyznach angażując m.in. artystów rzeźbiarzy. W dniu 20 października br., odbyła się doniosła uroczystość odsłonięcia popiersia Papieża Polaka. Popiersie Ojca Świętego, odlane z brązu, przekazali belchatowianom artyści z Csongrádu - Państwo Györgyi Lantos i István Máté. Rzeźba ta wraz z tablicą pamiątkową stanęła na kamiennym cokole na skwerze im. Jana Pawła II, w pobliżu Parafii NMP Matki Kościoła i Św. Barbary na os. Dolnośląskim.

Działania w sferze współpracy międzynarodowej nie zamykają się tylko i wyłącznie na współpracy z miastami i partnerskimi i zaprzyjaźnionymi. Miasto Belchatów włącza się również w projekty międzynarodowe organizowane przez zewnętrzne podmioty. W dniach 19 - 20 lipca 2012 r. Belchatów gościł blisko 40-osobową delegację, w skład której weszli przedstawiciele nigeryjskiej wyższej kadry urzędniczej oraz Narodowego Instytutu Studiów Politycznych i Strategicznych z Kuru w Nigerii. Grupa przebywała w Polsce przez 2 tygodnie, w ramach Światowego Naukowego Tournee po wybranych krajach, które obejmowało takie państwa jak m.in. Polska, Szwecja, Turcja, Kanada, Argentyna i Malezja. Ideą Światowego Naukowego Tournee, organizowanego przez Narodowy Instytut Studiów Politycznych i Strategicznych w Nigerii, było stworzenie uczestnikom Tournee możliwości uzyskania informacji z pierwszej ręki na temat polityki ekonomicznej i rozwoju gospodarczego, które towarzyszą odwiedzanym krajom. Takie założenie Naukowego Tournee miało pozwolić jego uczestnikom zidentyfikować i określić, w jakim stopniu doświadczenia innych krajów mogą być dostosowane do potrzeb rozwojowych Nigerii. Miasto Belchatów zostało wytypowane jako jeden

z przystanków w polskiej części tournée przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Ambasadę Nigerii jako przykład wart naśladowania w kontekście potencjału i rozwoju gospodarczego.

5. OCHRONA ZDROWIA

Ochrona zdrowia, będąc zadaniem własnym gminy jest pojęciem złożonym, gdyż dotyczy szerokiej dziedziny życia społecznego. Obejmuje swym zakresem szczególnie: zapewnienie dostępu do świadczeń zdrowotnych, które służą zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia (usługi medyczne), działania zmierzające do przeciwdziałania chorób (profilaktyka), przedsięwzięcia mające na celu utrwalanie u ludzi postaw prozdrowotnych (promocja zdrowia). Działania samorządu gminnego w tej dziedzinie otrzymują znaczące wsparcie ze strony organizacji pozarządowych realizujących zadania z ochrony zdrowia oraz działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych czy też z programem przeciwdziałania narkomanii.

Świadczenia zdrowotne w Bełchatowie realizowane są w oparciu o niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej (NZOZ) oraz Wojewódzki Szpital im. Jana Pawła II w Bełchatowie. Znacząco ofertę w zakresie ochrony zdrowia uzupełniają działania Miasta i organizacji pozarządowych. Do 4 kwietnia 2011 r. status zakładu opieki zdrowotnej posiadał funkcjonujący w Bełchatowie Żłobek Miejski „Jaś i Małgosia”, przeznaczony do objęcia opieką 75 dzieci w wieku od 6 miesięcy do 3 lat. Z dniem wejścia w życie Ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457 ze zm.), żłobek utracił ten status i stał się placówką, w której w ramach opieki realizowane są funkcje: opiekuńcza, wychowawcza oraz edukacyjna. Niniejsza ustawa dała możliwości prowadzenia opieki żłobkowej przez podmioty prywatne i tak od 15.12.2011 roku w Bełchatowie rozpoczął działalność Niepubliczny Żłobek „Akademia Małych Smoków” (który zakończył działalność z końcem 2013 r.) oraz z dniem 14.11.2011 roku Niepubliczny Żłobek „Baby Town”, zaś z dniem 4.11.2013 r. klub dziecięcy „Kraina Malucha”.

Na terenie Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013 występowały w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia następujące formy usług zdrowotnych tj. podstawowa opieka zdrowotna (POZ), stomatologia, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, rehabilitacja lecznicza, opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, opieka długoterminowa, leczenie szpitalne oraz profilaktyczne programy zdrowotne.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby podmiotów oferujących bezpłatnie dla mieszkańców Bełchatowa poszczególne świadczenia zdrowotne. W zakresie POZ na przełomie 2007 - 2013 liczba podmiotów wzrastała, co może wskazywać na większą dostępność, ale i konkurencyjność, która podnosi jakość świadczonych usług. W odniesieniu do leczenia stomatologicznego, odnotowany został spadek podmiotów realizujących to świadczenie.

Tabela Nr 22. Liczba podmiotów na terenie Bełchatowa udzielających w ramach NZF. Poszczególne rodzaje świadczeń zdrowotnych w latach 2007 - 2013

Lp.	Rodzaj świadczenia zdrowotnego	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Podstawowa Opieka Zdrowotna	10	10	12	15	14	14	14
2.	Leczenie stomatologiczne	15	17	18	15	15	9	8
3.	Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna	8	9	11	9	9	9	9
4.	Rehabilitacja	3	3	3	3	3	3	3

	lecnicza							
5.	Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	2	2	2	1	1	2	2
6.	Opieka długoterminowa	3	3	3	2	2	2	2
7.	Leczenie Szpitalne	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: strona internetowa Łódzkiego Oddz. Wojewódzkiego NFZ (Informator o zawartych umowach).

5.1. Podstawowa Opieka Zdrowotna

Świadczenia POZ udzielane są osobom ubezpieczonym w NFZ, które mają prawo wyboru lekarza, a także pielęgniarki i położnej w poradniach, które podpisały umowę z oddziałem wojewódzkim NFZ.

Na terenie Bełchatowa na przełomie lat 2007 - 2013 wzrastała liczba podmiotów świadczących POZ. W 2007 roku w Bełchatowie było 5 NZOZ tj. „MegaMed”, „Bełchatowskie Centrum Medyczne”, „Medyk”, „Eskulap”, „Puls”, 4 Indywidualne Praktyki Pielęgniarskie w Środowisku Nauczania i Wychowania oraz Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II. W 2013 roku funkcjonowało 8 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej: „MegaMed”, „Bełchatowskie Centrum Medyczne”, „Medyk”, „Eskulap”, „Puls”, „ARMED”, „Twoje Centrum Medyczne”, „Vitara”, 5 Indywidualnych Praktyk Pielęgniarskich w Środowisku Nauczania i Wychowania oraz Szpital.

5.2. Leczenie stomatologiczne

Świadczenia stomatologiczne na terenie Miasta Bełchatowa oferują głównie Prywatne Gabinety Stomatologiczne oraz dwa zakłady opieki zdrowotnej (Szpital i „MegaMed”), które od 2007 do 2013 roku nieprzerwalnie zachowały ciągłość w kontraktowaniu świadczenia w zakresie stomatologii. Ich zakres nadal obejmuje usługi: stomatologiczno-protetyczne, ogólnostomatologiczne, ogólnostomatologiczne profilaktyczne dla dzieci oraz chirurgii stomatologicznej. Narodowy Fundusz Zdrowia kontraktuje również świadczenia stomatologiczne udzielane uczniom w funkcjonujących obecnie gabinetach zlokalizowanych w szkole. Są one ogólnodostępne, czyli korzystają z nich również dorośli.

5.3. Ambulatoryjna opieka specjalistyczna

Na terenie Bełchatowa świadczenie to w formie bezpłatnej porady lekarza specjalisty najwięcej podmiotów oferowało w 2009 roku. Były to: Szpital, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej - „MegaMed”, „Bełchatowskie Centrum Medyczne”, „Zdrowie”, „WIFON-MED”, „Eskulap”, „Wola-Med”, „ADA-MED”, Poradnia Okulistyczna Dominika Flaszka, Gabinet Dermatologiczny Andrzej Jurkiewicz, Gabinet Okulistyczny - Jolanta Kowalczyk. Każdy z nich dawał określoną propozycję co wpływało na różnorodność porad specjalistycznych, m.in. w zakresie kardiologii, neurologii, alergologii, nefrologii, okulistyki, położnictwa i ginekologii, logopedii, otolaryngologii, leczenia gruźlicy i choroby płuc, dermatologii, reumatologii, urologii czy diabetologii. W 2013 roku świadczenia specjalistyczne oferowało 9 podmiotów. Zrezygnowały z bezpłatnych porad specjalistycznych dwa podmioty z powyżej wskazanych tj. NZOZ „Wola-Med” oraz Poradnia Okulistyczna Dominika Flaszka.

5.4. Rehabilitacja lecznicza

Rehabilitacja w Bełchatowie realizowana była w okresie od 2007 - 2013 przez 3 podmioty, tj.: Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II, NZOZ „MegaMed” oraz NZOZ Zakład Rehabilitacji Leczniczej dla Dzieci i Dorosłych Kuczyński Adam. Wykaz produktów dostępnych dla mieszkańców w zakresie tego świadczenia przedstawiał się następująco: lekarska ambulatoryjna opieka rehabilitacyjna, fizjoterapia ambulatoryjna, rehabilitacja ogólnoustrojowa w warunkach stacjonarnych, rehabilitacja neurologiczna.

5.5. Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień

Powyższe świadczenie w 2007 roku zakontraktowali: Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II oraz NZOZ „Wolmed” realizując usługi w poradni życia psychicznego, poradni terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, w oddziale dziennym psychiatrycznym czy w oddziale/ośrodku leczenia uzależnień. W 2013 roku opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień realizowana była przez Szpital oraz NZOZ „Twoje Centrum Medyczne”.

5.6. Opieka długoterminowa

W ramach opieki długoterminowej świadczone są usługi pielęgnacyjno-opiekuńcze i lecznicze oraz pomoc i wsparcie dla osób przewlekle chorych bądź niepełnosprawnych. W Bełchatowie w 2007 roku realizowana była ona przez bełchatowski Szpital, NZOZ „Bełchatowskie Centrum Medyczne” oraz NZOZ Bogusław Sobolewski. Od 2010 roku tej formy nie realizuje „Bełchatowskie Centrum Medyczne”.

Opieka długoterminowa w formie bezpłatnej realizowana była w zakresie pielęgniarstwa długoterminowego, hospicjum domowym. Szpital dodatkowo realizuje powyższą usługę w zakładzie opiekuńczo - leczniczym oraz w oddziale i poradni medycyny paliatywnej. Warto zauważyć, że na terenie Bełchatowa funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej dla osób ze schorzeniami somatycznymi, w którym jest zapewniona całodobowa opieka długoterminowa.

5.7. Leczenie szpitalne

Na terenie Bełchatowa świadczenia w ramach leczenia szpitalnego realizuje Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II. Podmiot ten hospitalizacją obejmuje: kwalifikację do leczenia szpitalnego, badania diagnostyczne i zabiegi zlecone przez lekarza oraz rehabilitację i pielęgnację. Szpital Wojewódzki składa się z 28 oddziałów szpitalnych z 795 łózkami, 27 poradni specjalistycznych, 7 zakładów, 1 Bloku Operacyjnego, 1 Przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej.

5.8. Profilaktyczne programy zdrowotne i promocja zdrowia

Obok opieki zdrowotnej skierowanej do osób chorych, nie mniej ważnym zagadnieniem jest profilaktyka i promocja zdrowia, czyli działania kierowane do osób zdrowych mające pomóc w zachowaniu dobrego stanu zdrowia. Działania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia były i są przede wszystkim podejmowane i finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia (jednak nie zawsze są to bezpłatne badania), ale także przez szereg innych podmiotów czy instytucji. Na przełomie 2007 - 2013 zrealizowano wiele bezpłatnych programów profilaktycznych, część z nich nadal jest kontynuowana. Programy realizowane przez poszczególne zakłady opieki zdrowotnej to: profilaktyczne badania mammograficzne realizowane w ramach „Populacyjnego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Piersi”, program profilaktyki chorób serca (pomiar glukozy

i cholesterolu, pomiar ciśnienia tętniczego krwi, echo serca), profilaktyka osteoporozy, profilaktyka raka szyjki macicy, profilaktyka gruźlicy, cukrzycy czy chorób płuc - badania spirometryczne. Wiele programów dla bełchatowian zrealizowało Miasto. W 2008 r. Miasto zrealizowało bezpłatne badania profilaktyczne dotyczące wykrywania chorób układu sercowo-naczyniowego dla mieszkańców z roczników od 1953 do 1963. W 2009 i 2010 przeprowadzone zostały bezpłatne szczepienia profilaktyczne przeciwko meningokokom dla osób urodzonych w latach 1990 - 1996. W kolejnych latach bezpłatne profilaktyczne badania USG dla dzieci do 6 roku życia oraz przesiewowe badania słuchu u dzieci w wieku szkolnym. Począwszy od 2011 roku corocznie organizowany jest Festyn profilaktyczny "Zdrowa Niedziela", w ramach którego udzielane są bezpłatne porady i konsultacje, m.in. w zakresie dermatologii, laryngologii, ortopedii, stomatologii czy kardiologii. Wiele działań profilaktycznych realizują placówki oświatowe, Straż Miejska czy Komenda Powiatowa Policji. Znacząco ofertę uzupełniają organizacje pozarządowe, np. Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Przystań”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - Oddział Powiatowy Koło Pomocy Dzieciom o Niepełnej Sprawności Ruchowej, Bełchatowskie Stowarzyszenie „Amazonki”, PCK Zarząd Rejonowy w Bełchatowie, Stowarzyszenie „Sztab ratownictwa” czy Polski Związek Niewidomych.

5.9. Apteki

Elementem infrastruktury zdrowotnej są także apteki. W 2010 i 2011 roku - 25 aptek, w 2012 roku - 22, zaś w 2013 roku 23 apteki na terenie Bełchatowa. Analizując sytuację na terenie Miasta Bełchatowa w latach 2010-2013 można zaobserwować nieznaczłą tendencję spadkową. Pomimo tego, liczba aptek wskazuje na dobrą dostępność dla bełchatowian.

5.10. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki zdrowotnej.

W ramach szeroko rozumianej ochrony zdrowia obok działań związanych ze wspieraniem organizacji pozarządowych realizujących działania prozdrowotne w tym obszarze, występują inicjatywy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wraz z przeciwdziałaniem narkomanii.

Kształtowanie i wzmacnianie postaw prozdrowotnych następuje poprzez aktywizację mieszkańców Bełchatowa do wspólnego, aktywnego rozwiązywania problemów ochrony zdrowia i obejmuje działania związane z organizacją przedsięwzięć o charakterze profilaktyki zdrowotnej, inicjatywami propagującymi honorowe krwiodawstwo oraz realizacją przedsięwzięć edukacyjnych w zakresie pomocy przedmedycznej.

Tabela Nr 23. Wielkość dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym realizującym zadania w obszarze ochrony zdrowia w latach 2007 - 2013

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Kwota [w zł]	50 000	42 000	43 300	44 000	44 000	40 300	43 500	307 100

Źródło: Opracowanie własne - Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

W latach 2007 - 2013 średnia wartość dotacji w obszarze ochrony zdrowia wyniosła ponad 43 800 zł rocznie. Trend ma charakter stały, co jest skutkiem długofalowego działania organizacji i cykliczności realizowanych zadań.

Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie następuje w oparciu o programy dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które przekładają się na aktywność organizacji pozarządowych w tych obszarach.

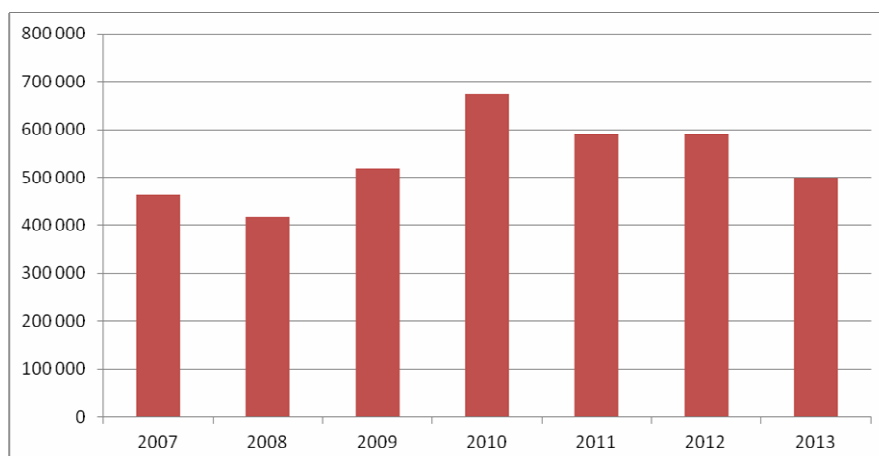
Tabela Nr 24. Wielkość dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym realizującym zadania w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii w latach 2007 - 2013

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Kwota [w zł]	464 700	416 700	519 000	673 000	590 000	590 750	499 000	3 753 150

Źródło: Opracowanie własne - Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

W latach 2007 - 2013 średnia wartość dotacji w obszarze ochrony przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii wyniosła ponad 536 000 zł rocznie. Obszar ten charakteryzuje się fluktuacją wielkości przyznawanych dotacji, uzależnioną od przewidywanych działań i bieżących potrzeb organizacji pozarządowych oraz adresatów ich zadań.

Wykres Nr 26. Wielkość dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym realizującym zadania w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii w latach 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne.

Wnioski

Przetstawione powyżej informacje wskazują, że mieszkańcy Miasta Bełchatowa mają zapewniony dostęp do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych. Zakres i liczba bezpłatnie udzielanych świadczeń zdrowotnych, poza świadczeniami POZ (stawka kapitacyjna), warunkowane są umową z NFZ, w której obowiązują punkty kontraktowe. W efekcie liczba punktów, jakie NFZ uzna za wystarczające do wycenienia potrzeb zdrowotnych wpływa na ostateczną dostępność do świadczeń i warunkuje okres oczekiwania na ich wykonanie. Nie bez znaczenia pozostają tu kryteria oceny ofert do postępowań prowadzonych przez NFZ w sprawie zawarcia umów o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej. W analizowanym okresie, zmiana kryteriów oceny ofert, która wprowadzona została Zarządzeniem Prezesa NFZ z dnia 30 września 2011 r. mogła mieć znaczący wpływ na brak kontraktowania poszczególnych świadczeń. W naszym przypadku np. stomatologicznych. Beneficjentem środków z NFZ są podmioty medyczne, które w Bełchatowie oprócz Szpitala Wojewódzkiego, są podmiotami niepublicznymi. Stanowi to o ograniczonych możliwościach wpływu Miasta na kształt zakontraktowanych usług.

Pomimo tego Miasto wspólnie z poszczególnymi jednostkami np. placówkami oświatowymi, Policją, Strażą Miejską czy organizacjami pozarządowymi podejmuje działania, które zwiększają atrakcyjność usług zdrowotnych i uzupełniają tę ofertę.

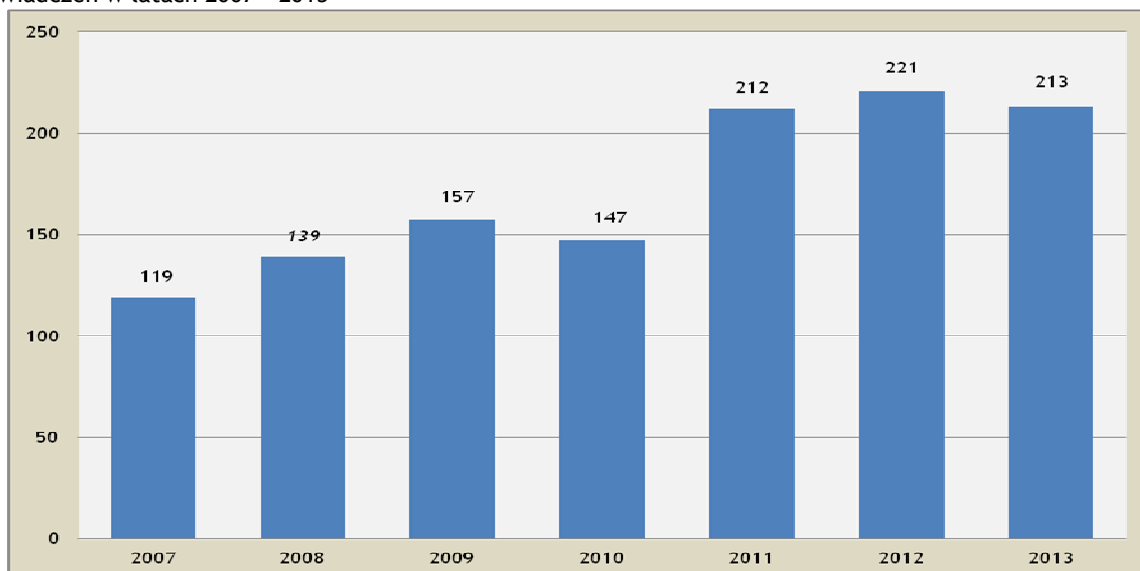
Na jakość i dostępność do świadczeń zdrowotnych wpływa wiele czynników. Ważny element stanowią środki finansowe, bez których profesjonalne świadczenia zdrowotne realizowane być nie mogą. Jednak uzupełnieniem elementu finansowego i nie mniej ważnym są wola i gotowość wszystkich podmiotów do współpracy i chęć przystąpienia do budowy trwałej, lokalnej koalicji na rzecz zdrowia.

6. POMOC SPOŁECZNA

Według danych statystycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełchatowie, liczba środowisk (Środowisko - suma rodzin i jednoosobowych gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną) korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w 2013 r. wzrosła o około 6% w stosunku do liczby środowisk objętych pomocą w 2007 r. Na przestrzeni ostatnich siedmiu lat pomocą społeczną w tych rodzinach objęto średnio 4 034 osoby, co stanowiło przeciętnie około 6,5% populacji naszego miasta. O pomoc ubiegają się wciąż nowe środowiska, których w roku 2013 było blisko o 16% więcej niż w 2007 r.

Od 2007 r. zdecydowanie wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej. W stosunku do 2007 r., MOPS objął wsparciem w 2013 r. o 79% więcej osób będących w wieku emerytalnym (Wykres Nr 27). Ludzie starsi coraz częściej nie potrafią odnaleźć się w nowej rzeczywistości, a ich środki finansowe są niewystarczające na zaspokajanie nawet podstawowych potrzeb.

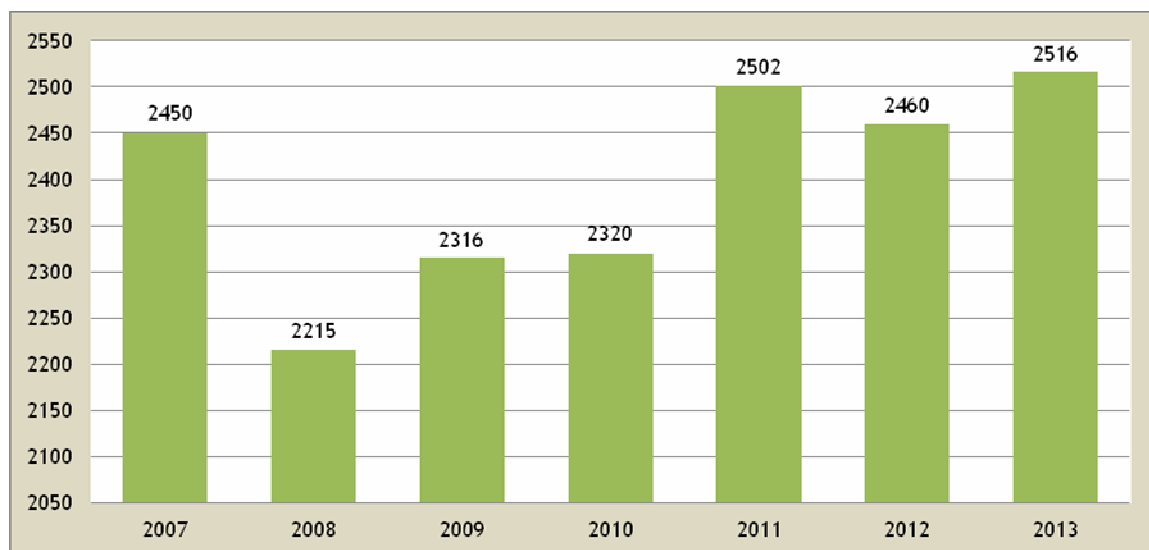
Wykres Nr 27. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w latach 2007 - 2013

Źródło: Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej MOPS w Bełchatowie w latach 2006 - 2010 oraz 2011 - 2013.

W stosunku do 2007 r. nastąpił również 3% wzrost liczby klientów pomocy społecznej będących w wieku aktywności zawodowej, co jest niewątpliwie odzwierciedleniem trudnej sytuacji na rynku pracy (Wykres Nr 28).

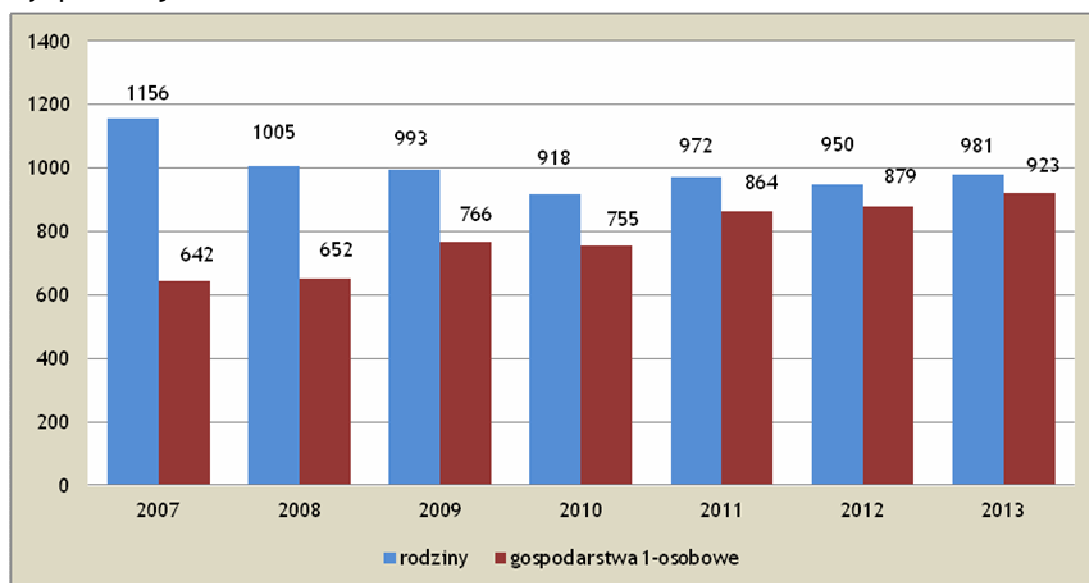
Wykres Nr 28. Liczba osób w wieku produkcyjnym objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w latach 2007 - 2013

Źródło: Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej MOPS w Bełchatowie w latach 2006 - 2010 oraz 2011 - 2013.

Znacząco wzrosła liczba gospodarstw jednoosobowych objętych pomocą społeczną, w stosunku do 2007 r. - o 44%. Osoby samotne korzystające z pomocy społecznej, to najczęściej klienci w wieku poprodukcyjnym, bądź osoby bezdomne, uzależnione od alkoholu lub posiadające orzeczoną niepełnosprawność, które zazwyczaj nie posiadają żadnego źródła dochodu. Zmniejszyła się natomiast liczba rodzin objętych pomocą, w porównaniu z 2007 r. - o 15%, choć nadal stanowią dominującą grupę odbiorców pomocy (Wykres Nr 29).

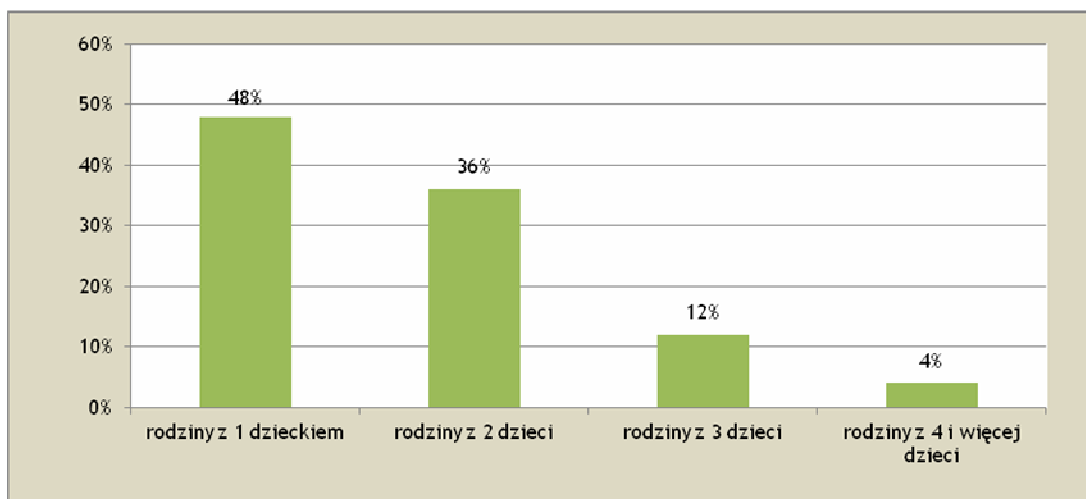
Wykres Nr 29. Liczba rodzin i gospodarstw jednoosobowych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2007 - 2013

Źródło: Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej MOPS w Bełchatowie w latach 2006 - 2010 oraz 2011 - 2013.

Zdecydowanie większy odsetek wśród rodzin objętych pomocą społeczną stanowiły rodziny z dziećmi - blisko 78%, w tym największy rodziny mające na utrzymaniu jedno dziecko, najmniejszy odsetek dotyczył natomiast rodzin z 4 i więcej dzieci (Wykres Nr 30).

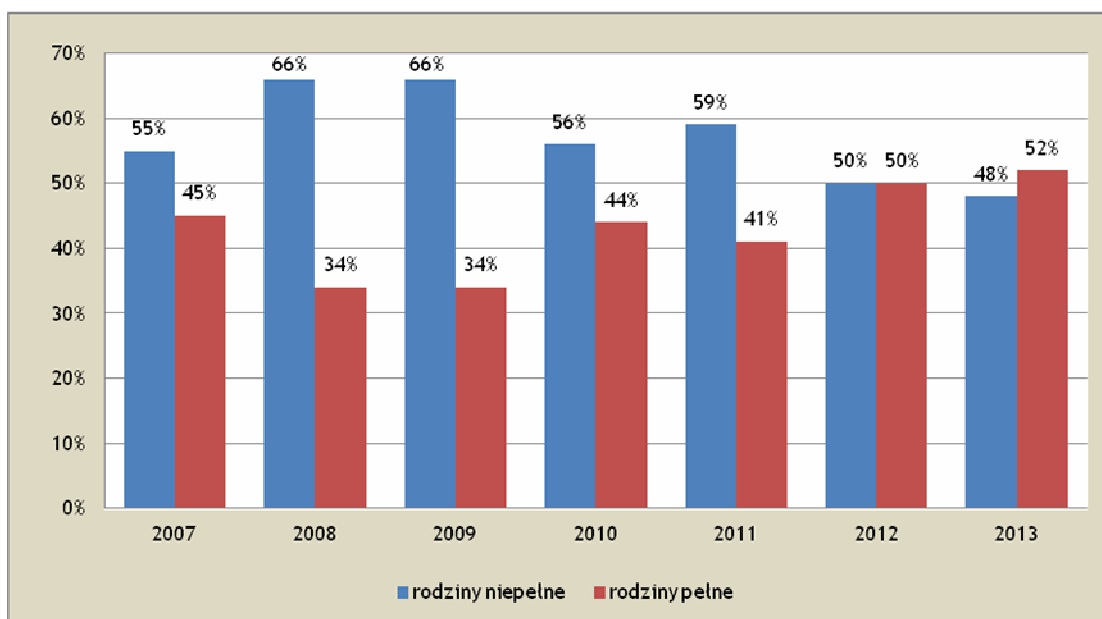
Wykres Nr 30. Udział % poszczególnych kategorii rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w latach 2007 - 2013

Źródło: Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej MOPS w Bełchatowie w latach 2006 - 2010 oraz 2011 - 2013.

Wśród rodzin z dziećmi, znacząco większy odsetek dotyczył rodzin niepełnych - głównie samotnych matek wychowujących dzieci. Od 2012 r. wzrasta udział rodzin pełnych ubiegających się o pomoc społeczną (Wykres Nr 31).

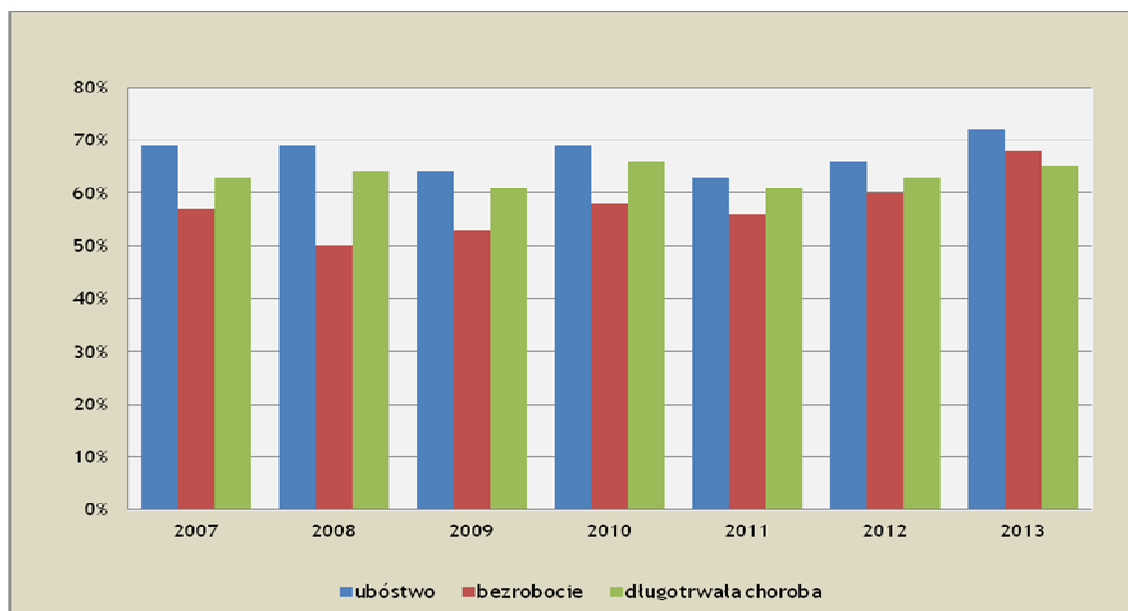
Wykres Nr 31. Udział % rodzin pełnych i niepełnych objętych świadczeniami z pomocy społecznej w latach 2007 - 2013

Źródło: Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej MOPS w Bełchatowie w latach 2006 - 2010 oraz 2011 - 2013.

Dominującymi dysfunkcjami wśród świadczeniobiorców Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełchatowie były w latach 2007 - 2013: ubóstwo, bezrobocie i długotrwała choroba (Wykres Nr 32). Najczęściej podawaną przyczyną nie posiadania środków finansowych był brak pracy lub niemożność podjęcia zatrudnienia z powodu długotrwałej choroby.

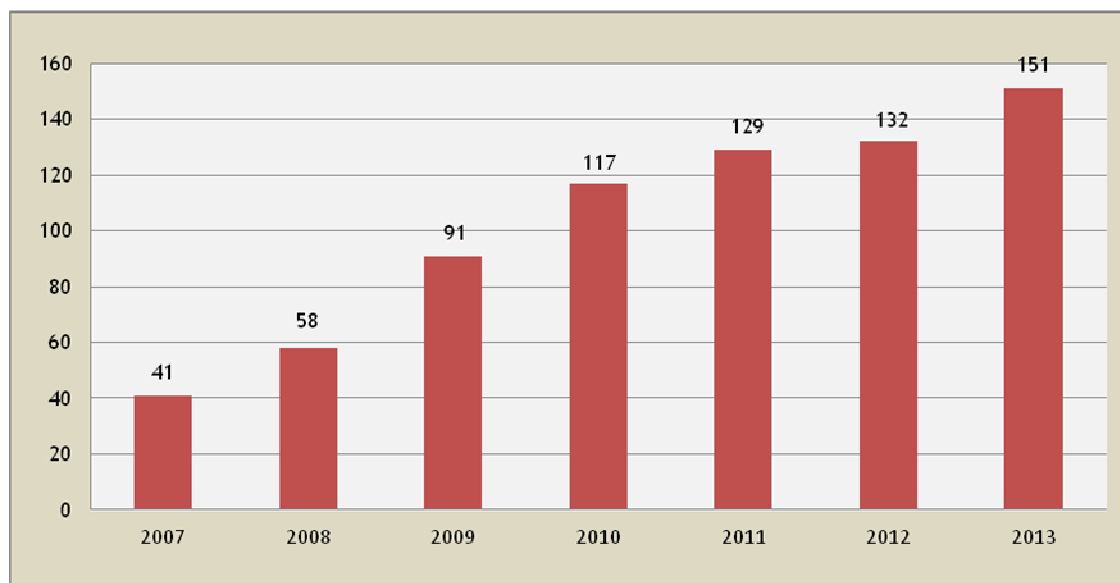
Wykres Nr 32. Natężenie dominujących dysfunkcji wśród świadczeniobiorców MOPS w Bełchatowie w latach 2007 - 2013

Źródło: Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej MOPS w Bełchatowie w latach 2006 - 2010 oraz 2011 - 2013.

Szczególnie niepokojąco wzrasta liczba rodzin z dziećmi, w których pracują oboje rodzice, a mimo to osiągnięte przez nich wynagrodzenia kwalifikują rodzinę do objęcia pomocą społeczną. Wśród rodzin objętych pomocą społeczną obserwuje się eskalację zjawiska tzw. „pracujących ubogich”, czyli osób, które mimo zatrudnienia nadal żyją w ubóstwie i są zagrożone wykluczeniem społecznym, w wyniku zbyt niskiego poziomu wynagrodzeń. W stosunku do 2007 r. liczba tzw. „pracujących ubogich” wzrosła o 268% (Wykres Nr 33).

Wykres Nr 33. Liczba rodzin z dziećmi, w których pracują oboje rodzice objętych świadczeniami z pomocy społecznej w latach 2007 - 2013

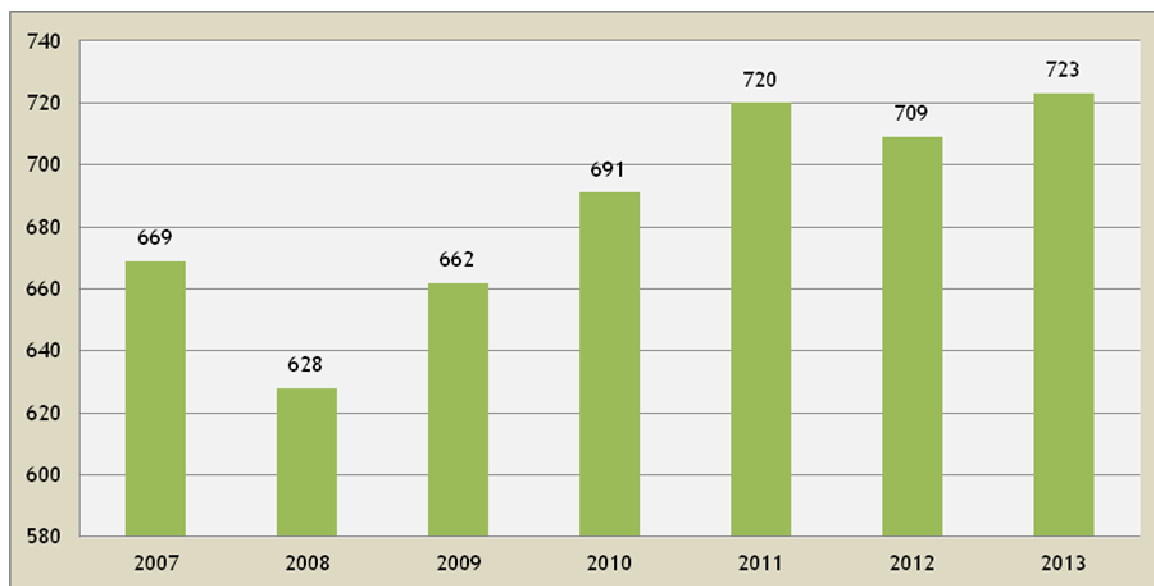
Źródło: Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej MOPS w Bełchatowie w latach 2006 - 2010 oraz 2011 - 2013.

Znaczny odsetek wśród osób korzystających z pomocy społecznej stanowiły też rodziny z problemem bezradności opiekuńczo wychowawczej. Najczęściej dysfunkcję tę wskazywały osoby młode będące w trudnej sytuacji materialnej, nie mające pracy, mieszkania, bez przygotowania do pełnienia obowiązków wychowawczych i dydaktycznych.

Znamiennym problemem klientów pomocy społecznej, który towarzyszy uzależnieniu od alkoholu jest przemoc w rodzinie. Po rozpoczęciu działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, którego zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy, w samym tylko 2012 r. w Bełchatowie założono 75 Niebieskich Kart. Policjanci Komendy Powiatowej Policji w Bełchatowie - 71, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej - 4. Natomiast w 2013 r. Niebieskich Kart było już 113, w tym 112 zostało założonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Bełchatowie, 1 Karta - przez dyrektora przedszkola. Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego powołała w 2013 r. 101 grup roboczych (o 32 więcej w stosunku do 2012 r.) w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. W 2013 r. odbyło się 365 posiedzeń grup roboczych (o 198 więcej w porównaniu z rokiem 2012).

Coraz częściej klientami MOPS w Bełchatowie są środowiska z osobami niepełnosprawnymi. W stosunku do 2007 r. liczba świadczeniobiorców z tą dysfunkcją wzrosła o 8% (Wykres Nr 34).

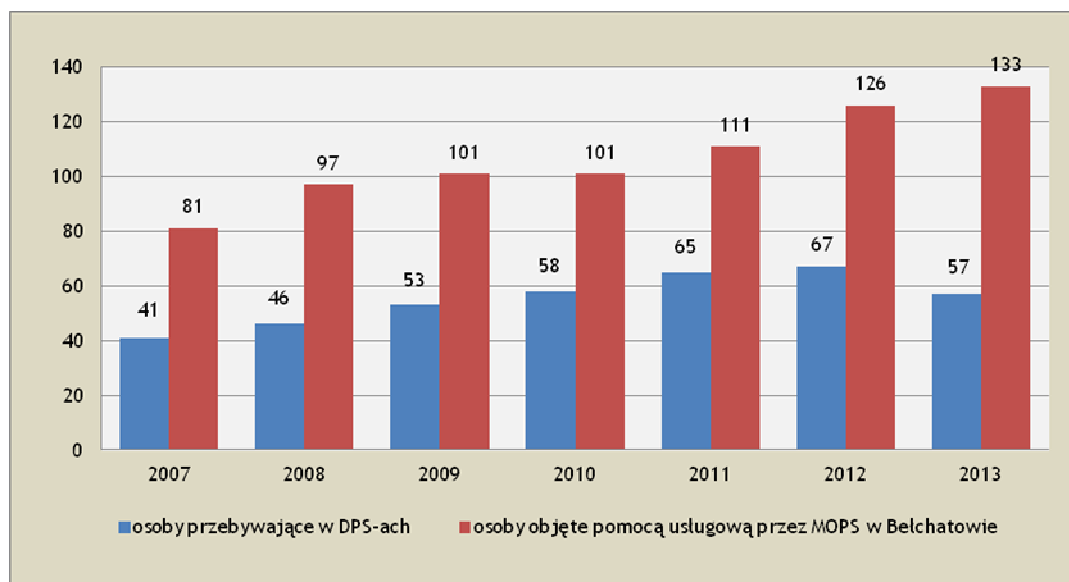
Wykres Nr 34. Liczba środowisk z problemem niepełnosprawności wśród świadczeniobiorców MOPS w Bełchatowie w latach 2007 - 2013

Źródło: Struktura świadczeniobiorców pomocy społecznej MOPS w Bełchatowie w latach 2006 - 2010 oraz 2011 - 2013.

Z uwagi na niepełnosprawność i wiek osób objętych pomocą społeczną, systematycznie przybywa klientów wymagających wsparcia w postaci usług opiekuńczych przez MOPS w Bełchatowie, bądź umieszczenia w domach pomocy społecznej. W stosunku do 2007 r. liczba osób korzystająca z usług opiekuńczych wzrosła o 64%, natomiast wymagająca umieszczenia w DPS - o 39% (Wykres Nr 35).

Wykres Nr 35. Liczba osób objętych pomocą usługową przez MOPS w Bełchatowie oraz przebywających w Domach Pomocy Społecznej w latach 2007 - 2013

Źródło: Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełchatowie w latach 2006 - 2010 oraz 2011 - 2013.

Zaspokajanie podstawowych potrzeb najuboższych mieszkańców Miasta oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom wykluczenia społecznego (pomoc społeczna) obejmuje działania na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, dotkniętych

ubóstwem, dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo i o niskim statusie społecznym oraz działania przełamujące izolację społeczną osób niepełnosprawnych.

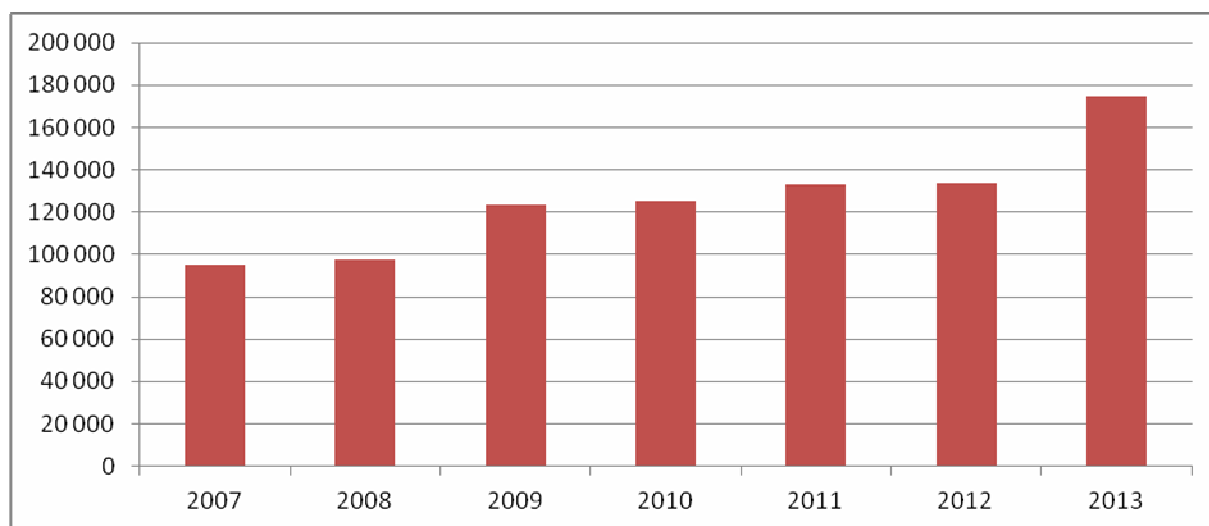
Tabela Nr 25. Wielkość dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym realizującym zadania w obszarze pomocy społecznej w latach 2007 - 2013

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Kwota [w zł]	95 000	97 500	123 400	125 000	133 000	133 700	175 000	882 600
Struktura [w %]	10,76	11,05	13,98	14,16	15,07	15,15	19,83	100,00

Źródło: Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

W latach 2007 - 2013 średnia wartość dotacji w obszarze pomocy społecznej wyniosła ponad 126 000 zł rocznie ze stałą (znaczną) tendencją wzrostową, co jest skutkiem rosnących potrzeb i wychodzenia naprzeciw oczekiwaniom społecznym.

Wykres Nr 36. Wartość dotacji w obszarze pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie

Na przestrzeni ostatnich siedmiu lat pomocą społeczną w rodzinach objęto średnio 4 034 osoby, co stanowiło przeciętnie około 6,5% populacji naszego Miasta.

Aby sprawdzić czy w naszym mieście wskaźnik obrazujący osoby objęte pomocą społeczną jest duży zdecydowano się na porównanie 3 miast w Polsce o podobnej liczbie mieszkańców do Bełchatowa. Pod analizę poddano Konin, Radomsko i Tomaszów Mazowiecki.

W wyniku analizy danych za ostatnie 3 lata ustalono, że pomocą społeczną w Koninie objęto średnio 5.569 osób, co stanowi ok. 7,2% populacji miasta Konina, w Radomsku pomocą społeczną objęto średnio 4.123 osoby, co stanowi 8,5% populacji, natomiast w Tomaszowie Mazowieckim pomocą społeczną objęto średnio 4.503 osoby, co stanowiło 7,1 % ludności miasta.

Patrząc na powyższe dane należy zauważyć, że na tle trzech powyższych miast nasze Miasto charakteryzuje się niższym o 2% wskaźnikiem osób, które objęte zostały pomocą społeczną.

Przedstawione dane obrazują jak wiele osób i rodzin mieszkających w Bełchatowie pozostaje w trudnej sytuacji życiowej i wymaga wsparcia. Należy podkreślić, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie w obliczu tych problemów poszerza ofertę pomocy o działania przemyślane i przystosowane do zdiagnozowanych potrzeb, wielokrotnie borykając się przy tym z trudnościami np. formalno-prawnymi. Warto tutaj zwrócić uwagę na zrealizowane programy, tj. Program „Dobre re-akcje” w ramach projektu systemowego pn. „Rewitalizacja społeczna” czy też program pn. „Uwierz w siebie”. Ich celem było minimalizowanie problemów społecznych, wynikających z wykluczenia społecznego lub zagrożenia wykluczeniem, poprzez aktywną integrację społeczną i przeciwdziałanie patologiom społecznym oraz poprzez podniesienie kompetencji zawodowych zajmujących się profesjonalną pomocą w tym obszarze.

W sferze społecznej nie bez znaczenia pozostaje duża liczba organizacji, które wspomagają prace samorządu w tym zakresie. Władze Bełchatowa dostrzegając potrzebę rozwiązania wskazanych problemów, podejmują działania mające na celu pomoc rodzinom w sprawowaniu ich wychowawczej i społecznej funkcji. Bełchatów należy do miast, które jako jedno z pierwszych w województwie łódzkim zainicjowało miejską politykę wspierania dużych rodzin, wprowadzając w 2012 r. Bełchatowską Kartę „Rodzina 3+”. Karta uprawnia do korzystania z ulg i preferencji przygotowanej oferty, co pozwala rodzinom wielodzietnym na oszczędności w rodzinnych budżetach, ale wpływa też pośrednio na kształtowanie pozytywnego obrazu licznej rodziny. Funkcjonowanie Programu pokazało, że cieszy się on ogromnym zainteresowaniem. Widząc słuszność i zasadność realizacji takiej formy wsparcia i jednocześnie wychodząc naprzeciw potrzebom osób starszych oraz zwiększając szanse na lepszy rozwój dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, Rada Miejska w Bełchatowie Uchwałą Nr XLIX/439/14 z dnia 28 sierpnia 2014 r. wprowadziła zmiany do Programu, rozszerzając adresatów Karty o rodziny posiadające dziecko niepełnosprawne, seniorów oraz honorowych dawców krwi. Tym samym utworzono Program o nazwie „Bełchatowska Karta Rodziny” który jest jednym z fundamentalnych elementów polityki społecznej miasta i pierwszym tego rodzaju przedsięwzięciem skierowanym do tak szerokiego grona odbiorców w dowód uznania i szacunku.

Wnioski:

Powyższa analiza pozwala na określenie następujących, głównych kierunków działań w zakresie kształtowania dalszej polityki społecznej:

1. wsparcie rodzin dysfunkcyjnych z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej, przemocy w rodzinie, uzależnień poprzez:
 - zwiększenie liczby podmiotów oraz ilości programów psychoprofilaktycznych,
 - rozwój nowych form wsparcia środowiskowego dla rodziców dysfunkcyjnych, aby podnieść ich kompetencje wychowawcze,
 - systematyczne podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. wsparcie rodzin i osób borykających się z długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością poprzez:
 - systematyczne zwiększanie dostępności do usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dzięki zatrudnieniu większej liczby opiekunek i rehabilitantów,
 - stworzenie zaplecza rehabilitacyjno-opiekuńczego, placówek opieki stacjonarnej i aktywizacji zawodowej,
3. wsparcie rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez:
 - odbudowę kompetencji społecznych, życiowych i zawodowych klientów pomocy społecznej poprzez realizację programów w ramach nowej perspektywy finansowej 2014 - 2020,

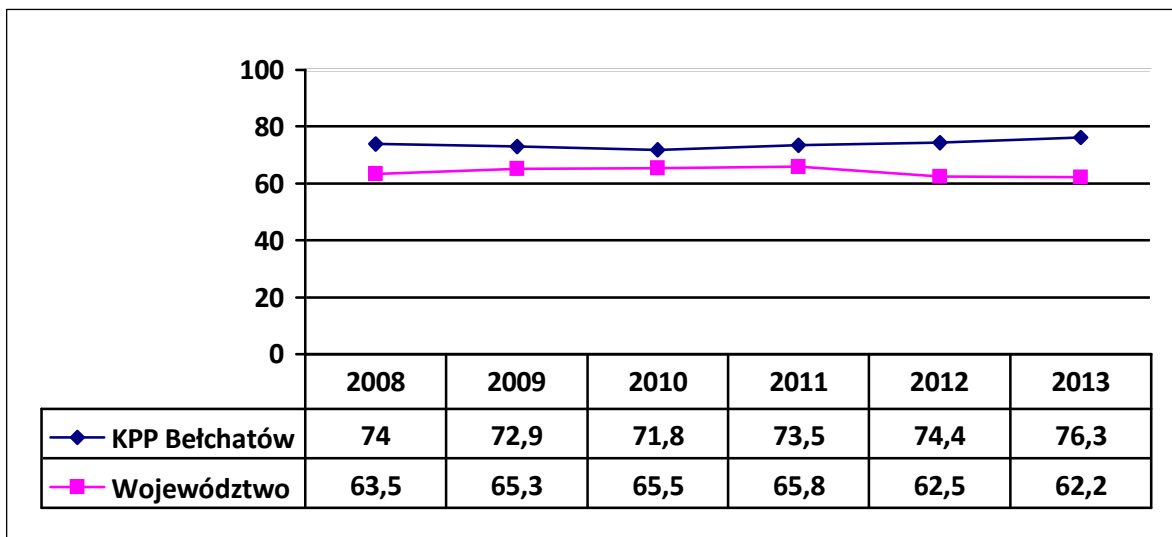
- rozwój budownictwa socjalnego i pozyskiwanie lokali mieszkalnych dla najuboższych rodzin.

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE, OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA I PRZECIWPOWODZIOWA.

Bezpieczeństwo publiczne jest jednym z bardzo istotnych czynników mających bezpośredni wpływ na poziom życia mieszkańców. Na terenie Miasta Bełchatowa znajduje się Komenda Powiatowa Policji. Policjanci i pracownicy cywilni tej jednostki dbają o ciągły wzrost bezpieczeństwa mieszkańców, szczególnie w obszarze zapobiegania przestępczości i aspołecznym zachowaniom, oraz skuteczności wykrywania sprawców przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych społecznie.

Działania Komendy Powiatowej Policji w Bełchatowie, oparte są na planowaniu operacyjnym i monitorowaniu zagrożeń. Najważniejszymi wskaźnikami efektywności działania to liczba bezwzględna policjantów skierowanych do służby patrolowej i obchodowej, liczba przeprowadzonych wizji lokalnych i debat społecznych oraz czas reakcji na zdarzenia. W odniesieniu do powyższych mierników należy nadmienić, że funkcjonariusze Policji w Bełchatowie osiągnęli pułap 53,2 % w kategorii „procentowy udział w służbie patrolowej” gdzie próg satysfakcji określono na poziomie 52 % , oraz 49,1 % w kategorii ocennej „procentowy stosunek udziału dzielnicowych pełniących służbę patrolową do stanu ewidencyjnego”, gdzie próg satysfakcji został ustalony na poziomie 44 % zajmując tym samym w 2013 r. II miejsce wśród jednostek miejskich i powiatowych województwa łódzkiego.

Wykres Nr 37. Wykrywalność przestępstw ogółem na tle średniej wojewódzkiej

Źródło: Sprawozdanie z działalności Komendy Powiatowej Policji w Bełchatowie za rok 2013.

Wykres Nr 38. Liczba przestępstw na terenie powiatu bełchatowskiego.

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Bełchatowie.

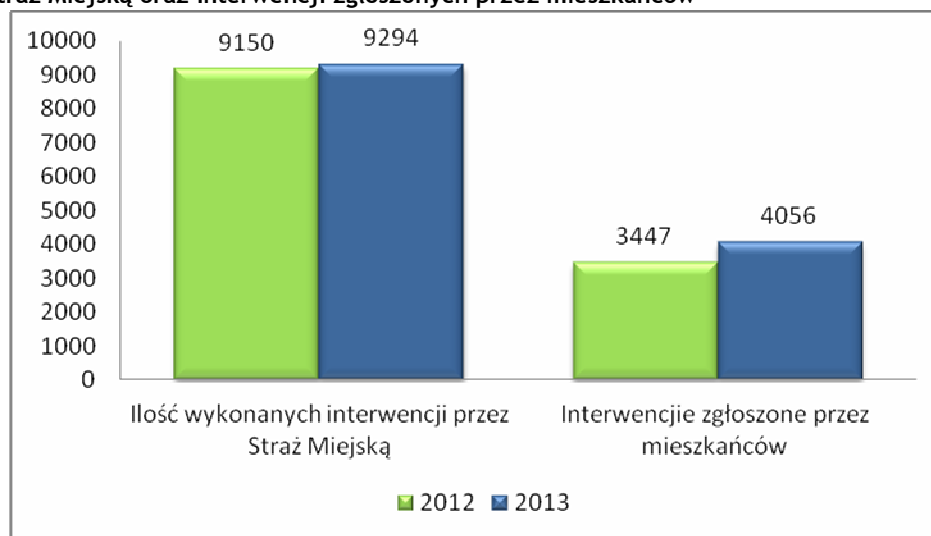
W 2013 roku nieletni okazali się sprawcami 204 czynów o charakterze kryminalnym, tj. o 24 więcej niż w roku 2012, natomiast wyraźnie zmniejszyło się zagrożenie bójką i pobiciem. Przestępstw takich popełniono na terenie Miasta 30, przy 38 w roku 2012. Bełchatowscy policjanci wykryli 73,3 % czynów zabronionych z tej kategorii, przekraczając o 1 % średnią wypracowaną przez jednostki województwa łódzkiego. Warto nadmienić, że sprawcami 4 bójek i pobić byli nieletni. Pozytywną tendencję ograniczania przestępczości osiągnięto także w kategorii: „kradzież cudzej rzeczy” w 2013 r. stwierdzono 424 przestępstwa kradzieży, w roku poprzednim było to 525. Wskaźnik wykrywalności był wyższy niż w 2012 r. i wyniósł 37,4 % w stosunku do 36,4 %, nadmienić należy, że średnia dla jednostek policji województwa łódzkiego to 25,9 %.

Wyższą skuteczność odnotowano też w wykrywalności przestępstw narkotykowych, tj. 218 czynów zabronionych w tej kategorii do 126 w roku poprzednim.

Na terenie Bełchatowa działa również Straż Miejska będąca samorządową jednostką organizacyjną, jest to formacja pełniąca służebną rolę wobec społeczności lokalnej, wykonująca swe zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli.

Straż Miejska w roku 2013 wykonała 9294 interwencje w tym aż 4056 interwencji zgłoszonych przez mieszkańców. Jest to o 144 interwencje więcej niż wykonanych przez strażników w roku 2012. Mieszkańcy Bełchatowa zgłaszali się po pomoc w różnych sprawach prawie 600 razy więcej niż w roku 2012.

Wykres Nr 39. Wykres porównawczy (rok 2012 do roku 2013) - ilość wykonanych interwencji przez Straż Miejską oraz interwencji zgłoszonych przez mieszkańców

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Bełchatowie za rok 2013.

Dynamika wzrostu tych czynników w ostatnich latach pozwala stwierdzić, że Straż Miejska w odczuciu mieszkańców jest niezbędną instytucją dla zapewnienia porządku i prawidłowego funkcjonowania Miasta. W wielu przypadkach mieszkańcy dzwonili do Straży Miejskiej prosząc o pomoc przy ratowaniu czyjegoś zdrowia lub życia, udzielenia pomocy w trakcie zdarzeń drogowych lub awarii. Zwracali się po pomoc także w sytuacjach niestandardowych, gdzie nie wiedzieli do kogo zgłosić się ze swoim problemem. W tych przypadkach strażnicy starali się skutecznie pomóc lub skontaktować z odpowiednią służbą oraz rozwiązać pozytywnie problem.

Pod kątem zagrożeń pożarowych Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Bełchatowie realizowała swoje działania w oparciu o cele wskazywane przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej i wytyczne Wojewody Łódzkiego - którzy określili kierunki działania, wzbogacone o lokalne uwarunkowania. Zadania te w głównej mierze dotyczyły doskonalenia i usprawniania funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego.

Realizacja tak wyznaczonych celów, spowodowała znaczącą poprawę stanu bezpieczeństwa pożarowego na obszarze Miasta. Wysiłek kadry kierowniczo - dowódczej Komendy Powiatowej PSP oraz wszechstronne działania przyjmujące za cel szybkie i skuteczne zwalczanie pożarów oraz likwidację miejscowych zagrożeń w znacznym stopniu przyczyniły się do sukcesu, jakim jest skuteczna realizacja przyjętego programu przez KPPSP, efektywnego skracania osiąganych czasów dojazdu do zdarzeń.

Należy zauważyć pozytywne zjawisko bardzo ścisłej współpracy z lokalnymi władzami samorządowymi oraz innymi służbami i podmiotami. Ma to niewątpliwie wpływ i dobrze rokuje na dalszej poprawie stanu bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej oraz umacniania KSRG w mieście. Na uwagę zasługuje znaczny spadek ofiar śmiertelnych podczas zdarzeń z 23 w roku 2012 do 12 w 2013 r.

Tabela Nr 26. Liczba zdarzeń w Mieście Bełchatów na tle innych gmin powiatu bełchatowskiego

Lp.	Gmina	Pożar	Miejscowe zagrożenie	Fałszywy alarm	Ilość zdarzeń ogółem
1.	M. Bełchatów	80	317	24	421
2.	Bełchatów	36	103	3	142
3.	Drużbice	10	73	2	85
4.	Kleszczów	13	26	2	41
5.	Kluk	13	33	0	43
6.	Rusiec	11	41	1	53
7.	Szczerców	18	48	3	69
8.	Zelów	79	140	4	223
Razem:		260	781	39	1080

Źródło: Biuletyn Informacyjny Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Bełchatowie za rok 2013

Podczas wszystkich zdarzeń odnotowano ogółem 12 ofiar śmiertelnych oraz 172 osób rannych. W pożarach zginęła 1 osoba, a 14 zostało rannych (w tym 1 dziecko i 3 ratowników). W grupie miejscowych zagrożeń zostały ranne 162 osoby. W tej grupie zdarzeń wystąpiło również 11 ofiar śmiertelnych.

Tabela Nr 27. Częstotliwość występowania wypadków śmiertelnych

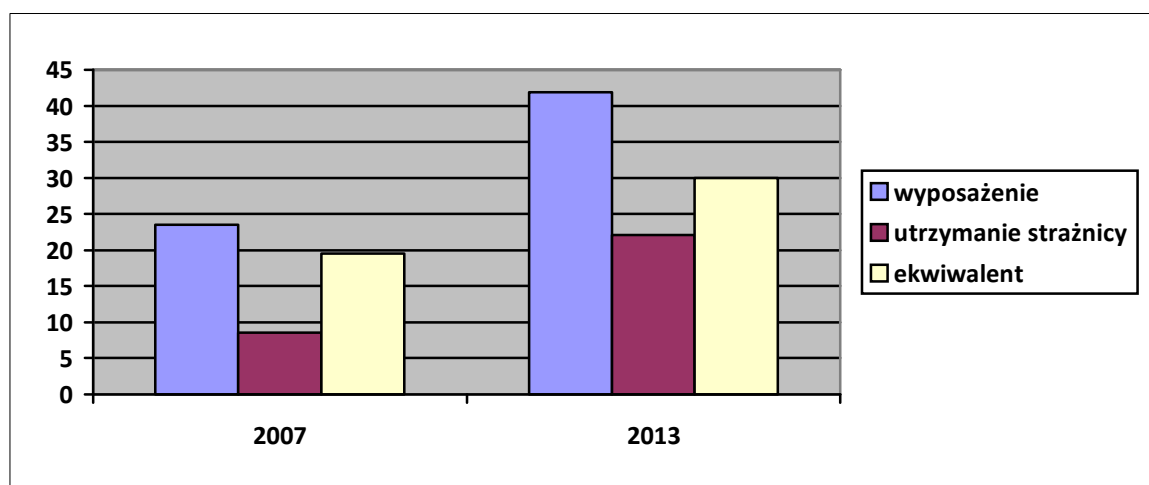
Lp.	Nazwa gminy	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
1.	Miasto Bełchatów	5	6	6	4	5
2.	Gmina Bełchatów	0	1	7	1	1
3.	Gmina Drużbice	1	1	2	2	2
4.	Gmina Kleszczów	2	1	2	1	1
5.	Gmina Kluk	1	2	2	3	0
6.	Gmina Rusiec	3	4	1	3	1
7.	Gmina Szczerców	3	4	2	3	0
8.	Miasto i Gmina Zelów	0	1	2	6	2
Razem:		15	20	24	23	12

Źródło: Biuletyn Informacyjny Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Bełchatowie za rok 2013

Na podstawie analiz z lat poprzednich stwierdzić należy, że w akcjach ratowniczych znacznie wzrósł udział dwóch miejskich jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Miasta Bełchatowa tj. Ochotniczej Straży Pożarnej w Bełchatowie i Ochotniczej Straży Pożarnej w Bełchatowie-Grocholicach, jednostki te, to jednostki dosprzętowane w najnowszy sprzęt ppoż. oraz najnowsze i w pełni wyposażone wozy bojowe. Obie jednostki należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Należy nadmienić, iż rosną koszty utrzymania gotowości bojowej jednostek OSP, wykres poniżej przedstawia ten wzrost w tys. zł:

Wykres Nr 40. Koszty utrzymania gotowości bojowej jednostek OSP

Źródło: opracowanie własne.

W roku 2013 w Bełchatowie zanotowano 1 zagrożenie o charakterze ekologicznym.

Propagowanie działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego, ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej odbywa się poprzez wspieranie organizacji pozarządowych realizujących w szczególności zadania w zakresie ratownictwa, ochrony ludności i pomocy osobom poszkodowanym w wyniku klęsk żywiołowych oraz popularyzacji zasad dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz samoobrony w sytuacjach kryzysowych.

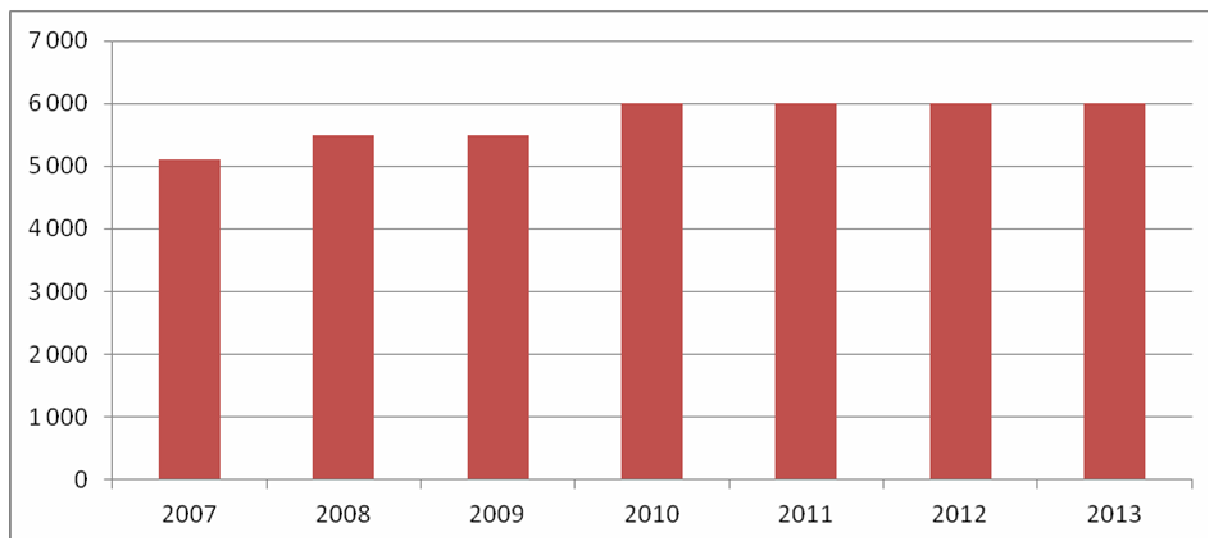
Tabela Nr 28. Wielkość dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym realizującym zadania w obszarze bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej w latach 2007 - 2013

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Kwota [w zł]	5 100	5 500	5 500	6 000	6 000	6 000	6 000	40 100
Struktura [w %]	12,72	13,72	13,72	14,96	14,96	14,96	14,96	100,00

Źródło: Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

W latach 2007 - 2013 średnia wartość dotacji w obszarze bezpieczeństwa publicznego, ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej wyniosła ponad 5 700 zł rocznie ze stałą tendencją wzrostową, przy wyrównaniu rocznego poziomu dotacji od roku 2010, co jest wynikiem wypracowanych schematów działania w tym zakresie.

Wykres Nr 41. Wartość dotacji w obszarze bezpieczeństwa publicznego, ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie

Na podstawie powyższych danych należy wnioskować, że w Bełchatowie występują typowe, dla miast tego typu zagrożenia. Rok 2013 był rokiem bezpieczniejszym niż poprzednie lata, a statystyki policyjne potwierdzają wzrost skuteczności policji i straży miejskiej w Bełchatowie. Z niepokojem należy jednak spojrzeć na dane odnośnie demoralizacji nieletnich i młodocianych, bełchatowscy policjanci ujawnili 120 nieletnich zagrożonych demoralizacją, o 30 więcej niż w roku 2012, w tym: 106 nieletnich pod wpływem alkoholu (tj. o 72 więcej niż w roku poprzednim) oraz czworo pod wpływem narkotyków. (w 2012 roku nie wykryto przestępstw narkotykowych u nieletnich).

Zagrożenie w ruchu drogowym na ulicach Miasta utrzymało się na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym, przy czym do najbardziej zagrożonych ulic w mieście należy zaliczyć:

- ul. Wojska Polskiego,
- ul. Piotrkowską,
- ul. 1-go Maja,
- ul. Lipową,
- ul. Czapliniecką,
- Aleję Włókniarzy.

Nadmienić też trzeba, że co roku zwiększają się zagrożenia wynikające z czynników natury, tj. zagrożenia powodziowe, gwałtowne burze, upały i gradobicie. Znacznie też wzrosły koszty funkcjonowania miejskich jednostek OSP, fakt ten wynika ze znacznie większego udziału tych jednostek w działaniach ratowniczo-gaśniczych, jak i z samego faktu wzrostu cen za materiały eksploatacyjne i paliwa, niezbędne do funkcjonowania i utrzymania gotowości bojowej.

Wnioski na przyszłość

Ogólny stan bezpieczeństwa Miasta potwierdza ogromne zaangażowanie samorządu w tym zakresie poprzez stałą pomoc finansową oraz rzeczową jednostkom utrzymujących porządek publiczny oraz jednostkom ochrony przeciwpożarowej. Utrzymanie tego poziomu pomocy może gwarantować wzrost poziomu bezpieczeństwa w mieście. Nową sytuację zmieniającą intensywność zdarzeń drogowych w obszarze Miasta może stworzyć powstanie północnej obwodnicy Miasta w śladzie DK 8. (obecnie DK 76). Pomimo oczekiwań zmniejszenia ruchu samochodów ciężarowych z ulic Piłsudskiego, Sienkiewicza, al. Włókniarzy, ul. Lipowej trzeba rozważyć możliwość zwiększenia się średniej prędkości poruszania się tymi ulicami, co może spowodować większe prawdopodobieństwo wystąpienia niebezpiecznych zdarzeń drogowych. Na pewno istotnym elementem wpływającym na utrzymanie poziomu bezpieczeństwa będzie dalszy rozwój sieci monitoringowej umożliwiającej szybszą identyfikację negatywnych zjawisk na terenie całego Miasta.

8. AKTYWNOŚĆ DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE MIASTA BĘŁCHATOWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, W TYM STOWARZYSZEŃ

Podstawą współpracy Miasta Bęłchatowa z organizacjami pozarządowymi jest uchwalany corocznie przez Radę Miejską program współpracy. Określa on obszary, zasady oraz formy współpracy Miasta Bęłchatowa z organizacjami pozarządowymi. Zawiera wykaz zadań priorytetowych, stanowiących podstawę dla władz Miasta do dysponowania środkami publicznymi, przeznaczonymi na finansowanie lub dofinansowanie zadań publicznych, pozostających we właściwości samorządu miasta, a realizowanych przez organizacje pozarządowe i podmioty, o których mówi ustawa o pożytku publicznym i o wolontariacie.

Organizacje pozarządowe są partnerem samorządu w realizacji zadań na rzecz lokalnej społeczności. Pobudzają aktywność społeczną, zajmują się często sprawami niepopularnymi, bądź niedostrzeganymi, działają w oparciu o ekonomię społeczną. Niejednokrotnie, za ich pośrednictwem lokalne społeczności mogą wyartykułować swoje potrzeby.

Współpraca Miasta Bęłchatowa z organizacjami pozarządowymi ma w szczególności charakter finansowy polegający na zlecaniu realizacji zadań publicznych i odbywa się w formach powierzania lub wspierania zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe. Zlecanie realizacji zadań publicznych następuje w trybie otwartego konkursu ofert. Aktywność organizacji pozarządowych przejawia się w szczególności w następujących obszarach:

- pomocy społecznej rozumianej jako zaspakajanie podstawowych potrzeb najuboższych mieszkańców Miasta oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom wykluczenia społecznego - realizowane zadania w zakresie pomocy społecznej obejmują działania na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, na rzecz osób dotkniętych ubóstwem, na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo i o niskim statusie społecznym, przełamujące izolację społeczną osób niepełnosprawnych;
- ochrony zdrowia, rozumianej jako kształtowanie i wzmacnianie postaw prozdrowotnych oraz aktywne rozwiązywanie problemów ochrony zdrowia, niepełnosprawności i rehabilitacji - zadania w zakresie ochrony zdrowia dotyczą organizacji przedsięwzięć o charakterze profilaktyki zdrowotnej, inicjatyw propagujących honorowe krwiodawstwo, realizacja przedsięwzięć edukacyjnych w zakresie pomocy przedmedycznej i mają na celu kształtowanie i wzmacnianie postaw prozdrowotnych poprzez aktywizację mieszkańców Bęłchatowa do wspólnego, aktywnego rozwiązywania problemów ochrony zdrowia;

- przeciwdziałania alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii - w tym obszarze są to zadania z zakresu terapii uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym wypoczynek letni dzieci i młodzieży oraz walka z uzależnieniami (w tym dopalaczami), realizowane poprzez programy terapeutyczne w oparciu o miejskie programy profilaktyczne;
- kultury fizycznej i sportu - rozumianej jako popularyzacja sportu i rekreacji wśród mieszkańców Bełchatowa obejmuje realizację zadań w szczególności poprzez organizację cyklicznych imprez sportowych wpisanych w kalendarz imprez sportowych Miasta Bełchatowa, realizację inicjatyw sportowo-rekreacyjnych, w tym dla osób niepełnosprawnych, realizację zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz szkoleń sportowych o charakterze masowym i ciągłym oraz powierzenie organizacji cyklicznych imprez sportowych wpisanych w kalendarz imprez sportowych Miasta Bełchatowa.
- oświaty i wychowania rozumiana jako wzbogacanie oferty działań edukacyjnych i wychowawczych - dotyczą realizacji autorskich projektów edukacyjnych, inicjatyw mających na celu ochronę środowiska lokalnego i edukację ekologiczną;
- kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przede wszystkim rozumianej jako zwiększenie oferty kulturalnej Miasta;
- turystyki i rekreacji - zadania realizowane są poprzez wsparcie organizacji pozarządowych oraz podmiotów określonych w art. 3 ust. 3 w/w ustawy i mają na celu efektywniejsze i pełniejsze wykorzystanie walorów turystycznych, krajobrazowych, rekreacyjnych Miasta i okolic;
- bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciw pożarowej, a w szczególności ratownictwa i ochrony ludności;
- gospodarki komunalnej i ochrony środowiska rozumianej jako działania ekologiczne, ochrony środowiska i ochrony zwierząt.

Tabela Nr 29. Liczba organizacji biorących udział w otwartych konkursach ofert w latach 2007 - 2013

Lata	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba organizacji biorących udział w otwartych konkursach ofert	50	53	54	53	54	55	58

Źródło: Opracowanie własne. Sprawozdania z realizacji Miejskiego Programu Współpracy Miasta Bełchatowa z organizacjami pozarządowymi.

Na przestrzeni lat 2007 - 2013 wzrasta liczba organizacji pozarządowych biorących udział w otwartych konkursach ofert. Przekłada się to na liczbę realizowanych zadań oraz jakości świadczonych przez nie usług.

Organizacje pozarządowe dostrzegają pozytywne aspekty współpracy z Miastem Bełchatowem dające obopólne korzyści z tytułu udziału w przedmiotowych konkursach.

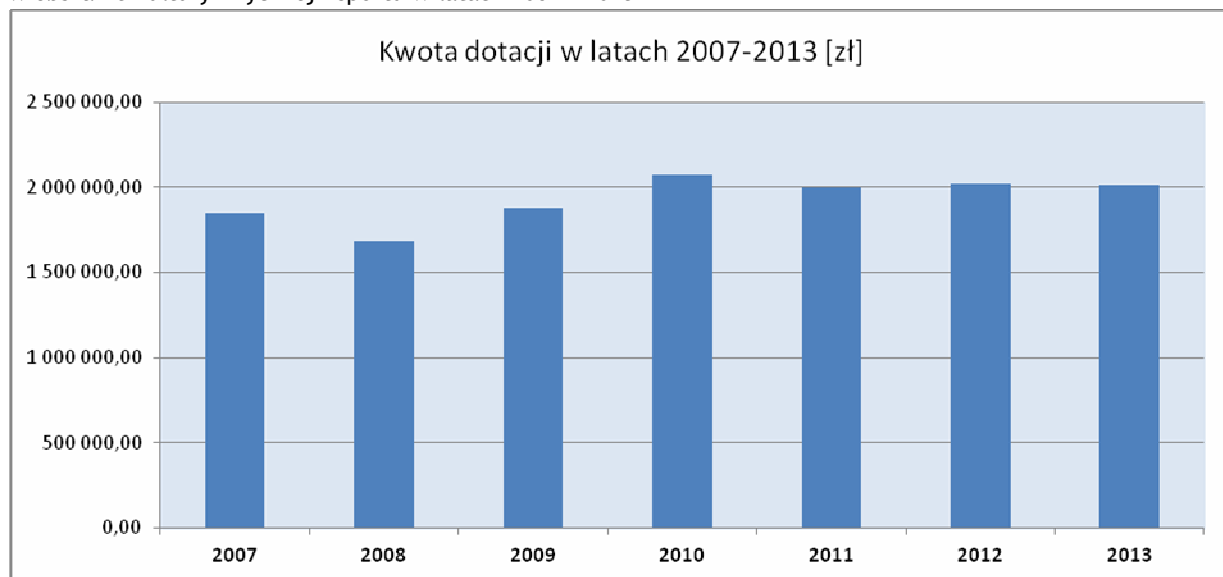
W latach 2007 - 2013 Miasto Bełchatów udzielił organizacjom pozarządowym dotacji w kwocie 13.529.650,00 zł.

Tabela Nr 30. Wielkość i struktura dotacji w latach 2007 - 2013

L. p.	Rok	Ochrona zdrowia	Pomoc społeczna	Kultura	Bezpieczeństwo publ. i ochrona p.poż.	Oświata i wychowanie.	Turystyka i rekreacja	Gospodarka komunalna	Przeciwdziałanie alkoholizacji	Zwalczanie narkomanii	Kultura fizyczna i sport	Razem
1.	2007	50 000	95 000	30 600	5 100	23 500	4 200	0	445 000	19 700	1 176 000	1 849 100
2.	2008	42 000	97 500	12 000	5 500	25 500	5 000	3 000	396 500	20 200	1 078 000	1 685 200
3.	2009	43 300	123 400	22 000	5 500	26 000	5 000	3 000	497 000	22 000	1 132 000	1 879 200
4.	2010	44 000	125 000	40 500	6 000	27 000	5 000	3 500	653 000	20 000	1 153 600	2 077 600
5.	2011	44 000	133 000	40 500	6 000	24 000	5 000	3 500	560 000	30 000	1 155 600	2 001 600
6.	2012	40 300	133 700	34 200	6 000	19 000	5 000	3 500	561 750	29 000	1 187 000	2 019 450
7.	2013	43 500	175 000	39 500	6 000	25 000	4 000	2 500	469 000	30 000	1 223 000	2 017 500
8.	razem	307 100	882 600	219 300	40 100	170 000	33 200	19 000	3 582 250	170 900	8 105 200	13 529 650
9.	Str. w %	2,27	6,52	1,62	0,30	1,26	0,25	0,14	26,48	1,26	59,91	100

Źródło: Opracowanie własne. Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

Wykres Nr 42. Wysokość dotacji udzielonych na rzecz Bełchatowskiego Towarzystwa Sportowego „AS” w obszarze kultury fizycznej i sportu w latach 2007 - 2013

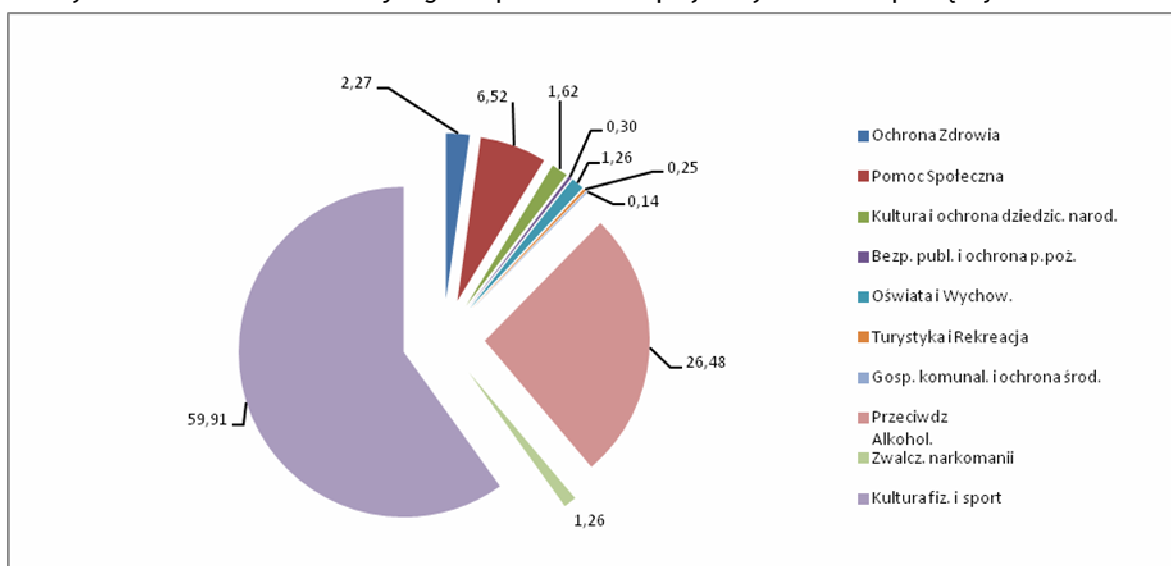

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższego wykresu wynika, że znaczny przyrost dotacji wystąpił w roku 2010, co wynika ze wzrostu dotacji na rzecz Bełchatowskiego Towarzystwa Sportowego „AS” (w 2010 roku kwota dotacji na rzecz BTS „AS” wyniosła 809 tys. zł).

Poniższy wykres prezentuje strukturę dotacji wg celu przeznaczenia przyznanych środków pieniężnych.

Wykres Nr 43. Struktura dotacji wg celu przeznaczenia przyznanych środków pieniężnych

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z powyższego wykresu podstawowym celem na które wydatkowane są środki pieniężne przyznawane organizacjom pozarządowym w ramach dotacji jest kultura fizyczna i sport - w latach 2007 - 2013 organizacje wydatkowały na ten cel 8 105 200,00 zł. W dalszej kolejności przeciwdziałanie alkoholizmowi, na który to cel organizacje pozarządowe wydatkowały w ramach przyznanych dotacji kwotę 3 753 150 zł. Są to podstawowe cele finansowane z budżetu Miasta Bełchatowa, które łącznie stanowią ponad 87% udzielonych w latach 2007 - 2013 dotacji.

Poniższa tabela prezentuje dotacje ogółem udzielone organizacjom pozarządowym w latach 2007 - 2013, przy wyszczególnieniu 10 najaktywniejszych organizacji, które pozyskały największe dotacje.

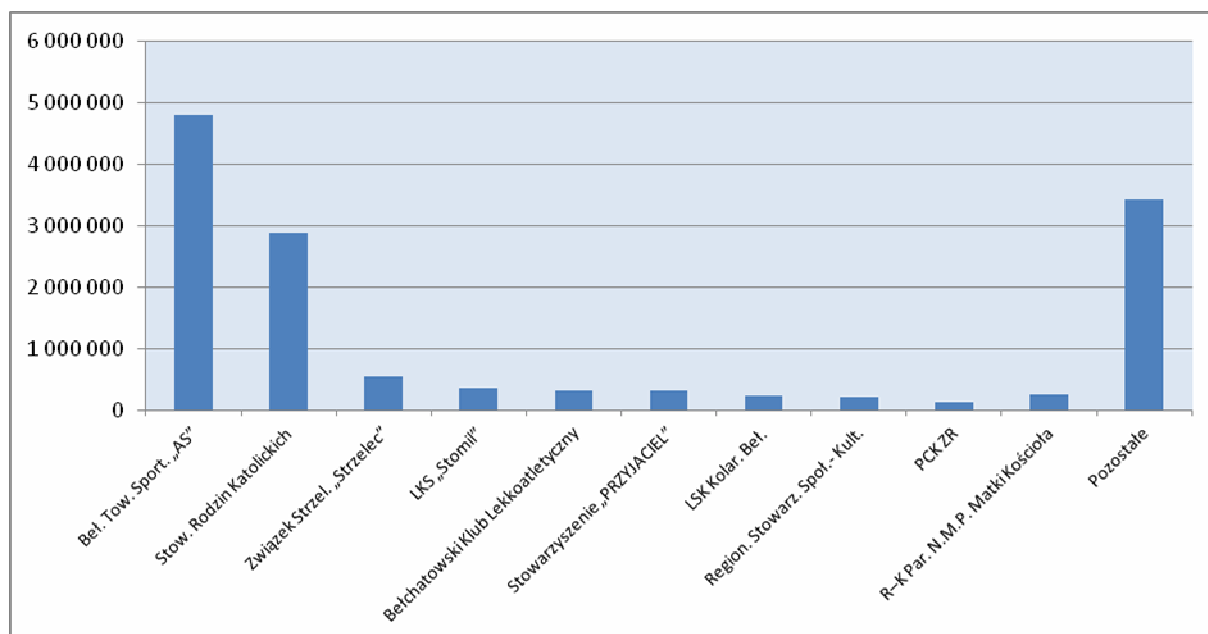
Tabela Nr 31. Dotacje ogółem udzielone organizacjom pozarządowym w latach 2007-2013, przy wyszczególnieniu 10 organizacji, którym udzielono największych dotacji

L.p.	Lata	Ochrona zdrowia	Pomoc społeczna	Kultura	Bezpieczeństwo publ. i ochrona p.poż.	Oświata i wychowanie.	Turystyka i rekreacja	Gospodarka komunalna	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	Zwalczanie narkomanii	Kultura fizyczna i sport	Razem
I.	Razem lata 2007-2012 w tym:	307 100	882 600	219 300	40 100	170 000	33 200	19 000	3 582 250	170 900	8 105 200	13 529 650
1.	Beł. Tow. Sport. „AS”	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 817 000	4 817 000
2.	Stow. Rodzin Katolickich	0	800 500	9 000	0	0	0	0	1 983 300	99 850	0	2 892 650
3.	Związek Strzel. „Strzelec”	5 200	0	22 500	11 600	45 400	16 800	15 800	217 300	0	217 000	551 600
4.	LKS „Stomil”	0	0	0	0	0	0	0	0	0	360 000	360 000
5.	Bełchatowski Klub Lekkoatletyczny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	312 000	312 000
6.	Stowarzyszenie „PRZYJACIEL”	0	0	0	0	0	0	0	279 000	0	45 700	324 700
7.	LSK Kolar. Beł.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	235 000	235 000
8.	Region. Stowarz. Społ.-Kult.	1 500	3 000	28 500	0	11 800	0	2 200	145 900	0	11 300	204 200
9.	PCK OR	1 500	0	0	0	0	0	0	132 700	0	0	134 200
10.	R-K Par. N.M.P. Matki Kościoła	16 000	0	43 000	0	28 500	5 000	0	162 000	0	6 000	260 500
11.	Pozostałe	282 900	79 100	116 300	28 500	84 300	11 400	1 000	662 050	71 050	2 101 200	3 437 800

Źródło: Opracowanie własne. Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

Poniższy wykres prezentuje przeznaczenie dotacji udzielanych organizacjom pozarządowym w latach 2007-2013 wraz z ich strukturą dla poszczególnych organizacji.

Wykres Nr 44. Przeznaczenie dotacji udzielanych organizacjom pozarządowym w latach 2007-2013 wraz z ich strukturą dla poszczególnych organizacji

Źródło: opracowanie własne.

Jak z powyższego wykresu wynika, Belchatowskie Towarzystwo Sportowe „As” otrzymało w latach 2007 - 2013 kwotę 4.817.000 zł, co stanowi 35,60% kwoty dotacji udzielonej organizacjom w latach 2007 - 2013. Należy podkreślić, że kultura fizyczna i sport stanowi cel dla 59,90% udzielonych dotacji. W dalszej kolejności plasuje się przeciwdziałanie alkoholizmowi, gdzie wielkość przyznanych środków wynosi 26,48% dotacji ogółem udzielonych w okresie 2007 - 2013.

Poniższa tabela prezentuje liczbę ofert złożonych przez organizacje pozarządowe w latach 2007 - 2013, przy wyszczególnieniu 10 organizacji, którym udzielono największych dotacji:

Tabela Nr 32. Liczba ofert złożonych przez organizacje pozarządowe w latach 2007 - 2013, przy wyszczególnieniu 10 organizacji, którym udzielono największych dotacji

Lp.	Lata	Ochrona Zdrowia	Pomoc Społ.	Kultura	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona poż.	Ośw. i Wych.	Turystyka i rekreacja	Gospod.	Przeciw Alkohol	Zwalcz. nark.	Kultura fiz. i sport	Razem
I.	Razem lata 2007-2012	71	20	72	24	63	21	9	186	21	258	745
	w tym:											
1.	Beł. Tow. Sport. „AS”	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	17
2.	Stow. Rodzin Katolickich	0	13	2	0	0	0	0	45	6	0	66
3.	Związek Strzel. „Strzelec”	3	1	7	7	15	8	6	13	0	14	74
4.	LKS „Stomil”	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	11
5.	Bełchatowski Klub Lekkoatletyczny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	12
6.	Stowarzyszenie „PRZYJACIEL”	0	0	0	0	0	0	0	7	0	7	13
7.	LSK Kolar. Beł.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	10
8.	Region. Stowarz. Społ.- Kult.	1	1	9	0	7	0	2	15	0	11	46
9.	PCK OR	2	0	0	0	0	0	0	4	0	0	6
10.	R-K Par. N.M.P. Matki Kościoła	1	0	0	0	7	4	0	15	0	2	39
11.	Pozostałe	64	5	4	17	34	9	1	87	15	174	451

Źródło: Zarządzenia Prezydenta Miasta Bełchatowa.

Podsumowanie

Liczba organizacji biorących udział w otwartym konkursie ofert w 2013 roku wyniosła 58, do ogólnej liczby 100, zarejestrowanych organizacji i podmiotów. Finansowy wkład własny organizacji i podmiotów wyniósł w 2013 roku 1.182.204,46 zł, co przy kwocie dotacji 2.046.800,00 zł przeznaczonej na realizację zadań publicznych stanowi blisko 37 %. Liczba uczestników, realizowanych zadań, nie jest możliwa do sumowania, gdyż charakter organizowanych imprez i zadań był ogromnie zróżnicowany i dotyczył od kilku lub kilkunastu osób, aż po imprezy, w których uczestniczyło kilkaset a nawet kilka tysięcy osób. Były również zadania wydawnicze, gdzie zamiast liczby uczestników, podawany był nakład i liczba osób realizujących zadanie.

Wskaźniki te pozwalają na pozytywną ocenę aktywności bełchatowskich organizacji. Ponad 58% podmiotów wzięło udział w Otwartym Konkursie Ofert 2013 i na

podstawie bezpośrednich kontaktów, kontroli i informacji podobny odsetek organizacji wykazuje stałą aktywność w prowadzonej działalności. Pozostałe organizacje są mało aktywne i swoją działalność traktują jako okazjonalną. Finansowy udział własny organizacji w wysokości 37% do ogólnej kwoty dotacji, wydawać się może niezbyt wysoki, trzeba jednak wziąć pod uwagę fakt, iż bełchatowskie organizacje nie prowadzą komercyjnej działalności, nie uzyskują własnych dochodów z działalności gospodarczej.

Zaangażowane struktury organizacji pozarządowych mają zapewniać prawidłowy rozwój lokalny oraz aktywność społeczności lokalnych, skupionych w organizacjach pozarządowych. Aby rozwój ten przebiegał w zakładanym kierunku, obejmował wszystkie strategiczne dziedziny życia i stwarzał mieszkańcom pozytywne perspektywy, niezbędna jest stała, wciąż rozwijana współpraca lokalnego samorządu i władz Bełchatowa z organizacjami pozarządowymi. Na podstawie powyższych analiz należy stwierdzić, że działania organizacji pozarządowych, jako partnera Miasta Bełchatowa odpowiadającego na potrzeby jego mieszkańców w zakresie prezentowanych powyżej obszarów, mają charakter długofalowych i cyklicznych działań oraz wpisują się w założony kierunek działań. Aby skutecznie i efektywnie angażować organizacje pozarządowe należy zapewnić podstawy w postaci możliwości współpracy finansowej - dotacje, jak i pozafinansowej - wsparcie merytoryczne i organizacyjne.

VI. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. Komunikacja

Dostępność komunikacyjna i transportowa jest jednym z kluczowych elementów wpływających na rozwój danego regionu. Jest to jeden z najważniejszych czynników, trwale kształtujący rozwój społeczno-gospodarczy poprzez stworzenie ogólnych warunków materialnej działalności produkcyjnej, warunków dla właściwego funkcjonowania gospodarki oraz stałe stymulowanie jej rozwoju. Odpowiednie położenie geograficzne w połączeniu z dobrą infrastrukturą komunikacyjną i transportową, wpływa na rozwój gospodarki poprzez korzyści i oszczędności zatrudnienia oraz przyrostu dochodów.

Dostępność komunikacyjną ułatwia fakt, iż przez Miasto (bądź w bezpośrednim sąsiedztwie po wybudowaniu obwodnicy Miasta) przebiega droga o znaczeniu międzynarodowym oraz krajowym E8. Przez Bełchatów również przebiega jednotorowa linia kolejowa zbudowana na potrzeby kopalni odkrywkowej. Aktualnie nie jest ona wykorzystywana na potrzeby obsługi pasażerskiej regionu a jedynie w zakresie transportu towarowego.

Komunikacja zbiorowa realizowana jest wyłącznie w ramach sieci autobusowej. W Bełchatowie funkcjonują dwa przedsiębiorstwa komunikacji zbiorowej: Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sp. z o. o. Miejski Zakład Komunikacji zapewnia transport mieszkańców w obrębie Miasta.

PKS zapewnia połączenia z sąsiednimi ośrodkami i miejscowościami, dla których Bełchatów jest centrum administracyjnym i regionalnym. Obsługiwane są również połączenia regionalne do Łodzi, Piotrkowa Trybunalskiego, Warszawy i Krakowa. Ponadto przedsiębiorstwo zajmuje się dowozem i obsługą komunikacyjną pracowników PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna Spółka Akcyjna oraz dowozem dzieci do szkół.

Działają również przewoźnicy prywatni, obsługujący najczęściej połączenia na trasach do 50 km.

Miasto Bełchatów wyróżnia się wysokim wskaźnikiem motoryzacji wyrażonym posiadaniem samochodu na 1000 osób. Wynosi on 745, a tym samym kształtuje się na najwyższym poziomie wśród miast (drugie miejsce po Warszawie), w których jest najwięcej pojazdów osobowych na mieszkańca.

Do najważniejszych zadań Miasta w zakresie komunikacji należą:

- Tworzenie efektywnego systemu komunikacyjnego Miasta z dużym udziałem transportu zbiorowego oraz ruchu rowerowego.
- Rozbudowa układu komunikacyjnego w celu zwiększenia przepustowości, płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem obwodnic miejskich, przejazdów przez tory kolejowe oraz ruchliwych arterii komunikacyjnych. Realizacja tego kierunku działań powinna przyczynić się do usunięcia występujących jeszcze dość istotnych braków w układzie głównych ulic i tym samym znacznie ograniczyć istniejące czynniki poważnie obniżające funkcjonalność układu komunikacyjnego.
- Doskonalenie systemu zarządzania i sterowania ruchem poprzez stosowanie rozwiązań opartych o Inteligentne Systemy Transportowe. Sprawne zarządzanie ruchem drogowym wymaga stosowania zaawansowanych, z informatyzowanych systemów, które pozwolą na bieżącą, wieloczynnikową analizę zmieniającej się sytuacji i elastyczność w procesie podejmowania decyzji.
- Podnoszenie atrakcyjności oferty usług transportu zbiorowego, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych systemów telematycznych. Podniesienie atrakcyjności transportu zbiorowego dla mieszkańców uczyni go bardziej konkurencyjnym wobec samochodów prywatnych, przyczyniając się tym samym do ograniczenia obciążenia układu ulicznego. System zarządzania transportem zbiorowym oparty na zaawansowanych rozwiązaniach telematycznych zwiększy

efektywność zarządzania taborem i sprawność przemieszczania się oraz przejrzystość systemu dla pasażerów.

- Rozbudowa systemu korytarzy autobusowych wysokiej jakości. Realizacja tego kierunku działania ma na celu stworzenie warunków dla znacznego podniesienia efektywności funkcjonowania transportu zbiorowego w Bełchatowie, głównie poprzez uniezależnienie ruchu autobusów od sytuacji panującej na ulicach.

1.1. Powiązania z otoczeniem zewnętrznym

Miasto Bełchatów ma dobre, drogowe powiązania z obszarem zewnętrznym. Wynika to z położenia w stosunku do regionu jak i kraju oraz z podstawowego układu komunikacyjnego. Bełchatów jest ważnym ośrodkiem regionalnym przez obszar, którego przebiegają następujące drogi:

- o znaczeniu krajowym droga nr 74 - łącząca Walichnowy z przejściem granicznym z Ukrainą w miejscowości Zosin, biegnąca przez Wieluń, Bełchatów, Piotrków Trybunalski, Sulejów, Żarnów, Miedziana Góra, Kielce, Łagów, Opatów, Annopol, Kraśnik, Modliborzyce, Janów Lubelski, Frampol, Szczepieszyn, Zamość, Hrubieszów;
- o znaczeniu wojewódzkim - droga nr 485 relacji Pabianice - Bełchatów;
- o znaczeniu wojewódzkim - droga nr 484 relacji Łask - Żelów - Bełchatów - Kamieńsk.

Szczególnie negatywny wpływ na funkcjonowanie układu miejskiego ma przebieg drogi krajowej nr 8. Średnie natężenie pojazdów przejeżdżających w/w drogą oscyluje wokół 15.000/dobę. Ruch pojazdów odbywa się w pobliżu ścisłego centrum Miasta, co wpływa na pogorszenie jakości życia mieszkańców oraz na problemy z poruszaniem się po mieście.

Priorytetem jest więc budowa północnej obwodnicy Miasta (Warszawa-Wrocław) oraz obwodnicy wschodniej, która odciąży Miasto z pojazdów poruszających się w relacji Kamieńsk-Bełchatów.

1.2. Układ uliczny

Na terenie Bełchatowa działają 4 zarządy dróg:

- a) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych oddział w Łodzi - zarządca drogi krajowej nr 74 o łącznej długości 5.262 mb (w granicach administracyjnych Bełchatowa) w ciągu której znajdują się n/w ulice:
 - ul. Józefa Piłsudskiego od granic Miasta do ul. Sienkiewicza - dł. 1.303 mb,
 - ul. Sienkiewicza od ul. Piłsudskiego do ul. Pabianickiej - dł. 546 mb,
 - Al. Włókniarzy od ul. Pabianickiej do ul. Czaplinieckiej - dł. 906 mb,
 - Al. Włókniarzy od ul. Czaplinieckiej do ul. Lipowej - dł. 986,03 mb,
 - ul. Lipowa od Al. Włókniarzy do granic Miasta - dł. 1.521 mb.
- b) Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi - zarządca 2 dróg wojewódzkich na terenie Miasta (DW 484 i 485) o łącznej długości 9.863 mb w ciągu których znajdują się n/w ulice:
 - ul. Pabianicka - od ul. Sienkiewicza do granic Miasta - dł. 1.742 mb (DW 485),
 - ul. Czapliniecka - od granic Miasta do ronda - dł. 3.150 mb,
 - ul. Wojska Polskiego - od ronda do ulicy Zamoście - dł. 2.783 mb,
 - Al. Ampere'a - od ul. Wojska Polskiego do granic Miasta - dł. 663 mb,
 - ul. Świętojańska - od Al. Ampere'a do Radomszczańskiej - dł. 860 mb,
 - Radomszczańska - od ul. Świętojańskiej do granic Miasta - dł. 665 mb leżące w ciągu drogi wojewódzkiej nr 484,

- c) Powiatowy Zarząd Dróg w Bełchatowie, który na mocy porozumienia z 28.12.2006 roku przekazał Miastu Bełchatów zarząd nad n/w drogami powiatowymi na terenie Miasta Bełchatowa:

- ul. Sienkiewicza od ul. Piłsudskiego do ul. Olsztyńskiej,
- ul. Okrzei od ul. 1 Maja do ul. Staszica,
- Plac Wolności od ul. Piłsudskiego do ul. Czyżewskiego,
- ul. Kwiatowa od ul. 19 Stycznia do ul. Okrzei,
- ul. Grabowa od ul. Czaplinieckiej do granic Miasta,
- ul. Czyżewskiego od Placu Wolności do granic Miasta,
- ul. Piotrkowska od ul. Mostowej do ul. Goetla,
- ul. Cegielniana od ul. Czaplinieckiej do ul. Piłsudskiego,
- ul. Harcerska od ul. 1 Maja do Czyżewskiego,
- ul. Wspólna od ul. Olsztyńskiej do ul. Czyżewskiego,
- ul. Olsztyńska od ul. Sienkiewicza do granic Miasta,
- ul. Mielczarskiego od ul. Pabianickiej do ul. Czaplinieckiej,
- ul. Zamoście od ul. Wojska Polskiego do granic Miasta,
- ul. Południowa od ul. Radomszczańskiej do granic Miasta,
- ul. Dąbrowskiego od ul. Czyżewskiego do 1 Maja,
- ul. 1 Maja od ul. Kościuszki do ul. Staszica,
- Al. Wyszyńskiego od ul. Wojska Polskiego do ul. Lipowej,
- ul. Częstochowska od ul. Południowej do Świętojańskiej.

Łączna długości w/w dróg wynosi 25.940 mb

- d) Miasto Bełchatów zarządza drogami gminnymi i wewnętrznymi. Łączna długość dróg gminnych wynosi: 106.507 mb. Szacunkowa długość dróg wewnętrznych: około 25.000 mb.

Organem zarządzającym ruchem na w/w drogach są:

- na drogach krajowych - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad,
- na drogach wojewódzkich - Marszałek Województwa Łódzkiego,
- na drogach powiatowych i gminnych na terenie Bełchatowa - Starosta Powiatu Bełchatowskiego,
- na drogach wewnętrznych - Prezydent Miasta Bełchatowa.

Ponadto na terenie Miasta zlokalizowane są drogi wewnętrzne należące do Bełchatowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej oraz podmiotów prywatnych (np. Wspólnot Mieszkaniowych). Zarząd nad nimi sprawują najczęściej właściciele działek, na których dana droga jest zlokalizowana. Układ ulic miejskich Bełchatowa pod względem funkcjonalnym i technicznym jest znacznie zróżnicowany. Poza fragmentem ul. Wojska Polskiego oraz Jana Pawła II - drogi dwujezdne. Większość ulic posiada jedną jezdnię/dwukierunkową. Drogi zlokalizowane na osiedlach powstałych do końca lat 90-tych posiadają najczęściej zagospodarowane pasy drogowe - wyłącznie jezdnie lub jezdnie wraz ze zjazdami i chodnikami. Drogi wewnętrzne nie mają większego znaczenia w funkcjonowaniu układu ulicznego Miasta (są zlokalizowane m.in. na obszarze os. Dolnośląskiego, os. Budowlanych, os. Żołnierzy POW, os. 1000-lecia, os. Wolność, os. Konopnickiej, os. 1 Maja).

Z sieci dróg zlokalizowanych na terenie Bełchatowa można wydzielić podstawowy układ uliczny, na który składają się drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i część dróg gminnych. Tworzą one oś północ-południe (DW 484 + 485 oraz w części DK nr 74) oraz łączą poszczególne osiedla mieszkaniowe ze ścisłym centrum Miasta. Ponadto ciąg al. Włókniarzy, al. Wyszyńskiego, ul. Armii Krajowej, ul. Staszica tworzy tzw. „małą obwodnicę Miasta”. Po większości tych ulic kursuje miejska komunikacja autobusowa. Pozostałe ulice stanowią układ dróg o znaczeniu lokalnym i dojazdowym do punktów docelowych. Ścisłe centrum Miasta, ze względu na zabudowę mieszkaniowo-usługową

lub handlową posiada pasy drogowe o ograniczonej szerokości, co jest przeszkodą w ich dalszej rozbudowie (m.in. utworzeniu dodatkowych miejsc parkingowych lub wyznaczeniu dróg rowerowych). Także zwarta zabudowa osiedli mieszkaniowych (Os. Dolnośląskie, Budowlanych, Żołnierzy POW, Wolność, 1Maja, 1000-lecia) nie pozwala na budowę nowych miejsc parkingowych w ilości proporcjonalnej do zapotrzebowania na nie. Ciągłe rozbudowujące się tereny osiedli Ludwików, Binków oraz tereny przyległe m.in. do ul.Stonecznej, ul.Dalekiej nadal stanowią obszary niezagospodarowanych pasów drogowych. Drogi gruntowe stanowią obecnie około 30% dróg na terenie Miasta. Ciągłe rozbudowywana sieć dróg rowerowych i ciągów pieszorowerowych (24,035 km w roku 2013) stanowi argument przemawiający za silnym rozwojem tej formy poruszania się po mieście. Rowerowe ciągi komunikacyjne wyznaczono wzdłuż głównych i zarazem najniebezpieczniejszych odcinków dróg na terenie Miasta - poza ciągiem DK nr 8 - ul. J. Piłsudskiego.

1.3. Komunikacja zbiorowa

Organizatorem publicznego transportu zbiorowego, właściwym ze względu na obszar działania lub zasięg przewozów, jest gmina, na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w gminnych przewozach pasażerskich. W mieście Bełchatów, obsługę komunikacyjną zapewnia Miejski Zakład Komunikacji Spółka z o. o. w Bełchatowie. Ze 100% udziałem Miasta, jako podmiot wewnętrzny będący operatorem publicznego transportu zbiorowego wykonuje usługi w zakresie przewozów pasażerskich środkami komunikacji miejskiej według ustalonych tras - w granicach administracyjnych Miasta Bełchatowa. W celu zabezpieczenia obsługi komunikacyjnej mieszkańców Miasta, uwzględniającej potrzeby dowozu ludzi do pracy, uczniów do bełchatowskich szkół oraz komunikacji między poszczególnymi osiedlami w godzinach szczytu i poza szczytem, uruchomionych jest 9 linii komunikacyjnych. Wykonanie usług przewozowych na liniach o nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 i 10 wynosi średnio w roku około 460.000 wozokilometrów ze średnią liczbą 1.330.000 przewiezionych pasażerów. Obsługa linii odbywa się na dwóch zmianach przez 12 autobusów na każdej zmianie dnia roboczego oraz przez 5 autobusów na każdej zmianie dnia wolnego.

Tabela Nr 33. Wykonanie usług przewozowych miejską komunikacją przez MZK Sp. z o.o. w latach 2007 - 2013 (od 2009 r. tylko w granicach administracyjnych Miasta)

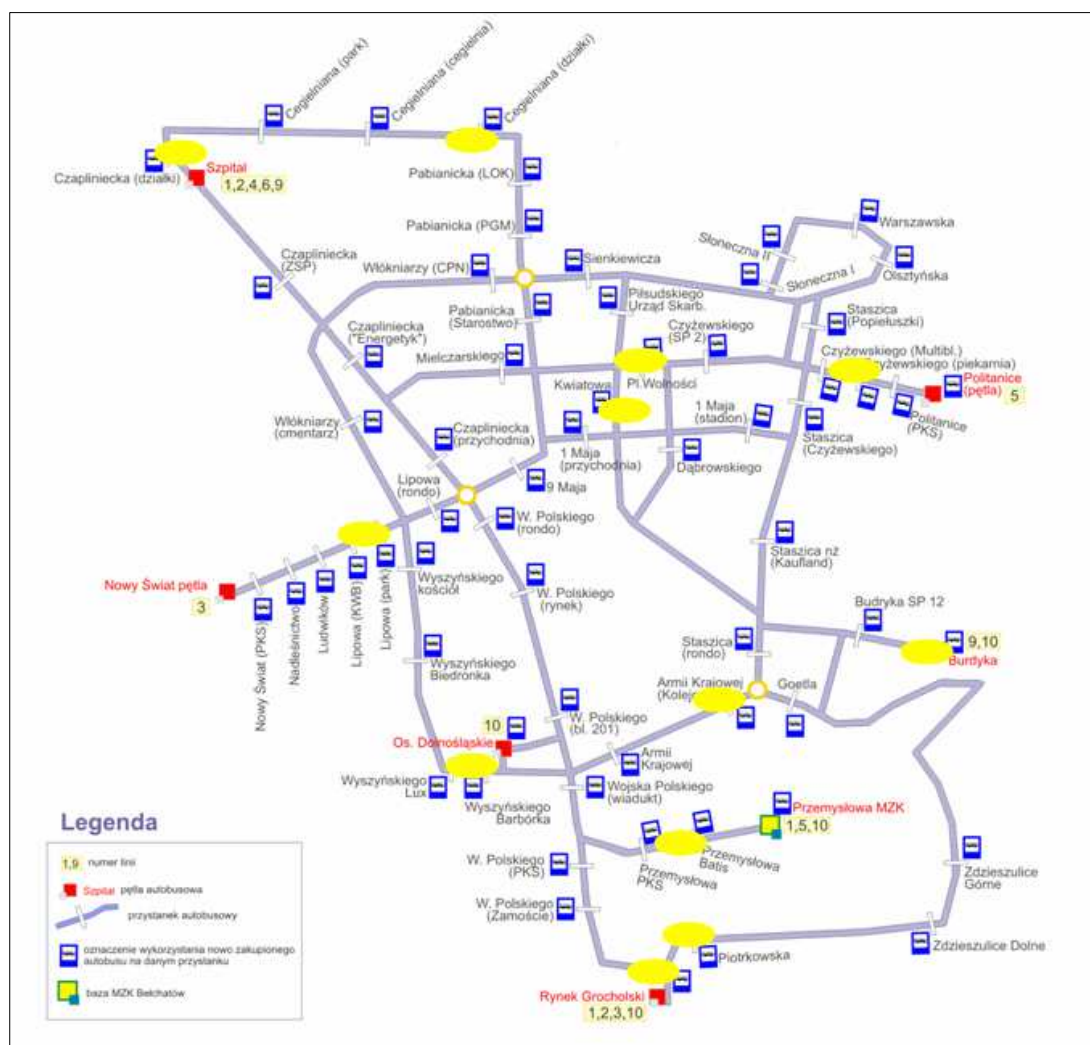
Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Rok kalendarzowy						
			2007	2008	2009*	2010	2011	2012	2013
1.	Liczba linii	szt.	12	12	8	9	9	9	9
2.	Średnia dzienna długość linii ogółem	km	2 760	2 754	1 620	1 662	1 758	1 724	1 746
3.	Liczba wykonanych wozokilometrów	w/km	834792	701639	456753	460840	471829	466389	470384
4.	Liczba przewiezionych osób	osoby /rok w tys.	1.743	1.452	1.403	1.474	1.334	1.380	1.379

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od MZK Sp. z o.o. w Bełchatowie.

Na przestrzeni lat 2007 - 2013 zmodyfikowano liczbę i długość linii komunikacji zbiorowej, likwidując od 2009 roku linie wychodzące poza granice administracyjne Miasta i o bardzo niskim obciążeniu pasażerskim. Jak wynika z powyższej tabeli - po modyfikacji linii liczba osób podróżujących komunikacją miejską utrzymała się na zbliżonym poziomie.

W wyniku zrealizowanego w 2011 roku przez Miasto Bełchatów projektu z udziałem środków z UE na zakup nowych autobusów i modernizację infrastruktury transportu

publicznego, wymieniono ponad 50% taboru autobusowego i zmodernizowano 27 zatok przystankowych podnosząc standard świadczonych usług w komunikacji miejskiej na terenie Miasta. Udostępnione podróżnym autobusy są przyjazne środowisku z możliwością stosowania bio-paliw, niskopodłogowe, przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych z miejscem dla wózka inwalidzkiego i matki z dziećmi w wózku, klimatyzowane, z systemem głosowych zapowiedzi, systemem monitoringu wewnątrz i zewnątrz autobusu. Z informacji uzyskanych z MKK Sp. z o.o. wynika, że komfortowe warunki jazdy, nowe wiaty przystankowe i przystosowane zatoczki przystankowe do korzystania przez osoby niewidome i niedowidzące zachęciły mieszkańców do podróżowania komunikacją miejską.

Rysunek 5 Schemat linii autobusowych w Mieście Bełchatów z oznaczeniem kolorem żółtym miejsc zmodernizowanej infrastruktury obsługi transportu publicznego i pasażera

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od MKK Sp. z o.o. w Bełchatowie.

W układach zewnętrznych powiązań ważną rolę pełni komunikacja autobusowa PKS i komunikacja prywatna. Przez teren Miasta Bełchatowa odbywają się regularne przewozy osób w komunikacji autobusowej międzymiastowej wykonywane przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Bełchatowie, Piotrkowie Tryb., Radomsku, Tomaszowie Mazowieckim, Sieradzu, Łodzi i Wieluniu oraz przez przewoźników prywatnych: z Piotrkowa Tryb., z Jarost, z Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. w Kleszczowie. W dojazdach do pracy dużą rolę odgrywają przewozy regularne specjalne osób tzw. przewozy pracownicze świadczone na rzecz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna

S.A., dla którego usługi przewozu pracowników świadczą przewoźnicy posiadający stosowne zezwolenia. W granicach administracyjnych Miasta Bełchatowa zlokalizowanych jest 148 przystanków autobusowych, udostępnionych wszystkim przewoźnikom w tym 44 przy drogach gminnych, których właścicielem jest Miasto Bełchatów. Biorąc pod uwagę istniejącą infrastrukturę komunikacyjną, aktualne potrzeby mieszkańców w zakresie transportu zbiorowego w granicach administracyjnych Miasta Bełchatowa, są zaspakajane. Istotnym wyzwaniem w kwestii komunikacji zbiorowej jest obniżenie emisji CO₂, co z pewnością przełożyłoby się na poprawę jakości powietrza w mieście oraz komfortu życia mieszkańców.

2. Wodociągi i kanalizacja

Miasto Bełchatów oraz Zakład Wodociągów i Kanalizacji systematycznie budują i modernizują najbardziej awaryjne oraz najstarsze odcinki sieci wodociągowej. Zabiegi te pozwalają na zwiększenie jakości dostarczanej wody oraz zwiększenie niezawodności dostaw. Rozbudowywana i modernizowana jest również sieć kanalizacji sanitarnej. Prace te pozwalają na odbiór ścieków z coraz większych terenów Miasta, zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Bełchatowa. W ostatnich latach wybudowano kanalizację sanitarną na m.in.: os. Ludwików, os. Politanice, os. Binków.

Wykonano remonty bezodkrywkowe metodą krótkiego i długiego rękawa. Taka modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej wykonana została przede wszystkim w śladzie dróg o dużym natężeniu ruchu, np.: ul. Lipowa, ul. Pabianicka, ul. Bawełniana, ul. Kwiatowa, al. ks. Kardynała Wyszyńskiego, al. Włókniarzy. Poddano modernizacji przepompownię ścieków Grocholice i wybudowano przepompownię Cegielniana, Politanice I, Politanice II.

Tabela Nr 34. Zestawienie danych dotyczących urządzeń wodociągowych i kanalizacji sanitarnej w latach 2007 - 2013

ROK	WODOCIĄGI						KANALIZACJA SANITARNA			
	Długość czynnej sieci		Liczba przyłączy do sieci wodociągowej			Czynne źródle uliczne	Długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików)	Liczba przyłączy do sieci kanalizacji sanitarnej		
	magistralnej (przesyłowej)	rozdzielczej	do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	innych obiektów	SUMA			do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	innych obiektów	SUMA
	km	km	szt.	szt.	szt.			szt.	szt.	szt.
2007	10,0	108,7	3 541	471	4 012	17	99,6	2 347	476	2 823
2008	10,0	114,4	3 636	485	4 121	17	104,3	2 458	484	2 942
2009	10,0	116,4	3 707	490	4 197	17	104,6	2 551	495	3 046
2010	10,0	120,7	3 755	508	4 263	5	112,0	2 643	508	3 151
2011	10,0	125,2	3 836	556	4 392	5	112,1	2 757	520	3 277
2012	10,0	145,0	3 952	558	4 510	7	134,6	2 974	523	3 497
2013	10,0	146,3	4 046	564	4 610	6	140,4	3 308	528	3 836

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Wodociągów i Kanalizacji „WOD-KAN” Sp. z o. o.

2.1. Wodociągi

Miasto zaopatrywane jest w wodę ze stacji wodociągowej „Myszaki”. Obecnie czynnych jest 8 studni głębinowych. Pobierana woda wymaga uzdatnienia, która odbywa się w osiemnastu odżelaziaczach. Po procesie odżelaziania woda jest gromadzona w dwóch zbiornikach wyrównawczych skąd poprzez pompownię drugiego stopnia przesyłana do Miasta dwoma magistralami $\varnothing$ 800 i $\varnothing$ 500.

Ciągi magistralne zasilające Miasto to:

- w kierunku zachodnim $\varnothing$ 800, $\varnothing$ 500 od ul.Olsztyńskiej do ul.Piłsudskiego, w ulicach: Piłsudskiego, Sienkiewicza, Al. Włókniarzy, wzdłuż rzeki Rakówki i dalej ul. Wojska Polskiego;
- w kierunku wschodnim $\varnothing$ 500 w ul.Olsztyńskiej.

Ujęcie wody posiada instalację chlorowania wody, którą można uruchomić w przypadkach pogorszenia się jakości wody. Badania wody przeprowadzane przez laboratoria potwierdzają bardzo dobrą jakość wody wydobywanej w Bełchatowie zarówno pod względem bakteriologicznym jak i fizykochemicznym.

Wykonane w ostatnich latach modernizacje ujęcia wody oraz armatury towarzyszącej:

A. Budowa centralnego systemu sterowania i wizualizacji na obiektach:

a) Stacji Uzdatniania Wody:

- pompowni II stopnia,
- Centralnej Dyspozytorni Stacji Uzdatniania Wody,
- hali odżelaziaczy,
- komorze zasuw,
- zbiornikach wody,
- chlorowni.

b) studniach głębinowych:

- studni głębinowej nr 2,
- studni głębinowej nr 4,
- studni głębinowej nr 5,
- studni głębinowej nr 6,
- studni głębinowej nr 7,
- studni głębinowej nr 8,
- studni głębinowej nr 9,
- studni głębinowej nr 10.

c) hydroforniach osiedlowych:

- hydroforni Binków,
- hydroforni Dolnośląskie I,
- hydroforni Dolnośląskie II.

B. Wymiana rurociągu tłocznego:

- a) wymiana rurociągu tłocznego $\varnothing$ 250 i $\varnothing$ 300 od studni nr 2 do budynku ujęcia wody,
- b) wymiana rurociągu $\varnothing$ 500 od komory zasuw do hali odżelaziaczy.

C. Modernizacja studni głębinowych:

- a) modernizacja studni głębinowej nr 2,
- b) modernizacja studni głębinowej nr 4,
- c) modernizacja studni głębinowej nr 5,
- d) modernizacja studni głębinowej nr 6,
- e) modernizacja studni głębinowej nr 7,
- f) modernizacja studni głębinowej nr 8,
- g) modernizacja studni głębinowej nr 9,

- h) modernizacja studni głębinowej nr 10.
- D. Modernizacja komory zasuw
- E. Modernizacja pompowni II stopnia:
 - a) demontaż pompy rezerwowej,
 - b) wymiana pompy odwadniającej,
 - c) wymiana pomp tłocznych,
 - d) wymiana pomp wody popłucznej,
 - e) wymiana rurociągu technologicznego pompowni II stopnia.
- Modernizacja hali odżelaziaczy:
 - a) wymiana sprężarki,
 - b) montaż próbopobieraka,
 - c) wymiana pomp odwadniających.
 - d) wymiana rurociągu technologicznego hali odżelaziaczy.
- Prace adaptacyjne pomieszczeń budynku głównego Ujęcia Wody:
 - a) adaptacja pomieszczenia pompowni II stopnia,
 - b) adaptacja pomieszczenia Centralnej Dyspozytorni Ujęcia Wody.
 - c) adaptacja hali odżelaziaczy,
 - d) adaptacja pomieszczeń chlorowni.

Tabela Nr 35. Zestawienie danych dotyczących eksploatacji ujęcia wody i sieci wodociągowej w latach 2007 - 2013

ROK	Woda pobrana z ujęcia głębinowego	Woda pobrana na cele technologiczne	Straty wody	Woda dostarczana (zużycie wody)				Dobowa zdolność produkcyjna urządzeń		
				Gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym	Na cele produkcyjne	Pozostałe cele	RAZEM	Ujęć wody	Uzdatniania	Całego wodociągu
	tys. m ³	tys. m ³	tys. m ³	tys. m ³	tys. m ³	tys. m ³	tys. m ³	m ³ /d	m ³ /d	m ³ /d
2007	3 339,9	111,7	845,9	1 992,7	29,7	274,3	2 296,7	25 210	31 242	25 210
2008	3 376,2	68,1	970,9	1 925,8	28,0	290,3	2 244,1	25 210	31 242	25 210
2009	2 863,0	67,8	469,2	1 912,8	32,9	265,3	2 211,0	25 210	31 242	25 210
2010	2 829,6	65,8	442,1	1 938,3	33,4	262,5	2 234,2	25 210	31 242	25 210
2011	2 919,2	77,2	593,3	1 938,1	9,4	281,7	2 229,2	25 210	31 242	25 210
2012	2 701,8	66,4	439,1	1 895,1	26,2	252,6	2 173,9	25 210	31 242	25 210
2013	2 516,2	60,7	302,1	1 870,3	49,5	233,6	2 153,4	25 210	31 242	25 210

Źródło: dane Zakładu Wodociągów i Kanalizacji „WOD.-KAN.” Sp. z o.o..

2.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Oczyszczalnia ścieków w Bełchatowie funkcjonuje od 1983 r. W trakcie jej eksploatacji przeprowadzono kilka modernizacji obiektów i urządzeń. Ostatnia rozbudowa i modernizacja oczyszczalni miała miejsce w latach 2002 - 2005 i przeprowadzona została w celu dostosowanie technologii oczyszczania ścieków do wymogów przepisów ochrony środowiska.

Średnia przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni wynosi 13 000 m³/d, a maksymalna 18 200 m³/d, maksymalna godzinowa 1365 m³/h.

Zmodernizowano cały układ mechanicznego oczyszczania ścieków, natomiast gruntownej przebudowie i rozbudowie uległa część biologicznego oczyszczania.

Zakres modernizacji i rozbudowy obejmował następujące zadania:

a) w części mechanicznej:

- modernizacja układu transportu skratek w budynku krat,
- remont pompowni ścieków wraz z wymianą pomp i rurociągów technologicznych,
- modernizacja piaskownika z wymianą zgarniaczy piasku i montażem instalacji separatora i płuczki piasku,
- remont osadnika wstępnego wraz z montażem nowego zgarniacza osadu,
- budowa grawitacyjnego zagęszczacza - fermentora z pompownią osadu wstępnego,
- budowa stacji zlewczej ścieków dowożonych.

b) w części biologicznej:

- remont istniejących komór osadu czynnego, adaptacja ich na komory denitryfikacji z wyposażeniem w mieszadła średnioobrotowe,
- remont dwóch istniejących osadników wtórnych wraz z montażem nowych zgarniaczy zgrzeblowych,
- budowa trzech reaktorów biologicznych z komorami defosfatacji, denitryfikacji i nityfikacji, wyposażonych w mieszadła średnioobrotowe, pompujące i system napowietrzania drobnopęcherzykowego z armaturą odcinającą,
- budowa trzeciego osadnika wtórnego ze zgarniaczem zgrzeblowym,
- budowa budynku dmuchaw wyposażonego w dmuchawy promieniowe dla potrzeb natleniania ścieków w komorach nityfikacji.

c) w części osadowej:

- remont pompowni osadów wraz z wymianą pomp osadu,
- remont urządzeń - zagęszczacza i prasy taśmowej w stacji odwodnień, rozbudowa stacji dla potrzeb montażu drugiego, nowego zagęszczacza mechanicznego i nowej prasy do odwadniania osadów,
- montaż instalacji do higienizacji osadów pyłami dymnicowymi i wapnem,
- remont dwóch otwartych basenów fermentacyjnych, wyposażenie jednego z nich w mieszadła średnioobrotowe i pokrywę termoizolacyjną.

Technologia oczyszczania ścieków wykorzystuje metodę osadu czynnego ze zintegrowanym usuwaniem związków węgla i substancji biogenych z okresowym wspomaganie usuwania fosforu środkami chemicznymi.

Sterowanie procesami technologicznymi jest w pełni zautomatyzowane z wizualizacją procesu w centralnej sterowni. Dodatkowo, odzwierciedlenie pracy całego układu technologicznego pokazane jest na tablicy synoptycznej. Obiekt wyposażony jest w aparaturę kontrolno-pomiarową. Dzięki zastosowanemu cyfrowemu systemowi nadzoru, możliwe jest prawidłowe kontrolowanie i sterowanie procesem biologicznym poprzez ustalanie odpowiedniej wielkości recyrkulacji zewnętrznej i wewnętrznej oraz ilości dostarczonego powietrza do komór tlenowych.

Oprócz wizualnej kontroli na monitorach i tablicy synoptycznej występuje automatyczne raportowanie pracy całego układu i poszczególnych urządzeń.

Zmodernizowana oczyszczalnia jest oczyszczalnią nowoczesną, dającą duże możliwości rozwoju Miasta. Może również przyjmować ścieki z sąsiednich gmin. Spełnia ona wszystkie parametry określone w obowiązujących przepisach polskich i unijnych dla tego typu obiektu. Pozwala to na zrzucanie ścieków po oczyszczeniu do rzeki Rakówki w km 11+600 bez narażenia na zanieczyszczenie środowiska i tym samym płacenia wysokich kar za przekraczanie dopuszczalnych ładunków zanieczyszczeń. Oczyszczalnia ścieków w Bełchatowie zaprojektowana została na 99 667 RLM. W 2015 r. planowane jest zakończenie modernizacji oczyszczalni ścieków.

W ramach tej inwestycji wykonane zostaną m.in. następujące prace:

- przebudowa instalacji i wymiana urządzeń w komorze krat;
- przebudowa instalacji i wymiana urządzeń w węźle osadnika wstępnego oraz wykonanie kompletnego, nowego obiektu pompowni osadu wstępnego i części pływających;
- budowa nowego piaskownika z instalacją płukania odseparowanego piasku, hermetyzacją i dezodoryzacją odcieranego powietrza;
- budowa zbiornika defosfatacji;
- budowa stacji zlewnej osadów ściekowych dowożonych z oczyszczalni przydomowych;
- budowa stacji zlewnej ścieków przemysłowych ze zbiornikiem uśredniającym;
- modernizacja stacji energetycznej oczyszczalni ścieków.

Ścieki są doprowadzane do oczyszczalni dwoma kolektorami sanitarnymi:

- kolektorem $\varnothing$ 600 do $\varnothing$ 1200 - wzdłuż wschodnich brzegów rzeki Rakówki, który odbiera ścieki z centralnej i wschodniej części Miasta,
- kolektorem $\varnothing$ 600 do $\varnothing$ 800 - odbierającym ścieki z zachodniej części Miasta.

3. Zasilanie w energię elektryczną terenu Miasta

Dane dotyczące infrastruktury energetycznej na terenie Miasta Bełchatów:

a) GPZ 110/15 kV

- GPZ Bełchatów zlokalizowany w północnej części Miasta zasilany 4 liniami 110 kV
- GPZ Zamoście zlokalizowany w południowej części Miasta zasilany 2 liniami 110 kV.

b) Sieć SN:

- z GPZ Bełchatów - wyprowadzonych jest 15 linii SN zasilających odbiorców zarówno po stronie 15kV jak i poprzez stacje 15/0,4 kV. Z tej ilości 11 ciągów zasila odbiorców tylko na terenie Miasta, pozostałe 4 są ciągami głównie wiejskimi.
- z GPZ Zamoście - wyprowadzonych jest 17 linii SN zasilających odbiorców zarówno po stronie 15kV jak i poprzez stacje 15/0,4 kV. Z tej ilości 12 ciągów zasila odbiorców tylko na terenie Miasta, pozostałe 5 jest ciągami głównie wiejskimi.

Łączna ilość sieci SN na terenie Miasta przedstawia się następująco:

- Linie napowietrzne - 58 km (w tym sieć izolowana 6%)
- Linie kablowe - 95 km
- Stacje 15/0,4 kV - łączna ilość stacji 193 - w tym 34 to stacje abonenckie, 159 stanowi własność PGE (118 stacji wewnętrznych, 41 stacji napowietrznych)

c) Sieć nN:

- Linie kablowe - 175 km
- Linie napowietrzne - 74 km (w tym sieć izolowana ok. 30%)

4. Gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadami komunalnymi reguluje Ustawa o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. oraz Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. 1 stycznia 2012 r. weszły w życie przepisy Ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw. Ustawa wprowadziła zmiany w dotychczasowym systemie gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z kluczowym uczestnikiem w systemie gospodarki odpadami komunalnymi stała się Gmina.

Celem zmian było:

- objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem zbierania odpadów (uszczelnienie);
- wprowadzenie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła”;
- zmniejszenie ilości komunalnych odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska;
- zwiększenie liczby instalacji do odzysku;
- możliwość monitorowania postępowania z odpadami komunalnymi;
- zmniejszenie zagrożeń dla środowiska wynikających z transportu odpadów komunalnych z miejsc ich powstawania do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania, oraz podział województw na regiony gospodarki odpadami.

Miasto Bełchatów, zagwarantowało mieszkańcom selektywne zbieranie odpadów komunalnych już od roku 2000. Pojemniki ogólnodostępne rozstawione zostały na terenie całego Miasta w tzw. „gniazdach”. W latach 2009 - 2010 było około 750 sztuk pojemników, funkcjonujących w 250 gniazdach selektywnej zbiórki.

Przełomowym rokiem okazał się rok 2013, kiedy to wdrożono znowelizowaną ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Od 1 lipca 2013 r. objęto wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi oraz wprowadzono na terenie Miasta zbiórkę odpadów komunalnych „u źródła”, która objęła zabudowę jednorodzinną oraz tzw. nieruchomości niezamieszkałe. Właściciele tych nieruchomości zostali wyposażeni w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów, obejmujące takie frakcje jak: odpady suche, szkło oraz bioodpady. Natomiast w zabudowie wielorodzinnej selektywna zbiórka objęła następujące frakcje: odpady suche, odpady z papieru i tektury oraz szkło. Na potrzeby mieszkańców w zabudowie wielorodzinnej przy pergolach śmietnikowych rozstawiono około 900 szt. pojemników do segregacji odpadów. Na uwagę zasługuje fakt, iż w roku 2007 systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Miasta objętych było 4 680 nieruchomości, a w roku 2013 objętych systemem było już 5 815 nieruchomości, z czego 4 862 nieruchomości zamieszkałych i 953 nieruchomości niezamieszkałych.

Tabela Nr 36. Ilości odpadów komunalnych odebranych w latach 2007 - 2013 z terenu Miasta Bełchatowa

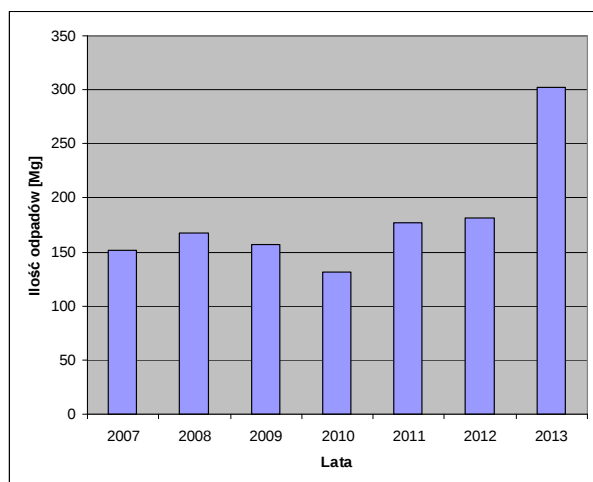
Rodzaj odpadu	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. ogółem	21376,5	21503,6	22701,64	27630,78	17392,49	14777,7	17450,23
2. zmieszane odpady komunalne - 200301	13 895	19 559,84	20 238,7	24 680,1	14 071,99	10 922,8	11 983,9
3. papier i tektura - 150101, 200101	151,75	167,8	157	131,5	176,9	181,7	302,6
4. opakowania ze szkła - 150107, 200102	317,74	464,5	455,8	528	632,3	654,8	712,2
5. opakowania z tworzyw sztucznych, tworzywa sztuczne - 150102, 200139	182,39	202,7	223,1	282,1	380,2	350,3	342,6
6. odpady ulegające biodegradacji - 200201, 200108	612,8	745,5	951,2	1021,4	1120	1318,6	1722,1
7. odzież tekstylna - 200110, 200111	91,7	159,76	130,5	114,9	89,5	47,3	61,3
8. urządzenia zawierające freony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny - 200123, 200136	12,84	bd	bd	bd	19,8	34,5	7,9
9. odpady wielkogabarytowe 200307	170	203,5	674,56	986,3	1010,4	1076,6	797
10. zużyte opony 160103	22,07	b.d.	27,07	25,22	bd	44,1	50
11. metale i opakowania z metali - 200140, 150104	bd	bd	bd	1,38	0,7	1,4	0,3
12. baterie i akumulatory - 200133	1,41	bd	bd	bd	bd	1,2	0,5

Źródło: dane pozyskane ze Spółki Eko-Region oraz dane własne.

Z danych przedstawionych powyżej wyraźnie wynika, że maleje ilość odpadów zmieszanych natomiast sukcesywnie rośnie ilość odpadów selektywnie zebranych. Tendencja wzrostowa na przestrzeni lat 2007-2013 dotyczy takich frakcji odpadów jak:

a) papier i tektura

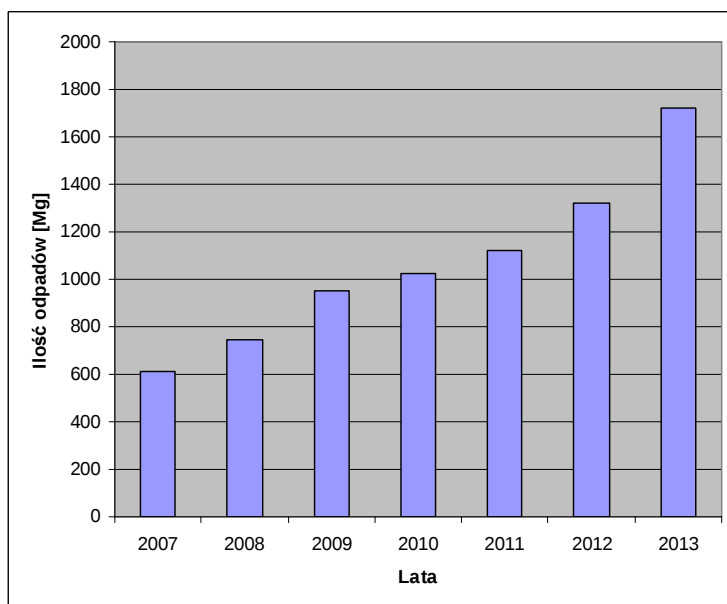
Wykres Nr 45. Ilość papieru i tektury zebranych w latach 2007 - 2013.

Źródło: dane pozyskane od Spółki Eko-Region oraz dane własne.

b) odpady ulegające biodegradacji

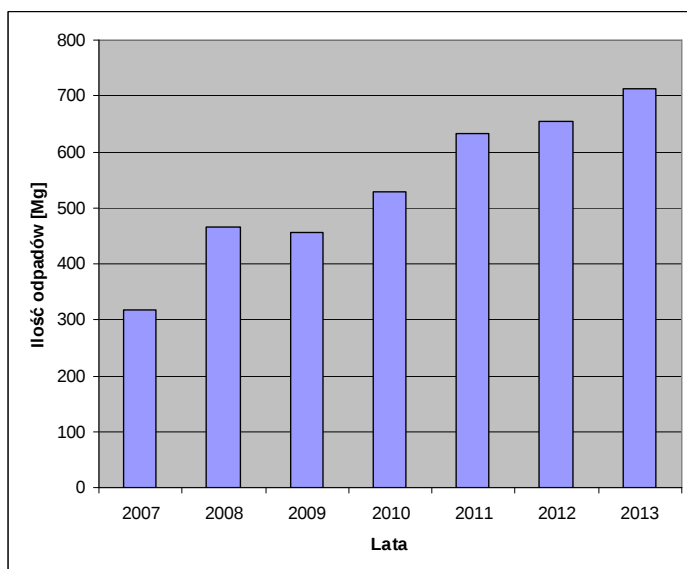
Wykres Nr 46. Ilość odpadów ulegających biodegradacji zebranych w latach 2007 - 2013

Źródło: Dane pozyskane od Spółki Eko-Region oraz dane własne.

c) szkło

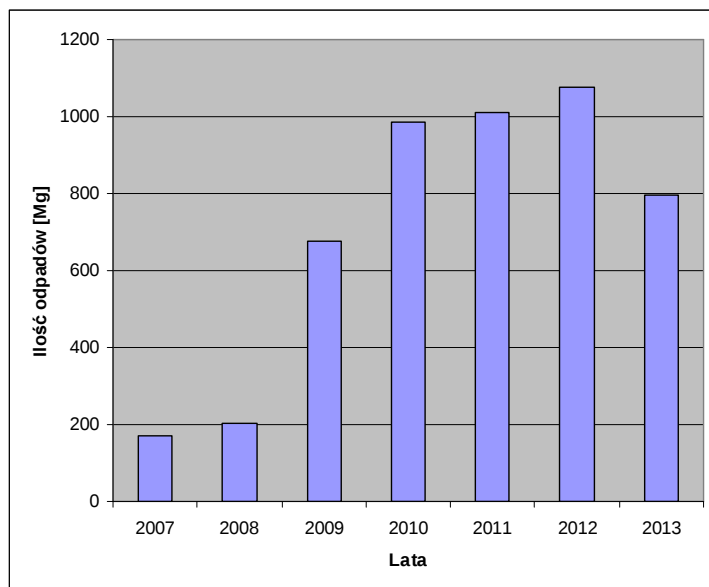
Wykres Nr 47. Ilość szkła zebranego w latach 2007 - 2013.

Źródło: dane pozyskane od Spółki Eko-Region oraz dane własne.

d) odpady wielkogabarytowe

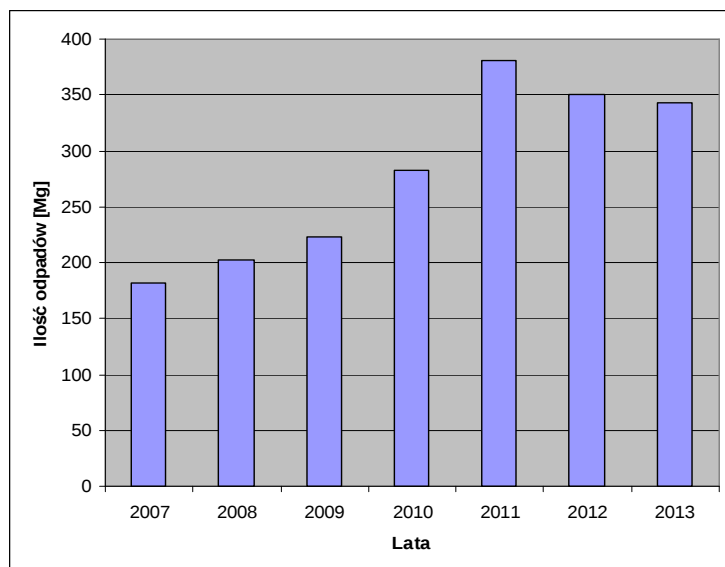
Wykres Nr 48. Ilość odpadów wielkogabarytowych zebranych w latach 2007 - 2013.

Źródło: dane pozyskane od Spółki Eko-Region oraz dane własne.

e) opakowania z tworzyw sztucznych

Wykres Nr 49. Ilość odpadów z tworzyw sztucznych zebranych w latach 2007 - 2013

Źródło: dane pozyskane od Spółki Eko-Region oraz dane własne.

Do zadań miasta w aspekcie ustanowienia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi należy zapewnienie osiągnięcia poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysk innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych na składowisko.

Powyższe możliwe jest poprzez wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła, opakowań wielomateriałowych oraz odpadów ulegających biodegradacji.

Poniższe dane obrazują ilość odpadów komunalnych przekazywanych na składowisko oraz poddanych odzyskowi w latach 2007 - 2013.

2007 - ogółem 21 376, 50 z czego 65% odpadów to odpady składowane, 35% - odpady poddane odzyskowi,

2008 - ogółem 21 503,60 z czego 65% odpadów to odpady składowane, 35% - odpady poddane odzyskowi,

2009 - ogółem 22 701,64 z czego 37% odpadów to odpady składowane, 63% - odpady poddane odzyskowi,

2010 - ogółem 27 630,78 z czego 34% odpadów to odpady składowane, 66% - odpady poddane odzyskowi,

2011 - ogółem 17 392,49 z czego 30% odpadów to odpady składowane, 70% - odpady poddane odzyskowi,

2012 - ogółem 14 777,7 z czego 0% odpadów to odpady składowane, 100% - odpady poddane odzyskowi,

2013 - ogółem 17 450,2 Mg z czego 2,6% odpadów to odpady składowane, 97,4% - odpady poddane odzyskowi.

Z powyższych danych można zauważyć pozytywne zjawisko poddawania coraz większej ilości odpadów procesom odzysku, a coraz mniej składowaniu. Pozwoliło to gminie wywiązać się z obowiązku osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu zgodnie z zapisami art. 3b Ustawy z dnia 13 września 1996 r. oraz obowiązku ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych przekazywanych na składowanie. Za rok 2013 wszystkie poziomy zostały osiągnięte, co świadczyć może o poprawnie prowadzonej gospodarce odpadami komunalnymi na terenie Miasta. Osiągnięte poziomy przedstawiają się następująco:

- a) poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła - 14,19%;
- b) poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych - 100%;
- c) poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania - 28,21%.

Dla właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi kluczowe znaczenie mają regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK).

Zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2012” instalacje przewidziane do obsługi II regionu będą wystarczające, jeżeli zostaną wprowadzone wszystkie działania inwestycyjne wskazane w RPGO.

Obecne moce przerobowe instalacji regionalnej w zakresie MBP dla II regionu Dylów Gm. Pajęczno określone w decyzji są mniejsze niż szacunkowe ilości odpadów przewidziane do wytworzenia przez mieszkańców.

Na uwagę zasługują tu planowane przedsięwzięcia w obrębie Bełchatowa i mające znaczenie dla Miasta:

- Dylów g. Pajęczno - rozbudowa części biologicznej do 40 000 Mg/rok, budowa kwatery do składowania odpadów, koszt inwestycji 40 mln zł,
- ul. Czapliniecka - wybudowanie instalacji MBP o mocy: część mechaniczna 120 000 Mg/rok, część biologiczna 30 000 Mg/rok, budowa instalacji do produkcji paliwa alternatywnego, szacowany koszt inwestycji - 70 mln zł,
- instalacja w Woli Kruszyńskiej rozbudowa części mechanicznej do 50 000 Mg/ rok i części biologicznej do 25 000 Mg/rok, budowa instalacji do produkcji paliw alternatywnych, koszt inwestycji 30 mln zł.

5. Gazyfikacja

Obszary rozwojowe na terenie Miasta Bełchatów:

a) osiedle Grocholice

Grocholice to duży obszar w południowej części Miasta. Posiada potencjał ok. 500 możliwych do przyłączenia potencjalnych odbiorców. Grocholice stanowią osiedle budynków jednorodzinnych, w starszej części skupionej bliżej kościoła z przewagą zabudowy zwartej, w częściach nowszych (głównie południe i wschód) z dominującą zabudową średnio zwartą lub umiarkowanie rozproszoną (poniżej 100 m odległości pomiędzy budynkami). Na terenie osiedla brak jest sieci gazowej oraz sieci ciepłej. Głównym paliwem wykorzystywanym w celach grzewczych jest węgiel i inne paliwa stałe.

W latach 2015 - 2020 powinna nastąpić rozbudowa sieci gazowej w oparciu o istniejący gazociąg średniego ciśnienia dn 160 PE zlokalizowany w ul. Wojska Polskiego, w rejonie skrzyżowania z ul. Przemysłową. Rozbudowa sieci gazowej w kierunku osiedla Grocholice winna być wykonana średnicą dn 160 PE, budowa sieci na samym osiedlu z rur o mniejszych średnicach adekwatnie do szczegółowych uwarunkowań. Realizacja sieci winna być poprzedzona określeniem warunków technicznych rozbudowy sieci gazowej, w której parametry projektowanej sieci określone będą szczegółowo. Przybliżona odległość od istniejącej sieci gazowej do centrum osiedla to 1 800 m. Aby rozbudować sieć na terenie całego osiedla, konieczna byłaby realizacja dodatkowo ponad 6 km gazociągów.

b) osiedle Politanice i ul. Czyżewskiego

Osiedle Politanice wraz z okolicami ulicy Czyżewskiego to obszar we wschodniej części Miasta. Posiada potencjał ok. 150 możliwych do przyłączenia odbiorców. Politanice stanowią osiedle budynków jednorodzinnych o zabudowie umiarkowanie rozproszonej, z przewagą zabudowy nowej (nie starszej niż 10 lat) przy ul. Jutrzenki, Podleśnej i Zimowej oraz starszej wzdłuż ul. Czyżewskiego. Na terenie osiedla brak jest sieci gazowej oraz sieci ciepłej. Głównym paliwem wykorzystywanym w celach grzewczych jest węgiel i inne paliwa stałe.

Okolice ul. Czyżewskiego jest to jeden z obszarów Miasta Bełchatowa, gdzie rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego jest stosunkowo intensywny. Za rozwojem budownictwa nie nadąża rozwój infrastruktury technicznej, gdyż w rejonie brak zarówno sieci ciepłej, jak i gazowej. Rozbudowę sieci gazowej należy oprzeć o gazociąg dn 90 PE średniego ciśnienia zlokalizowany w rejonie skrzyżowania ul. Czyżewskiego z ul. Kasztanową. Przybliżona odległość od istniejącej sieci gazowej do centrum osiedla to 800 m. Aby rozbudować sieć na terenie całego osiedla, konieczna byłaby realizacja dodatkowo około 1 500 m gazociągów.

c) osiedle Binków

Osiedle Binków to obszar we wschodniej części Miasta, na południe od ul. Czyżewskiego. Posiada potencjał ok. 50 możliwych do przyłączenia odbiorców oraz dalszą możliwość rozwoju terenów budowlanych. Część istniejąca osiedla to bloki mieszkalne oraz zabudowa jednorodzinna szeregową i wolnostojącą, natomiast część obecnie rozwijającą się stanowią budynki jednorodzinne wolnostojące, o zabudowie umiarkowanej rozproszonej nowej (nie starszej niż 5 lat) przy ul. Budryka, Rubinowej i Złotej, Dalekiej oraz przecznicach. Na terenie osiedla istnieje nieczynna sieć ciepłownicza oraz czynna sieć gazowa niskiego ciśnienia (w południowej części) i średniego ciśnienia (w części północnej). Głównym paliwem wykorzystywanym w celach grzewczych jest gaz ziemny.

Wschodnia część osiedla Binków jest obszarem Miasta o największym potencjale rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego. Istniejąca sieć gazowa nie jest wystarczająca do zaopatrzenia wszystkich istniejących i projektowanych obiektów. Rozbudowę sieci gazowej należy oprzeć o gazociągi dn 90 PE i dn 63 PE średniego ciśnienia zlokalizowane w rejonie ul. Solnej, Perłowej i Granitowej. Aby zapewnić bezpieczeństwo dostarczania paliwa gazowego, należy rozważyć sukcesywne przełączanie istniejącej sieci niskiego ciśnienia na sieć ciśnienia średniego, po ich uprzednim połączeniu w rejonie skrzyżowania ul. Rubinowej z ul. Budryka. Przybliżona odległość od istniejącej sieci gazowej do centrum osiedla to 650 m. Pozostałe odcinki sieci należy rozbudowywać sukcesywnie, zgodnie z wystąpieniami nowych klientów.

d) okolice ulicy Cegielnianej

Ulica Cegielniana położona jest w północnej części Miasta. Jest to teren o dużym potencjale rozwoju ze względu na zainteresowanie deweloperów, jak również bliskością planowanej strefy ekonomicznej. Obecnie ulica na odcinku od ul. Pabianickiej do ul. Czaplinieckiej nie jest zabudowana. Istnieje jedynie kilka budynków jednorodzinnych. Brak jest sieci ciepłowniczej i sieci gazowej.

Ulica Cegielniana na odcinku od ul. Pabianickiej do ul. Czaplinieckiej w przypadku realizacji inwestycji deweloperskich (osiedle budynków jedno i wielorodzinnych) winna być zasilona w gaz ziemny z istniejącego gazociągu dn 160 PE średniego ciśnienia zlokalizowanego w rejonie skrzyżowania ul. Pabianickiej z ul. Modrą. Do realizacji konieczne jest ponad 2 300 m gazociągu o średnicy dn 160 PE.

e) okolice ulicy Sadowej

Okolice ul. Sadowej to obszar w północnej części Miasta. Posiada potencjał ok. 50 możliwych do przyłączenia odbiorców. Teren ten stanowi osiedle budynków jednorodzinnych o zabudowie umiarkowanej rozproszonej, z przewagą zabudowy nowej i umiarkowanej nowej (nie starszej niż 20 lat). Na terenie osiedla istnieje sieć gazowa średniego ciśnienia. Paliwami wykorzystywanymi w celach grzewczych jest węgiel i inne paliwa stałe oraz gaz ziemny.

Okolice ul. Sadowej są kolejnym z obszarów Miasta Bełchatowa, gdzie rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego jest stosunkowo intensywny. Kontynuację rozbudowy sieci gazowej należy oprzeć o istniejącą sieć średniego ciśnienia zlokalizowaną w ul. Sadowej, Cegielnianej i Modrej. Aby rozbudować sieć na terenie całego osiedla, konieczna byłaby realizacja dodatkowo około 1 000 m gazociągów.

6. Gospodarka ciepła

Miasto Bełchatów zasilane jest w energię ciepłą wytworzoną w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów. Przesyłanie energii ciepłej do odbiorców ciepła w mieście odbywa się z wykorzystaniem napowietrznej magistrali ciepłowniczej 2 x DN 700, poprzez przepompownię Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Bełchatowie do układu miejskiej sieci ciepłowniczej, która stanowi system przewodów rurowych w układzie zamkniętym. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o. o. w Bełchatowie jest dostawcą ciepła sieciowego dla około 92% mieszkańców Miasta Bełchatowa oraz prawie wszystkich obiektów instytucjonalnych i większości handlowych. Do miejskiej sieci ciepłowniczej podłączonych jest ok. 2575 budynków, z czego ok. 2103 to odbiorcy indywidualni (w większości budownictwo jednorodzinne). Całkowita długość sieci ciepłowniczej eksploatowanej przez PEC Sp. z o.o. w Bełchatowie wynosi ponad 144 km.

Układ sieci ciepłowniczej ograniczony jest ulicami i obszarami:

- od strony północnej: Sienkiewicza, Piłsudskiego, rzeką Rakówka,
- od strony wschodniej: os. Binków, Miedziana, Staszica, Chmielowskiego, Wspólna, Pojezierska, Warszawska,
- od strony południowej: os. Przytorze, W. Polskiego, Przemysłowa, Goetla,
- od strony zachodniej: Czapliniecka, Sercańska, Al. Kard. St. Wyszyńskiego.

W celu utrzymania jakości dostaw ciepła i zapewnienia odpowiedniego komfortu mieszkańcom Bełchatowa, sukcesywnie realizowane są plany związane z modernizacją, przebudową i wymianą infrastruktury ciepłowniczej. W wyniku prowadzonych prac przebudowie poddano ok. 23 km najstarszej i najbardziej awaryjnej sieci miejskiej na terenie Miasta.

Ponadto PEC zmierza w kierunku rozbudowy sieci ciepłowniczej i pozyskania nowych odbiorców ciepła systemowego, w szczególności budownictwa jednorodzinnego. Działania te są ściśle związane z dynamicznym rozwojem budownictwa mieszkaniowego w Bełchatowie, a także oczekiwaniami mieszkańców, którzy chętnie korzystają z tego źródła ciepła. W 2013 zakończono prace przy skrzyżowaniu Al. Wyszyńskiego i ul. Ludwikowskiej mające na celu przygotowanie punktu włączenia do sieci ciepłowniczej dla os. Ludwików. Tym samym miejska sieć ciepłownicza znajdzie się po zachodniej stronie Al. Wyszyńskiego.

Program przyłączania peryferyjnych osiedli mieszkaniowych do miejskiego systemu ciepłowniczego przyniesie korzyści zarówno w zakresie ekologicznym jak i energetycznym.

Działania podjęte w ramach poprawy stanu technicznego oraz zwiększenia efektywności energetycznej w latach 2007 - 2013 ujęte zostały w poniższej tabeli - znacząco wzrosła długość sieci preizolowanej oraz jej udział w długości systemu ciepłowniczego Bełchatowa.

Tabela Nr 37. Dane ilościowe i jakościowe infrastruktury ciepłej Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Rok kalendarzowy						
			2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	Moc zamówiona u dostawców ciepła	MW	102,87	102,90	102,93	103,07	102,00	103,00	103,00
2	Ilość ciepła zakupiona u dostawców	GJ	1 214 985	1 181 594	1 221 080	1 340 600	1 181 634	1 211 296	1 201 416
3	Długość sieci ciepłowniczych w/p i n/p ogółem	km	130,10	132,10	138,21	141,75	142,82	144,36	144,75
3a	długość sieci ciepłowniczych preizolowanych	km	48,30	51,30	57,40	62,54	67,53	76,56	83,81
4	Liczba węzłów ciepłych ogółem	szt.	1 725	1 869	1 985	2 118	2 203	2 280	2 392
4a	Węzły własne	szt.	207	210	211	211	216	247	263
4b	Węzły grupowe	szt.	61	61	61	60	57	54	51
4c	Węzły indywidualne	szt.	1 667	1 811	1 927	2 058	2 145	2 226	2 341
4d	Liczba odbiorców	szt.	1 790	1 873	1 985	2 105	2 183	2 254	2 308
5	Łączna długość wykonanych przyłączy do nowych odbiorców	mb	1 330,00	1 569,00	2 771,00	1 594,70	965,00	1 489,37	994,79
6	Ilość przyłączonych nowych odbiorców	szt.	98,00	61,00	97,00	106,00	77,00	77,00	47,00
7	Wymiana sieci ciepłowniczej kanałowej na preizolacyjną	mb	282,30	839,97	0,00	1 599,75	3 414,51	6 552,81	5 595,75
8	Modernizacja pełna węzłów ciepłych	szt.	5,00	5,00	3,00	7,00	6,00	0,00	4,00
9	Likwidacja węzłów grupowych	szt.	0	0	0	1	3	3	3
10	Nowe węzły indywidualne PEC w miejsce węzłów grupowych	szt.	0	0	0	0	4	33	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od PEC Sp. z o.o. w Bełchatowie.

VII. Mieszkalnictwo

1. Tereny mieszkaniowe według planu zagospodarowania przestrzennego

W okresie objętym analizą, wraz z uchwalaniem kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, systematycznie wzrasta powierzchnia terenów mieszkaniowych.

Tabela Nr 38. Powierzchnia terenów mieszkaniowych ujętych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wyrażona w ha

Lp	Rodzaje zabudowy	Całkowita powierzchnia gminy (ha)	Powierzchnia zabudowy ujęta w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wg planów obowiązujących w dniu:						
			31.12.2007r.	31.12.2008r.	31.12.2009r.	31.12.2010 r.	31.12.2011r.	31.12.2012r.	31.12.2013r.
			ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Zabudowa mieszkaniowa, w tym:								
	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna		348,54	422,26	445,29	461,95	471,82	509,71	513,11
	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna		51,74	61,73	61,73	61,73	99,99	117,04	117,04
	2.								
RAZEM		3464	400,28	483,99	507,02	523,68	571,81	626,75	630,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPZP.

Tabela Nr 39. Powierzchnia terenów mieszkaniowych ujętych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wyrażona w %

Lp	Rodzaje zabudowy	Całkowita powierzchnia gminy (%).	Powierzchnia zabudowy ujęta w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wg planów obowiązujących w dniu:						
			31.12.2007r.	31.12.2008r.	31.12.2009r.	31.12.2010 r.	31.12.2011r.	31.12.2012r.	31.12.2013r.
			%	%	%	%	%	%	%
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Zabudowa mieszkaniowa, w tym:								
	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna		10,06	12,19	12,86	13,34	13,62	14,71	14,81
	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna		1,49	1,78	1,78	1,78	2,89	3,38	3,38
	2.								
RAZEM		100	11,55	13,97	14,64	15,12	16,51	18,09	18,19

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPZP.

Jednocześnie analizując materiały planistyczne opracowane dla Miasta Bełchatowa do 31.12.2013 r. należy stwierdzić, że Miasto w aktualnych granicach administracyjnych dysponuje terenami nie zainwestowanymi, a przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową o łącznej powierzchni około 149,4 ha, w tym:

- a) pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną - powierzchnia około 139,7 ha,
- b) pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną - powierzchnia około 9,6 ha.

Największe rezerwy terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną znajdują się:

- a) na osiedlu Ludwików - powierzchnia około 35,1 ha,
- b) w rejonie ulicy Dalekiej - powierzchnia około 16,9 ha,
- c) na osiedlu Bełchatówek (teren pomiędzy ul. Pabianicką, Sienkiewicza Cegielnianą i Piłsudskiego) - powierzchnia około 15,7 ha,
- d) na osiedlu Grocholice - powierzchnia około 16,6 ha.

Natomiast największe rezerwy terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną znajdują się:

- a) na osiedlu Ludwików - powierzchnia około 4,8 ha,
- b) na terenie osiedla w rejonie szpitala (teren zawarty między ulicami Czapliniecką, Cegielnianą, Al. Włókniarzy i rzeką Rakówką) - powierzchnia około 3,3 ha.

Ponadto dbając o rozwój Miasta i uwzględniając potrzeby jego mieszkańców, planuje się przeznaczenie kolejnych terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną na obszarze o powierzchni ok. 180 ha.

Istnieje możliwość zmiany przeznaczenia z terenów mieszkaniowych jednorodzinnych na wielorodzinne, w ramach przeznaczonych na te cele terenów, jeśli zaistnieje taka potrzeba.

Reasumując: rezerwy mieszkaniowe terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną stanowią 9,5 %, w stosunku do ogólnej powierzchni Miasta w jego granicach administracyjnych.

2. Struktura i stan zasobów mieszkaniowych

Zasoby mieszkaniowe istniejące na terenie Miasta Bełchatowa można podzielić na następujące grupy:

- a) spółdzielcze,
- b) komunalne,
- c) mieszkania własnościowe w budynkach wielorodzinnych,
- d) budownictwo społeczne (TBS),
- e) budownictwo developerskie,
- f) budownictwo prywatne jednorodzinne,
- g) budownictwo Skarbu Państwa.

W dalszej części dane dotyczą w/w zasobów za wyjątkiem budownictwa prywatnego z uwagi na brak informacji na ich temat.

Tabela Nr 40. Rodzaje zasobów mieszkaniowych wg stanu na 31.12.2013 r.

L.p.	Rodzaj zasobów	Liczba mieszkań	Pow. użytkowa w m ²
1	Spółdzielcze (prawa własnościowe, lokatorskie, umowy najmu, lokale wyodrębnione)	5 082	301 964,56
2	Komunalne - lokale socjalne	2 518 109	127 728 66 3 396,25
3	Mieszkania własnościowe w budynkach wielorodzinnych (wspólnoty mieszkaniowe)	7 622	434 284,64
4	Budownictwo społeczne (TBS)	183	8 691,33
5	Budownictwo developerskie: umowa najmu własność	69 125	3 443,02 7 208,60
6	Skarb Państwa	64	3 889,65

Źródło: Opracowanie własne

Zasoby spółdzielcze - nie realizowano budowy w latach 2007 - 2013.

Zasoby komunalne - zmiany wielkości zasobów na przestrzeni lat 2008 - 2013 (lokale mieszkalne wynajmowane na czas nieoznaczony), związane ze sprzedażą lokali na rzecz najemców.

Liczba lokali komunalnych w poszczególnych latach:

- 2008 rok- 2859 lokali,
- 2009 rok 2844 lokale,
- 2010 rok - 2722 lokale,
- 2011 rok - 2668 lokali,
- 2012 rok - 2578 lokali,
- 2013 rok - 2518 lokali.

Mieszkania własnościowe:

Liczba mieszkań własnościowych corocznie wzrasta. Sytuację powyższą może zobrazować ilość mieszkań sprzedanych w poszczególnych latach:

- 2008 rok - 238 szt.,
- 2009 rok - 79 szt.,
- 2010 rok - 93 szt.,
- 2011 rok - 89 szt.,
- 2012 rok - 85 szt.,
- 2013 rok - 109 szt..

Budownictwo społeczne:

- 2007 r. - oddano do użytkowania 24 mieszkania
- 2011 r. - oddano do użytkowania 24 mieszkania
- 2014 r. - oddano do użytkowania 78 mieszkań (ul. Chmielowskiego 15 i 17)

Budownictwo developerskie:

- 2012 r. - oddano do użytkowania 125 mieszkań,

Skarb Państwa,

- Nie realizowano budowy w latach 2007 - 2013.

3. Zasiedlenie zasobów mieszkaniowych

W dniu 31.12.2013 r. liczba mieszkańców Belchatowa zamieszkujących w omawianych zasobach wynosiła:

Tabela Nr 41. Zasiedlenie zasobów mieszkaniowych wg stanu na 31.12.2013 r.

L.p.	Rodzaj zasobów mieszkaniowych	Liczba osób zamieszkujących
1	Spółdzielcze	11 675
2	Komunalne w tym socjalne	7 008 293
3	Mieszkania własnościowe w budynkach wielorodzinnych (wspólnoty mieszkaniowe)	17 645
4	Budownictwo społeczne	480
5	Budownictwo developerskie	224
6	Skarb Państwa	164

Źródło: opracowanie własne.

4. Stan techniczny zasobów

Zasoby spółdzielcze:

- stan techniczny zasobów dobry.

Zasoby komunalne:

- w większości stan zasobów można uznać, jako zadowalający. Część budynków wymaga napraw w tym prac termomodernizacyjnych z wymianą okien, są to przede wszystkim nieruchomości przy ul. Czaplinieckiej 5 i Czaplinieckiej 44d oraz ul. Czapliniecka 100, 100A i 100B.

Mieszkania własnościowe w budynkach wielorodzinnych:

- stan zasobów wspólnot mieszkaniowych należy uznać, jako dobry. Od czasu wejścia w życie Ustawy o własności lokali tj. od 1 stycznia 1995 roku, wspólnoty mieszkaniowe w ramach gromadzonych na funduszach remontowych środków finansowych, intensywnie inwestują w swoje nieruchomości.

Budownictwo społeczne:

- stan techniczny zasobów określony został, jako dobry.

Budownictwo developerskie:

- zasoby nowe.

Skarb Państwa:

- stan techniczny zasobów dobry.

5. Warunki mieszkaniowe i opłaty za mieszkania

Tabela Nr 42. Warunki mieszkaniowe wg stanu na 31.12.2013 r.

L.p.	Rodzaj zasobów mieszkaniowych	Liczba osób na mieszkanie	Powierzchnia użytkowa na 1 osobę w m ²
1	Spółdzielcze	2,29	25,86
2	Komunalne w tym socjalne	2,78 2,68	18,22 11,59
3	Mieszkania własnościowe w budynkach wielorodzinnych (wspólnoty mieszkaniowe)	2,31	24,61
4	Budownictwo społeczne	2,62	18,20
5	Budownictwo developerskie	0,84 (ul. Hubala 6 w trakcie zasiedlania)	47,55
6	Skarb Państwa	2,56	23,71

Źródło: opracowanie własne.

Opłaty za mieszkania w zasobach spółdzielczych ustalane są przez poszczególne spółdzielnie i są podzielone na stawkę opłat z tytułu eksploatacji oraz wpłaty na fundusz remontowy.

Stawkę czynszu w zasobach komunalnych ustala Prezydent Miasta w formie Zarządzenia, w oparciu o zasady ustalone Uchwałą Rady Miejskiej Bełchatowa.

Opłaty za lokale własnościowe we Wspólnotach Mieszkaniowych ustala ogół właścicieli na zebraniach Wspólnot.

6. Polityka mieszkaniowa zakładów pracy

Aktualnie na terenie Bełchatowa nie prowadzi się budownictwa zakładowego.

7. Potrzeby i prognozy mieszkaniowe

Liczba osób ubiegających się o mieszkania komunalne na przestrzeni ostatnich lat kształtował się następująco:

- 2008 rok - 355 wniosków,
- 2009 rok - 330 wniosków,
- 2010 rok - 299 wniosków,
- 2011 rok - 327 wniosków,
- 2012 rok - 292 wniosków,
- 2013 rok - 217 wniosków.

Utrzymująca się na stosunkowo wysokim poziomie ilość osób ubiegających się o mieszkania komunalne potwierdza potrzebę realizacji budownictwa mieszkaniowego na terenie Miasta Bełchatowa. W ramach zasobów spółdzielczych, spośród funkcjonujących czterech spółdzielni mieszkaniowych, realizację budownictwa planuje jedynie Bełchatowska Spółdzielnia Mieszkaniowa.

W odniesieniu do miejskich inwestycji mieszkaniowych, jako podstawowe cele przyjmuje się inwestowanie w budownictwo społeczne realizowane przez Bełchatowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego oraz wykorzystywanie możliwości pozyskiwania lokali mieszkalnych w ramach budownictwa publiczno-prywatnego. BTBS planuje budowę kolejnego bloku przy ulicy Chmielowskiego 3 w Bełchatowie, gdzie powstanie 39 mieszkań.

Miasto na dzień 31.12.2013 r. posiadało do realizacji 163 wyroki eksmisyjne, w tym 128 z zasobów komunalnych, 35 z pozostałych zasobów.

Wyroki eksmisyjne realizowane są, w zależności od orzeczenia sądowego do lokali socjalnych bądź tymczasowych pomieszczeń.

Na lokale socjalne oczekują również rodziny zakwalifikowane do najmu w ramach obowiązujących list mieszkaniowych - na dzień 31.12.2013 r. 15 rodzin. Potrzeby w zakresie lokali socjalnych wskazują na konieczność zwiększenia zasobu tych lokali.

Liczba mieszkańców Bełchatowa na dzień 31.12.2013 r. wynosiła 59 336 osób. Liczba osób zamieszkujących w budownictwie blokowym na koniec 2013 r. wynosiła 37 489 osób, co pozwala na stwierdzenie, że ok. 63% mieszkańców zamieszkuje w budownictwie wielorodzinnym.

Pozostała ludność zamieszkuje w budownictwie prywatnym oraz budownictwie wielorodzinnym, wynajmując mieszkania w formie najmu okazjonalnego.

8. Gospodarowanie zasobami mieszkaniowymi

Od 1 stycznia 2005 roku zasoby mieszkaniowe Miasta Bełchatowa zarządzane są na podstawie umowy dzierżawy, a od 1 stycznia 2013 r. dzierżawcą zasobów jest jeden podmiot. Jest nim miejska Spółka z o.o. Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej.

Czynności administrowania Spółka wykonuje poprzez pięć Rejonów Obsługi Mieszkańców, zlokalizowanych w różnych rejonach Miasta, dla zapewnienia dogodnej obsługi mieszkańców.

W ramach ustalonych zasad dzierżawy zasobów, Spółka PGM jest upoważniona do pobierania pożytków z przedmiotu dzierżawy, w tym czynszu. W ramach tej umowy Spółka prowadzi również windykowanie należności.

W ramach nadzoru nad prawidłowością wykonywania umowy dzierżawy Spółka przedkłada Prezydentowi Miasta raz na kwartał szczegółowe rozliczenie poniesionych kosztów związanych z utrzymaniem przedmiotu dzierżawy oraz wszystkich przychodów naliczonych i faktycznie uzyskanych.

Zgodnie z przyjętym Programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Bełchatowa na lata 2014 - 2018 planuje się utrzymanie obowiązującego systemu zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Bełchatowa.

Podsumowanie i wnioski

W ciągu lat 2007 - 2013 ogólna liczba mieszkań w omawianych zasobach utrzymywała się na poziomie ok. 15.700 lokali. Zmieniał się jedynie ich status. W związku z przejęciem wszystkich zasobów zakładowych na mienie komunalne, zlikwidowała się instytucja mieszkań zakładowych. Na skutek sprzedaży nastąpił spadek ilości mieszkań komunalnych i wzrost ilości mieszkań na prawach własności.

Znacznie poprawiły się warunki mieszkaniowe tj. powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę zamieszkującą w przedmiotowych zasobach zwiększyła się w granicach 40%.

Jednak z uwagi na utrzymującą się w latach 2007 - 2013, na podobnym poziomie, ilość wniosków o przydział mieszkania, co jest związane nie tylko z trudnymi warunkami mieszkaniowymi, ale również z odchodzeniem od wielopokoleniowego wspólnego zamieszkiwania i dążeniem do posiadania samodzielnego mieszkania, należy stwierdzić, że istnieje potrzeba dalszego rozwoju budownictwa mieszkaniowego pod wynajem.

Utrzymująca się na podobnym poziomie ilość wyroków eksmisyjnych potwierdza ponadto potrzebę zwiększenia zasobu lokali socjalnych.

Miasto aktywnie uczestniczy i monitoruje istniejącą sytuację mieszkaniową m.in. w działaniach Miasta uwzględniona została istotna zmiana preferencji mieszkańców do zmiany miejsca zamieszkania z budownictwa wielorodzinnego na budownictwo jednorodzinne poprzez inwestycje w infrastrukturę oraz opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

VIII. GOSPODARKA

1. Bezrobocie i rynek pracy w Bełchatowie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że pewna część ludzi i zdolnych do pracy i poszukujących pracy nie znajduje zatrudnienia. Zgodnie z Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotny to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie.²

W kontekście przyczyn bezrobocia w literaturze przedmiotu wyróżnia się różne rodzaje (typy, formy) bezrobocia. Tradycyjne typy bezrobocia, odgrywające istotną rolę w dzisiejszych dyskusjach nad bezrobociem to: bezrobocie frykcyjne, strukturalne i cykliczne (konjunkturalne). Inne ważne typy bezrobocia to bezrobocie równowagi i nierównowagi oraz bezrobocie krótko- i długookresowe. U podstaw bezrobocia w Bełchatowie leżą zmiany w strukturze popytu na pracę i strukturze podaży pracy-przemysł włókienniczy, wydobywczy i energetyczny. Zmiany w strukturze popytu na pracę prowadzą do niedopasowań strukturalnych na rynku pracy. Bezrobocie strukturalne może przekształcić się w bezrobocie strukturalno-patologiczne, które oznacza, że wśród bezrobotnych utrwała się postawa beznadziejności i rezygnacji z poszukiwania stałej pracy, a także niechęć pracodawców do zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych.

Traktowanie bezrobocia jako kwestii społecznej uzasadniają cechy tego zjawiska. Przede wszystkim dotyczy ono dużych grup społecznych i polega na niemożności zaspokajania ważnej potrzeby pracy, co prowadzi do kumulowania negatywnych cech położenia materialnego, społecznego i politycznego. Ponadto bezrobocie odbierane jest jako nieprawidłowe, dolegliwe, zakłóca jej prawidłowy rozwój, wywołuje społeczny niepokój i jest źródłem napięć społecznych, a nawet ostrych konfliktów. Uznanie bezrobocia za najważniejszą kwestię społeczną w Polsce sprawiło, że przeciwdziałanie temu zjawisku stało się podstawowym wyzwaniem dla polityki społecznej. Istotną rolę w łagodzeniu skutków bezrobocia odgrywa państwo, choć procesowi decentralizacji i rozproszenia państwa opiekuńczego po roku 1989 towarzyszył wzrost roli podmiotów pozarządowych, zwiększenie znaczenia indywidualnej zapobiegliwości w sferze społecznej, kształtowanie się instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Podstawowymi funkcjami aktywnej polityki państwa na rynku pracy są: aktywizacja zawodowa bezrobotnych poprzez włączanie ich do uczestnictwa w aktywnych programach, zwłaszcza w robotach publicznych, pracach interwencyjnych i programach pożyczek dla bezrobotnych; zmniejszanie niedopasowań strukturalnych na rynku pracy (szkolenia i podnoszenie kwalifikacji); oddziaływanie na wielkość zatrudnienia poprzez działania mające na celu zwiększanie ilości miejsc pracy w gospodarce. Aktywnym podejściem do problemów rynku pracy jest działanie w obszarze ekonomii społecznej, wzbudzanie aktywności i kreatywności w grupach osób bezrobotnych do samotworzenia sobie miejsc pracy, choć wydaje się (na podstawie rozmów z mieszkańcami w focusach), że wśród bełchatowskich bezrobotnych brak jest potencjału do takich działań.

²Art. 2. pkt 2 Ustawy, Dz. U.2011.45.235.

Tabela Nr 43. Bezrobocie w Bełchatowie w latach 2009 - 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Bezrobocie ogółem	3 140	3 001	3 410	3 701	3 771
Kobiety	2 003	1 895	2 121	2 212	2 220
Zarejestrowani do 12 m-cy od ukończenia szkoły	254	209	253	232	223
Zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	128	105	110	351	480
Z prawem do zasiłku	496	427	495	680	544
W wieku 18-44	2 231	2 126	2441	2 482	2 516
Bez prawa do zasiłku	847	905	1 146	1 317	1 448

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Bełchatowie.

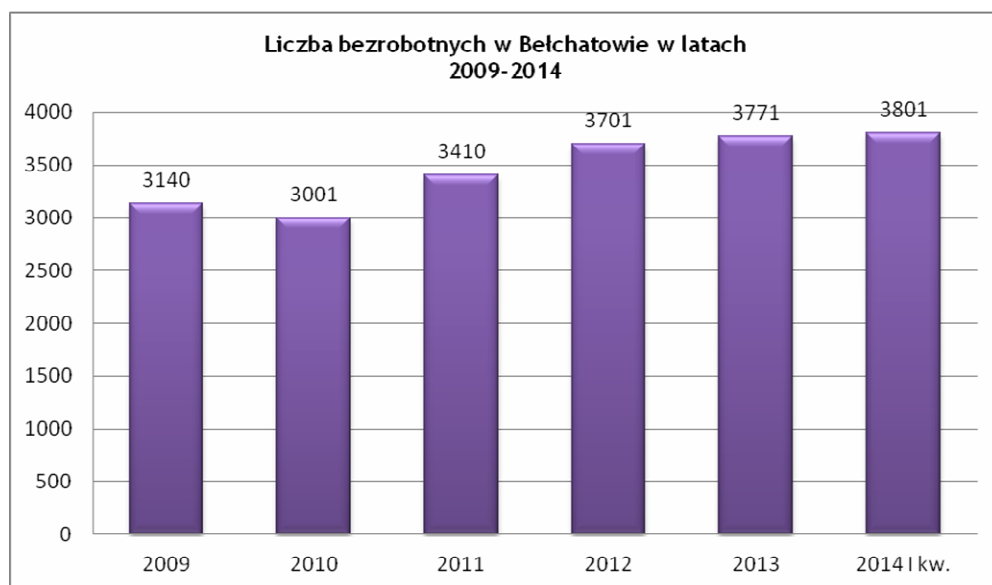
W polityce zmniejszania bezrobocia można więc wyróżnić następujące kierunki działań służących zwiększaniu liczby miejsc pracy:

- a) subwencjonowanie płac i zatrudnienia, mające na celu utrzymanie albo zwiększenie jego dotychczasowego poziomu w przedsiębiorstwach prywatnych,
- b) tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze państwowym w ramach socjalnych programów zatrudnienia,
- c) popieranie przedsiębiorczości,
- d) roboty publiczne,
- e) wspieranie inicjatyw w ramach ekonomii społecznej.

Bełchatów jako miasto przemysłowe jest szczególnie narażony na występowanie bezrobocia, które ma charakter strukturalny, ze względu na monokulturowość gospodarczą Miasta. Poza wiodącymi gałęziami przemysłu - przemysł wydobywczy i energetyka, istotną rolę odgrywają budownictwo oraz handel i usługi. Jednak te sektory gospodarki nie są w stanie wchłonąć osób zwalnianych z przemysłu wydobywczego i energetyki, nawet w przypadku programu wdrożenia szkoleń przekwalifikujących osoby bezrobotne, ze względu na ich znacznie mniejszy potencjał. Dalszy rozwój sektora usług (zwłaszcza wyspecjalizowanych) oraz sektora usług turystycznych jest konieczny dla utrzymania wysokiego poziomu zatrudnienia w mieście. Wskazane powyżej działania z zakresu aktywnej polityki na rynku pracy mogą również przyczynić się do zahamowania tempa wzrostu bezrobocia w Bełchatowie.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bełchatowie wynika, że mimo iż wzrasta systematycznie poziom bezrobocia, to w porównaniu z wieloma miastami w Polsce jest stosunkowo niski i wynosi 9 procent.

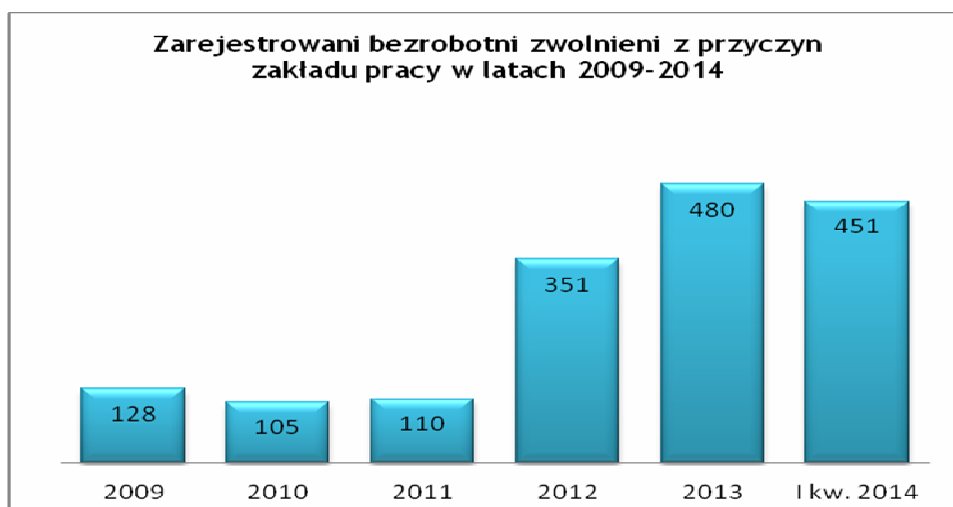
Wykres Nr 50. Liczba bezrobotnych w latach 2009 - 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Belchatowie.

Na koniec grudnia 2013 r. w rejestrach bezrobotnych pozostawało 775 osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy. Stanowili oni 10,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W porównaniu z rokiem 2012 nastąpił wzrost ich odsetka o 2,2%, natomiast w porównaniu z rokiem 2011 o 7,1%. W ciągu całego roku 2013 zarejestrowanych zostało 1 055 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (w 2012 r. - 704 osoby, w 2011 r. - 159 osób). Wśród osób zwolnionych z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, rejestrujących się w PUP w Belchatowie były osoby zwolnione w ramach *Programów Dobrowolnych Odejść*. W roku 2012 zarejestrowane zostały 184 osoby zwolnione z PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna i 43 osoby zwolnione ze Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Belchatowie, natomiast w 2013 r. - 82 osoby zwolnione z PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna i 9 osób zwolnionych ze Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Belchatowie.

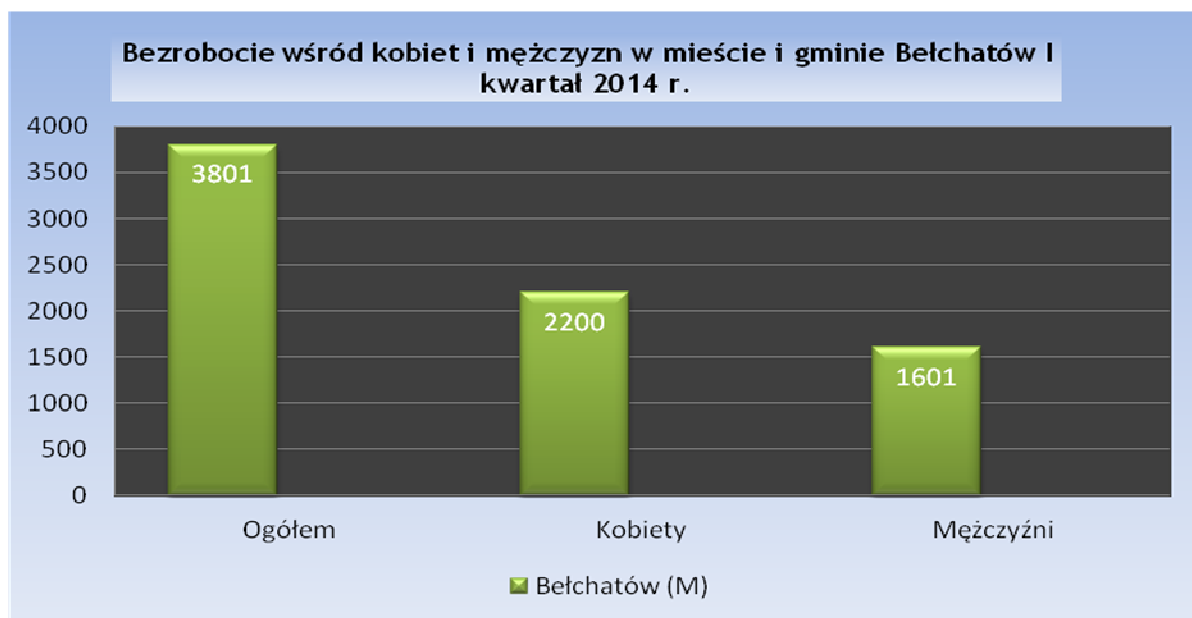
Wykres Nr 51. Zarejestrowani bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Belchatowie.

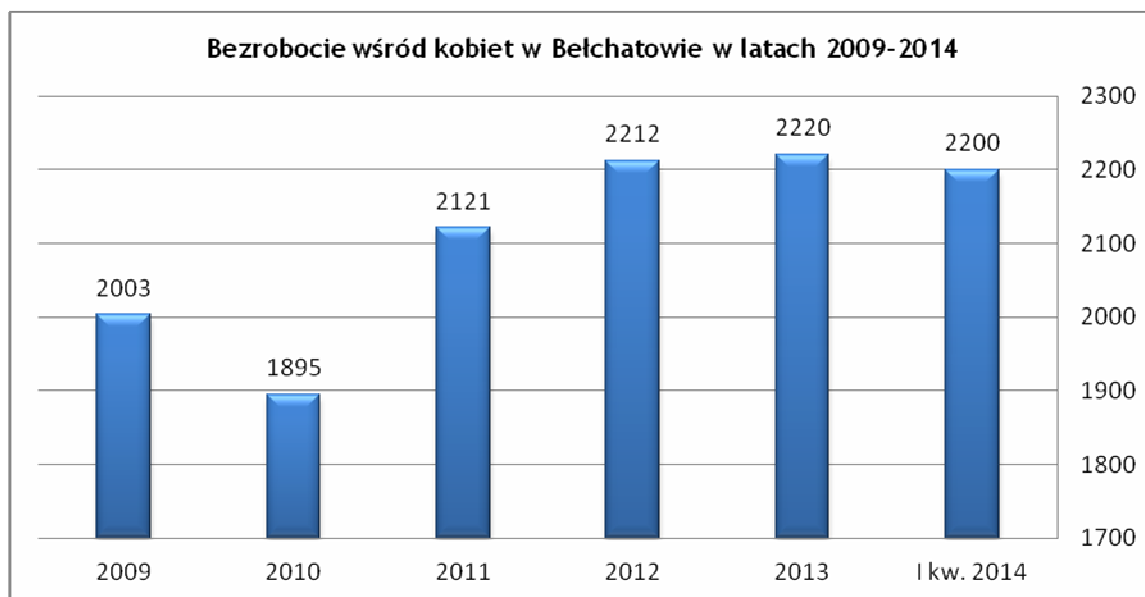
Na koniec grudnia 2013 r. liczba zarejestrowanych kobiet, zgodnie z danymi PUP w Bełchatowie, wyniosła 2 220 osób, tj. 58,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Jednakże odsetek kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych sukcesywnie maleje ze względu na wzrost poziomu bezrobocia w ogóle.

Wykres Nr 52. Bezrobocie wśród kobiet i mężczyzn w mieście Bełchatów w I kwartale 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Bełchatowie.

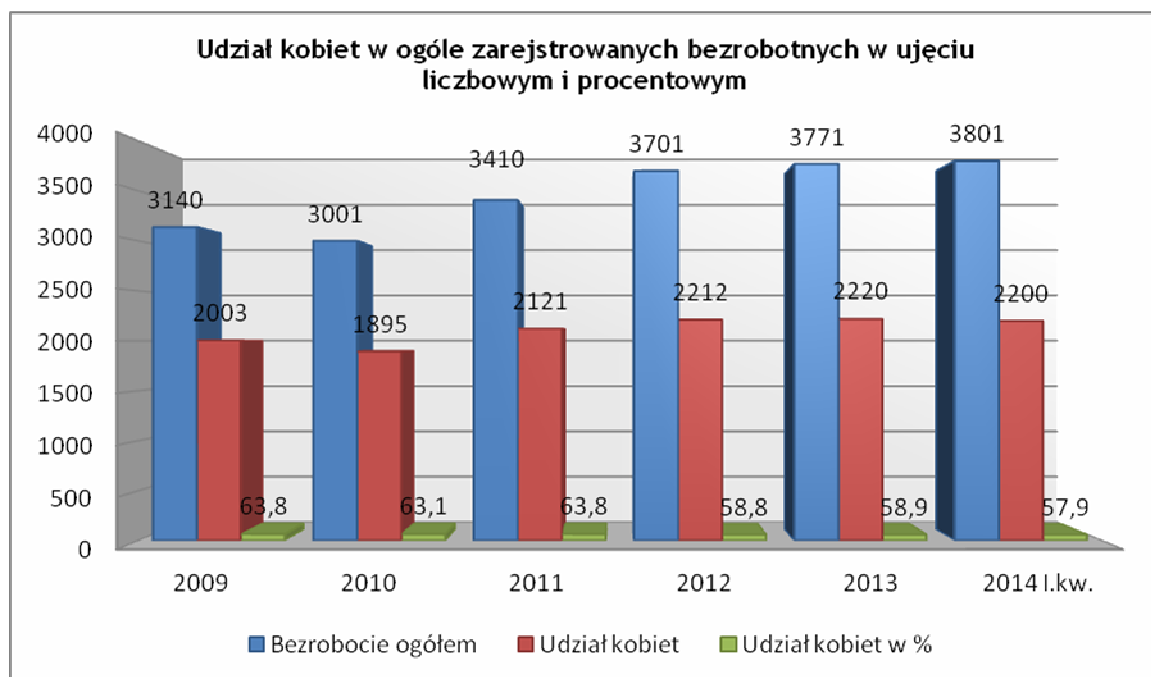
Wykres Nr 53. Bezrobocie wśród kobiet w Bełchatowie 2009 - 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Bełchatowie.

Na koniec 2013 roku udział bezrobotnych kobiet był niższy o 0,9% od wyliczonego dla grudnia 2012 roku, a w porównaniu z końcem 2009 roku zmniejszył się aż o 4,9%. W I kwartale 2014 roku odsetek bezrobotnych kobiet w mieście wyniósł 57,9% i jest niższy o 1% od stanu na koniec 2013 roku.

Wykres Nr 54. Udział kobiet w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych w ujęciu liczbowym i procentowym

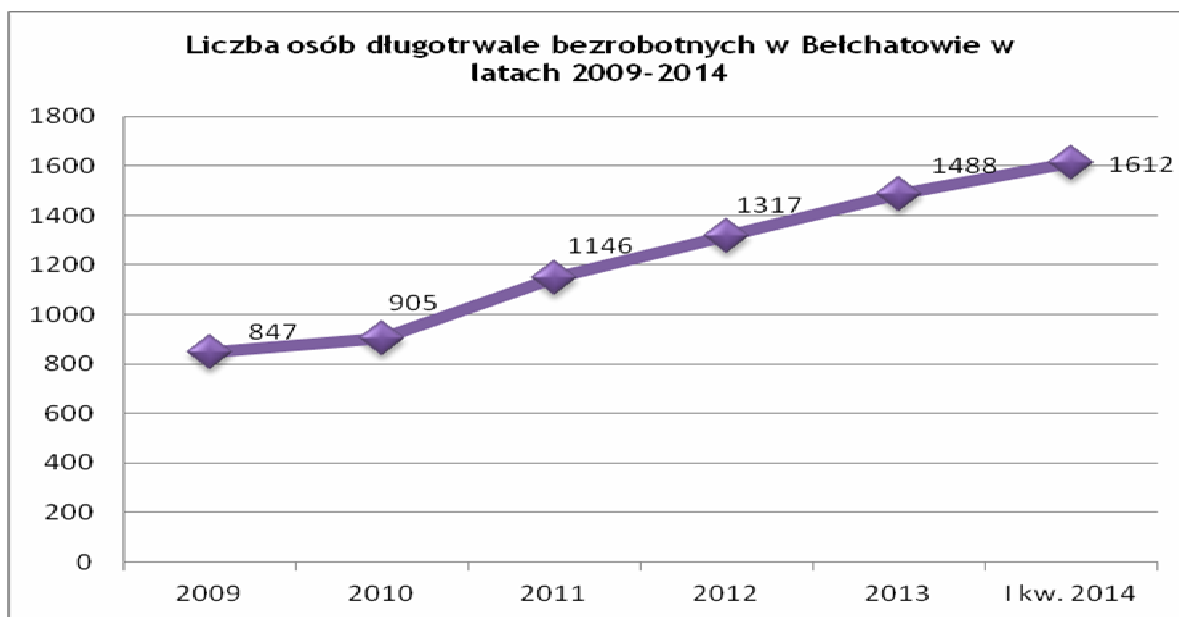

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Bełchatowie.

Wśród bezrobotnych kobiet istotnym problemem jest zjawisko długotrwałego bezrobocia. Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bełchatowie na dzień 31 grudnia 2012 r. 55,2% zarejestrowanych kobiet, to kobiety długotrwale bezrobotne, podczas gdy wśród mężczyzn długotrwale bezrobotni stanowili 43,8%.

Za osoby długotrwale bezrobotne zgodnie z art. 2 pkt. 5. Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy uważa się te, które pozostają bez pracy powyżej 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

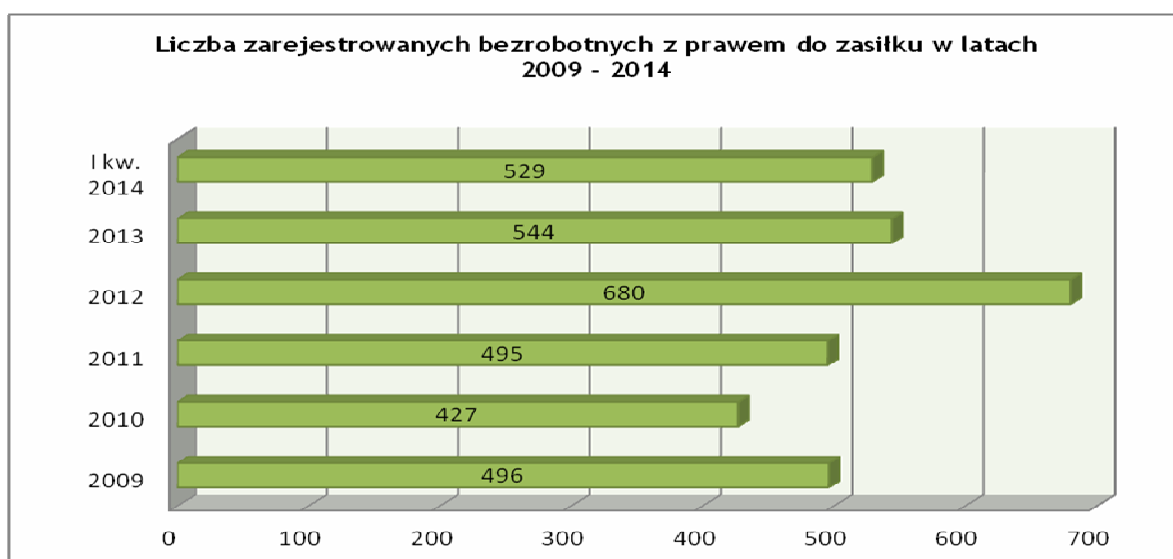
Wykres Nr 55. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w latach 2009 - 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Belchatowie.

Jednocześnie zwiększa się liczba osób, które utraciły prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Utrata prawa do zasiłku następuje w przypadku, gdy w okresie pobierania zasiłku bezrobotny podejmie zatrudnienie, odmówi przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, po otrzymaniu skierowania nie podejmie szkolenia, nie stawi się w Powiatowym Urzędzie Pracy w wyznaczonym terminie, nie przedstawi zaświadczenia o niezdolności do pracy, a przede wszystkim kiedy wyczerpie się ustawowy okres pobierania zasiłku. Poniżej przedstawiono liczbę zarejestrowanych bezrobotnych, którzy posiadali prawo do pobierania zasiłku w latach 2009 - 2014 (I kwartał).

Wykres Nr 56. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z prawem do zasiłku 2009 - 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Belchatowie.

Wykształcenie jest jedną z cech wyznaczających pozycję na rynku pracy. Osoby z niskim poziomem wykształcenia (zawodowe, gimnazjalne i niżej) na koniec 2013 roku stanowiły 54,2% ogółu bezrobotnych (2012 r. - 54,3%). W 2013 roku struktura bezrobotnych pod względem wykształcenia niewiele się zmieniła w porównaniu z rokiem 2012.

Wykres Nr 57. Bezrobotni wg poziomu wykształcenia na koniec 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Bełchatowie.

Najwyższy odsetek stanowili bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym - 28,4% ogółu bezrobotnych. Drugą pod względem liczebności grupą byli bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 25,8% ogółu bezrobotnych. Wykształcenie policealne i średnie zawodowe posiadało 21,4% ogółu bezrobotnych. Wykształceniem średnim ogólnokształcącym legitymowało się 11,9% ogółu bezrobotnych, zaś wyższym - 12,5%.

Wg stanu na 31.12.2013 r. udział bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bełchatowie kształtował się na poziomie 18,1% (1 370 osób), z czego 49,4% stanowiły kobiety. Udział bezrobotnych z tej grupy wiekowej w całej populacji bezrobotnych od 2009 roku spada i na przestrzeni ostatnich czterech lat zmniejszył się o 5%.

W ostatnich latach liczba niepełnosprawnych figurujących w ewidencji PUP w Bełchatowie na koniec roku kształtowała się następująco: w 2010 r. - 378 osób, 2011 r.- 420 osób, 2012 r.- 461 osób, 2013 r. - 462 osoby. Na koniec grudnia 2013 r. zarejestrowane były 462 osoby niepełnosprawne (203 mężczyzn i 259 kobiet), w tym: 401 osób niepełnosprawnych ze statusem bezrobotnego oraz 61 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Stanowiły one 6% ogólnej liczby zarejestrowanych osób (7 576 bezrobotnych i 107 poszukujących pracy). Niepełnosprawni bezrobotni stanowili 5,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Bezrobotni z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowili 58,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych (2012 r.- 61,8%), natomiast bezrobotni ze znacznym stopniem niepełnosprawności - 1,2% (2012 r.- 1,5%). Na dzień 31.12.2013 r. prawo do zasiłku posiadało 58 osób, w tym 33 kobiety.

Tabela Nr 44. Niepełnosprawni bezrobotni i poszukujący pracy w Bełchatowie w latach 2009 - 2013

Rok	Niepełnosprawni bezrobotni	Niepełnosprawni poszukujący pracy
2009	318	29
2010	337	41
2011	373	47
2012	395	66
2013	401	61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Bełchatowie.

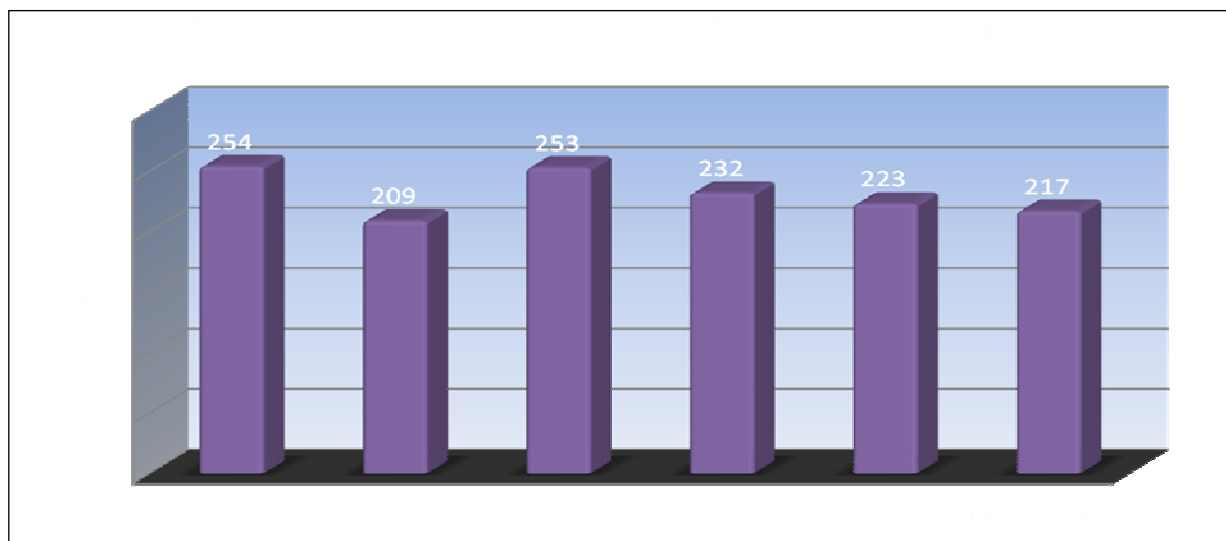
Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych pozostająca w dyspozycji Urzędu Pracy w ostatnich trzech latach przedstawiała się następująco: w 2010 r. - 44, w 2011 r. - 131, w 2012 r. - 173, w 2013 r. - 105.

MOPS prowadzi działania w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy tutejszego ośrodka. Przede wszystkim informuje klientów o możliwości i procedurze ubiegania się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności, co umożliwia podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy oraz usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach. Ponadto pracownicy socjalni motywują niepełnosprawnych klientów MOPS do aktywnego poszukiwania zatrudnienia we własnym zakresie, pomagając klientom w kompletowaniu niezbędnych dokumentów.³

Ze względu na brak szczegółowych danych dotyczących poszczególnych grup wiekowych, (w statystyce PUP w Bełchatowie ujmuje się przedział wiekowy 18-44 lata), trudno jest scharakteryzować zjawisko bezrobocia w grupach wiekowych, zwłaszcza wśród ludzi młodych. Informacją, z której w sposób pośredni można wyciągnąć wnioski, co do tej grupy są dane ujmuje bezrobotnych w kategorii „do roku od ukończenia nauki” (Wykres Nr 57.). Dane te wskazują na lekki spadek liczby absolwentów rejestrujących się w urzędzie pracy, mający zapewne związek z niżowymi tendencjami w rocznikach absolwentów, jak również ze stale rosnącym odsetkiem absolwentów szkół średnich podejmujących studia wyższe.

³ *Sprawozdanie z realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych za 2010 r.*

Wykres Nr 58. Bezrobotni do roku od ukończenia nauki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Bełchatowie.

Pomimo, że w trakcie badań fokusowych, mieszkańcy wskazywali na trudną sytuację osób młodych zamieszkujących Bełchatów, to z danych statystycznych wynika, że ich sytuacja na rynku pracy ulega poprawie. Nie oznacza to jednak, że poprawia się ich status materialny.

Jeżeli chodzi o osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia, PUP w Bełchatowie dysponuje jedynie danymi z powiatu bełchatowskiego, w którym osoby te stanowią 24,2 procent ogółu bezrobotnych (maj 2014 r.).

W maju 2014 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bełchatowie zgłoszonych zostało 256 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej. Wśród nich było 187 niesubsydiowanych miejsc zatrudnienia i 69 subsydiowanych miejsc. Tym samym zanotowano nieznaczny wzrost liczby wolnych miejsc pracy w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego. Od początku 2014 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bełchatowie zgłoszonych zostało 1 407 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, czyli o 160 miejsc więcej aniżeli w roku poprzednim.

Bełchatów, jako ośrodek przemysłu wydobywczego i energetycznego, charakteryzuje się stosunkowo niskim bezrobociem na tle innych miast województwa łódzkiego. Charakterystycznym dla Miasta jest to, że wśród grupy osób pozostających bez pracy duży odsetek stanowią kobiety. Wprawdzie ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych spada, to jest to jednak związane ze wzrostem bezrobocia w grupie mężczyzn. Niepokojącym jest zjawisko wzrostu liczby bezrobotnych w grupie niepełnosprawnych. Jest to grupa wymagająca szczególnego wsparcia nie tylko ośrodków pomocy społecznej, ale również urzędów pracy.

MOPS w Bełchatowie podejmuje działalność w zakresie pomocy osobom bez pracy, jednak nie prowadzi ewidencji porad udzielanych w zakresie promowania aktywności zawodowej, ale wobec każdej osoby bezrobotnej, w ramach pracy socjalnej, prowadzona jest aktywizacja zawodowa. Pracownicy socjalni podejmują współpracę z PUP w zakresie organizowania staży i prac interwencyjnych/społecznie użytecznych dla swoich podopiecznych pozostających bez pracy. MOPS współpracuje również z innymi instytucjami (w tym PUP) w realizacji projektów unijnych kierowanych do osób bezrobotnych. Jednym z takich przedsięwzięć jest Projekt "Uwierz w siebie". Jest to projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Poddziałanie 7.1.1. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki "Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej".

Projekt ma na celu zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób bezrobotnych, biorących udział w tym projekcie.

Uczestnikami projektu są osoby bezrobotne oraz nieaktywne zawodowo będące w wieku produkcyjnym korzystające ze świadczeń pomocy społecznej MOPS w Bełchatowie z powodu bezrobocia lub niepełnosprawności. Cel ogólny projektu to rozwój aktywnej integracji wśród klientów MOPS w Bełchatowie oraz upowszechnianie pracy socjalnej.

Tabela Nr 45. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie bełchatowskim w latach 2007 - 2010

ZAWODY DEFICYTOWE			ZAWODY NADWYŻKOWE		
Nazwa grupy zawodów		Wskaźnik intensywności deficytu zawodów ⁴	Nazwa grupy zawodów		Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów ⁵
2007					
1.	Monter elektronik - urządzenia radiowo - telewizyjne	29,3333	1.	Sprzątaczką	0,8478
2.	Kierowca ciągnika rolniczego	17	2.	Szwaczka	0,5891
3.	Robotnik na rampie	15	3.	Robotnik placowy	0,5586
2008					
1.	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	85	1.	Kucharz	0,7816
2.	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	31	2.	Sprzedawca	0,7621
3.	Glazurnik	28	3.	Robotnik drogowy	0,6154
2009					
1.	Monter rusztowań	12,6667	1.	Magazynier	0,6901
2.	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	6,5	2.	Murarz	0,5882
3.	Rozbieracz - wykrawacz	5	3.	Kucharz	0,4167
2010 I					
1.	Glazurnik	11	1.	Kucharz	0,8571
2.	Elektromechanik pojazdów samochodowych	10	2.	Magazynier	0,6829
3.	Robotnik gospodarczy	8,931	3.	Murarz	0,5
2010 II					
1.	Monter ociepleń budynków	13	1.	Robotnik gospodarczy	0,8163
2.	Tartacznik	6	2.	Murarz	0,5349
3.	Glazurnik	5,6667	3.	Technik prac biurowych	0,5102

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Bełchatowie

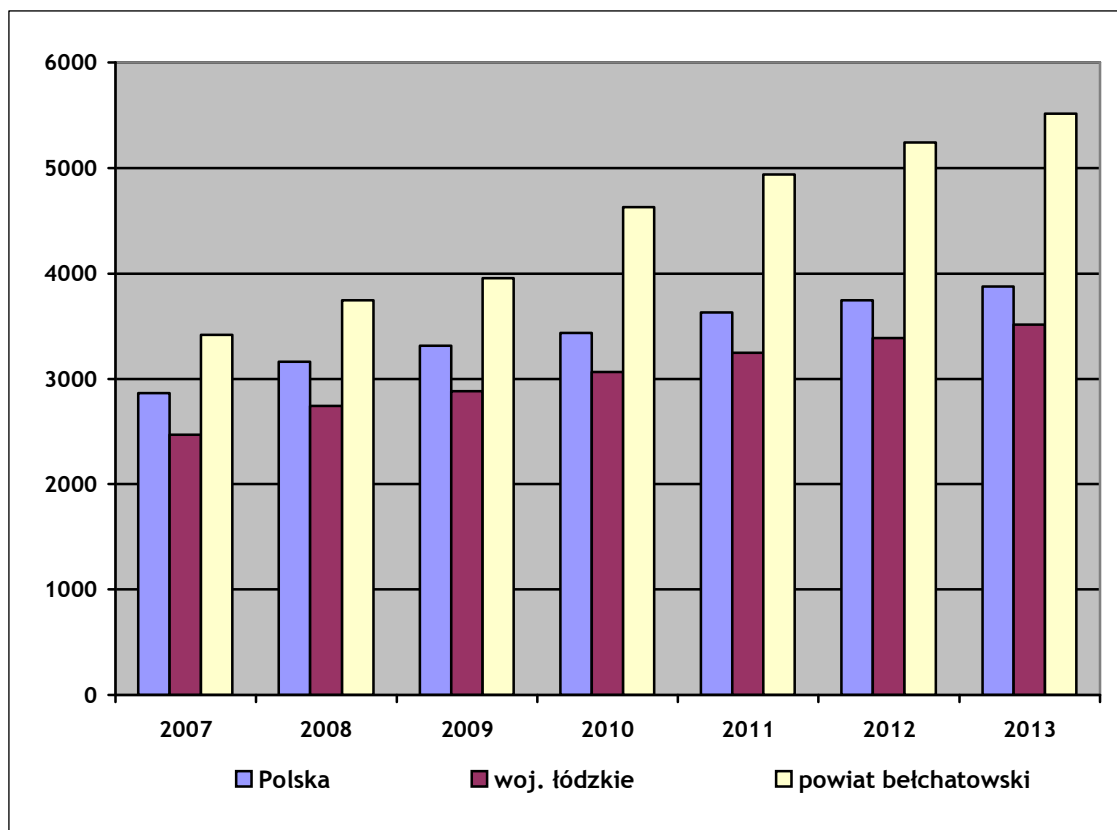
⁴Wskaźnik intensywności deficytu zawodów = średnia miesięczna zgłoszonych ofert pracy / średnia miesięczna liczba bezrobotnych

⁵Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów = średnia miesięczna zgłoszonych ofert pracy / średnia miesięczna liczba bezrobotnych

2. Poziom wynagrodzeń

W roku 2013 średnia płaca w powiecie bełchatowskim⁶ wynosiła 5512,35 zł i była o 2002,15 zł wyższa od średniej pensji w województwie łódzkim oraz o 1634,92 zł wyższa od średniej krajowej. Sytuacja znacznej przewagi wysokości średniego wynagrodzenia w powiecie bełchatowskim nad średnim wynagrodzeniem w województwie i kraju utrzymywała się przez cały okres lat 2007 - 2013.

Wykres Nr 59. Średnie miesięczne wynagrodzenie w powiecie bełchatowskim, województwie łódzkim oraz w Polsce w latach 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tempo wzrostu średniego miesięcznego wynagrodzenia w stosunku do roku poprzedniego było w latach 2007 - 2009 analogiczne do tempa krajowego oraz wojewódzkiego. Sytuacja ta diametralnie zmieniła się w roku 2013, co można tłumaczyć efektywniejszym wyjściem z kryzysu ekonomicznego.

3. Użytkowanie gruntów na terenie Bełchatowa

W wyniku przeprowadzonej w 2007 r. przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie modernizacji ewidencji gruntów i budynków dla Miasta Bełchatowa, zaktualizowano stan użytków zgodnie z faktycznym sposobem użytkowania. W związku z tym powierzchnia użytków rolnych na koniec 2007 r. wyniosła 1570 ha tj. o 235 ha mniej niż w roku 2006, co stanowi 6,78% powierzchni Miasta.

⁶

Brak danych na poziomie NUTS 5 - gmin

Tabela Nr 46. Użytkowanie gruntów na terenie Bełchatowa w latach 2007 - 2013

Lata	Użytki rolne (ha)							Lasy (ha)	Pozostałe grunty (ha)
	Razem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska	Grunty rolne zabudowane	Grunty pod rowami, stawami		
2007	1570	1143	11	238	109	60	9	606	1288
2008	1565	1139	11	237	109	60	9	606	1293
2009	1564	1137	11	237	109	61	9	591	1309
2010	1563	1137	10	237	109	61	9	592	1309
2011	1557	1129	10	237	109	63	9	593	1314
2012	1548	1120	10	236	109	63	10	592	1324
2013	1544	1116	10	236	109	63	10	591	1329

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Zestawienia zbiorczego danych dotyczących gruntów objętych ewidencją gruntów i budynków” wykonanego przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie.

Tabela Nr 47. Użytkowanie gruntów na terenie Bełchatowa w latach 2007 - 2013 (stan na dzień 31 grudnia)

Lata	Pozostałe grunty w tym grunty zabudowane i zurbanizowane (ha)								Użytki ekologiczne, nieużytki, tereny różne (ha)
	Razem	Tereny mieszkaniowe	Tereny przemysłowe	Inne tereny zabudowane	Zurbanizowane tereny niezab.	Tereny rekreac. wypocz.	Drogi	Inne tereny komunik.	
2007	1196	448	55	245	128	32	260	28	31
2008	1200	452	54	246	128	32	260	28	31
2009	1204	456	54	248	126	32	260	28	31
2010	1205	459	55	248	123	32	260	28	30
2011	1211	462	55	249	122	32	263	28	30
2012	1221	466	55	255	121	32	264	28	30
2013	1227	472	50	262	118	32	265	28	30

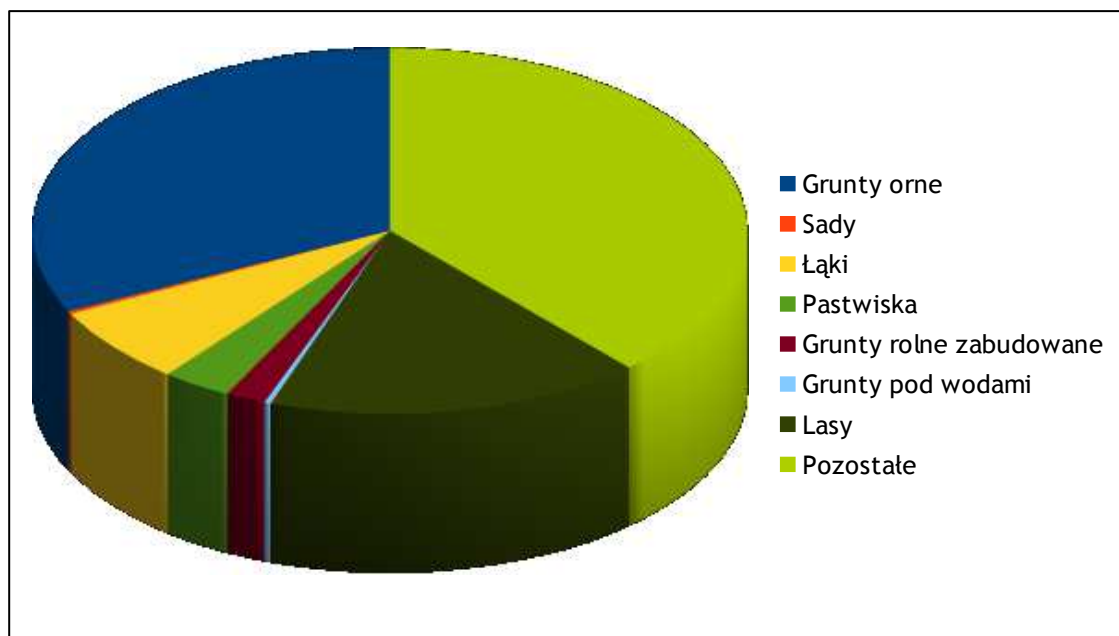
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zestawienia zbiorczego danych dotyczących gruntów objętych ewidencją gruntów i budynków” wykonanego przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie.

Tabela Nr 48. Grunty osób fizycznych w granicach administracyjnych Miasta Bełchatowa - stan na 31.12.2013 r.

Powierzchnia ogólna gruntów osób fizycznych (wchodzące oraz nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych)	1851 ha	53,43% pow. ogólnej Miasta
Użytki rolne razem	1205 ha	
w tym:		
- grunty orne	881 ha	73,11% użytków rolnych
- sady	10 ha	8,30% użytków rolnych
- łąki	163 ha	13,53% użytków rolnych
- pastwiska trwałe	84 ha	6,97% użytków rolnych
- grunty rolne zabudowane	62 ha	5,14 % użytków rolnych
- grunty pod stawami i rowami	5 ha	0,41% użytków rolnych

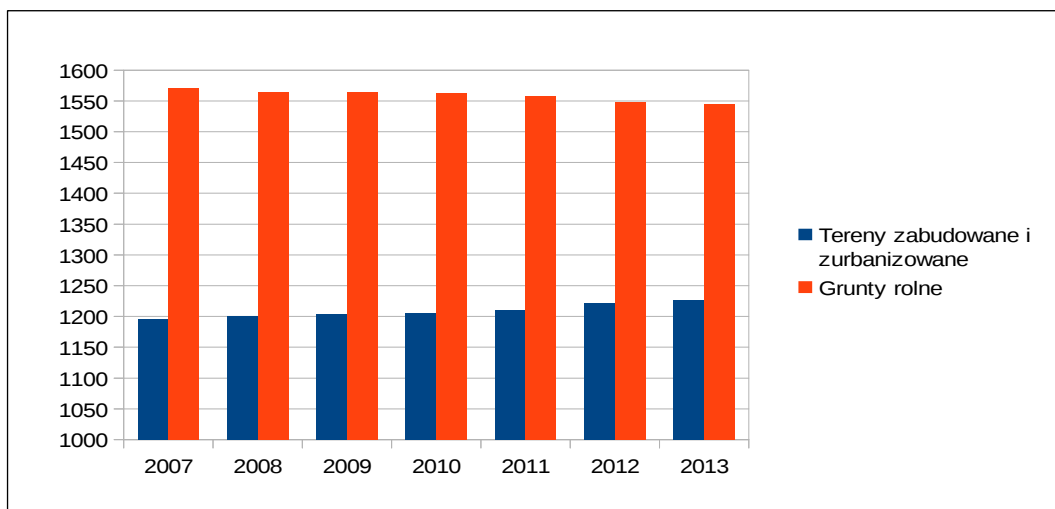
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zestawienia zbiorczego danych dotyczących gruntów objętych ewidencją gruntów i budynków” wykonanego przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie.

Wykres Nr 60. Użytkowanie gruntów na terenie Bełchatowa - stan na 31.12.2013 r. 2007 - 2013

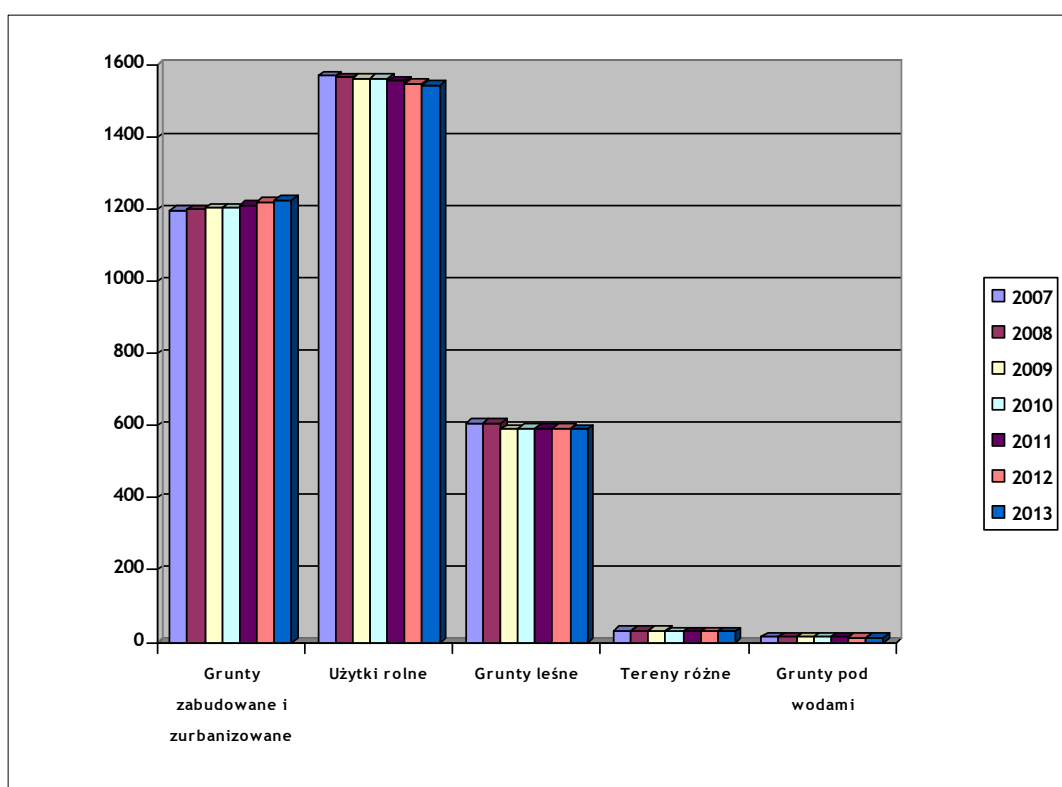
Źródło: opracowanie własne

Wykres Nr 61. Zmiana powierzchni gruntów rolnych oraz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w latach 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Zestawienia zbiorczego danych dotyczących gruntów objętych ewidencją gruntów i budynków” wykonanego przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie.

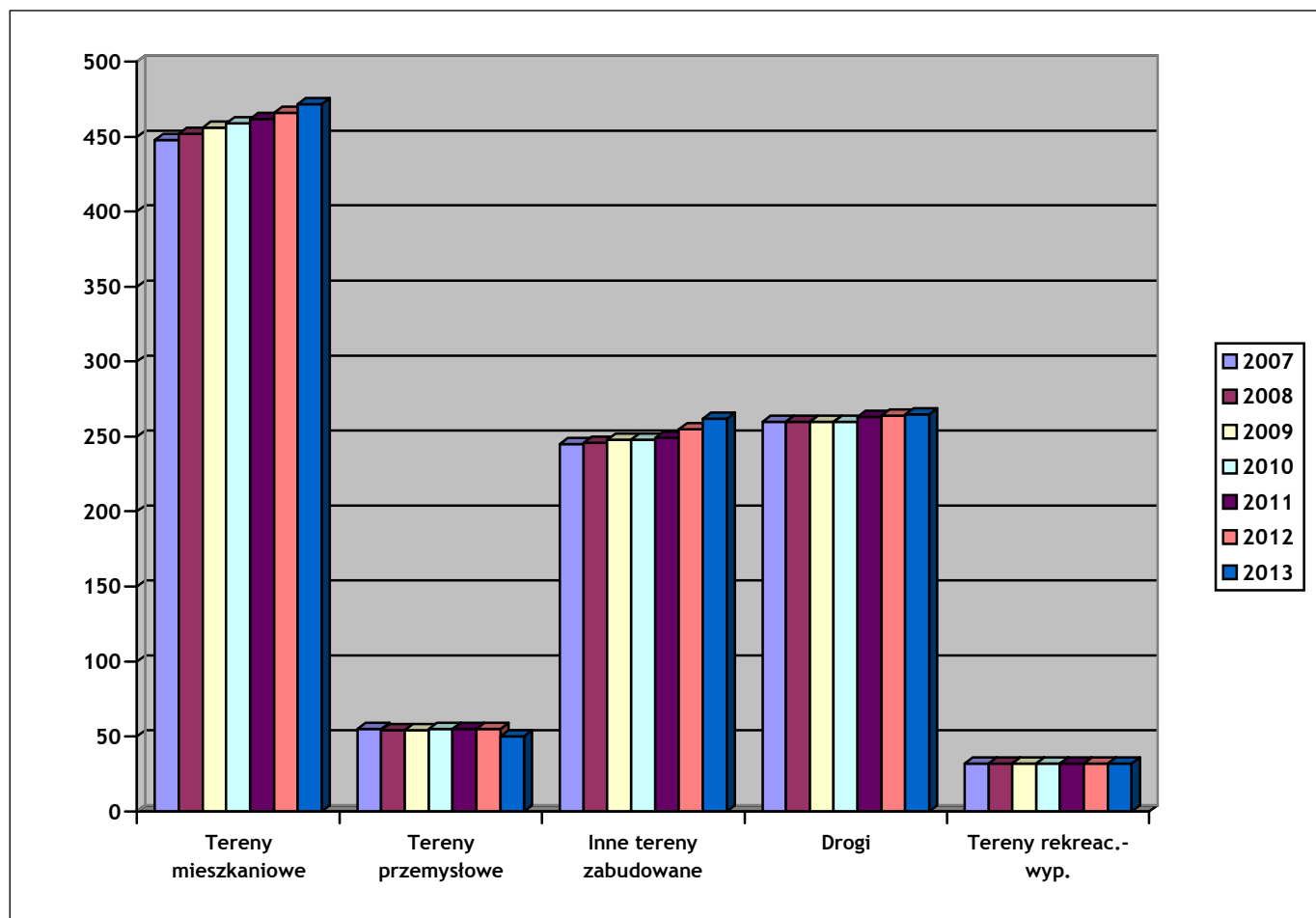
Wykres Nr 62. Zmiany w kierunku wykorzystania powierzchni Miasta w latach 2007 - 2013 (w ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Zestawienia zbiorczego danych dotyczących gruntów objętych ewidencją gruntów i budynków” wykonanego przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie.

Wśród wyżej wymienionych użytków najistotniejsze zmiany zaszły w grupie gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (przybyło 31 ha) oraz w grupie użytków rolnych (ubyło 26 ha).

Wykres Nr 63. Zmiany w strukturze gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w latach 2007 - 2013 (w ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Zestawienia zbiorczego danych dotyczących gruntów objętych ewidencją gruntów i budynków” wykonanego przez Starostwo Powiatowe w Bełchatowie.

Wyraźnie zaznacza się tendencja wzrostowa udziału powierzchni terenów mieszkaniowych i innych terenów zabudowanych oraz dróg w strukturze wykorzystania powierzchni Miasta, natomiast w 2013 r. notuje się spadek udziału powierzchni terenów przemysłowych.

Tabela Nr 49. Zmiana ilości gospodarstw rolnych w Bełchatowie w latach 2007 - 2013

Lata	Liczba gospodarstw rolnych				
	Razem	Do 2,0 ha	Od 2,0 - 5,0 ha	Od 5,0 - 10,0 ha	Powyżej 10ha
2007	723	575	120	26	2
2008	704	570	109	23	2
2009	691	559	108	22	2
2010	680	550	108	20	2
2011	671	543	109	18	1
2012	678	547	111	19	1
2013	681	553	109	18	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Bełchatowa - raport wygenerowany z programu BDF-ka.

3.1. Lasy i grunty leśne

Lasy i grunty leśne zajmują obecnie powierzchnię 591 ha, co stanowi 17,1% ogólnej powierzchni Miasta. Grunty leśne stanowią własność: Skarbu Państwa i pozostają w Zarządzie Lasów Państwowych, Gminy oraz prywatną.

Lasy prywatne zajmują teren o powierzchni 246 ha, z tego 109 ha należy do Wspólnot gruntowych.

Największe skupiska leśne leżą w zachodniej i południowo- zachodniej części Miasta. Duży i zwarty kompleks leśny w zachodniej części Miasta stanowi przedłużenie kompleksów leśnych wchodzących w obręb Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Widawki”.

Najczęściej spotykanymi typami siedliskowymi lasów na terenie Miasta są bór suchy (Bs) i bór świeży (Bśw). Dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna (do 90%), następnie drzewa liściaste: dąb, brzoza, buk. Lasy w granicach administracyjnych Miasta pełnią funkcję lasów ochronnych. Na terenie Miasta, przy ulicy Lipowej 175, ma swoją siedzibę Nadleśnictwo Bełchatów.

Zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dopuszcza się w nielicznych przypadkach dla terenów przeznaczonych na cele infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, powiększenie terenu istniejącego cmentarza oraz w wyniku uwzględnienia złożonych wniosków.

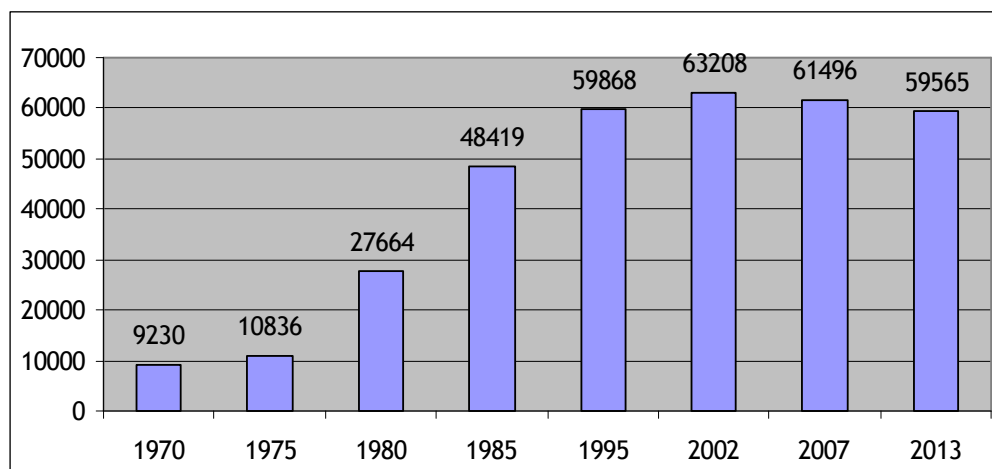
Ustalenie przeznaczenia na cele nieleśne nie oznacza automatycznie propozycji całkowitej wycinki drzewostanu, ale głównie przystosowanie terenu do pełnienia funkcji im przypisanych.

4. Okręg paliwowo-energetyczny

Bełchatów to jeden z najprężniej działających okręgów paliwowo-energetycznych w Polsce, swoją pozycję gospodarczą i społeczną osiągnął dzięki odkryciu na początku lat 60-tych ubiegłego stulecia, znajdujących się w jego pobliżu złóż węgla brunatnego. Okresem przełomowym dla historii Bełchatowa były lata 1970 - 1973, w których zaczęły być wdrażane koncepcje eksploatacji złoża i lokalizacji w jego pobliżu dwóch elektrowni.

Od tej chwili rozpoczął się gwałtowny rozwój Bełchatowa i okolic, który najlepiej obrazuje szybki przyrost liczby mieszkańców Miasta Bełchatowa w kolejnych latach.

Wykres Nr 64. Liczba ludności Miasta Bełchatowa w latach 1970 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Można zaobserwować, że największy przyrost ludności Miasta Bełchatowa miał miejsce w latach 1975 - 1980, w których liczba mieszkańców Bełchatowa wzrosła ponad dwukrotnie z 10 836 do 27 664 osób, a w roku 1985 dochodziła już prawie do 50 000. Tak duży ruch migracyjny był efektem prowadzonej przez zagłębie górniczo-energetyczne korzystnej polityki zatrudnienia, opartej m.in. na uprzywilejowanej polityce płacowej oraz zapewnieniu młodej załodze odpowiednich warunków bytowych.

W chwili obecnej PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz Oddział Elektrownia Bełchatów tworzą największy w Polsce i jeden z największych w Europie, okręg paliwowo-energetyczny, odpowiedzialny za wytwarzanie ok. 20% energii elektrycznej dla Polski. Te dwa podmioty w sposób bezpośredni i pośredni oddziałują na rozwój demograficzny i gospodarczy Miasta Bełchatowa i całego powiatu bełchatowskiego.

Na terenie powiatu bełchatowskiego dominuje przemysł wydobywczy, energetyczny, gumowy, tekstylny i odzieżowy, ponadto produkcja materiałów budowlanych. Działają wiele zakładów związanych z funkcjonowaniem PGE GiEK SA Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz PGE GiEK SA Oddział Elektrownia Bełchatów, takich jak: Sempertrans Bełchatów S.A., Energomontaż - Północ Sp. z o.o., Energoserwis Kleszczów Sp. z o.o., RAMB Sp. z o.o., ELBEST Sp. z o.o., BETRANS Sp. z o.o. itp., które potencjalnie dają zatrudnienie mieszkańcom Miasta.

Znaczenie elektrowni i kopalni dla Miasta wynika nie tylko z dużego bezpośredniego wpływu tych przedsiębiorstw na rynek pracy Bełchatowa i okolic, lecz także z faktu, że są one dużymi zleceniodawcami dla wielu firm w regionie, które mogą funkcjonować, zatrudniać pracowników i przynosić dochody m.in. dzięki zleceniom realizowanym na rzecz PGE GiEK S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów S.A. oraz PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów.

Mimo istnienia dwóch tak potężnych zakładów pracy jak PGE GiEK SA Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz PGE GiEK SA Oddział Elektrownia Bełchatów oraz współpracujących z nimi podmiotów gospodarczych, nie gwarantuje to pełnego nasycenia lokalnego rynku pracy.

Od dnia 8 maja 2013 r. można powiedzieć, iż Bełchatów stał się pełnoprawną stolicą energetyki konwencjonalnej, gdyż to właśnie w Bełchatowie oddano do użytku nową siedzibę koncernu PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Obiekt, który został wybudowany nakładem ok. 50 mln zł, na osiedlu Binków przy ul. Węglowej 5 jest

największym i najnowocześniejszym budynkiem biurowym w Bełchatowie. Pracuje w nim około 230 osób. Ponadto budynek ten jest finalistą plebiscytu architektonicznego „Bryła Roku 2013”.

5. Podmioty gospodarcze w Bełchatowie i ich struktura

W związku ze zmianą nazw sekcji PKD pomiędzy rokiem 2008 i 2009 i trudnościami w porównaniu okresu przed rokiem 2009 a latami kolejnymi, w opracowaniu dla podmiotów gospodarczych uwzględniono okres 2009 - 2013.

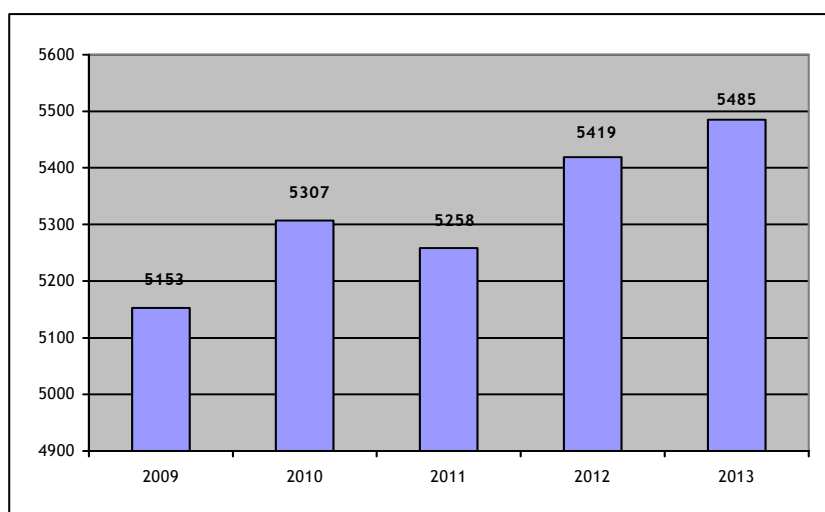
Według danych pozyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2013 roku w Bełchatowie działalność prowadziło 5485 przedsiębiorstw.

Zdecydowaną większość działających w mieście przedsiębiorstw (5380) stanowią firmy sektora prywatnego, w tym 4096 przedsiębiorstw osób fizycznych.

Podstawową działalnością przedsiębiorstw prowadzonych w Bełchatowie jest handel oraz usługi naprawy pojazdów, którymi zajmuje się 28,86% firm. Kolejne miejsca zajmują: Budownictwo - 10,61%, działalność profesjonalna naukowa i techniczna - 9,28% oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna - 7,49%.

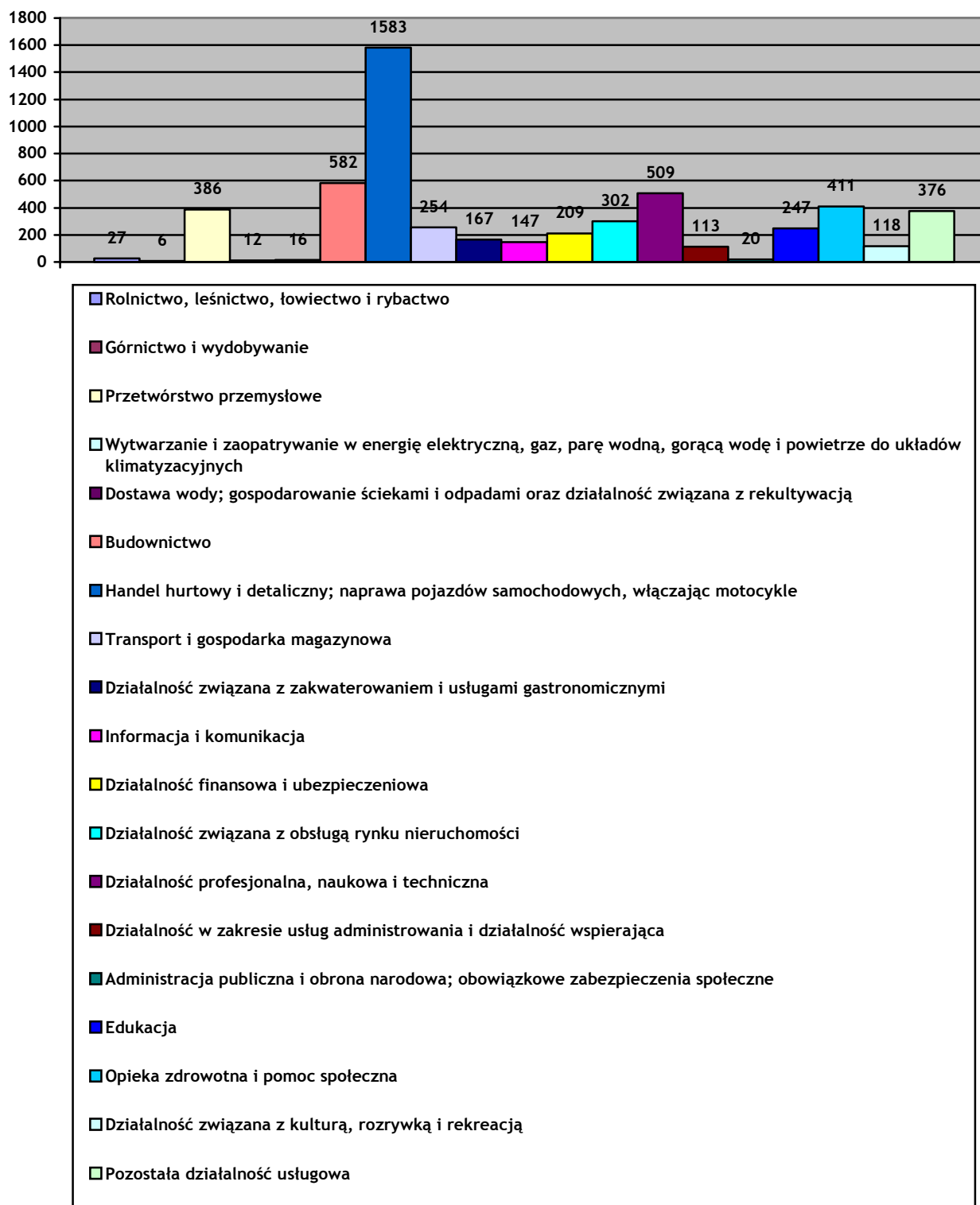
Od roku 2009 do końca roku 2013 wyraźnie widać systematyczny wzrost prowadzonych działalności gospodarczych na terenie Miasta Bełchatowa. Wyjątkiem jest tu rok 2011, w którym nastąpiło zmniejszenie zarejestrowanych firm z 5307 w roku 2010 do 5258 w roku 2011. Jednakże już na koniec 2012 roku widoczny jest gwałtowny wzrost o 161 prowadzonych przedsiębiorstw w stosunku do roku 2011.

Wykres Nr 65. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Bełchatowie w latach 2009 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres Nr 66. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Mieście Belchatowie i jej struktura wg sekcji PKD stan na 31.12.2013

Źródło: opracowanie własne

Tabela Nr 50. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Bełchatowie i jej struktura wg sekcji PKD w latach 2009-2013

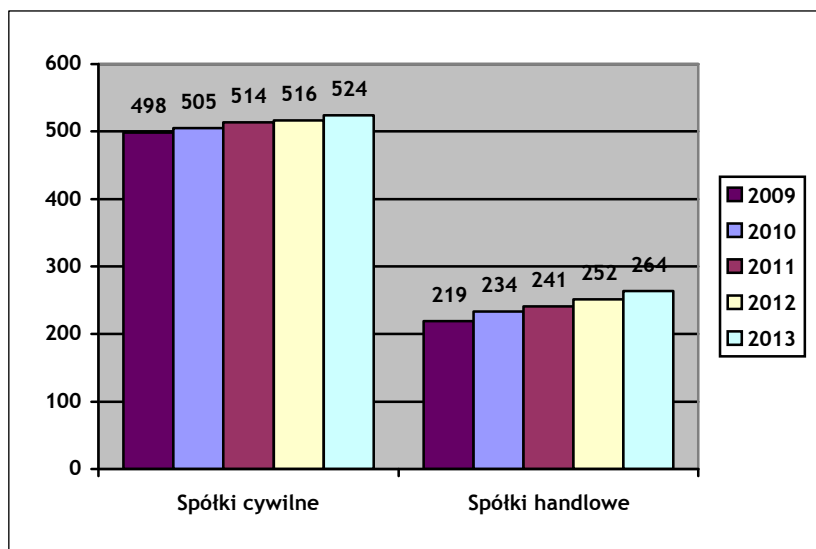
L.p.	Sekcje wg PKD	Liczba podm. gospodarki narodowej razem					Strukt. w %					w tym: Sektor publiczny					w tym: Sektor prywatny					w tym: Sektor prywatny osoby fizyczne				
		2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Łącznie Miasto Bełchatów	5153	5307	5258	5419	5485	100					108	107	113	110	105	5045	5200	5145	5309	5380	3932	4052	3979	4062	4096
2.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24	34	31	29	27	0,47	0,64	0,59	0,54	0,49	1	1	1	1	1	23	33	30	28	26	15	26	23	21	19
3.	Górnictwo i wydobywanie	5	6	6	6	6	0,1	0,11	0,11	0,11	0,11	0	0	0	0	0	5	6	6	6	6	3	5	5	5	5
4.	Przetwórstwo przemysłowe	346	372	365	381	386	6,71	7,01	6,94	7,03	7,04	1	0	1	1	0	345	372	364	380	386	283	311	303	318	321
5.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	8	10	8	12	0,1	0,15	0,19	0,15	0,22	1	2	4	3	3	4	6	6	5	9	2	2	1	1	4
6.	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	17	20	20	15	16	0,33	0,38	0,38	0,28	0,29	4	4	4	3	3	13	16	16	12	13	9	11	11	7	8
7.	Budownictwo	522	547	553	569	582	10,13	10,31	10,52	10,50	10,61	0	0	0	0	0	522	547	553	569	582		452	453	467	477
8.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1686	1691	1601	1615	1583	32,72	31,86	30,45	29,80	28,86	0	0	0	0	0	1686	1691	1601	1615	1583	428	1383	1290	1300	1262
9.	Transport i gospodarka magazynowa	267	269	262	255	254	5,18	5,07	4,98	4,71	4,63	2	2	2	2	2	265	267	260	253	252	1381	236	227	221	221
10.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	179	182	167	168	167	3,47	3,43	3,18	3,10	3,04	2	2	3	3	3	177	180	164	165	164	237	132	115	112	110
11.	Informacja i komunikacja	98	106	122	131	147	1,9	2,00	2,32	2,42	2,68	0	0	0	0	0	98	106	122	131	147	133	85	101	110	122
12.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	227	215	219	213	209	4,41	4,05	4,17	3,93	3,81	0	0	0	0	0	227	215	219	213	209	80	208	212	205	200
13.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	288	289	294	299	302	5,59	5,45	5,59	5,52	5,51	21	20	20	20	15	267	269	274	279	287	219	30	33	36	39
14.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	433	454	463	472	509	8,4	8,55	8,81	8,71	9,28	2	3	2	1	2	431	451	461	471	507	31	393	402	412	445
15.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	89	103	109	115	113	1,73	1,94	2,07	2,12	2,06	0	0	0	0	0	89	103	109	115	113	378	86	93	99	97
16.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	21	21	20	20	20	0,41	0,40	0,38	0,37	0,36	19	19	18	18	18	2	2	2	2	2	72	0	0	0	0
17.	Edukacja	159	161	165	234	247	3,09	3,03	3,14	4,32	4,50	43	43	45	45	45	116	118	120	189	202	0	106	108	118	124
18.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	340	362	382	399	411	6,6	6,82	7,27	7,36	7,49	8	8	9	9	9	332	354	373	390	402	104	322	342	358	370
19.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	96	104	105	114	118	1,86	1,96	2,00	2,10	2,15	4	3	4	4	4	92	101	101	110	114	302	47	45	49	52
20.	Pozostała działalność usługowa	351	363	364	376	376	6,81	6,84	6,92	6,94	6,86	0	0	0	0	0	351	363	364	376	376	40	217	215	223	220

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Na przestrzeni lat 2010 - 2013 zauważalny jest nieznaczny, ale stały wzrost udziału spółek w prowadzonych na terenie Miasta działalnościach.

Na dzień 31.12.2013 roku zarejestrowanych było łącznie 788 spółek. Zdecydowana większość (ponad 66%) to spółki cywilne.

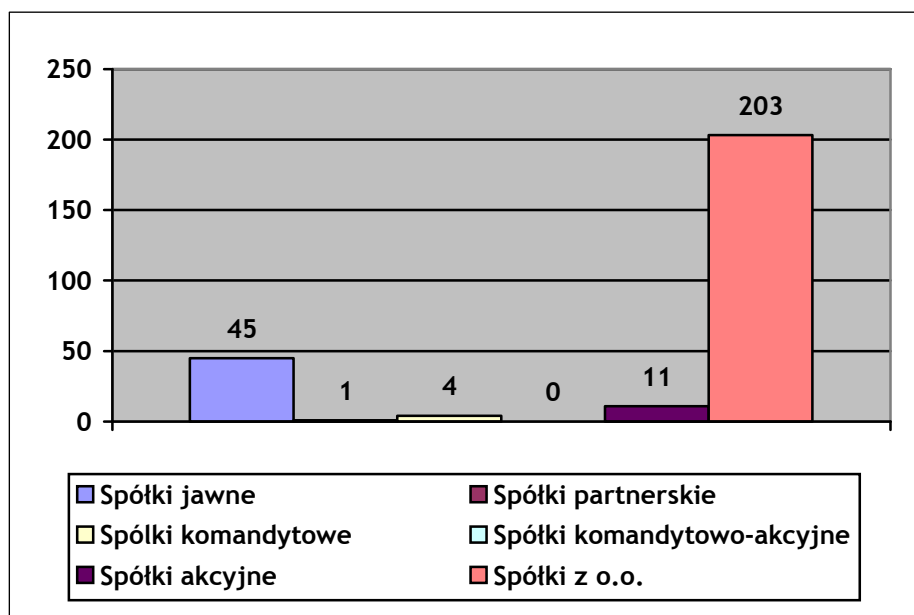
Wykres Nr 67. Spółki cywilne i handlowe na terenie Bełchatowa w latach 2009 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wśród spółek handlowych prawie 77% stanowią spółki z o.o..

Wykres Nr 68. Spółki cywilne i handlowe na terenie Bełchatowa stan na 31.12.2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

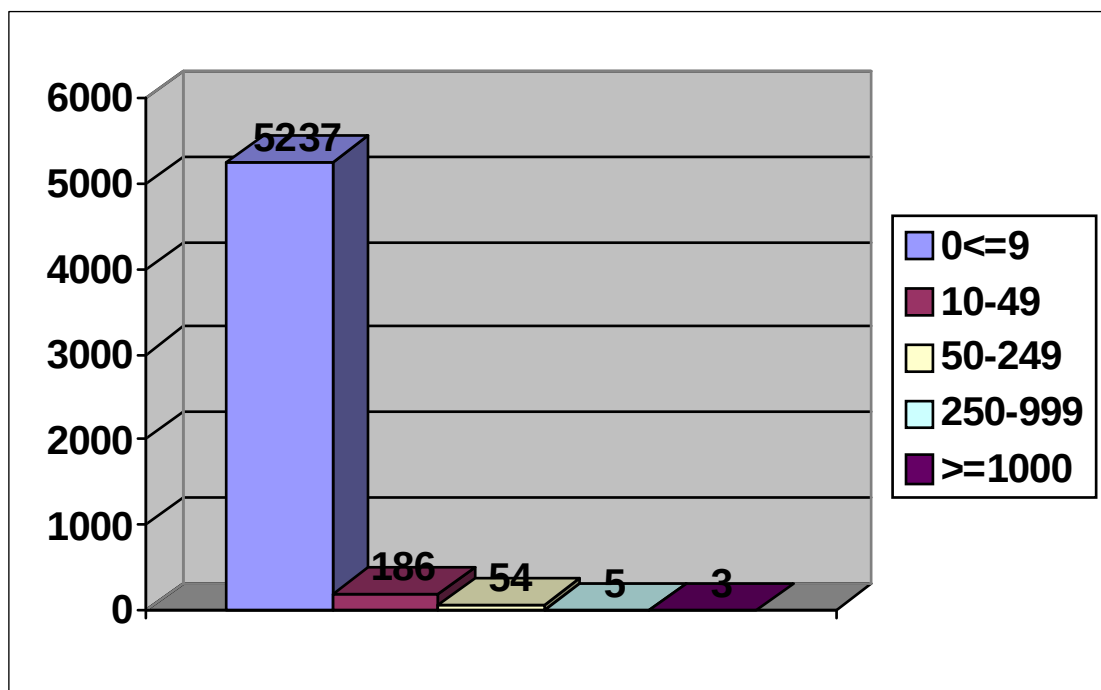
Zarówno wśród spółek cywilnych jak i handlowych największy odsetek stanowią spółki zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych.

Tabela Nr 51. Podmioty gospodarki narodowej w Bełchatowie - spółki handlowe i cywilne w latach 2009 - 2013

L.p.	Rodzaj spółki	Spółki handlowe																														Spółki cywilne									
		Spółki handlowe łącznie					Spółki jawne					Spółki partnerskie					Spółki komandytowe					Spółki komandytowo-akcyjne					Spółki akcyjne										Spółki z o.o.				
	Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Łącznie Miasto Bełchatów	219	234	241	252	264	38	40	41	44	45	1	1	1	1	1	1	1	2	2	4	0	0	1	0	0	11	11	12	11	11	168	181	184	194	203	498	505	514	516	524
2.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	2	2	2	
3.	Górnictwo i wydobywanie	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Przetwórstwo przemysłowe	25	25	26	27	29	1	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	2	1	1	1	1	22	22	22	23	25	36	34	35	35	35
5.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	6	9	7	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	3	5	7	6	7	0	0	0	0	0
6.	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	5	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	5	5	5	5	3	3	3	3	3
7.	Budownictwo	45	46	49	53	56	8	8	8	11	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	5	5	5	5	5	32	33	35	37	39	47	47	49	47	47
8.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	74	74	73	76	79	19	19	20	20	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	54	54	52	55	57	228	231	235	236	239
9.	Transport i gospodarka magazynowa	12	14	16	15	14	4	5	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	9	11	10	9	18	19	19	19	19	
10.	zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	9	9	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	9	9	10	10	37	40	42	44	45	
11.	Informacja i komunikacja	7	10	10	10	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	10	10	10	13	10	10	10	11	12	
12.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	3	3	4	5	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	2	3	3	3	3	3	3	
13.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	6	6	7	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	6	6	7	5	7	6	6	6	6	
14.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9	15	15	15	17	3	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	12	12	13	14	43	43	43	43	45	
15.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4	4	3	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	3	3	3	12	12	12	12	12	
16.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
17.	Edukacja	1	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	9	9	9	10	10	
18.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	11	11	13	13	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	8	8	9	9	19	21	20	19	19	
19.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	3	3	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	14	14	14	14	14	
20.	Pozostała działalność usługowa	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	1	10	11	12	12	13	

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Wykres Nr 69. Struktura podmiotów gospodarczych na terenie Bełchatowa w podziale na liczbę osób zatrudnionych - stan na 31.12.2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Jak widać na powyższym wykresie ponad 95% wszystkich działalności gospodarczych prowadzonych w Bełchatowie, to przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. Tylko 3 przedsiębiorstwa na terenie Miasta zatrudniają powyżej 1000 osób i są to:

- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.,
- Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II,
- Elbest Sp. z o.o.

Tabela Nr 52. Podmioty gospodarki narodowej w Bełchatowie wg struktury zatrudnienia w latach 2009 - 2013

L.p.		Razem					0<=9					10-49					50-249					250-999					>=1000				
		2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Łącznie Miasto Bełchatów	5153	5307	5258	5419	5485	4893	5044	4989	5175	5237	198	201	205	179	186	57	56	54	56	54	4	4	6	6	5	1	2	4	3	3
2.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24	34	31	29	27	22	32	29	27	25	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Górnictwo i wydobywanie	5	6	6	6	6	4	5	5	5	5	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Przetwórstwo przemysłowe	346	372	365	381	386	310	338	332	352	358	31	29	28	24	24	5	5	5	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	8	10	8	12	4	6	7	6	10	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1
6.	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	17	20	20	15	16	11	14	14	10	11	2	2	2	1	1	4	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Budownictwo	522	547	553	569	582	481	506	510	527	539	30	30	33	30	31	10	10	9	11	11	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
8.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1686	1691	1601	1615	1583	1638	1641	1551	1574	1542	41	44	44	37	37	7	6	6	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Transport i gospodarka magazynowa	267	269	262	255	254	256	256	248	243	243	9	11	11	9	8	2	2	2	2	2	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0
10.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	179	182	167	168	167	165	168	152	153	153	12	12	12	11	11	0	0	0	1	1	2	2	2	2	1	0	0	1	1	1
11.	Informacja i komunikacja	98	106	122	131	147	96	104	120	130	146	2	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	227	215	219	213	209	226	213	217	212	208	1	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	288	289	294	299	302	282	284	289	294	298	3	2	2	2	2	3	3	3	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	433	454	463	472	509	421	442	454	466	501	12	12	9	6	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	89	103	109	115	113	86	100	106	113	112	3	3	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	21	21	20	20	20	10	10	9	9	9	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	Edukacja	159	161	165	234	247	120	122	124	190	198	26	26	28	29	34	13	13	13	15	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	340	362	382	399	411	324	346	364	385	397	11	11	13	10	10	4	4	3	2	2	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
19.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	96	104	105	114	118	91	99	99	108	111	4	4	5	5	6	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20.	Pozostała działalność usługowa	351	363	364	376	376	346	358	359	371	371	4	4	4	4	4	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Ocena zaprezentowanej struktury przedsiębiorstw nie jest jednoznaczna. Z jednej strony masowe powstawanie małych firm uważane jest za miarę przedsiębiorczości i możliwości adaptacyjnych społeczeństwa. Z drugiej strony zjawisko to nie jest zbyt korzystne z punktu widzenia restrukturyzacji Miasta i jego przyszłej konkurencyjności. Przewaga zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne świadczy, co prawda o przedsiębiorczości społeczeństwa ale jednocześnie wskazuje na słabość finansową tych przedsiębiorstw i niską efektywność wewnętrznych źródeł finansowania. Firmy te działają na wąskich rynkach lokalnych i mają mniejszą skłonność do innowacji, co znacznie ogranicza ich możliwości rozwojowe.

6. Bełchatowsko - Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny

Jednym z instrumentów aktywizacji gospodarki regionu bełchatowskiego jest utworzony 19 listopada 2003 roku Bełchatowsko - Kleszczowski Park Przemysłowo - Technologiczny Sp. z o.o., który wykorzystując lokalną infrastrukturę umożliwia podejmowanie na preferencyjnych warunkach działalności gospodarczej, zwłaszcza przez małych i średnich przedsiębiorców.

Celem BKPPT Sp. z o.o. jest tworzenie nowoczesnej, zgodnej ze standardami Unii Europejskiej i spełniającej oczekiwania inwestorów oferty pozwalającej na skuteczne, ekonomiczne i korzystne społecznie prowadzenie działalności gospodarczej. Spółka nie dąży do maksymalizacji zysku, a uzyskiwany dodatni wynik finansowy przeznacza na realizację celów zawartych w umowie Spółki.

Na początku swej działalności Spółka pozyskała środki unijne na stworzenie Inkubatora Technologicznego, tj. wyodrębnionej organizacyjnie, budżetowo i lokalowo jednostki, która zapewnia początkującym przedsiębiorcom z sektora MŚP pomoc w uruchomieniu i prowadzeniu firmy, oferującej produkt lub usługę powstałą w wyniku wdrożenia nowej technologii.

W pierwszych latach funkcjonowania, przy współpracy z Politechniką Łódzką, spółka wdrożyła innowacyjną technologię azotonasiarczania gazowego oraz technologię nanoszenia warstwy nanokrystalicznego węgla na implanty medyczne, a także uzyskała status niepublicznego ośrodka szkoleniowego, dzięki czemu rozpoczęła prowadzenie szkoleń, tj. finanse dla nie finansistów, Auditor Systemu Zarządzania Jakością.

W kolejnych latach spółka uzyskała rekomendację i została ośrodkiem Krajowego Systemu Usług dla MŚP w zakresie usług informacyjnych, doradczych ogólnych i proinnowacyjnych oraz szkoleniowych.

BKPPT Sp. z o.o. wsparł finansowo innowacyjne pomysły przedsiębiorców, co zaowocowało powstaniem 25 nowych spółek, które aktywnie prowadzą swą działalność w Polsce.

W latach 2008 - 2014 Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o. realizował projekt „Profesjonalne usługi proinnowacyjne gwarancją sukcesu w biznesie”.

W całym okresie realizacji projektu z usług parku skorzystało 154 przedsiębiorców z całego kraju. Dzięki wdrożonym w ramach realizacji projektu innowacjom, przedsiębiorstwa te zyskały miano firm innowacyjnych oraz dbających o środowisko naturalne i zasoby ludzkie.

Ponadto Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny świadczy usługi doradcze w zakresie:

- opracowania strategii rozwoju firm, biznes planów, studiów wykonalności;
- pomocy doradczej przy realizacji projektów współfinansowanych z UE;
- podstawowego doradztwa dla rozpoczynających działalność gospodarczą;
- doradztwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej (prawa, marketingu, podatków, produkcji);

- doradztwa finansowego (analizy finansowe, studia wykonalności, wnioski kredytowe);
- konsultacji związanej z prawami własności intelektualnej;
- dostępu do informacji o poszukiwanych technologiach, transferu technologii oraz listy technologii gotowych do wdrożenia;
- kojarzenia partnerów do realizacji przedsięwzięć innowacyjnych;
- udzielania informacji dot. krajowych i zagranicznych propozycji współpracy gospodarczej;
- pomocy i doradztwie w pozyskiwaniu terenów inwestycyjnych.

7. Strefa Inwestycyjna i promocja gospodarcza

Miasto Bełchatów dysponuje niezabudowanymi terenami inwestycyjnymi o łącznej powierzchni ponad 30 ha, przeznaczonymi na działalność przemysłową, produkcyjną, usługową i logistyczną. Tereny te ze względu na swoje położenie zostały podzielone na trzy strefy: Strefa B1 - Czapliniecka, Strefa B2 - Czapliniecka oraz Strefa Ciepłownicza. Strefy zlokalizowane przy ul. Czaplinieckiej objęte są działalnością Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Dotychczas podejmowane działania w zakresie promocji terenów inwestycyjnych Miasta prowadzone były poprzez wydanie folderu „Oferty inwestycyjne”, udział w targach inwestycyjnych, publikację w czasopiśmie targowym. Ponadto informacja o dostępnych terenach inwestycyjnych w Bełchatowie umieszczona została na stronach internetowych Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych oraz Regionalnego Centrum Obsługi Inwestora w Łodzi.

W roku 2013 opracowana została „Strategia Marki Miasta Bełchatowa związana z województwem łódzkim”, w której jako cel strategiczny w sferze gospodarczej wskazano: „Utrzymanie i wzmacnianie wizerunku Bełchatowa jako polskiej stolicy branży energetycznej wraz z wykreowaniem i rozwojem wizerunku ważnego ośrodka energetyki ekologicznej i innych branż związanych z ochroną środowiska oraz aktywizacja lokalnej gospodarki poprzez przyciąganie inwestorów i stymulowanie rozwoju lokalnych inicjatyw gospodarczych”.

W pierwszym kwartale 2013 r., decyzją Prezydenta Miasta Bełchatowa, powołany został Zespół ds. pozyskania i obsługi inwestora zewnętrznego. Tym samym rozpoczęto realizację produktu markowego wynikającego z założeń Strategii Marki Miasta Bełchatowa związanej z województwem łódzkim pn. Strefa Gospodarczej Re:aktywacji. Celem produktu jest wzmocnienie gospodarczej marki Miasta poprzez promocję oferty inwestycyjnej Miasta oraz wytworzenie rozwiązań służących szybkiej i skutecznej obsłudze inwestorów zainteresowanych bełchatowską ofertą. W ramach realizacji produktu i prac zespołu Miasto Bełchatów podjęło szereg działań o charakterze reklamowym służących promocji terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w strefach Czapliniecka B1, B2 oraz Ciepłownicza objętych Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną.

Miasto Bełchatów przygotowało i opracowało stronę internetową www.invest.belchatow.pl dedykowaną przedsiębiorcom i potencjalnym inwestorom. Na stronie znajdują się m.in. oferty terenów inwestycyjnych, ulgi/korzyści dla przedsiębiorców lokujących swoje inwestycje w Bełchatowie, proces przygotowania inwestycji, informacje okotobiznesowe, kontakt do indywidualnego opiekuna inwestora oraz konsultantów wspierających inwestora w procesie przygotowania i realizacji inwestycji. Treści dostępne na stronie, dostępne są również w języku angielskim i niemieckim. Strona invest.belchatow.pl jest na bieżąco aktualizowana i wzbogacana o dodatkowe, korzystne rozwiązania dla potencjalnych Inwestorów.

W celu zwiększenia atrakcyjności swojej oferty inwestycyjnej Miasto Bełchatów w roku 2014 zakończyło inwestycję związaną z uzbrojeniem terenów zlokalizowanych w rejonie ulic Czaplinieckiej i Cegielnianej. W wyniku tej inwestycji w sieć kanalizacyjną, wodociągową i deszczową uzbrojonych zostało blisko 15 ha terenu.

Ponadto w celu zachęcenia przedsiębiorców do inwestowania na tych terenach Miasto przystąpiło do realizacji projektu pn. „Zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych w Bełchatowie - Strefa Czapliniecka” dofinansowanego z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007 - 2013, Poddziałanie 6.2.2. „Wsparcie działań studyjno-koncepcyjnych w ramach przygotowania terenów inwestycyjnych dla projektów inwestycyjnych”.

W ramach realizacji tego projektu przygotowano już aplikację mobilną Bełchatów Invest Planner, która jest pierwszym tego typu narzędziem w Polsce, opracowanym dla inwestorów szukających odpowiedniej lokalizacji dla swojej inwestycji. Aplikacja służy do komunikacji pomiędzy inwestorem oraz konsultantami Urzędu Miasta. Dzięki niej potencjalny inwestor może zapoznać się z aktualną ofertą inwestycyjną Miasta Bełchatowa, infrastrukturą, mapami okolicy, ofertą edukacyjną Miasta, danymi statystycznymi. Aplikacja dostępna jest w wersjach językowych: polskiej, angielskiej oraz niemieckiej. Została stworzona dla dwóch najpopularniejszych mobilnych systemów, Android oraz iOS. W II kwartale 2014 roku, opracowany został „Program i harmonogram działań promocyjno - informacyjnych”, dotyczący terenów inwestycyjnych, spójny z założeniami wynikającymi ze Strategii Marki Miasta Bełchatowa związanej z województwem łódzkim. Zakłada się, iż efektem sporządzonego programu działań promocyjno - informacyjnych terenów inwestycyjnych Miasta Bełchatowa oraz przeprowadzonej w wyniku tego kampanii promocyjno-informacyjnej (II półrocze 2014 roku) będzie wzrost zainteresowania terenami inwestycyjnymi położonymi w Strefie Czapliniecka, co z kolei w dalszej perspektywie czasu zaskutkuje powstaniem nowych miejsc pracy.

Podsumowanie

Jak wynika z przeprowadzonych w ramach diagnozy analiz Bełchatów jest miastem korzystnie położonym w centralnej Polsce, jednak jego lokalizacja posiada pewne ograniczenia z punktu widzenia tworzenia optymalnych warunków do rozwoju na jego terenie działalności gospodarczej - leży nieco z boku głównego szlaku komunikacyjnego, jakim jest droga krajowa nr 1 i posiada jedynie towarową linię kolejową. Jest co prawda położone relatywnie blisko międzynarodowego portu lotniczego w Łodzi, jednak jest to port lotniczy o drugorzędnym znaczeniu. Z punktu widzenia dostępności zewnętrznej niekorzystnym aspektem jest kwestia utraty kluczowego znaczenia przez przebiegającą przez Miasto drogę krajową nr 8 wraz z budową nowej drogi ekspresowej łączącej Warszawę z Wrocławiem z pominięciem Bełchatowa. Obniży to konkurencyjność Bełchatowa w obszarze zabiegania o inwestycje w stosunku do innych miast zlokalizowanych bezpośrednio przy autostradach lub drogach ekspresowych. Mimo to szansą dla Miasta jest budowa obwodnicy oraz autostrady A1, która skróci czas przejazdu do miasta z dalszych odległości.

Struktura bełchatowskiej gospodarki jest zdominowana przez dwa przedsiębiorstwa o kluczowym znaczeniu w skali kraju należące do grupy PGE GiEK S.A. - PGE GiEK SA Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz PGE GiEK SA Oddział Elektrownia Bełchatów. Obie firmy stanowią niewątpliwie silny atut i wyróżnik Miasta, ich obecność w bliskim sąsiedztwie Miasta decyduje również o stosunkowo wysokiej rozpoznawalności Miasta na terenie kraju, ale również poza jego granicami. Jednocześnie dzięki ich dużemu znaczeniu dla całej polskiej gospodarki i polskiego sektora energetycznego firmy te wykazują silną obecność w mediach, co zwiększa pośrednio obecność Miasta w przekazach medialnych. Choć historycznie elektrownia i kopalnia miały w dużej mierze niekorzystny wpływ na wizerunek Miasta jako zdominowanego przez branżę o wysokim stopniu ingerencji w środowisko naturalne, aktualna sytuacja, również w świetle przeprowadzonych badań wskazuje, że wizerunek ten uległ znaczącej poprawie w związku z innowacyjnymi działaniami inwestycyjnymi

i modernizacyjnymi przeprowadzonymi przez oba przedsiębiorstwa. Jednocześnie decyzja o umiejscowieniu siedziby spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. i jej budowa stanowi dla Miasta szansę na podniesienie prestiżu oraz większą gwarancję stabilności jego gospodarki. Pozytywny obecnie wizerunek kopalni i elektrowni oraz ich obecność w strukturze gospodarczej Miasta stanowią istotny atut w obszarze promocji gospodarczej, jak również umożliwiają Miastu szersze funkcjonowanie w mediach. Wskazane jest, by działania promocyjne Miasta w obszarze gospodarczym wykorzystywały pozytywną „rekomendacyjną” rolę tych podmiotów.

Z punktu widzenia lokalnej gospodarki warto jednak zwrócić uwagę na pewne niekorzystne aspekty dominacji tych dwóch przedsiębiorstw w miejskiej gospodarce - Miasto jest silnie uzależnione od branży wydobywczo-energetycznej, co może być zagrożeniem w przypadku pogorszenia sytuacji ekonomicznej w tej branży, chociażby w związku ze zmianami w systemie limitów emisji CO₂. Silne uzależnienie lokalnej gospodarki i rynku pracy od stabilnych branż - wydobywczej i energetycznej i reprezentujących je dużych zakładów pracy sprawia również, że w pewnym stopniu ograniczona jest przedsiębiorczość mieszkańców Bełchatowa.

Wnioski

Jak wynika z przeprowadzonej analizy Miasto Bełchatów powinno prowadzić działania mające na celu przynajmniej częściową dywersyfikację miejskiej gospodarki, w szczególności działania promocyjne nakierowane na pozyskanie inwestorów z nowych branż o charakterze zarówno produkcyjnym, jak i usługowym.

Jednocześnie prowadzi należyte działania promujące przedsiębiorczość wśród mieszkańców Miasta i sprzyjanie procesowi budowania szerszej tkanki małych i średnich przedsiębiorstw na terenie Miasta. W procesie tym można wykorzystać funkcjonujący na terenie Miasta Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny.

Ponadto władze Miasta powinny podjąć działania lobbingowe mające na celu budowę obwodnic Miasta, w celu wyprowadzenia z niego ruchu tranzytowego, oraz budowę linii kolejowej towarowej i osobowej.

8. Turystyka

Bełchatów jako młode Miasto (największy rozwój Miasto osiągnęło na przestrzeni kilkudziesięciu lat) na przełomie kilku ostatnich lat ugruntowało swą pozycję i wizerunek Miasta dynamicznego, które posiada wszelkie składowe aby stać się głównym punktem destynacji turystycznej dla przyjezdnych odwiedzających nasze województwo.

Dynamizm, świeżość i aktywny tryb życia mieszkańców sprzyjają temu aby w dalszej perspektywie Bełchatów z Miasta tranzytowego stał się głównym celem odwiedzin. Utrzymanie i wzmocnienie wizerunku Miasta jako energetycznej stolicy kraju poprzez działania w sferze gospodarczej, zainicjowane w ostatnich latach, mają na celu zwiększenie zainteresowania turystów Bełchatowem i wydłużeniem ich czasu pobytu w mieście z krótko trwałych pobytów kilku godzinnych do pobytów weekendowych.

8.1. Bełchatów jako region

Nie można Bełchatowa określić mianem regionu w sensie etnograficznym. Historycznie - geograficzne podziały (w okresie Rzeczypospolitej szlacheckiej Bełchatów należał do województwa sieradzkiego, w okresie rozbiorów to obszar powiatu

piotrkowskiego, a w okresie II wojny światowej na tych terenach przebiegała granica Generalnej Guberni) oraz występowanie Miasta na styku regionów nie zaznaczyły się charakterystycznie w sensie etnograficznym. Jedyne funkcjonujące określenie "Region bełchatowski" dotyczy ostatnich lat związanych z budową Bełchatowskiego Okręgu Przemysłowego i obszaru na którym powstaje. Miejska kultura Bełchatowa to w dużej mierze kompilacja kulturowych elementów charakterystycznych dla regionów, z których przybyli pracownicy kopalni i elektrowni.

Układ urbanistyczny Miasta zachował się w rozplanowaniu jedynie w najbliższym otoczeniu rynków (Pl. Narutowicza, Pl. Wolności). Zabudowa zabytkowa zachowana została głównie w historycznym centrum i częściowo w zespołach przemysłowych. W myśl przepisów Ustawy o ochronie dóbr kultury z dn. 15 lutego 1962 r. ochronie prawnej podlegają dobra kultury wpisane do rejestru zabytków. Pozostałe zasoby kulturowe (dziś jeszcze nie objęte pełnoprawną ochroną) podlegają ochronie konserwatorskiej i występują w tzw. ewidencji konserwatorskiej.

Turyści i przyjezdni od 2011 r. mogą uzyskać informacje o Mieście i Regionie Bełchatowskim w Centrum Informacji Turystycznej, które jest certyfikowanym punktem informacji, gdzie każdy przybysz może uzyskać niezbędne informacje o noclegach, gastronomii i ciekawych miejscach oraz wydarzeniach odbywających się w Mieście. Pracownicy CIT udzielają informacji telefonicznej oraz odpowiadają na zapytania kierowane drogą internetową.

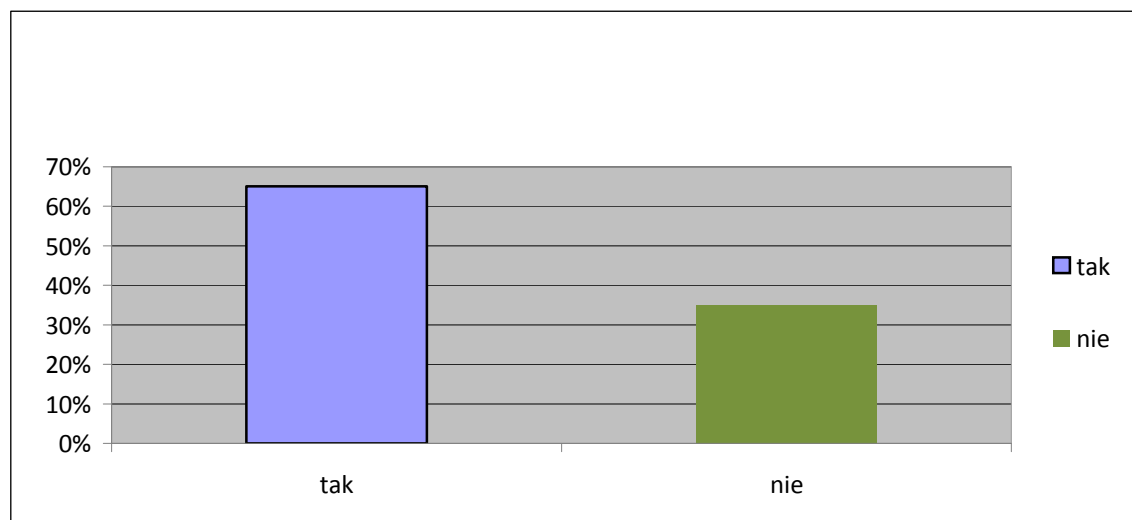
Do głównych celów Centrum Informacji Turystycznej należą:

- kreowanie i realizacja zadań z zakresu turystyki lokalnej;
- prowadzenie ewidencji zabytków, pomników, miejsc pamięci narodowej i tablic pamiątkowych znajdujących się na terenie Miasta;
- prowadzenie badań ruchu turystycznego na terenie Miasta;
- rozwijanie ruchu pamiątkarskiego związanego z produktami turystycznymi Miasta;
- sprzedaż materiałów promocyjnych;
- promocja produktów turystycznych Miasta;
- współpraca z innymi podmiotami branży turystycznej działającymi na terenie Miasta.

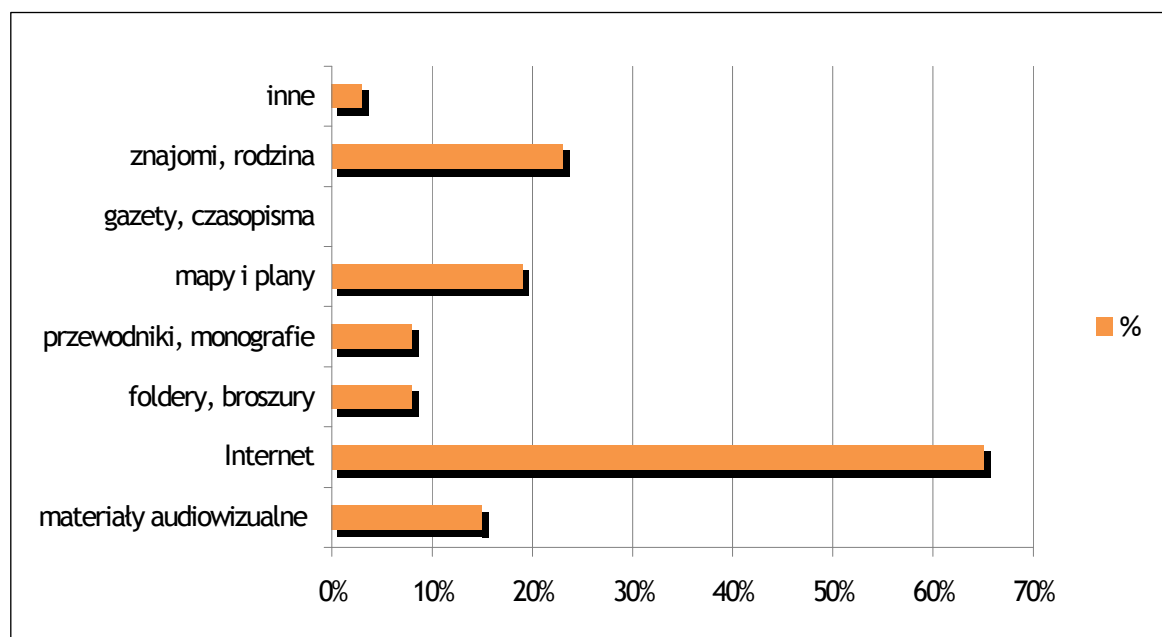
8.2. Wizerunek Bełchatowa w oczach przyjezdnych

Zgodnie z przeprowadzonymi w roku 2013 Badaniami Ruchu Turystycznego, pozytywny wydźwięk i dobrze rokująca przesłanka, to fakt iż 65% przebadanych przyjezdnych stanowiły osoby, które posiadały już wiedzę o mieście i umiały bez problemu zlokalizować położenie Bełchatowa na mapie administracyjnej Polski. Ową wiedzę osoby te uzyskały za pośrednictwem Internetu (65%), co dowodzi, że obecnie Internet jest głównym, skutecznym i ważnym narzędziem porozumiewania się, komunikacji i zdobywania wiedzy. Z kolei 53% odpowiedziało, że wiedzę na temat Miasta czerpało od rodziny i znajomych mieszkających w mieście.

Wykres Nr 70. Czy przyjeżdżając do Bełchatowa posiadał/a Pan/i wiedzę na temat Miasta?

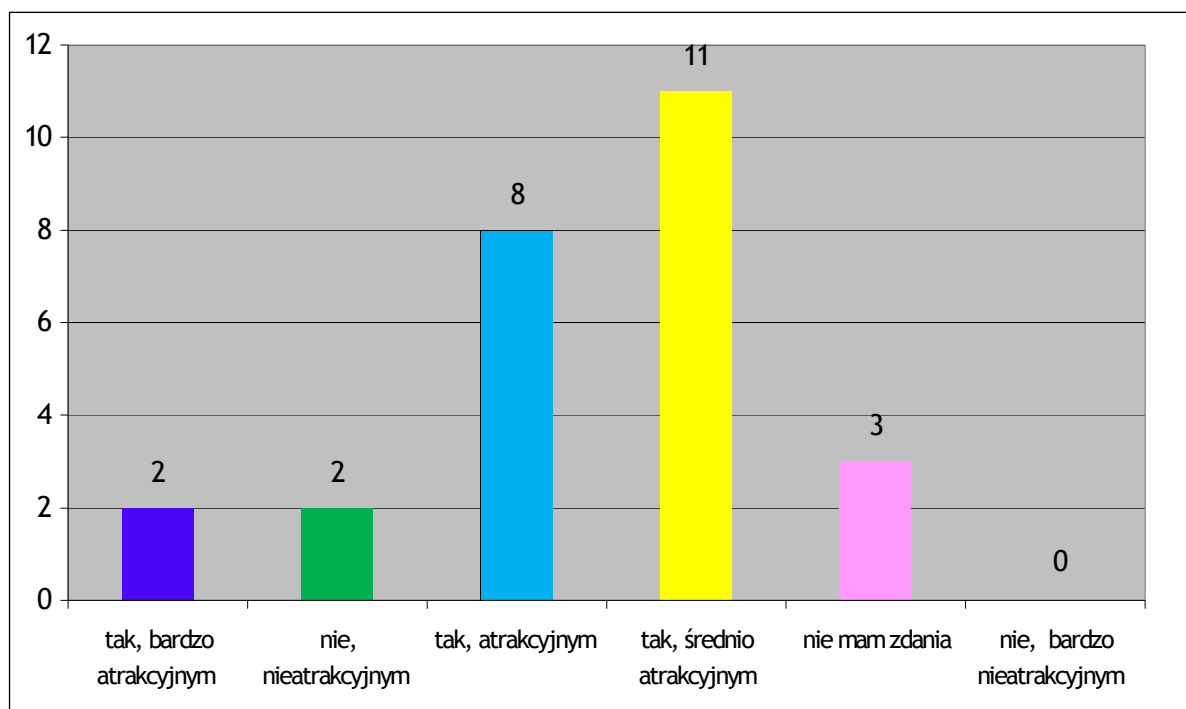

Wykres Nr 71. Z jakich źródeł czerpał/a Pan/i wiedzę na temat Bełchatowa?

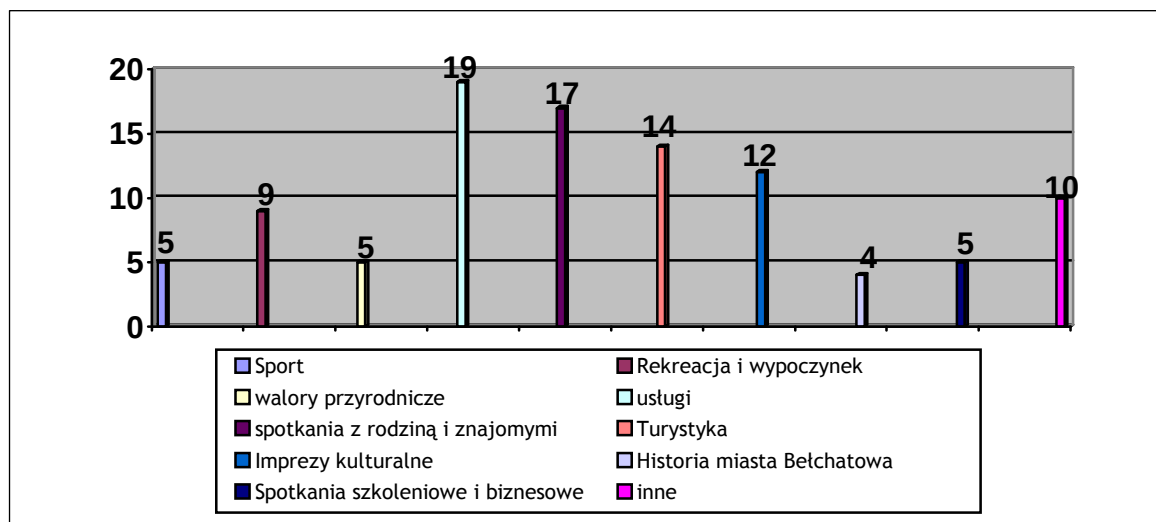
Prześlankami, które zadecydowały o przyjeździe do Bełchatowa dla 42% respondentów była, według nich dobra infrastruktura usługowa w mieście, a mianowicie, możliwość udania się do centrów handlowych i galerii, które na podstawie naszych badań stanowią niewątpliwie ważną część na turystycznym szlaku, będąc jednocześnie współczesną formą spędzania wolnego czasu, chociaż nie powinny one przestępować istoty turystyki. Na drugim miejscu (38%) uplasowały się spotkania z rodziną i znajomymi, zaś na trzecim (31%) właściwie rozumiana turystyka, czyli zwiedzanie Miasta i okolic, w tym możliwość zobaczenia kopalni i elektrowni. W badaniu zadano także pytanie o atrakcyjność naszego Miasta.

Wykres Nr 72. Czy Bełchatów jest dla Pana/i Miastem atrakcyjnym?

Dla 31% ankietowanych Bełchatów jest Miastem atrakcyjnym, zaś dla 42% jest Miastem średnio atrakcyjnym. Czynniki, które zdecydowały dla przyjezdnych o atrakcyjności Miasta były różnego rodzaju imprezy kulturalne odbywające się w mieście. W taki sposób odpowiedziało 31% respondentów. Na drugi miejscu, ex aequo, z wynikiem 27% uplasowały się odpowiedzi, wskazujące na to, że Miasto posiada dużo zieleni oraz znajduje się w nim spora ilość lokali świadczących usługi handlowe. Ankietowani wskazali też na fakt, że Bełchatów posiada dobrą infrastrukturę do czynnego uprawiania różnego rodzaju sportów; tak odpowiedziało 19% pytanym. Aby zwiedzać Miasto, należy najpierw dotrzeć do niego. Ocenie poddane zostały możliwości dojazdu do Bełchatowa. 50% badanych odpowiedziało, że owe możliwości są dobre i nie mieli problemów z dojazdem do naszego Miasta. 19% wskazało, że są one zdecydowanie dobre, dla 15% były dostateczne, zaś zdecydowanie złe oraz złe odpowiedziało po 4% respondentów.

Wykres Nr 73. Jakie przesłanki zdecydowały o przyjeździe Pana/i do Bełchatowa?

Pobyt w mieście nierozzerwalnie związany jest z przemieszczaniem się w różne rejony Miasta. Służy temu np. komunikacja miejska, z której skorzystało 23% przyjezdnych, a wśród tej grupy dobrze oceniło ją 36% badanych. Osoby, które nie skorzystały z komunikacji miejskiej, jako główny środek transportu wskazały samochód prywatny - 73%, zaś 19% poruszało się po mieście i okolicy rowerami.

8.3. Atrakcje turystyczne

Niewielka liczba obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków) praktycznie uniemożliwia prowadzenie turystyki opartej wyłącznie na dziedzictwie kulturowym. Pozostałe jeszcze zabytki techniki ze względu na uwarunkowania własnościowe oraz zmianę ich funkcji i wyglądu są niedostępne dla potencjalnego turysty.

Bełchatów jest Miastem, które „wyrośli” PGE GiEK SA Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów oraz PGE GiEK SA Oddział Elektrownia Bełchatów. Mieszka tutaj już drugie pokolenie pracowników tych przedsiębiorstw. Ludzie Ci Bełchatów postrzegają jako miejsce warte osiedlenia i dające szansę samorozwoju, dlatego identyfikują się z jego historią, tradycją i kulturą. Jednakże Miasto do tej pory nie posiadało wykreowanego produktu kulturowo-turystycznego, trwale promującego region. Dlatego w 2009 roku Miasto podjęło starania w kierunku stworzenia ośrodka kulturalnego o prestiżowym dla regionu przemysłowego znaczeniu, powołując grupę kreatywną złożoną z pracowników Urzędu Miasta oraz pracowników PGE GiEK S.A., która wypracowała założenia merytoryczne dla interaktywnej ekspozycji edukacyjnej. W dniu 2 listopada 2010 roku, projekt „Budowa Miejskiego Centrum Kultury wraz z ekspozycją Giganty Mocy” decyzją Zarządu Województwa Łódzkiego uzyskał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 - 2013. Ekspozycja PGE Giganty Mocy ma za zadanie przybliżenie historii zagłębia, ale także edukację w zakresie geologii, historii naturalnej i fizyki. Głównymi odbiorcami tej ekspozycji są dzieci i młodzież, studenci, rodziny z dziećmi. Ekspozycja jest głównym produktem turystycznym Miasta. Przyczynia się do powstania rozpoznawalnego w regionie i kraju produktu kulturowego, trwale promującego region oraz do budowania tożsamości regionalnej. PGE Giganty Mocy stanowią obiekt Miejskiego Centrum Kultury w Bełchatowie - placówki kulturalnej, będącej samorządową jednostką organizacyjną Miasta Bełchatowa.

Ekspozycja została udostępniona dla zwiedzających 1 maja 2014 r.

8.4. Baza hotelowo-konferencyjna

W Bełchatowie znajdują się dwa hotele trzygwiazdkowe. Należą do nich Hotel Santin oraz Centrum Sportu i Kongresu Sport Hotel. Prócz tych hoteli znajdują się także inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, są to małe obiekty posiadające około 20-30 miejsc noclegowych przeważnie o niższym standardzie niż hotelowy. W 2013r. działalność swą zakończył obiekt noclegowy Energetyk, który dysponował 162 miejscami noclegowymi i cieszył się dużym zainteresowaniem przyjeżdżających.

Nie można pominąć tu również ośrodków usytuowanych w pobliżu Bełchatowa t.j. Wawrzkowizny (ośrodek posiada 164 całoroczne miejsca noclegowe, a w sezonie letnim jest ich aż 350) oraz Stoku z hotelem Wodnik (trzygwiazdkowym), dysponuje 350 miejscami noclegowymi.

W w/w obiektach hotelowych znajdują się sale konferencyjno - szkoleniowe (łącznie jest ich 15). W zależności od wymagań klientów służyć mogą od 20 do 200 miejscami konferencyjnymi oferującymi usługi szkoleniowe (tj. szkolenia merytoryczne dla kadry menedżerskiej i pracowników, szkolenia integracyjne). O wysokim standardzie pomieszczeń szkoleniowych świadczy ich nowoczesne wyposażenie audiowizualne w postaci rzutników folii, rzutników multimedialnych, flipchartów, telewizorów, magnetowidów. Sale konferencyjne ośrodków, oddają do dyspozycji również takie urządzenia biurowe jak: ksero, fax, drukarki oraz komputery z łączem internetowym.

Rysunek 6 Trasy rowerowe w Bełchatowie

Podsumowanie

Silną stroną Miasta, zgodnie z przeprowadzonymi badaniami są sami jego mieszkańcy, pozytywnie nastawieni do życia w Bełchatowie i do aktywnego udziału w niezliczonej ilości imprez różnego typu, gdzie często są ich pomysłodawcami i wykonawcami. Umiejętność organizowania się, chęć aktywnego uczestnictwa w czymś nowym oraz warunki techniczno - przestrzenne, są czynnikami pozwalającymi pozytywnie oceniać przyszłość turystyczną Bełchatowa. Takie imprezy jak „Red Bull 111 Megawatt” czy Ogólnopolskie Złoty Fanów PGE Skry Bełchatów są tego niezbitym dowodem. Dla odwiedzających, Bełchatów nie stanowi tajemnic, jest chętnie odwiedzanym miejscem a podstawowym źródłem informacji o mieście jest Internet oraz rodzina i znajomi mieszkający w Bełchatowie. Dostępność informacji na temat Miasta i jego najbliższej okolicy nie stanowiła żadnego problemu. Bełchatów uznany został za Miasto przyjazne turystom, w którym można „miło spędzić czas”. Mieszkańcy identyfikują się z Miastem i podobnie jak przyjezdni uważają, że Miasto jest przyjazne turystom.

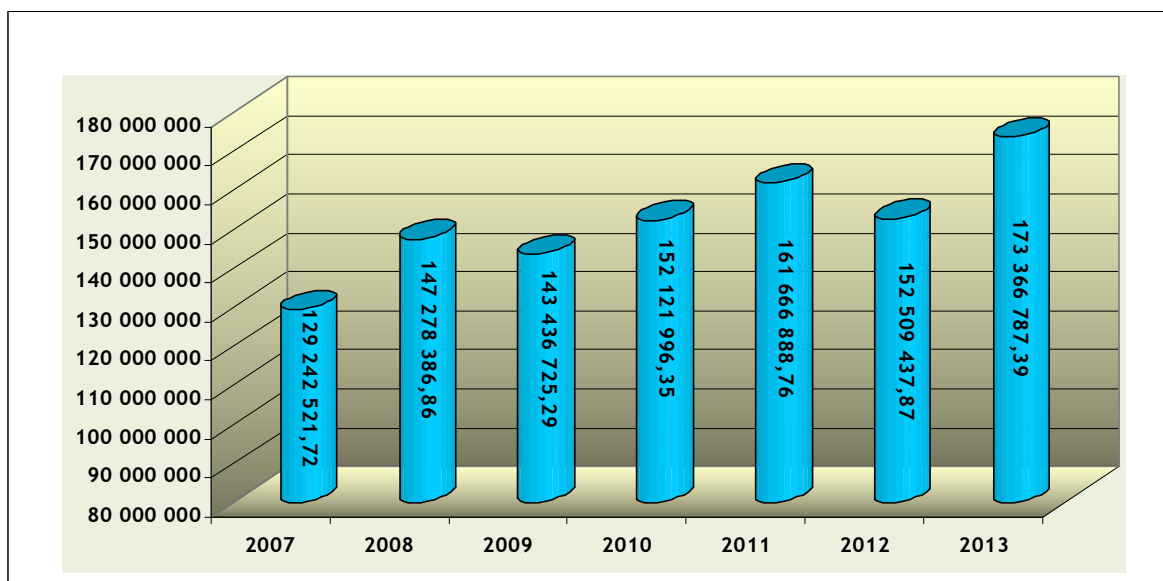
IX. ANALIZA SYTUACJI FINANSOWEJ

Informacje zawarte w analizie opracowano na podstawie sprawozdań budżetowych za lata 2007 - 2013. Celem niniejszej analizy jest opracowanie długookresowych projekcji dochodów i wydatków budżetowych, określenie możliwości inwestycyjnych Miasta w przyszłych okresach, a także ich wpływu na budżet tak, aby została zachowana płynność finansowa Miasta. Głównym zastosowaniem analizy jest określenie możliwości finansowych realizacji przyjętych zadań w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym, określenie zdolności kredytowej Miasta, ustalenie optymalnych źródeł finansowania inwestycji, ustalenie harmonogramu spłaty zobowiązań kredytowych, możliwości lepszego wykorzystania środków zewnętrznych.

1. DOCHODY BUDŻETOWE

Z przeprowadzonej analizy budżetów Miasta Bełchatowa wynika, iż w latach 2007 - 2013 dochody Miasta wykazywały tendencję wzrostową z kwoty 129.242.521,72 zł w roku 2007 do kwoty 173.366.787,39 zł w 2013 roku. Wyjątkowo wysokie dochody osiągnięto w 2011 i 2013 roku w związku z pozyskaniem środków z budżetu Unii Europejskiej na realizację projektów inwestycyjnych w kwocie około 18 mln zł w 2011 r. oraz około 14 mln zł w 2013r. Wartości dochodów w poszczególnych latach zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres Nr 74. Wartość dochodów Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne.

W poniższej tabeli zamieszczono procentowe wskaźniki wzrostu nominalnego i realnego wartości dochodów w poszczególnych latach.

Tabela Nr 53. Procentowe wskaźniki wzrostu dochodów w latach 2007 - 2013

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody (zł)	129 242.521,72	147 278 386,86	143 436 725,29	154 987 540,40	161 666 888,76	152.509.437,87	173 366 787,39
Wzrost nominalny	4,39%	13,96%	-2,61%	8,05%	4,31%	-5,66%	13,68%
Wzrost realny	1,89%	9,76%	-6,11%	5,45%	0,01%	-9,36%	12,78%

Źródło: opracowanie własne.

Analizując zmiany wielkości dochodów budżetu należy stwierdzić, iż w badanym okresie występowało nierównomierne kształtowanie się dochodów w porównaniu z poprzednim rokiem. Przyczyny takich zmian dochodów należy poszukiwać w oparciu o analizę danych dotyczących zmian dochodów z poszczególnych źródeł.

Poniżej przedstawiono dochody budżetu Miasta Bełchatowa opierając się na głównych źródłach dochodów.

Tabela Nr 54. Dochody Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013

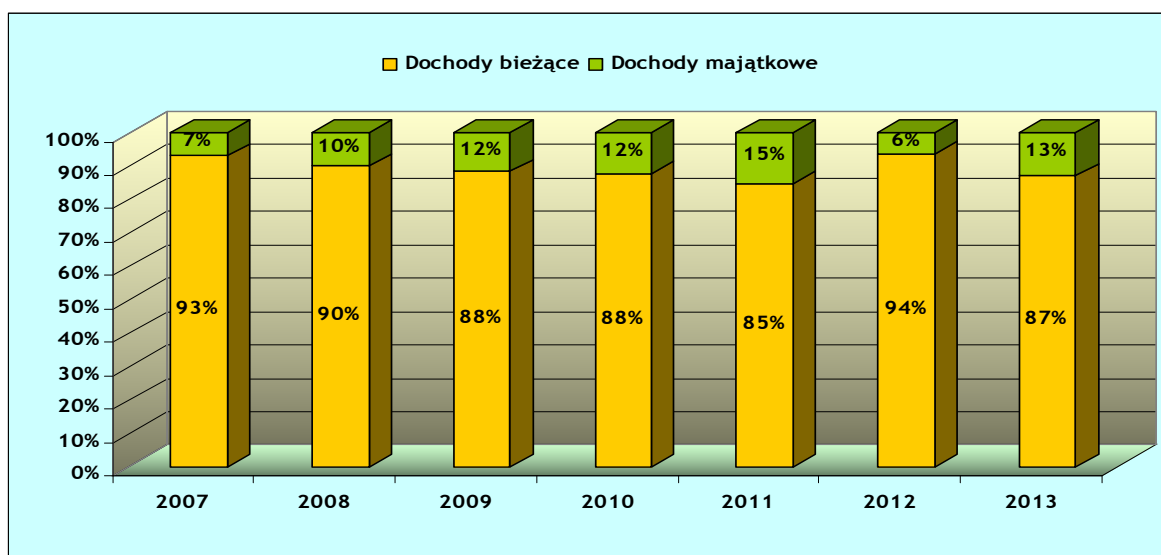
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody ogółem	129 242 521,72	147 278 386,86	143 436 725,29	152 121 996,35	161 666 888,76	152 509 437,87	173 366 787,39
Dochody bieżące, w tym:	120 265 234,79	132 654 582,43	126 781 215,76	133 611 225,72	136 832 691,04	142 942 922,66	151 045 131,91
1. z podatków i opłat	21 101 198,72	22 743 532,03	23 507 444,70	26 289 353,63	25 258 346,20	25 835 966,79	31 386 732,82
2. z gospodarowania majątkiem gminy	1 896 938,61	1 871 981,80	1 365 693,04	1 442 684,30	1 770 503,11	2 050 231,38	2 415 860,61
3. udziały w dochodach budżetu państwa	49 185 306,09	56 184 461,83	47 614 438,24	49 944 680,82	52 679 070,46	57 938 371,54	58 106 765,53
4. subwencje	27 976 550,00	29 842 959,00	30 613 756,00	30 979 550,00	32 311 569,00	33 153 327,00	32 588 810,00
5. dotacje, w tym:	17 273 409,04	17 568 980,79	19 657 696,39	20 820 492,16	18 984 590,38	20 258 536,24	22 260 044,63
a. zadania własne	4 231 856,93	4 682 296,52	6 235 394,48	7 456 671,37	6 013 639,48	6 265 477,72	7 019 768,85
b. zadania zlecone i powierzone	13 041 552,11	12 886 684,27	13 422 301,91	13 363 820,79	12 970 950,90	13 993 058,52	15 240 275,78
6. dochody pozostałe	2 831 832,33	4 442 666,98	4 022 187,39	4 134 464,81	5 828 611,89	3 706 489,71	4 286 918,32
Dochody majątkowe, w tym:	8 977 286,93	14 623 804,43	16 655 509,53	18 510 770,63	24 834 197,72	9 566 515,21	22 321 655,48
1. ze sprzedaży majątku	2 085 165,02	11 859 698,64	3 459 945,94	8 833 176,57	5 598 346,17	3 973 876,10	7 968 922,18

Źródło: opracowanie własne.

Na wielkość osiągniętych dochodów bieżących w analizowanym okresie, duże znaczenie miały wpływy z udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa. Drugą co do wielkości dużą grupę dochodów w analizowanym okresie stanowiły subwencje, w tym głównie część oświatowa subwencji, gdyż subwencja równoważąca

stanowi mniej niż 1% z ogólnej kwoty subwencji. Jej wielkość w kolejnych latach wykazywała nieznaczny wzrost. Należy jednak podkreślić, że wysokość subwencji oświatowej nie odpowiada faktycznym kosztom bieżącym funkcjonowania szkół. W każdym roku niezbędne są dopłaty z budżetu Miasta. W dłuższej perspektywie może to prowadzić do szybszego przyrostu wydatków operacyjnych, a tym samym uszczuplenia potencjału inwestycyjnego Miasta. Najbardziej stabilną grupę dochodów stanowiły wpływy z tytułu podatków i opłat lokalnych. Ich wielkość każdego roku wzrastała średnio o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych opublikowany w Monitorze Polskim, stanowiący podstawę ustalania górnych stawek podatków i opłat lokalnych na każdy rok podatkowy. Większe wpływy dochodów z tego tytułu, które wystąpiły w 2010 roku dotyczyły spłaty dużej zaległości podatkowej przez dłużnika hipotecznego, natomiast w 2013 roku dotyczyły wprowadzenia opłaty z gospodarowania odpadami komunalnymi w związku z znowelizowaną ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz wzrostu opłat za zajęcie pasa drogowego w związku z prowadzonymi na terenie Miasta nowymi inwestycjami.

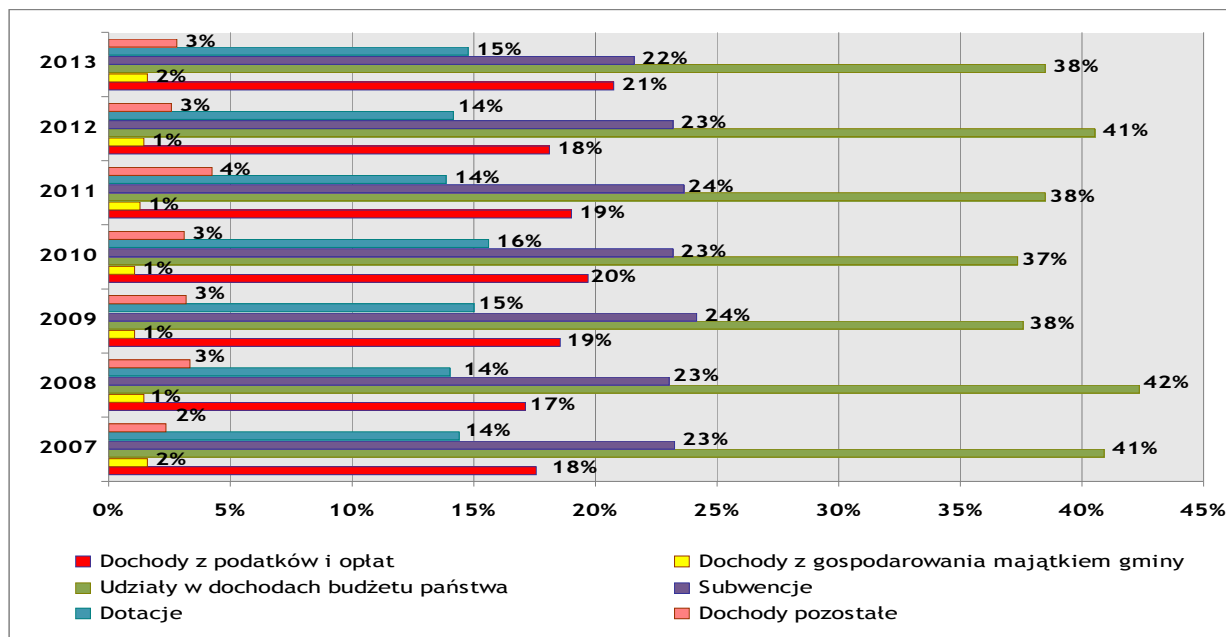
Wykres Nr 75. Struktura dochodów Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne.

Jak zostało to zaprezentowane na powyższym wykresie w kolejnych latach największy udział w zrealizowanych dochodach miały dochody bieżące. W latach 2007-2011 oraz w roku 2013 obserwuje się wzrost dochodów majątkowych, który był wynikiem pozyskiwanych coraz większych środków z budżetu Unii Europejskiej, na realizację zadań inwestycyjnych.

Wykres Nr 76. Struktura dochodów bieżących Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013

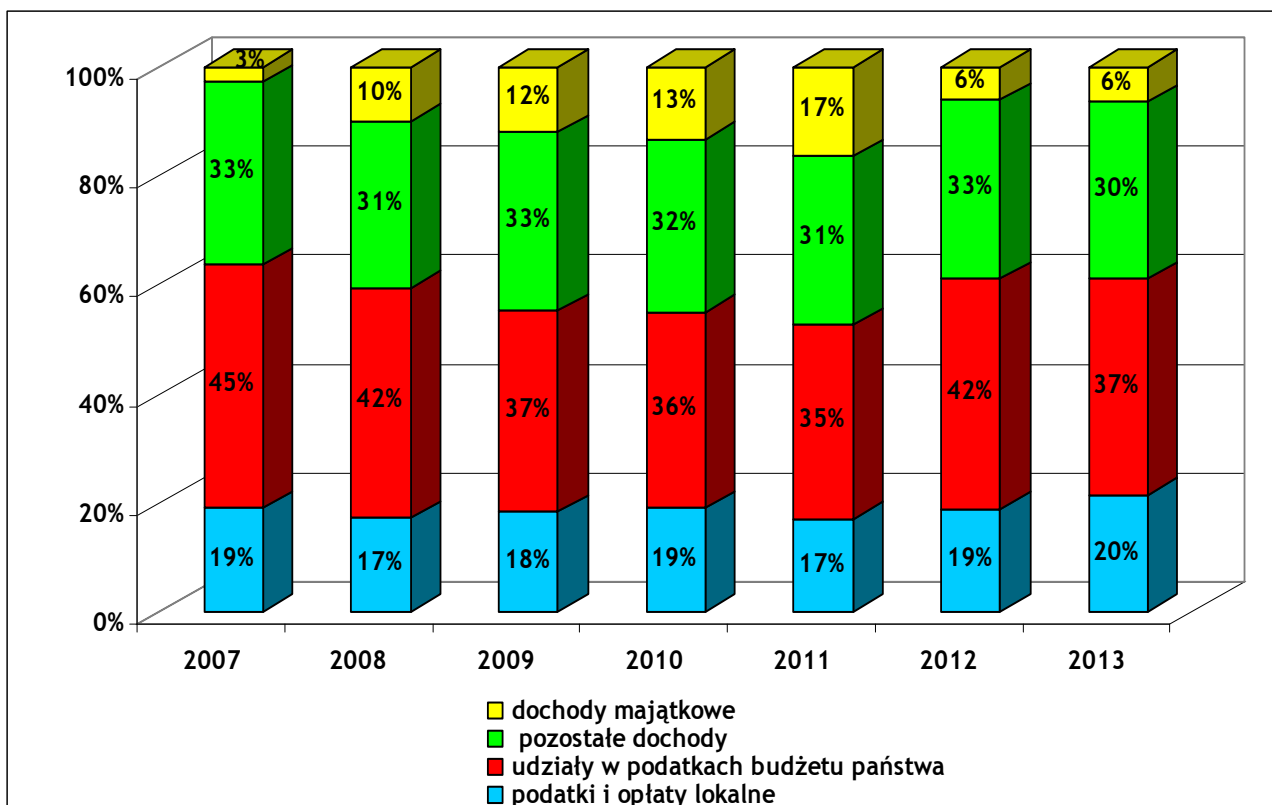

Źródło: opracowanie własne.

Na wielkość osiągniętych dochodów bieżących w analizowanym okresie duże znaczenie miały wpływy z udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa. Ich poziom w badanym okresie ulegał niewielkim zmianom, wahał się w granicach od 37% do 42%. Drugie co do wielkości źródło dochodów bieżących stanowiła subwencja. W analizowanym okresie jej udział w dochodach bieżących pozostawał na bardzo podobnym poziomie od 22 % do 24 %. Dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych stanowiły średnio 19% w strukturze dochodów bieżących. Dotacje na zadania bieżące w analizowanym okresie stanowiły średnio 15 % udziału w tej grupie dochodów budżetowych.

Na poniższym wykresie przedstawiono dodatkowo strukturę dochodów własnych Miasta.

Wykres Nr 77. Struktura dochodów własnych Miasta Bełchatowa 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne.

W kolejnych latach struktura dochodów własnych ulegała niestabilnym zmianom. Największą pozycję w dochodach własnych stanowiły udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, których udział w dochodach malał w miarę jak wzrastały dochody ze sprzedaży majątku Miasta (w 2007 - 45%, w 2008 - 42%, w 2009 - 37%, w 2010 - 36%, w 2011 - 35%, w 2012 - 42%, W 2013 - 37%).

Znaczny wzrost w latach 2008 - 2011 zaobserwować można w dochodach majątkowych. Było to wynikiem sprzedaży nieruchomości i lokali należących do Miasta. I tak w 2008 roku - sprzedaż w drodze przetargu nieruchomości zabudowanych budynkami zlikwidowanej przychodni samorządowej, w 2009 roku - sprzedaż lokali mieszkalnych i użytkowych, oraz wniesienie rat z tytułu wykupu lokali mieszkalnych i użytkowych w latach poprzednich, w 2010 roku - sprzedaż w drodze zamian nieruchomości zabudowanej budynkami schroniska, w 2011 roku - sprzedaż lokali mieszkalnych i użytkowych.

2. WYDATKI BUDŻETOWE

Analiza wydatków Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013 wskazuje na ich stopniowy wzrost od kwoty 125 294 816,74 zł w 2007 roku do kwoty 175.708.022,87 zł w 2013 roku.

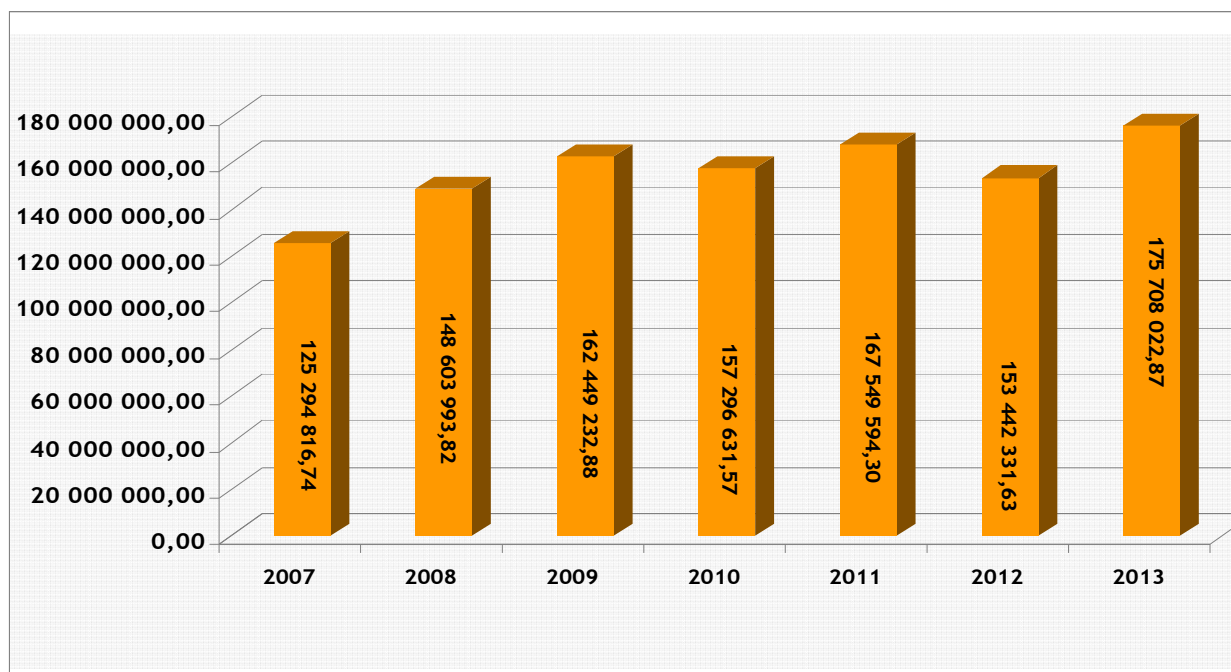
Nominalne wydatki wzrastały w kolejnych latach:

- 2007/2006 - - 3,8%,
- 2008/2007 - 18,6%,
- 2009/2008 - 9,3%,
- 2010/2009 - - 3,2%,
- 2011/2010 - 6,5%,
- 2012/2011 - -8,4%,
- 2013/2012 - 14,5%.

Znaczny wzrost wydatków został osiągnięty w 2008 i 2013 roku, co było wynikiem zakończenia realizacji wielu zadań inwestycyjnych, związanych m.in. z infrastrukturą drogową na terenie Miasta, przekazaniem środków finansowych w formie wkładu pieniężnego do Spółki „WOD. - KAN.” na realizację zadania w ramach Funduszu Spójności, dotyczącego budowy i modernizacji sieci wodno - kanalizacyjnej na terenie Miasta, uzbrojeniem terenów inwestycyjnych, budową kanalizacji sanitarnej i deszczowej, a także budową MCK w ramach ekspozycji Giganty Mocy. Ponadto wzrost wydatków w 2013 roku spowodowany był przejęciem przez gminy zadań z zakresu utrzymania czystości i porządku w związku z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Wielkość zrealizowanych wydatków w latach 2007 - 2013 przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 78. Wydatki budżetowe Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne.

Poniżej zaprezentowano procentowe wskaźniki wzrostu nominalnego i realnego wydatków budżetowych w poszczególnych latach.

Tabela Nr 55. Procentowe wskaźniki wzrostu wydatków Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wydatki	125 294 816,74	148 603 993,82	162 449 232,88	157 296 631,57	167 549 594,30	153 442 331,63	175 708 022,87
Wzrost nominalny	-3,8%	18,6%	9,3%	-3,2%	6,5%	-8,4%	14,5%
Wzrost realny	-6,3%	14,4%	5,8%	-5,8%	2,2%	-12,1%	13,6%

Źródło: opracowanie własne.

Poniższa tabela prezentuje wydatki budżetu Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013 według działów klasyfikacji budżetowej.

Tabela Nr 56. Wydatki budżetu Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013 według działów klasyfikacji budżetowej

DZIAŁ	NAZWA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
010	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	2 765,68	4 029,80	4 833,77	6 022,71	4 902,03	5 927,17	6 940,21
150	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	49 200,00	0,00
400	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ I WODĘ	1 163 880,19	10 312 244,53	121 330,56	1 965 005,53	24 207,18	26 824,35	16 752,23
600	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	15 409 729,59	19 419 495,10	34 956 924,17	21 773 975,88	27 311 941,11	19 276 152,48	22 009 294,87
630	TURYSTYKA	22 817,10	12 992,35	24 072,00	5 000,00	25 121,19	6 281,39	9 652,00
700	GOSPODARKA MIESZKANIOWA	3 114 364,12	6 322 596,86	4 622 119,02	8 100 477,21	4 784 280,68	2 075 420,33	2 212 706,51
710	DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	456 735,86	867 784,48	563 755,54	556 098,46	574 103,72	555 653,47	2 945 332,15
720	INFORMATYKA	24 400,00	50 651,72	595 336,93	46,86	9 999,93	0,00	0,00
750	ADMINISTRACJA PUBLICZNA	10 628 170,90	13 475 835,98	13 327 682,60	14 662 711,50	14 449 761,17	15 258 887,42	16 057 789,58
751	URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	91 965,00	10 938,00	93 972,00	284 217,00	97 939,70	10 640,00	10 512,00
754	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA	1 338 633,82	1 481 945,43	2 410 257,81	1 937 956,91	1 988 079,81	2 064 311,19	2 310 989,59
756	DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIEPOSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM	250 433,19	263 460,85	266 840,58	238 986,98	232 924,62	0,00	0,00
757	OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO	1 983 559,55	2 139 030,58	1 624 763,51	2 621 905,35	3 230 966,57	3 682 230,29	2 619 288,51
758	RÓŻNE ROZLICZENIA	90 700,00	71 159,00	76 028,00	163 332,58	403 652,40	361 767,00	534 916,50
801	OŚWIATA I WYCHOWANIE	42 798 328,68	48 842 001,26	51 816 321,19	56 936 464,90	61 932 651,08	58 569 961,54	59 799 901,59
803	SZKOLNICTWO WYŻSZE	27 759,61	27 023,34	6 577,30	0,00	0,00	0,00	0,00
851	OCHRONA ZDROWIA	4 099 786,46	1 103 264,35	2 290 293,18	1 190 079,34	1 085 175,61	1 595 947,76	1 017 302,58
852	POMOC SPOŁECZNA	21 976 784,23	22 547 287,35	22 869 300,83	24 203 763,47	26 002 581,79	26 756 340,95	28 589 283,07
853	POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	729 627,68	829 511,76	1 735 228,68	852 691,14	864 327,08	1 370 994,46	1 284 284,17
854	EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	2 373 339,76	1 675 287,17	1 760 327,64	1 798 083,73	1 777 767,09	1 886 436,83	1 845 769,26
900	GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	12 075 135,55	9 398 834,67	13 861 709,72	11 483 960,77	7 406 806,90	7 687 306,30	14 664 752,57
921	KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	4 048 699,92	4 658 772,54	5 114 846,14	5 436 863,29	11 025 218,91	10 492 726,14	17 949 269,37
926	KULTURA FIZYCZNA I SPORT	2 587 199,85	5 089 846,70	4 306 711,71	3 078 987,96	4 317 185,73	1 709 322,56	1 823 286,11
RAZEM		125 294 816,74	148 603 993,82	162 449 232,88	157 296 631,57	167 549 594,30	153 442 331,63	175 708 022,87

Źródło: opracowanie własne.

Tabela Nr 57. Struktura wydatków i budżetu Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013 według działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Nazwa działu	Wsk udziału 2007 (%)	Wsk udziału 2008 (%)	Wsk udziału 2009 (%)	Wsk udziału 2010 (%)	Wsk udziału 2011 (%)	Wsk udziału 2012 (%)	Wsk udziału 2013 (%)
010	ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
150	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
400	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ I WODĘ	0,9	6,9	0,1	1,2	0,0	0,0	0,0
600	TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	12,3	13,1	21,5	13,8	16,3	12,6	12,5
630	TURYSTYKA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
700	GOSPODARKA MIESZKANIOWA	2,5	4,3	2,8	5,1	2,9	1,4	1,3
710	DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	0,4	0,6	0,3	0,4	0,3	0,4	1,7
720	INFORMATYKA	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
750	ADMINISTRACJA PUBLICZNA	8,5	9,1	8,2	9,3	8,6	9,9	9,1
751	URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0
754	BEZPIECZENSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	1,1	1,0	1,5	1,2	1,2	1,3	1,3
756	DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIEPOSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0
757	OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO	1,6	1,4	1,0	1,7	1,9	2,4	1,5
758	RÓŻNE ROZLICZENIA	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,3
801	OŚWIATA I WYCHOWANIE	34,2	32,9	31,9	36,2	37,0	38,2	34,0
803	SZKOLNICTWO WYŻSZE	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
851	OCHRONA ZDROWIA	3,3	0,7	1,4	0,8	0,6	1,0	0,6
852	POMOC SPOŁECZNA	17,5	15,2	14,1	15,4	15,5	17,4	16,3
853	POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	0,6	0,6	1,1	0,5	0,5	0,9	0,7
854	EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	1,9	1,1	1,1	1,1	1,1	1,3	1,1
900	GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	9,6	6,3	8,5	7,3	4,4	5,0	8,3
921	KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	3,2	3,2	3,1	3,5	6,7	6,9	10,3
926	KULTURA FIZYCZNA I SPORT	2,0	3,4	2,7	2,0	2,6	1,1	1,0
RAZEM		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne

Zawarte w tabeli dane wykazują znaczące zmiany struktury wydatków budżetowych w latach 2007 - 2013. Analizie poddano więc wydatki tylko w tych działach, których udział w budżecie stanowił znaczący poziom. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż największe wydatki ponoszone były na *Oświatę i wychowanie*. Udział tych wydatków w latach 2007 - 2013 wynosił średnio 35,0 % wydatków ogółem. O ile w wielkościach nominalnych środki przeznaczone na oświatę wykazywał tendencję wzrostową, o tyle w strukturze wydatków ogółem udział ich na przestrzeni kolejnych lat zmieniał się. Wynikało to z wielkości środków zewnętrznych pochodzących z budżetu UE przeznaczonych na realizację inwestycji, w tym na termomodernizację obiektów oświatowych położonych na terenie Miasta. Drugie, co do wielkości nakłady ponoszone były w dziale - *Pomoc społeczna*. W 2007 roku wskaźnik ten wynosił 17,5%, a w latach kolejnych odpowiednio 15,2% w 2008 roku, 14,1% w 2009 roku, 15,4% w 2010 roku, 15,5% w 2011 roku, 17,4% w 2012 roku i 16,3% w 2013 roku. W dalszej kolejności wymienić należy - *Transport i łączność*. Poziom nakładów w latach 2007 - 2013 kształtował się średnio na poziomie 14,5% wydatków ogółem. Rocznie, średnio 8,9% budżetu pochłaniała administracja publiczna, z czego około 75,0% przeznaczane były na wynagrodzenia i pochodne. Kolejną znaczącą pozycję stanowią wydatki na *Gospodarkę komunalną i ochronę środowiska*. Wskaźnik ten w latach 2007 - 2013 kształtował się dość niestabilnie. W roku 2007 wynosił 9,6%, podczas gdy w roku 2011 ukształtował się na poziomie 4,4%, a następnie w 2013 roku wyniósł 8,3 %. Sytuacja taka spowodowana była przekazaniem zadań z zakresu budowy systemu sieci wodno - kanalizacyjnej na terenie Miasta do Spółki „WOD. - KAN.”, które realizowane były w ramach Funduszu Spójności. Fakt ten skutkował wniesieniem do Spółki wkładu pieniężnego jako udziału własnego na realizację tego zadania. Wzrost wskaźnika do poziomu 8,3 % w 2013 roku wynikał ponadto z przyjęcia nowych zasad gospodarki odpadami komunalnymi w związku z wprowadzeniem nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, a także w związku z realizacją zadań inwestycyjnych dotyczących budowy kanalizacji sanitarnej-deszczowej na terenie Miasta. Zwiększył się jednocześnie w 2008 roku udział wydatków w dziale Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę do 6,9% w porównaniu do niespełna 1,0% w latach poprzednich i latach kolejnych, co było konsekwencją wniesienia wkładu pieniężnego do spółki „WOD.-KAN.” W analizowanym okresie obserwuje się zmienny wzrost wydatków budżetowych w poszczególnych działach gospodarki, co nie znajduje jednoznacznego uzasadnienia.

Podział wydatków budżetu Miasta ze względu na rodzaj dokonywanych wydatków przedstawia poniższa tabela.

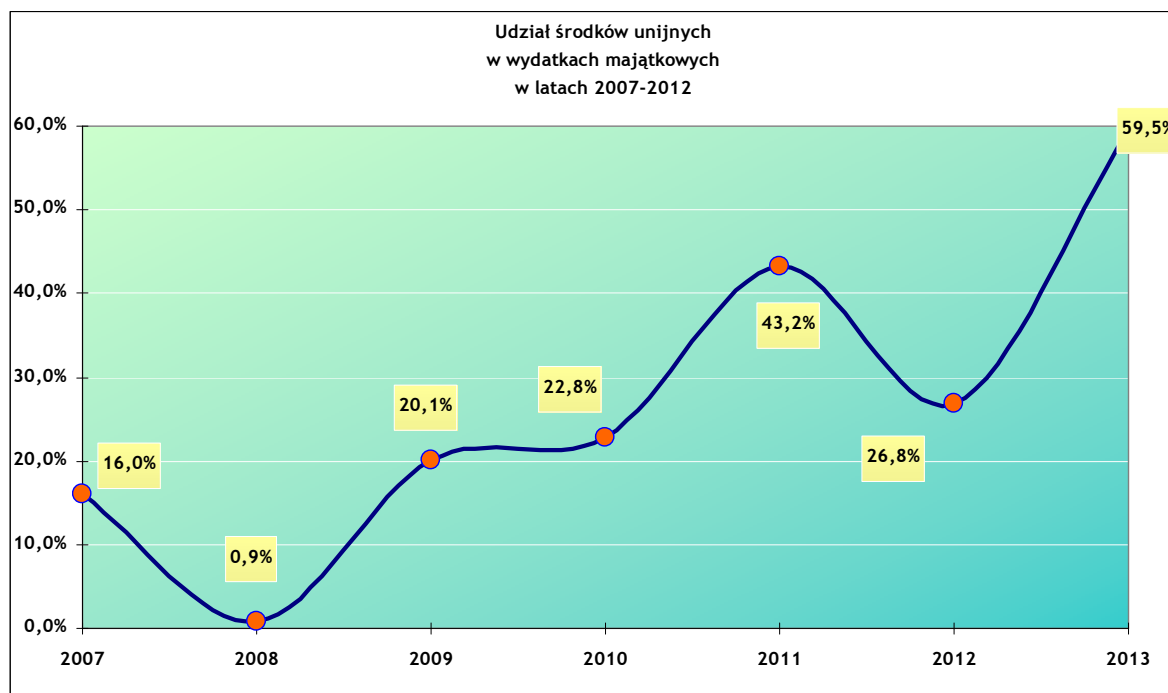
Tabela Nr 58. Wydatki budżetu Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wydatki bieżące	104 116 480,02	113 463 208,39	119 910 120,71	121 621 931,48	128 078 040,21	132 735 227,24	135 288 047,00
Wydatki majątkowe	21 178 336,72	35 140 785,43	42 539 112,17	46 691 917,50	39 471 554,09	20 707 104,39	40 419 975,87
% udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	16,9%	23,6%	26,2%	27,7%	23,6%	13,5%	23,0%
Razem	125 294 816,74	148 603 993,82	162 449 232,88	168 313 848,98	167 549 594,30	153 442 331,63	175 708 022,87

Źródło: opracowanie własne.

Wydatki inwestycyjne w analizowanym okresie stanowiły w budżecie Miasta Bełchatowa wysoki udział. W 2008 roku znaczny wzrost wydatków majątkowych w porównaniu do roku poprzedniego (66%) spowodowany był głównie wniesieniem wkładu pieniężnego do Spółki „WOD.-KAN.” na realizację wspomnianego wyżej zadania w ramach Funduszu Spójności. Znaczne wydatki poniesiono także na realizację zadań związanych z infrastrukturą drogową na terenie Miasta w związku z realizacją kilkunastu inwestycji, największe dotyczyły budowy nawierzchni ulic: Nowa, Dolna, Wodna i przebudowy ulicy Bawełnianej wraz z infrastrukturą komunalną. Natomiast 95% wzrost w 2013 roku w wydatkach majątkowych dotyczył gospodarki komunalnej oraz budowy Miejskiego Centrum Kultury wraz z ekspozycją Giganty Mocy. Trzeba jednak podkreślić, że w zdecydowanej większości zadania inwestycyjne finansowane były ze zwrotnych środków zewnętrznych i kredytów bankowych. Udział środków własnych budżetu w finansowaniu potrzeb inwestycyjnych jest niewielki i nie należy oczekiwać w przyszłości znaczących środków własnych na ich finansowanie. Trzeba poszukiwać przede wszystkim środków bezzwrotnych, preferencyjnych lub tanich, nisko oprocentowanych, z możliwością ich umorzenia, a także pochodzących z Funduszy Europejskich.

Wykres Nr 79. Udział środków z budżetu Unii Europejskiej w wydatkach majątkowych przedstawia poniższy wykres

3. INFORMACJA O STANIE ZADŁUŻENIA

Zestawienie danych o stanie zadłużenia na dzień 31 grudnia w latach 2007 - 2013 oraz podstawowe wskaźniki zadłużenia przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 59. Zadłużenie Miasta Bełchatowa w latach 2007 -2013

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Splaty kredytów	3 120 000,00	3 500 700,00	4 651 540,00	9 736 531,00	10 611 929,00	10 971 000,00	8 850 000,00
Splaty pożyczek	2 900 000,00	3 305 000,00	3 011 516,51	547 458,68	54 429,36	0,00	50 000,00
Razem splaty	6 020 000,00	6 805 700,00	7 663 056,51	10 283 989,68	10 666 358,36	10 971 000,00	8 900 000,00
Wykonane dochody	129 242 521,72	147 278 386,86	135 338 851,00	152 121 996,35	161 666 888,76	152 509 437,87	173 366 787,39
Wskaźnik	4,66%	4,62%	5,66%	6,76%	6,60%	7,19%	5,13%
Stan zadłużenia na koniec roku	39 411 811,81	38 494 136,69	55 831 080,18	60 466 358,36	64 800 000,00	63 229 000,00	65 713 950,00
Wskaźnik	30,49%	26,14%	41,25%	39,75%	40,08%	41,46%	37,90%

Źródło: opracowanie własne.

W analizowanym okresie wskaźniki dotyczące zadłużenia Miasta kształtowały się w latach 2007 - 2013 w granicach od 30,49 % do 41,46%. Zgodnie z art. 170 starej Ustawy o finansach publicznych opisywany wskaźnik nie może przekroczyć 60% planowanych dochodów budżetu. Wskaźnik dotyczący łącznej kwoty przypadających w danym roku splat kredytów i pożyczek, którego poziom nie może przekroczyć ustawowych 15%, kształtował się w latach 2007 - 2013 w granicach od 4,66% do 7,19%.

Podział zobowiązań Miasta Bełchatowa ze względu na strukturę zadłużenia przedstawia poniższa tabela:

Tabela Nr 60. Zobowiązania Miasta Bełchatowa wg źródeł pochodzenia na lata 2007 - 2013

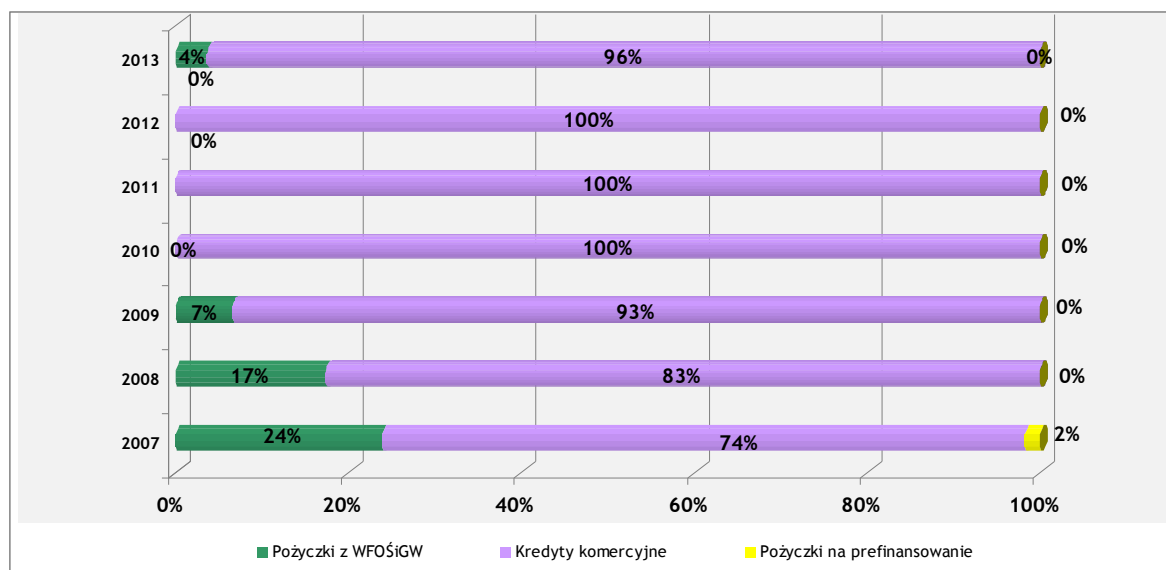
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stan zadłużenia na 31.12	39 411 811,81	38 494 136,69	55 831 080,18	60 466 358,36	64 800 000,00	63 229 000,00	65 713 950,00
Pożyczka WFOŚiGW	9 431 157,25	6 694 136,69	3 682 620,18	54 429,36	0,00	0,00	2 434 950,00
Kredyty komercyjne	29 300 700,00	31 800 000,00	52 148 460,00	60 411 929,00	64 800 000,00	63 229 000,00	63 279 000,00
Pożyczka na prefinansowanie	679 954,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne.

Wśród zobowiązań Miasta Bełchatowa z tytułu kredytów i pożyczek najbardziej znaczący udział miały kredyty komercyjne. Ich udział w strukturze zobowiązań miał tendencję rosnącą (74% w 2007 r., 83% w 2008 r., 93% w 2009 r., 100% w kolejnych latach

2010 - 2012 r. oraz 96% w 2013 r.). Do 2007 roku w związku z realizacją zadań przy współudziale środków z funduszy europejskich, Miasto korzystało z pożyczek na prefinansowanie, pochodzących z budżetu państwa. Kolejne zmiany ustawy o finansach publicznych zniósł pożyczki na prefinansowanie, wprowadzając w to miejsce dotacje rozwojowe. Stąd też od 2008 roku pozycja taka w źródłach finansowania nie występuje. Procentową strukturę zobowiązań Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013 przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 80. Struktura zobowiązań Miasta Bełchatowa w latach 2007 - 2013

Źródło: opracowanie własne.

4. Projekcja budżetu Miasta Bełchatowa na lata 2015 - 2022

Tabela Nr 61. Projekcja budżetu Miasta Bełchatowa na lata 2015 - 2022

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Dochody ogółem	170 957 241,84	173 798 850,60	177 523 425,32	179 849 010,95	184 282 736,22	187 827 304,63	192 485 487,25	197 260 124,44
1.1	Dochody bieżące	164 194 000,59	169 298 850,60	173 023 425,32	177 349 010,95	181 782 736,22	186 327 304,63	190 985 487,25	195 760 124,44
1.1.1	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	67 205 221,00	68 885 351,53	70 400 829,26	72 160 849,99	73 964 871,24	75 813 993,02	77 709 342,85	79 652 076,43
1.1.2	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	1 500 000,00	1 537 500,00	1 571 325,00	1 610 608,13	1 650 873,33	1 692 145,16	1 734 448,79	1 777 810,01
1.1.3	podatki i opłaty	36 253 410,00	37 159 745,25	37 977 259,65	38 926 691,14	39 899 858,42	40 897 354,88	41 919 788,75	42 967 783,47
1.1.3.1	z podatku od nieruchomości	23 850 000,00	25 446 250,00	26 006 067,50	26 656 219,19	27 322 624,67	28 005 690,28	28 705 832,54	29 423 478,36
1.1.4	z subwencji ogólnej	34 440 800,00	35 301 820,00	36 078 460,04	36 980 421,54	37 904 932,08	38 852 555,38	39 823 869,27	40 819 466,01
1.1.5	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	18 768 142,74	19 237 327,86	19 660 549,07	20 152 062,80	20 655 864,37	21 172 260,98	21 701 567,50	22 244 106,69
1.2	Dochody majątkowe, w tym	6 763 241,25	4 500 000,00	4 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
1.2.1	ze sprzedaży majątku	4 174 500,00	4 500 000,00	4 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
1.2.2	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	2 533 141,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Wydatki ogółem	176 370 030,84	162 998 850,60	165 354 425,32	167 249 010,95	172 187 786,22	177 027 304,63	188 472 698,25	197 260 124,44
2.1	Wydatki bieżące, w tym:	150 899 197,84	152 709 988,21	154 542 508,07	156 397 018,17	158 273 782,39	160 173 067,78	162 095 144,59	164 040 286,33
2.1.1	z tytułu poręczeń i gwarancji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.1.1	w tym: gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.2	na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej, w wysokości w jakiej nie podlegają sfinansowaniu dotacją z budżetu państwa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3	wydatki na obsługę długu, w tym:	2 407 978,62	2 075 693,14	1 620 579,36	1 154 589,36	735 891,72	333 502,25	72 715,12	0,00
2.1.3.1	odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy, w tym:	2 407 978,62	2 075 693,14	1 620 579,36	1 154 589,36	735 891,72	333 502,25	72 715,12	0,00

2.1.3.1.1	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek i dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3.1.2	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2	Wydatki majątkowe	25 470 833,00	10 288 862,39	10 811 917,25	10 851 992,78	13 914 003,83	16 854 236,85	26 377 553,66	33 219 838,11
3	Wynik budżetu	-5 412 789,00	10 800 000,00	12 169 000,00	12 600 000,00	12 094 950,00	10 800 000,00	4 012 789,00	0,00
4	Przychody budżetu	14 252 789,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1	Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.1	w tym na pokrycie deficytu budżetu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.1	w tym na pokrycie deficytu budżetu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.3	Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych	14 252 789,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.3.1	w tym na pokrycie deficytu budżetu	5 412 789,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.4	Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.4.1	w tym na pokrycie deficytu budżetu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Rozchody budżetu	8 840 000,00	10 800 000,00	12 169 000,00	12 600 000,00	12 094 950,00	10 800 000,00	4 012 789,00	0,00
5.1	Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	8 840 000,00	10 800 000,00	12 169 000,00	12 600 000,00	12 094 950,00	10 800 000,00	4 012 789,00	0,00
5.1.1	w tym łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tego:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1.1.1	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

5.1.1.2	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1.1.3	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń innych niż określone w art. 243 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.2	Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Kwota długu	64 476 739,00	53 676 739,00	41 507 739,00	28 907 739,00	16 812 789,00	6 012 789,00	2 000 000,00	0,00
7	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy	x	x	x	x	x	x	x	x
8.1	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	13 294 802,75	16 588 862,39	18 480 917,25	20 951 992,78	23 508 953,83	26 154 236,85	28 890 342,66	31 719 838,11
8.2	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki a wydatkami bieżącymi, pomniejszonymi o wydatki	13 294 802,75	16 588 862,39	18 480 917,25	20 951 992,78	23 508 953,83	26 154 236,85	28 890 342,66	31 719 838,11
9	Wskaźnik spłaty zobowiązań	x	x	x	x	x	x	x	x
9.1	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego i bez uwzględnienia ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok.	6,58%	7,41%	7,77%	7,65%	6,96%	5,93%	2,12%	1,82%
9.2	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok.	6,58%	7,41%	7,77%	7,65%	6,96%	5,93%	2,12%	1,82%
9.3	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

9.4	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy do dochodów, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok	6,58%	7,41%	7,77%	7,65%	6,96%	5,93%	2,12%	1,82%
9.5	Wskaźnik dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów budżetu, ustalony dla danego roku (wskaźnik jednoroczny)	10,22%	12,13%	12,95%	13,04%	14,11%	14,72%	15,79%	0,00%
9.6	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	11,17%	11,67%	11,23%	11,77%	12,71%	13,37%	13,96%	14,05%
9.6.1	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat)	11,10%	11,61%	11,17%	11,77%	12,71%	13,37%	13,96%	14,05%
9.7	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona

9.7.1	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona	Spełniona
10	Przeznaczenie prognozowanej nadwyżki budżetowej, w tym na:	0,00	10 800 000,00	12 169 000,00	12 600 000,00	12 094 950,00	10 800 000,00	4 012 789,00	0,00
10.1	Spłaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych	0,00	10 800 000,00	12 169 000,00	12 600 000,00	12 094 950,00	10 800 000,00	4 012 789,00	0,00
11	Informacje uzupełniające o wybranych rodzajach wydatków budżetowych	x	x	x	x	x	x	x	x
11.1	Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	74 681 179,00	75 427 990,79	76 182 270,70	76 944 093,40	77 713 534,34	78 490 669,68	79 275 576,38	80 226 883,30
11.2	Wydatki związane z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego	16 510 429,00	16 708 554,15	16 909 056,80	17 111 965,48	17 317 309,07	17 525 116,77	17 735 418,18	17 948 243,20
11.3	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	35 693 650,22	24 729 440,00	15 550 000,00	11 130 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.3.1	bieżące	13 637 817,22	14 529 440,00	5 150 000,00	5 230 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.3.2	majątkowe	22 055 833,00	10 200 000,00	10 400 000,00	5 900 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.4	Wydatki inwestycyjne kontynuowane	21 555 833,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.5	Nowe wydatki inwestycyjne	3 915 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.6	Wydatki majątkowe w formie dotacji	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	x	x	x	x	x	x	x	x
12.1	Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	74 496,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.1.1	- w tym środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	74 496,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.1.1.1	- w tym środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy wynikające wyłącznie z zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	74 496,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.2	Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	47 570,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

12.2.1	- w tym środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	47 570,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.2.1.1	- w tym środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy wynikające wyłącznie z zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	47 570,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.3	Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	87 643,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.3.1	- w tym finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	74 496,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.3.2	Wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	74 496,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.4	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	55 965,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.4.1	- w tym finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	47 570,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.4.2	Wydatki majątkowe na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	47 570,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.5	Wydatki na wkład krajowy w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.5.1	w tym w związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.6	Wydatki na wkład krajowy w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

12.6.1	w tym w związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.7	Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych powstające w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.7.1	w tym w związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.8	Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych powstające w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.8.1	w tym w związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Kwoty dotyczące przejęcia i spłaty zobowiązań po samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz pokrycia ujemnego wyniku	x	x	x	x	x	x	x	x
13.1	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych samodzielnych zakładach opieki zdrowotnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.2	Dochody budżetowe z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa, o której mowa w art. 196 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. Nr 112, poz. 654, z późn. zm.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.3	Wysokość zobowiązań podlegających umorzeniu, o którym mowa w art. 190 ustawy o działalności leczniczej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.4	Wydatki na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

13.5	Wydatki na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej likwidowanego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.6	Wydatki na spłatę zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przejętych do końca 2011 r. na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.7	Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Dane uzupełniające o długi i jego spłacie	x	x	x	x	x	x	x	x
14.1	Spłaty rat kapitałowych oraz wykup papierów wartościowych, o których mowa w pkt. 5.1., wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.2	Kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków budżetu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.3	Wydatki zmniejszające dług, w tym	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.3.1	spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w pkt 14.3.3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.3.2	związane z umowami zaliczanymi do tytułów dłużnych wliczanych do państwowego długu publicznego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.3.3	wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.4	Wynik operacji niekasowych wpływających na kwotę długu (m.in. umorzenia, różnice kursowe)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Dane dotyczące emitowanych obligacji przychodowych	x	x	x	x	x	x	x	x
15.1	Środki z przedsięwzięcia gromadzone na rachunku bankowym, w tym:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.1.1	środki na zaspokojenie roszczeń obligatariuszy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.2	Wydatki bieżące z tytułu świadczenia emitenta należnego obligatariuszom, nieuwzględniane w limicie spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Stopień niezachowania relacji określonych w art. 242-244 ustawy (dotyczy tylko JST objętych procedurą z art. 240a lub 240b)	x	x	x	x	x	x	x	x
16.1	Stopień niezachowania relacji zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w poz. 8.2								
16.2	Stopień niezachowania wskaźnika spłaty zobowiązań, o którym mowa w poz. 9.7								
16.3	Stopień niezachowania wskaźnika spłaty zobowiązań, o którym mowa w poz. 9.7.1								

X. ANALIZA SWOT

Przeprowadzona diagnoza stanu istniejącego oraz badania ankietowe pozwoliły na zidentyfikowanie najistotniejszych wyzwań rozwojowych Miasta wyodrębnionych w trzech obszarach: gospodarczym, inwestycyjnym oraz społecznym. Obszar inwestycyjny obejmuje infrastrukturę techniczną Miasta, ochronę środowiska, zagospodarowanie przestrzenne oraz układ komunikacyjny.

Działania Miasta w zakresie usług publicznych dotyczących pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu, bezpieczeństwa a także problematyka demograficzna oraz dotycząca tożsamości lokalnej została ujęta w obszarze społecznym.

Trzeci z wyodrębnionych obszarów objętych diagnozą i analizą SWOT, to obszar gospodarczy, który obejmuje tematykę kompleksowej oferty inwestycyjnej, rozwoju innowacyjnej gospodarki oraz turystyki. Analiza została przeprowadzona w trzech obszarach oddzielnie.

ANALIZA SWOT - OBSZAR INWESTYCYJNY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Całkowite pokrycie Miasta planami zagospodarowania przestrzennego. 2. Uporządkowana gospodarka odpadami komunalnymi. 3. Wysoki stopień uzbrojenia Miasta w sieci wodno kanalizacyjne. 4. Zagospodarowane tereny zieleni, w szczególności dolina rzeki Rakówki. 5. Czyste i zadbane Miasto. 6. Uzbrojone tereny inwestycyjne.	1. Niewystarczająca ilość parkingów na terenie Miasta. 2. Niewystarczające zabezpieczenie Miasta w sieć centralnego ogrzewania. 3. Niewystarczająca ilość lokali socjalnych. 4. Brak rozwiązań zabezpieczających Miasto przed zalewaniem, powodowanym nadmiernymi opadami atmosferycznymi. 5. Brak północniej i wschodniej obwodnicy Miasta. 6. Niewystarczające zintegrowanie systemu komunikacji rowerowej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Przystąpienie Miasta do partnerstwa Jednostek Samorządu Terytorialnego z obszaru Funkcjonalnego Zagłębia Górniczego - Energetycznego Bełchatów - Szczerców - Złoczew w celu rozwoju tego obszaru. 2. Położenie w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych o znaczeniu krajowym. 3. Lokalizacja w sąsiedztwie dużych przedsiębiorstw w tym wchodzących w skład Polskiej Grupy Energetycznej. 4. Możliwość pozyskania zewnętrznych środków na rozwój Miasta.	1. Słabe skomunikowanie Miasta z regionem w zakresie transportu zbiorowego i towarowego, w tym brak dworców autobusowego i kolejowego. 2. Skomplikowane i niestabilne przepisy prawa. 3. Brak jednolitego systemu zarządzania drogami. 4. Uzależnienie rozwoju Miasta od PGE. 5. Konkurencyjność ościennych gmin. 6. Bariera społeczna i środowiskowa w przygotowaniu i realizacji inwestycji.

ANALIZA SWOT - OBSZAR SPOŁECZNY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Miasto ludzi relatywnie młodych. 2. Dobrze rozwinięta sieć i infrastruktura placówek oświatowych, kulturalnych oraz baza sportowo-rekreacyjna. 3. Duża liczba organizacji pozarządowych wspierających działalność Miasta w sferze społecznej. 4. Wzrost wykrywalności przestępstw. 5. Rozwinięty system rodzinnych form pomocy. 6. Aktywna polityka Miasta inicjująca współpracę na poziomie regionalnym oraz międzynarodowym w obszarze społecznym, kulturalnym oraz sportowym. 7. Zrewitalizowane centrum Miasta sprzyjające integracji mieszkańców. 8. Szeroka oferta kulturalna instytucji kultury, stowarzyszeń, Amatorskiego Ruchu Artystycznego aktywizująca społeczność lokalną i sprzyjająca budowie tożsamości lokalnej. 9. Obecność (aktywna działalność) drużyn sportowych Skra Bełchatów i GKS Bełchatów, promujących Miasto na arenie krajowej i międzynarodowej. 10. Funkcjonowanie Szpitala Wojewódzkiego na terenie Miasta. 11. Aktywna polityka Miasta w kształtowaniu świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia. 12. Zapewnienie kształcenia uczniów niepełnosprawnych na wszystkich szczeblach edukacji.	1. Wysokie ujemne saldo migracji. 2. Słabo rozwinięte poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców z Miastem. 3. Ograniczony dostęp do bezpłatnych, profilaktycznych świadczeń specjalistycznych ochrony zdrowia. 4. Wzrastająca liczba osób korzystających z pomocy społecznej. 5. Wzrastająca liczba przestępstw narkotykowych wśród dzieci i młodzieży. 6. Rosnąca liczba dokonanych przestępstw na terenie Miasta. 7. Małe zainteresowanie mieszkańców ofertą kulturalną za wyjątkiem imprez bezpłatnych. 8. Niedostosowana oferta szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku. 9. Rosnące koszty związane z zadaniami gminy w obszarze edukacji.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wzrastająca rola organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów sfery społecznej. 2. Rządowe programy ostonowe minimalizujące problemy w sferze społecznej. 3. Środki zewnętrzne na realizację projektów w zakresie sfery społecznej. 4. Możliwość współpracy międzynarodowej z miastami partnerskimi. 5. Zwiększająca się świadomość społeczeństwa nt. zdrowego stylu życia. 6. Polityka państwa wspierająca kształcenie zawodowe.	1. Rosnący odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym. 2. Zmiana preferencji odbiorców usług dóbr kultury na rzecz nowoczesnych środków medialnych, zmiana stylu życia - „zamykanie się” społeczeństwa. 3. Zmniejszenie zainteresowania sportem i zdrowym stylem życia wśród dzieci i młodzieży na rzecz nowoczesnych środków medialnych. 4. Bierność rodzin korzystających z pomocy społecznej i ich uzależnienie od tej pomocy, wynikająca z ustawowego systemu pomocy społecznej. 5. Brak systemowych rozwiązań w zakresie zwalczania przestępstw narkotykowych ze szczególnym uwzględnieniem tzw. dopalaczy. 6. Konkurencyjność dużych ośrodków kultury. 7. Konkurencja wśród podmiotów ubiegających się o środki zewnętrzne. 8. Niestabilny stan prawny określający zadania Miasta w zakresie edukacji.

ANALIZA SWOT - OBSZAR GOSPODARCZY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Działalność na terenie Bełchatowa BKPPT. 2. Dobrze rozwinięta baza szkolnictwa zawodowego. 3. Obecność uzbrojonej strefy inwestycyjnej (podstrefa ŁSSE) przy konkurencyjnych cenach gruntów. 4. Stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych. 5. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i drogowa Miasta. 6. Wsparcie Miasta dla przedsiębiorców, m.in. w formie ulg w podatku od nieruchomości, indywidualnej opieki inwestora. 7. Wysoka jakość życia mieszkańców. 8. Wysoki poziom zarządzania, w tym strategicznego zarządzania Miastem. 9. Rozwinięta baza hotelowo-konferencyjna pod kątem turystyki biznesowej i konferencyjno-kongresowej. 10. Turystyka sportowa, rozwijająca się w oparciu o Kluby Sportowe KPS SKRA Bełchatów S.S.A. oraz GKS „Bełchatów” S.A.	1. Brak wiedzy przedsiębiorców w zakresie możliwości wsparcia Miasta dla inwestorów. 2. Niski udział podmiotów o charakterze wytwórczym w strukturze zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. 3. Mała przepustowość sieci drogowej na terenie Miasta, niewystarczająca ilość miejsc parkingowych. 4. Mała liczba obiektów zabytkowych. 5. Słabo dostosowująca się do potrzeb rynku pracy oferta szkolnictwa zawodowego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Położenie w centralnej Polsce. 2. Bliskość głównych szlaków komunikacyjnych. 3. Działalność PGE GiEK S.A. z siedzibą na terenie Miasta. 4. Bliskość KWB i Elektrowni Bełchatów (stabilne dochody z udziału w PIT). 5. Planowana realizacja obwodnicy Północnej Bełchatowa w bezpośrednim sąsiedztwie strefy inwestycyjnej. 6. Porozumienie samorządów dot. współpracy na rzecz rozwoju regionu Obszaru Funkcjonalnego Zagłębia Górniczo-Energetycznego Bełchatów-Szczerców-Złoczew. 7. Plany budowy linii kolejowej z Bełchatowa do Wielunia z bocznica obsługującą eksploatację złoża węgla brunatnego Złoczew. 8. Duży udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w strukturze mieszkańców, w stosunku do innych miast województwa. 9. Silne centrum administracyjne - instytucje o zasięgu ponad miejskim. (sądy, urzędy). 10. Bliskość atrakcyjnych terenów sportowo-rekreacyjnych (OSiR Wawrzkowizna i Góra Kamieński).	1. Brak pasażerskich połączeń kolejowych. 2. Wysokie koszty pracy. 3. Zdominowana struktura zatrudnienia mieszkańców przez PGE GiEK S.A. 4. Niestabilny i skomplikowany system prawny w Polsce i UE. 5. Brak północnej i wschodniej obwodnicy Bełchatowa w ciągu drogi nr 8. 6. Spowolnienie gospodarcze wynikające z planowanego zakończenia eksploatacji złoża Bełchatów. 7. Starzejące się społeczeństwo przy jednoczesnym ujemnym poziomie migracji, szczególnie osób młodych i wykształconych. 8. Brak jednolitego systemu zarządcy dróg. 9. Konkurencja innych ośrodków w obszarze przyciągania inwestora zewnętrznego. 10. Konkurencja innych ośrodków w obszarze turystyki.

Wśród wymienionych elementów analizy SWOT znajdują się te mające kluczowe znaczenie dla jednostki oraz te o mniejszym wpływie. Dokonano wartościowania poszczególnych elementów, co pozwala określić obecną pozycję Miasta oraz potencjalne strategie rozwoju. Przeprowadzono również analizę TOWS, która rozpatuje szanse i zagrożenia w otoczeniu przed, którymi stoi Miasto, oraz konfrontuje się z własnymi predyspozycjami do wykorzystania tych szans i niwelowania zagrożeń. Wynik analizy SWOT i TOWS przedstawiają poniższe tabele. Zakładając, że mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne, a szanse i zagrożenia - czynniki zewnętrzne, poniższe strategie dla wszystkich obszarów określono jako strategie agresywne. Należy przez to rozumieć, że w jednostce przeważają mocne strony a w jej otoczeniu silnie powiązane z nimi szanse. Strategia agresywna jest strategią silnej ekspansji oraz rozwoju wykorzystującego obydwie czynniki.

Obszar Gospodarczy	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	83 Strategia agresywna	51
Słabe strony	16	24

Obszar Inwestycyjny	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	24 Strategia agresywna	17
Słabe strony	10	14

Obszar społeczny	Szanse	Zagrożenia
Mocne strony	120 Strategia agresywna	56
Słabe strony	64	40

XI. Spis rysunków w części I

RYSUNEK 1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE MIASTA BEŁCHATÓW NA TLE POLSKI	7
RYSUNEK 2 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE MIASTA BEŁCHATÓW NA TLE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO	8
RYSUNEK 3 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE BEŁCHATOWA NA TLE CZĘŚCI POWIATU BEŁCHATOWSKIEGO (WIDOCZNE TERENY KOPALNI)	8
RYSUNEK 4 PRZYRODA BEŁCHATOWA	23
RYSUNEK 5 SCHEMAT LINII AUTOBUSOWYCH W MIEŚCIE BEŁCHATÓW Z OZNACZENIEM KOLOREM ŻÓŁTYM MIEJSC ZMODERNIZOWANEJ INFRASTRUKTURY OBSŁUGI TRANSPORTU PUBLICZNEGO I PASAŻERA	93
RYSUNEK 6 TRASY ROWEROWE W BEŁCHATOWIE	148

XII. Spis tabel w części I.

TABELA NR 1. WIELKOŚĆ WSKAŹNIKÓW CHARAKTERYZUJĄCYCH TERENY ZIELONE BEŁCHATOWA W LATACH 2007 – 2013	21
TABELA NR 2. STAN I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI NA PRZEŁOMIE LAT 2007 - 2013	27
TABELA NR 3. STAN LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM, PRZED I POPRODUKCYJNYM W LATACH 2007 - 2013	28
TABELA NR 4. LUDNOŚĆ BEŁCHATOWA W GRUPACH WIEKOWYCH W LATACH 2007 – 2013	29
TABELA NR 5. PRZYRÓST NATURALNY W BEŁCHATOWIE W LATACH 2007 - 2013	30
TABELA NR 6. RUCH MIGRACYJNY LUDNOŚCI W BEŁCHATOWIE W LATACH 2007 - 2013	30
TABELA NR 7. CHARAKTERYSTYKA SAMORZĄDOWYCH PLACÓWEK UPOWSZECZNIANIA KULTURY	33
TABELA NR 8. WIELKOŚĆ DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM REALIZUJĄCYM ZADANIA W OBSZARZE KULTURY W LATACH 2007 - 2013	34
TABELA NR 9. FINANSOWANIE SAMORZĄDOWYCH INSTYTUCJI KULTURY	35
TABELA NR 10. DOCHODY WŁASNE INSTYTUCJI KULTURY W LATACH 2007 – 2013	36
TABELA NR 11. WAŻNIEJSZE INICJATYWY Z ZAKRESU KULTURY W LATACH 2007 – 2013	37
TABELA NR 12. WSKAŹNIK SKOLARYZACJI PRZEDSZKOLNEJ W BEŁCHATOWIE W LATACH 2007/2008 – 2013/2014 [W %]	40
TABELA NR 13. STRUKTURA ZATRUDNIENIA NAUCZYCIELI PRZEDSZKOLI SAMORZĄDOWYCH MIASTA W LATACH 2007/2008 - 2013/2014 WEDŁUG STOPNIA AWANSU ZAWODOWEGO I STAŻU PRACY [W %].	40
TABELA NR 14. LICZBA UCZNIÓW I LICZBA ODDZIAŁÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO BEŁCHATÓW W LATACH SZKOLNYCH 2007/2008 – 2013/2014	42
TABELA NR 15. LICZBA UCZNIÓW I LICZBA ODDZIAŁÓW W PUBLICZNYCH GIMNAZJACH PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO BEŁCHATÓW W LATACH SZKOLNYCH 2007/2008 – 2013/2014	43
TABELA NR 16. STRUKTURA ZATRUDNIENIA NAUCZYCIELI SZKÓŁ PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO W LATACH 2007/2008 - 2013/2014 WEDŁUG STOPNIA AWANSU ZAWODOWEGO I STAŻU PRACY [W %]	45
TABELA NR 17. PROGNOZOWANA LICZBA UCZNIÓW I ODDZIAŁÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH MIASTA BEŁCHATOWA	45
TABELA NR 18. PROGNOZOWANA LICZBA UCZNIÓW I LICZBA ODDZIAŁÓW W GIMNAZJACH MIASTA BEŁCHATOWA.	47
TABELA NR 19. WYKAZ OBIEKTÓW SPORTOWYCH STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ GMINY MIASTO BEŁCHATÓW	54
TABELA NR 20. POZOSTAŁE OBIEKTY SPORTOWE	55
TABELA NR 21. WIELKOŚĆ DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM REALIZUJĄCYM ZADANIA W OBSZARZE SPORTU I REKREACJI W LATACH 2007 - 2013	56
TABELA NR 22. LICZBA PODMIOTÓW NA TERENIE BEŁCHATOWA UDZIELAJĄCYCH W RAMACH NZF. POSZCZEGÓLNE RODZAJE ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH W LATACH 2007 - 2013	62
TABELA NR 23. WIELKOŚĆ DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM REALIZUJĄCYM ZADANIA W OBSZARZE OCHRONY ZDROWIA W LATACH 2007 - 2013	65
TABELA NR 24. WIELKOŚĆ DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM REALIZUJĄCYM ZADANIA W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA ALKOHOLIZMOWI I NARKOMANII W LATACH 2007 - 2013	66
TABELA NR 25. WIELKOŚĆ DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM REALIZUJĄCYM ZADANIA W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2007 - 2013	73
TABELA NR 26. LICZBA ZDARZEŃ W MIEŚCIE BEŁCHATÓW NA TLE INNYCH GMIN POWIATU BEŁCHATOWSKIEGO	78

TABELA NR 27. CZĘSTOTLIWOŚĆ WYSTĘPOWANIA WYPADKÓW ŚMIERTELNYCH	78
TABELA NR 28. WIELKOŚĆ DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM REALIZUJĄCYM ZADANIA W OBSZARZE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ W LATACH 2007 - 2013.....	79
TABELA NR 29. LICZBA ORGANIZACJI BIORĄCYCH UDZIAŁ W OTWARTYCH KONKURSACH OFERT W LATACH 2007 - 2013.....	82
TABELA NR 30. WIELKOŚĆ I STRUKTURA DOTACJI W LATACH 2007 - 2013	83
TABELA NR 31. DOTACJE OGÓŁEM UDZIELONE ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM W LATACH 2007÷2013, PRZY WYSZCZEGÓLNIENIU 10 ORGANIZACJI, KTÓRYM UDZIELONO NAJWIĘKSZYCH DOTACJI	85
TABELA NR 32. LICZBA OFERT ZŁOŻONYCH PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W LATACH 2007 - 2013, PRZY WYSZCZEGÓLNIENIU 10 ORGANIZACJI, KTÓRYM UDZIELONO NAJWIĘKSZYCH DOTACJI	87
TABELA NR 33. WYKONANIE USŁUG PRZEWOZOWYCH MIEJSKĄ KOMUNIKACJĄ PRZEZ MZK SP. Z O.O. W LATACH 2007 - 2013 (OD 2009 R. TYLKO W GRANICACH ADMINISTRACYJNYCH MIASTA).....	92
TABELA NR 34. ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACJI SANITARNEJ W LATACH 2007 – 2013	95
TABELA NR 35. ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH EKSPLOATACJI UJĘCIA WODY I SIECI WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2007 – 2013.....	98
TABELA NR 36. ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH ODEBRANYCH W LATACH 2007 - 2013 Z TERENU MIASTA BEŁCHATOWA.....	102
TABELA NR 37. DANE ILOŚCIOWE I JAKOŚCIOWE INFRASTRUKTURY CIEPLNEJ MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013	109
TABELA NR 38. POWIERZCHNIA TERENÓW MIESZKANIOWYCH UJĘTYCH W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WYRAŻONA W HA.....	110
TABELA NR 39. POWIERZCHNIA TERENÓW MIESZKANIOWYCH UJĘTYCH W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WYRAŻONA W %.....	110
TABELA NR 40. RODZAJE ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH WG STANU NA 31.12.2013 R.	112
TABELA NR 41. ZASIEDLENIE ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH WG STANU NA 31.12.2013 R.	113
TABELA NR 42. WARUNKI MIESZKANIOWE WG STANU NA 31.12.2013 R.	114
TABELA NR 43. BEZROBOCIE W BEŁCHATOWIE W LATACH 2009 - 2013	117
TABELA NR 44. NIEPEŁNOSPRAWNI BEZROBOTNI I POSZUKUJĄCY PRACY W BEŁCHATOWIE W LATACH 2009 - 2013.....	123
TABELA NR 45. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE W POWIECIE BEŁCHATOWSKIM W LATACH 2007 - 2010.....	125
TABELA NR 46. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW NA TERENIE BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013	127
TABELA NR 47. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW NA TERENIE BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013 (STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA)	127
TABELA NR 48. GRUNTY OSÓB FIZYCZNYCH W GRANICACH ADMINISTRACYJNYCH MIASTA BEŁCHATOWA – STAN NA 31.12.2013 R.	128
TABELA NR 49. ZMIANA ILOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH W BEŁCHATOWIE W LATACH 2007 - 2013	131
TABELA NR 50. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ W BEŁCHATOWIE I JEJ STRUKTURA WG SEKCJI PKD W LATACH 2009-2013.....	135
TABELA NR 51. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W BEŁCHATOWIE – SPÓŁKI HANDLOWE I CYWILNE W LATACH 2009 – 2013	137
TABELA NR 52. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W BEŁCHATOWIE WG STRUKTURY ZATRUDNIENIA W LATACH 2009 - 2013	139
TABELA NR 53. PROCENTOWE WSKAŹNIKI WZROSTU DOCHODÓW W LATACH 2007 - 2013	151
TABELA NR 54. DOCHODY MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013	151
TABELA NR 55. PROCENTOWE WSKAŹNIKI WZROSTU WYDATKÓW MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013.....	156
TABELA NR 56. WYDATKI BUDŻETU MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013 WEDŁUG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	157
TABELA NR 57. STRUKTURA WYDATKÓW I BUDŻETU MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013 WEDŁUG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ.....	158
TABELA NR 58. WYDATKI BUDŻETU MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 – 2013.....	159
TABELA NR 59. ZADŁUŻENIE MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 -2013.....	161
TABELA NR 60. ZOBOWIĄZANIA MIASTA BEŁCHATOWA WG ŹRÓDEŁ POCHODZENIA NA LATA 2007 – 2013	161
TABELA NR 61. PROJEKCJA BUDŻETU MIASTA BEŁCHATOWA NA LATA 2015 – 2022	163

XIII. Spis wykresów w części I

WYKRES NR 1. GĘSTOŚĆ SIECI DRÓG GMINNYCH W ROKU 2007 [KM/100 KM ²]	10
WYKRES NR 2. GĘSTOŚĆ SIECI DRÓG GMINNYCH W ROKU 2012 [KM/100 KM ²]	10
WYKRES NR 3. LICZBA MIESZKAŃCÓW BEŁCHATOWA W LATACH 2007 – 2013	27
WYKRES NR 4. PRZYROST/UBYTEK LICZBY MIESZKAŃCÓW BEŁCHATOWA W LATACH 2007 – 2013	28
WYKRES NR 5. STAN LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM, PRZED I POPRODUKCYJNYM W LATACH 2007 – 2013	28
WYKRES NR 6. LICZBA LUDNOŚCI BEŁCHATOWA W GRUPACH WIEKOWYCH W LATACH 2007 – 2013	29
WYKRES NR 7. WARTOŚĆ DOTACJI W OBSZARZE KULTURY W LATACH 2007-2013	34
WYKRES NR 8. WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW PRZEKAZYWANYCH INSTYTUCJOM KULTURY Z BUDŻETU MIASTA	35
WYKRES NR 9. FINANSOWANIE SAMORZĄDOWYCH INSTYTUCJI KULTURY	35
WYKRES NR 10. PROCENTOWY UDZIAŁ DOCHODÓW WŁASNYCH W BUDŻECIE INSTYTUCJI KULTURY	36
WYKRES NR 11. WYSOKOŚĆ DOCHODÓW WŁASNYCH INSTYTUCJI KULTURY (W TYS. ZŁ)	37
WYKRES NR 12. LICZBA DZIECI OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM W LATACH 2007/2008 – 2013/2014	39
WYKRES NR 13. LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO BEŁCHATÓW W LATACH SZKOLNYCH 2007/2008 – 2013/2014	42
WYKRES NR 14. LICZBA ODDZIAŁÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO BEŁCHATÓW W LATACH SZKOLNYCH 2007/2008 – 2013/2014	43
WYKRES NR 15. LICZBA UCZNIÓW W PUBLICZNYCH GIMNAZJACH PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO BEŁCHATÓW W LATACH SZKOLNYCH 2007/2008 – 2013/2014	44
WYKRES NR 16. LICZBA ODDZIAŁÓW W PUBLICZNYCH GIMNAZJACH PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO BEŁCHATÓW W LATACH SZKOLNYCH 2007/2008 – 2013/2014	44
WYKRES NR 17. PROGNOZOWANA LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH MIASTA BEŁCHATOWA	46
WYKRES NR 18. PROGNOZOWANA LICZBA ODDZIAŁÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH MIASTA BEŁCHATOWA	46
WYKRES NR 19. PROGNOZOWANA LICZBA UCZNIÓW W GIMNAZJACH MIASTA BEŁCHATOWA	47
WYKRES NR 20. PROGNOZOWANA LICZBA ODDZIAŁÓW W GIMNAZJACH MIASTA BEŁCHATOWA	47
WYKRES NR 21. LICZBA MŁODZIEŻY UCZĄCEJ SIĘ W LICEACH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W LATACH 2007/2008-2013/2014	49
WYKRES NR 22. LICZBA DOROSŁYCH UCZĄCYCH SIĘ W LICEACH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W LATACH 2007/2008-2013/2014	49
WYKRES NR 23. LICZBA MŁODZIEŻY UCZĄCEJ SIĘ W SZKOŁACH ZAWODOWYCH (LICEA PROFILOWANE, TECHNIKA) W LATACH 2007/2008 - 2013/2014	50
WYKRES NR 24. LICZBA MŁODZIEŻY UCZĄCEJ SIĘ W ZASADNICZYCH SZKOŁACH ZAWODOWYCH W LATACH 2007/2008 - 2013/2014	50
WYKRES NR 25. WARTOŚĆ DOTACJI DLA NGO W OBSZARZE SPORTU I REKREACJI W LATACH 2007-2013	56
WYKRES NR 26. WIELKOŚĆ DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM REALIZUJĄCYM ZADANIA W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA ALKOHOLIZMOWI I NARKOMANII W LATACH 2007 - 2013	66
WYKRES NR 27. LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ W FORMIE ŚWIADCZEŃ W LATACH 2007 - 2013	67
WYKRES NR 28. LICZBA OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ W FORMIE ŚWIADCZEŃ W LATACH 2007 - 2013	68
WYKRES NR 29. LICZBA RODZIN I GOSPODARSTW JEDNOOSOBOWYCH KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2007 – 2013	68
WYKRES NR 30. UDZIAŁ % POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII RODZIN Z DZIEĆMI OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ W FORMIE ŚWIADCZEŃ W LATACH 2007 - 2013	69
WYKRES NR 31. UDZIAŁ % RODZIN PEŁNYCH I NIEPEŁNYCH OBJĘTYCH ŚWIADCZENIAMI Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 207 - 2013	69
WYKRES NR 32. NATĘŻENIE DOMINUJĄCYCH DYSFUNKCJI WŚRÓD ŚWIADCZENIOBIORCÓW MOPS W BEŁCHATOWIE W LATACH 2007 - 2013	70
WYKRES NR 33. LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI, W KTÓRYCH PRACUJĄ OBOJE RODZICE OBJĘTYCH ŚWIADCZENIAMI Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2007 – 2013	71

WYKRES NR 34. LICZBA ŚRODOWISK Z PROBLEMEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI WŚRÓD ŚWIADCZENIOBIORCÓW MOPS W BEŁCHATOWIE W LATACH 2007 - 2013	72
WYKRES NR 35. LICZBA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ USŁUGOWĄ PRZEZ MOPS W BEŁCHATOWIE ORAZ PRZEBYWAJĄCYCH W DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2007 – 2013.....	72
WYKRES NR 36. WARTOŚĆ DOTACJI W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ	73
WYKRES NR 37. WYKRYWALNOŚĆ PRZESTĘPSTW OGÓŁEM NA TLE ŚREDNIEJ WOJEWÓDZKIEJ.....	75
WYKRES NR 38. LICZBA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU BEŁCHATOWSKIEGO.....	76
WYKRES NR 39. WYKRES PORÓWNAWCZY (ROK 2012 DO ROKU 2013) – ILOŚĆ WYKONANYCH INTERWENCJI PRZEZ STRAŻ MIEJSKĄ ORAZ INTERWENCJI ZGŁOSZONYCH PRZEZ MIESZKAŃCÓW.....	77
WYKRES NR 40. KOSZTY UTRZYMANIA GOTOWOŚCI BOJOWEJ JEDNOSTEK OSP.....	79
WYKRES NR 41. WARTOŚĆ DOTACJI W OBSZARZE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO, OCHRONY PRZECIWPÓŻAROWEJ I PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	80
WYKRES NR 42. WYSOKOŚĆ DOTACJI UDZIELONYCH NA RZECZ BEŁCHATOWSKIEGO TOWARZYSTWA SPORTOWEGO „AS” W OBSZARZE KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU W LATACH 2007 - 2013	83
WYKRES NR 43. STRUKTURA DOTACJI WG CELU PRZEZNACZENIA PRZYZNANYCH ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH..	84
WYKRES NR 44. PRZEZNACZENIE DOTACJI UDZIELANYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM W LATACH 2007-2013 WRAZ Z ICH STRUKTURĄ DLA POSZCZEGÓLNYCH ORGANIZACJI	86
WYKRES NR 45. ILOŚĆ PAPIERU I TEKSTURY ZEBRANYCH W LATACH 2007 – 2013.....	103
WYKRES NR 46. ILOŚĆ ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI ZEBRANYCH W LATACH 2007 – 2013 ...	103
WYKRES NR 47. ILOŚĆ SZKŁA ZEBRANEGO W LATACH 2007 – 2013.....	104
WYKRES NR 48. ILOŚĆ ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH ZEBRANYCH W LATACH 2007 – 2013.....	104
WYKRES NR 49. ILOŚĆ ODPADÓW Z TWORZYW SZTUCZNYCH ZEBRANYCH W LATACH 2007 - 2013.....	105
WYKRES NR 50. LICZBA BEZROBOTNYCH W LATACH 2009 - 2014	118
WYKRES NR 51. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI ZWOLNIENI Z PRZYCZYN ZAKŁADU PRACY.....	118
WYKRES NR 52. BEZROBOCIE WŚRÓD KOBIET I MĘŻCZYZN W MIEŚCIE BEŁCHATÓW W I KWARTALE 2014 R.	119
WYKRES NR 53. BEZROBOCIE WŚRÓD KOBIET W BEŁCHATOWIE 2009 - 2014	119
WYKRES NR 54. UDZIAŁ KOBIET W OGÓLE ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH W UJĘCIU LICZBOWYM I PROCENTOWYM	120
WYKRES NR 55. LICZBA OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W LATACH 2009 - 2014.....	121
WYKRES NR 56. LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH Z PRAWEM DO ZASIŁKU 2009 - 2014	121
WYKRES NR 57. BEZROBOTNI WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA KONIEC 2013 R.....	122
WYKRES NR 58. BEZROBOTNI DO ROKU OD UKOŃCZENIA NAUKI.....	124
WYKRES NR 59. ŚREDNIE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE W POWIECIE BEŁCHATOWSKIM, WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM ORAZ W POLSCE W LATACH 2007 – 2013	126
WYKRES NR 60. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW NA TERENIE BEŁCHATOWA - STAN NA 31.12.2013 R.2007 – 2013	128
WYKRES NR 61. ZMIANA POWIERZCHNI GRUNTÓW ROLNYCH ORAZ GRUNTÓW ZABUDOWANYCH I ZURBANIZOWANYCH W LATACH 2007 – 2013.....	129
WYKRES NR 62. ZMIANY W KIERUNKU WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI MIASTA W LATACH 2007 - 2013 (W HA).....	129
WYKRES NR 63. ZMIANY W STRUKTURZE GRUNTÓW ZABUDOWANYCH I ZURBANIZOWANYCH W LATACH 2007 - 2013 (W HA)	130
WYKRES NR 64. LICZBA LUDNOŚCI MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 1970 - 2013	132
WYKRES NR 65. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ W BEŁCHATOWIE W LATACH 2009 – 2013	133
WYKRES NR 66. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ W MIEŚCIE BEŁCHATOWIE I JEJ STRUKTURA WG SEKCJI PKD STAN NA 31.12.2013.....	134
WYKRES NR 67. SPÓŁKI CYWILNE I HANDLOWE NA TERENIE BEŁCHATOWA W LATACH 2009 - 2013	136
WYKRES NR 68. SPÓŁKI CYWILNE I HANDLOWE NA TERENIE BEŁCHATOWA STAN NA 31.12.2013	136
WYKRES NR 69. STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE BEŁCHATOWA W PODZIALE NA LICZBĘ OSÓB ZATRUDNIONYCH – STAN NA 31.12.2013 R.	138
WYKRES NR 70. CZY PRZYJEŹDŻAJĄC DO BEŁCHATOWA POSIADAŁ/A PAN/I WIEDZĘ NA TEMAT MIASTA?..	145
WYKRES NR 71. Z JAKICH ŹRÓDEŁ CZERPAŁ/A PAN/I WIEDZĘ NA TEMAT BEŁCHATOWA?	145
WYKRES NR 72. CZY BEŁCHATÓW JEST DLA PANA/I MIASTEM ATRAKCYJNYM?	146
WYKRES NR 73. JAKIE PRZESŁANKI ZDECYDOWAŁY O PRZYJEŹDZIE PANA/I DO BEŁCHATOWA?	147
WYKRES NR 74. WARTOŚĆ DOCHODÓW MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013.....	150

WYKRES NR 75. STRUKTURA DOCHODÓW MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013	152
WYKRES NR 76. STRUKTURA DOCHODÓW BIEŻĄCYCH MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 - 2013	153
WYKRES NR 77. STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH MIASTA BEŁCHATOWA 2007 - 2013	154
WYKRES NR 78. WYDATKI BUDŻETOWE MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 – 2013.....	155
WYKRES NR 79. UDZIAŁ ŚRODKÓW Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ W WYDATKACH MAJĄTKOWYCH PRZEDSTAWIA PONIŻSZY WYKRES	160
WYKRES NR 80. STRUKTURA ZOBOWIĄZAŃ MIASTA BEŁCHATOWA W LATACH 2007 – 2013.....	162

*Strategia Rozwoju Miasta
Bełchatowa
na lata 2015-2022*

cz. II
Kierunki działań na rzecz rozwoju
Miasta Bełchatowa

Bełchatów 2015

SPIS TREŚCI dla części II.

1.	WPROWADZENIE	178
2.	WIZJA I MISJA.	178
3.	OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	179
4.	WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	194
1.1.	UWAGI OGÓLNE.....	198
1.2.	NARZĘDZIA INSTYTUCJONALNO-ORGANIZACYJNE WME	199
1.3.	WDRAŻANIE.....	199
1.4.	MONITORING	200
1.5.	EWALUACJA	201
1.6.	WSKAŹNIKI REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU MIASTA NA LATA 2015-2022.	203
1.6.1.	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH W OBSZARZE INWESTYCYJNYM	203
1.6.2.	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH W OBSZARZE SPOŁECZNYM	206
1.6.3.	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH W OBSZARZE GOSPODARCZYM.....	216
5.	SPÓJNOŚĆ STRATEGI Z DOKUMENTAMI NADRZĘDNymi	222
6.	WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W DOKUMENCIE.	230

1. WPROWADZENIE

Przeprowadzona w części I dokumentu „Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022” diagnoza stanu istniejącego za lata 2007-2013 oraz analiza SWOT pozwoliły na zidentyfikowanie najistotniejszych wyzwań rozwojowych miasta. Niniejszy dokument jest najważniejszym dokumentem Miasta Bełchatowa określającym wizję rozwoju, cele strategiczne oraz działania, które pozwolą na ich realizację. Wyznacza on kierunki działań zarówno dla władz miasta jak również dla organizacji pozarządowych, instytucji okołobiznesowych, instytucji zależnych i podległych Urzędowi Miasta, a także dla mieszkańców.

Planowany okres realizacji strategii jest zgodny z ZAŁOŻENIAMI trzeciego okresu programowania UE na lata 2014-2020 oraz zgodny z zasadą n+2, gdzie n stanowi rok podpisania umowy o dofinansowanie ze środków UE. Zgodnie z powyższym horyzont czasowy strategii to lata 2015 - 2022.

2. WIZJA I MISJA.

Wizja Miasta Bełchatowa:

BELCHATÓW - ENERGETYCZNA STOLICA POLSKI,

W 2022 ROKU **TO MIASTO:**

RE:AGUJĄCE NA WYZWANIA I INNOWACJE

ANGAŻUJĄCE MIESZKAŃCÓW W TWORZENIE SUKCESÓW WŁASNYCH I MIASTA

**ATRAKCYJNE W REGIONIE JAKO DOBRE MIEJSCE DO ZAMIESZKANIA
WYPOCZYNKU I INWESTOWANIA**

OFERUJĄCE WYSOKI POZIOM USŁUG PUBLICZNYCH

ZAPEWNIAJĄCE NOWOCZESNĄ INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

ROZWIJAJĄCE SIĘ Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Wizja Miasta Bełchatowa przedstawia pożądaný stan w roku 2022. Bełchatów za siedem lat ma być nadal niekwestionowanym liderem energetycznym w kraju. Będzie miejscem, w którym wysoka jakość życia pozwala mieszkańcom na rozwój osobisty, a jednocześnie ich poczucie tożsamości lokalnej zachęci do uczestnictwa we współtworzeniu sukcesów Miasta. Zagwarantowanie wysokiego poziomu usług publicznych w zakresie edukacji, zdrowia, administracji, turystyki oraz infrastruktury technicznej przełoży się nie tylko na komfort życia mieszkańców, ale przyczyni się również do zwiększenia inwestycji w Mieście. Jednocześnie Miasto będzie konkurencyjne poprzez wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań sprzyjających rozwojowi miasta.

Misja Miasta:

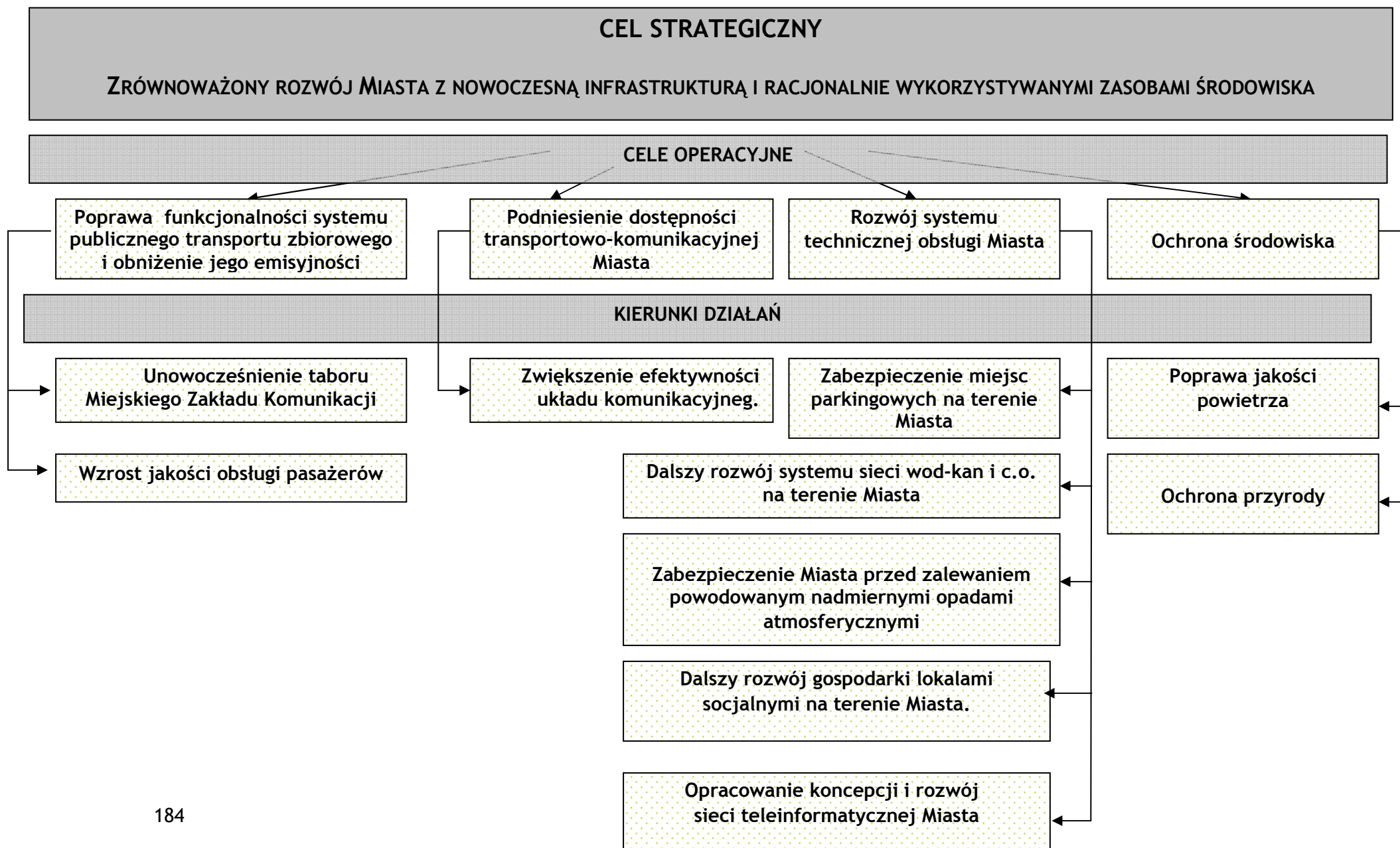
**WE WSPÓŁPRACY Z MIESZKAŃCAMI I PRZEDSIĘBIORCAMI
KONSEKWENTNIE DZIAŁAMY DLA ZWIĘKSZANIA KOMFORTU ŻYCIA
W BEŁCHATOWIE,
ZAPEWNIENIA STABILNYCH MIEJSC PRACY
I ROZWOJU MIASTA JAKO LIDERA REGIONU.**

3. OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Określono trzy podstawowe obszary strategiczne dla rozwoju Miasta Bełchatowa: inwestycyjny, społeczny i gospodarczy.

Obszar inwestycyjny obejmuje problematykę związaną z infrastrukturą komunalną i komunikacyjną Miasta, w szczególności w zakresie transportu zbiorowego, układów komunikacyjnych oraz ochrony środowiska. Obszar społeczny obejmuje działania Miasta w zakresie usług publicznych, pomocy społecznej, oświaty, bezpieczeństwa oraz budowy tożsamości lokalnej mieszkańców. Obszar gospodarczy obejmuje tematykę kompleksowej oferty dla przedsiębiorców zainteresowanych inwestowaniem na terenie Miasta, tematykę rozwoju innowacyjnej gospodarki oraz turystyki.

3.1. OBSZAR INWESTYCYJNY

3.1.1. PROPOZYCJE DZIAŁAŃ REALIZUJĄCYCH CELE OPERACYJNE W OBSZARZE INWESTYCYJNYM

L.P.	NAZWA DZIAŁANIA	KRÓTKI OPIS	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	TERMIN REALIZACJI	LIDER ZADANIA
1.	Zakup 6 sztuk niskoemisyjnych autobusów przystosowanych do przewozu osób w lokalnym transporcie zbiorowym.	Zakupiony przez Miasto Bełchatów nowoczesny, przyjazny środowisku tabor przekazany zostanie operatorowi MZK Sp. z o.o. w Bełchatowie z przeznaczeniem na świadczenie usług publicznych w miejskiej zbiorowej komunikacji autobusowej na wszystkich liniach komunikacyjnych na terenie miasta.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2022	WSG, MZK, WIM,
2.	Ustawienie wiat przystankowych na przystankach komunikacji miejskiej, w tym wyposażonych w system elektronicznej informacji.	Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości świadczonych usług na wszystkich liniach komunikacji miejskiej oraz komfortu podróży.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2022	WIM
3.	Budowa, przebudowa oraz remont ścieżek rowerowych i dróg na terenie Miasta Bełchatowa	Realizacja inwestycji drogowych przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu drogowego.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2022	WIZ, WIM
4.	Budowa, przebudowa oraz remont miejsc parkingowych na terenie Miasta Bełchatowa	Realizacja zadania przyczyni się do poprawy infrastruktury drogowej.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2022	WIZ

5.	5.1. Budowa, przebudowa sieci wod-kan na terenie miasta Bełchatowa 5.2. Przebudowa i modernizacja osiedlowych sieci ciepłowniczych w Bełchatowie: ▪ Budowa sieci ciepłowniczych w obszarach nieucieplnionych Miasta Bełchatowa zgodnie z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, ▪ Wymiana wyeksploatowanych sieci wysokich parametrów oraz likwidacja wyeksploatowanych węzłów grupowych zgodnie z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej.	Realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno - ściekowej przyczyni się do zwiększenia liczby mieszkańców Miasta korzystających z systemu oczyszczania ścieków oraz do podniesienia jakości ich życia. Przebudowa (wymiana) starych sieci kanałowych wysokich i niskich parametrów na nowe wykonane w nowszej technologii z instalacją alarmową oraz budowa będąca skutkiem likwidacji węzłów grupowych lub przebudowa węzłów ciepłych w miejsce istniejących, w celu uzyskania największego potencjału obniżenia strat energii. Budowa sieci ciepłowniczej rozdzielczej wraz z przyłączami do budynków mieszkalnych, handlowo-usługowych oraz użyteczności publicznej.	środki ZWiK „WOD.-KAN.”, środki PEC, środki zewnętrzne	2015-2022	ZWiK „WOD.-KAN.”, PEC
6.	Stworzenie wielokierunkowego systemu ochrony miasta przed zalewaniem nadmiernymi wodami opadowymi.	Analiza stanu istniejącego, pod kątem różnorodnych form zabezpieczenia terenu miasta. Wybór najkorzystniejszych rozwiązań i realizacja jednego, bądź wielu wariantów.	środki własne, środki zewnętrzne	2022	WIM
7.	Pozyskanie lokali mieszkalnych do zasiedlenia.	Adaptacja/pozyskanie nieruchomości pod potrzeby lokali mieszkalnych, zwolnienie lokali w drodze wykonania wyroków eksmisyjnych, ujawnienie lokali podnajmowanych i ich odzyskanie, ujawnienie lokali niezamieszkałych i ich odzyskanie.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2022	WL, WIZ
8.	Stworzenie miejskiego systemu sieci teleinformatycznej.	Budowa systemu teleinformatycznego na terenie Miasta poprawi dostępność usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną.	środki własne, środki zewnętrzne	2022	ZI WRM
9.	Realizacja zadań mających służyć poprawie jakości powietrza w Mieście- realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.	Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja obiektów oraz realizacja działań zapisanych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej przyczynią się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych oraz poprawy stanu środowiska poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery.	środki własne, środki zewnętrzne	2020	WRM, WIM, WIZ

3.2 OBSZAR SPOŁECZNY

CEL STRATEGICZNY

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA ZINTEGROWANEGO SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

CELE OPERACYJNE

Wzmacnianie tożsamości lokalnej poprzez aktywizację społeczeństwa obywatelskiego

Dostęp do usług publicznych na wysokim poziomie

Reintegracja społeczno-zawodowa oraz przeciwdziałanie patologiom i wykluczeniu społecznemu

Bezpieczne społeczeństwo

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Integracja działań w sferze polityki społecznej poprzez:

Aktywizację sektora organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze polityki społecznej

Aktywizowanie mieszkańców miasta na rzecz rozwoju inicjatyw lokalnych

Aktywizowanie mieszkańców do korzystania z oferty o charakterze promocyjno-kulturalnej i sportowej

Aktywizacja społeczna mieszkańców, w tym osób 50+

Zapewnienie dostępu do edukacji przedszkolnej wg aktualnego stanu prawnego i zapotrzebowania mieszkańców Miasta

Tworzenie warunków do osiągania wysokiej jakości kształcenia

Rozwój usług elektronicznych

Zapewnienie mieszkańcom atrakcyjnej oferty imprez o charakterze promocyjno-kulturalnym i sportowym z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury

Rozszerzenie oferty sektora pomocy społecznej

Zwiększanie oferty w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia

Rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej

Aktywizacja osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Wsparcie działań w zakresie podnoszenia wśród mieszkańców świadomości o zagrożeniach cywilizacyjnych

3.2.1. PROPOZYCJA DZIAŁAŃ REALIZUJĄCYCH CELE OPERACYJNE W OBSZARZE SPOŁECZNYM

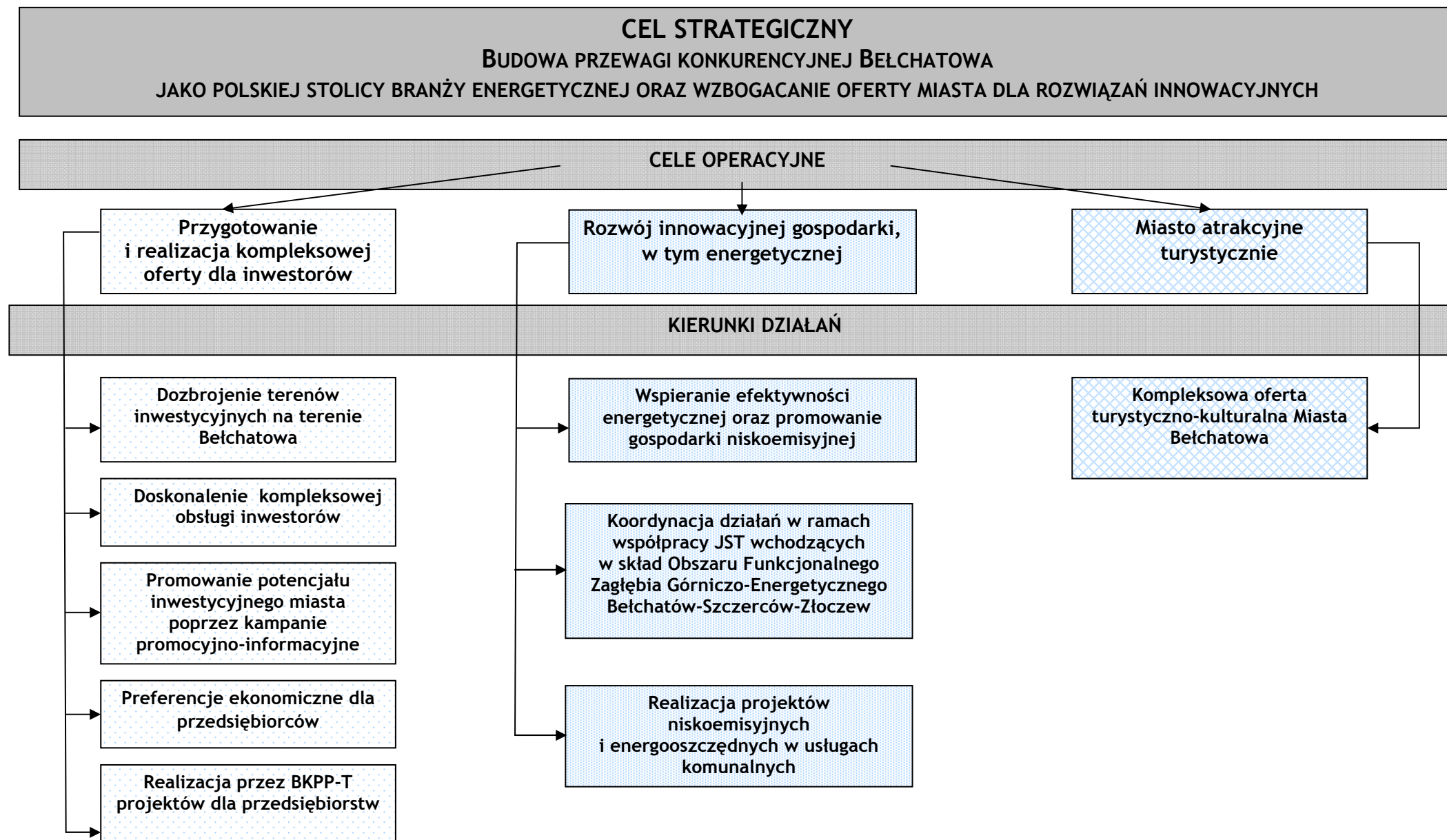
L.P.	NAZWA DZIAŁANIA	KRÓTKI OPIS	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	TERMIN REALIZACJI	LIDER ZADANIA
1.	Wspieranie lub powierzanie realizacji zadań publicznych z obszaru polityki społecznej organizacjom pozarządowym.	Ogłaszanie otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe. Zachęcanie ich do aktywnego udziału przy realizacji projektów z obszaru polityki społecznej.	środki własne	2015-2022	OP
2.	Wsparcie inicjatyw mieszkańców przez budżet obywatelski.	Promowanie aktywności społecznej poprzez zachęcanie do udziału w corocznej edycji budżetu obywatelskiego oraz realizowanie projektów inicjowanych przez mieszkańców.	środki własne	2015-2022	PZ
3.	Organizowanie działań, mających na celu podniesienie kompetencji osób dorosłych, w tym: w obszarze TIK i języków obcych oraz zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie.	Promowanie i realizacja projektów przyczyniających się do zwiększonego uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie osób w każdym wieku, w szczególności osób 50+ , osób o szczególnych potrzebach edukacyjnych oraz grup w niekorzystnej sytuacji, niezależnie od ich środowiska społeczno-gospodarczego.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2022	PZ, WPK, MCK, MOPS
4.	Przygotowanie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty o charakterze kulturalno-promocyjnym i sportowym dla mieszkańców Miasta Bełchatowa.	Konstruowanie kalendarza imprez kulturalno-promocyjnych i sportowych z uwzględnieniem zróżnicowania oferty. Zapewnienie odpowiedniej jakości i dostępności usług.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2022	WPK

5.	Wydanie zezwolenia na prowadzenie przedszkola publicznego przez podmiot inny niż Miasto Bełchatów.	Wydanie decyzji administracyjnych na prowadzenie przedszkola publicznego przez podmiot inny niż Miasto po sprawdzeniu spełnienia przez wnioskodawcę wymagań wynikających z przepisów oświatowych.	środki własne/ dotacja przedszkolna	2015 - 2022	WOS
6.	Pozyskanie w drodze konkursu miejsc publicznej opieki przedszkolnej w przedszkolach niepublicznych.	Wyłonienie w drodze konkursu ofert wykonawcy usług z zakresu edukacji przedszkolnej na warunkach publicznych w oparciu o kryteria przyjęte uchwałą Rady Miejskiej w Bełchatowie.	środki własne/ dotacja przedszkolna	2015 - 2022	WOS
7.	Wprowadzenie badania oceny efektywności kształcenia (EWD) w szkołach podstawowych (klasy IV-VI) i III L.O.	Do roku 2014/2015 analizowana była wartość EWD jedynie dla gimnazjów. Doceniając znaczenie kształcenia w szkołach podstawowych, ale też wpływ liceum na dalszą karierę edukacyjną młodzieży, celowe się rozszerzenie analizy efektywności kształcenia na szkoły podstawowe i III LO.	środki własne	2015 - 2022	WOS
8.	Ogłoszenie konkursu na szkołę, która osiągnie największy wzrost EWD w danym roku szkolnym w kategorii szkół podstawowych i ponadpodstawowych.	Działanie ma na celu wzmocnienie zainteresowania efektywnością kształcenia w poszczególnych szkołach Miasta oraz nagrodzenie jednostek nauczających najefektywniej.	środki własne	2015 - 2022	WOS
9.	Zwiększenie dostępności do usług świadczonych przez Urząd Miasta/ podmioty użyteczności publicznej, drogą elektroniczną.	Poszerzenie katalogu usług dostępnych na platformie ePUAP, świadczonych przez urząd drogą elektroniczną.	środki własne. środku zewnętrzne	2015-2022	KP
10.	Kampania promocyjna w zakresie możliwości korzystania z usług elektronicznych i teleinformatycznych narzędzi komunikowania się w sferze	Kampania promocyjna mająca na celu zwiększenie świadomości obywateli z zakresu realizacji usług drogą elektroniczną.	środki własne, środku zewnętrzne	2015-2022	KP

	publicznej.				
11.	Organizowanie imprez w obiektach nowoczesnych o wysokim stopniu dostępności dla wszystkich mieszkańców.	Podjęcie, wspólnie z samorządowymi jednostkami kultury, działań zmierzających do zapewnienia jak najwyższej jakości organizowanych wydarzeń i imprez z wykorzystaniem zmodernizowanej infrastruktury.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2022	WPK
12.	Rozwój usług opiekuńczych realizowanych przez MOPS zgodnie z potrzebami seniorów.	Celem działania jest kompleksowe zaspokojenie potrzeb seniorów w zakresie usług opiekuńczych.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2022	MOPS, PZ
13.	Opracowanie i realizacja Programu Ochrony Zdrowia Mieszkańców Bełchatowa.	Program Ochrony Zdrowia Mieszkańców Bełchatowa wskaże na pożądane kierunki działań o charakterze profilaktyki prozdrowotnej. W oparciu o ten Program realizowane będą specjalistyczne programy zdrowotne, zwiększające profilaktykę zdrowia mieszkańców Bełchatowa.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2022	PZ
14.	Organizowanie przedsięwzięć promujących ideę ekonomii społecznej wśród mieszkańców Miasta Bełchatowa.	Zespół przedsięwzięć marketingowych mających na celu upowszechnienie idei ekonomii społecznej i zwiększenie zainteresowania działaniami w tym zakresie.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2022	MOPS, PZ
15.	Organizowanie programów aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Realizacja kompleksowych programów szkoleniowo-doradczych uwzględniających szkolenia, kursy i poradnictwo zawodowe oraz warsztaty w zakresie ponoszenia kompetencji psychospołecznych przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2022	MOPS, PZ

		zawodowej beneficjentów tych programów na lokalnym rynku pracy.			
16.	Utworzenie centrum powiadamiania kryzysowego z wykorzystaniem systemu sms i innych mediów elektronicznych.	Centrum będzie prowadziło szeroko pojętą działalność informacyjną w zakresie przeciwdziałania zdarzeniom kryzysowym oraz monitoring wszelkich zdarzeń mających charakter zagrożeń i niezwłocznie przekazywało we wszystkich dostępnych formach informacji elektronicznej sms-y, emaile, komunikaty na stronach internetowych.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2017	ZKO
17.	Wdrożenie systemów teleinformatycznych, służących digitalizacji zasobów kulturowych i naukowych, będących w posiadaniu instytucji publicznych.	Celem szczegółowym działania jest zwiększone wykorzystanie e-usług publicznych, przez mieszkańców m.in. poprzez digitalizację informacji będących w posiadaniu Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych, wraz z zapewnieniem powszechnego, otwartego dostępu do tych zasobów. Realizowane działania doprowadzą do wzrostu wykorzystania oraz jakości udostępnianych w postaci cyfrowej informacji sektora publicznego.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2020	UM, MCK, MiPBP, Muzeum Regionalne

3.3. OBSZAR GOSPODARCZY

3.3.1. PROPOZYCJE DZIAŁAŃ REALIZUJĄCYCH CELE OPERACYJNE W OBSZARZE GOSPODARCZYM

L.P.	NAZWA DZIAŁANIA	KRÓTKI OPIS	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	TERMIN REALIZACJI	LIDER ZADANIA
1.	Kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Bełchatowie przy ulicy Czaplineckiej.	Budowa układu komunikacyjnego terenów inwestycyjnych w rejonie ulic Czaplinecka i Cegielniana wraz z uzbrojeniem.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2017	WIZ
2.	Promocja gospodarcza Miasta Bełchatowa - realizacja produktu markowego pod nazwą "Strefa gospodarczej re:aktywacji".	Celem produktu jest wzmocnienie gospodarczej marki Miasta poprzez promocję oferty inwestycyjnej Miasta oraz wytworzenie rozwiązań służących szybkiej i skutecznej obsłudze inwestorów zainteresowanych bełchatowską ofertą. 1.Badania marketingowe i analizy gospodarcze. 2. Utworzenie "STREFY SZYBKIEJ RE:AKCJI". 3. Działania marketingowe - kampania ogólnopolska.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2020	WPK
3.	Przeprowadzanie efektywnych kampanii promocyjno-informacyjnych skierowanych do inwestorów o odpowiednim profilu za pomocą wybranych narzędzi i kanałów marketingowych, w tym przy użyciu aplikacji mobilnej Bełchatów Invest Planner.	Przeprowadzanie kampanii promocyjno-informacyjnych przyczyni się do wykreowania wizerunku Bełchatowa jako Miasta sprzyjającego nowym inwestycjom, wzbudzenia zainteresowania odbiorców ofertą inwestycyjną Miasta, a w rezultacie doprowadzenia do zaangażowania finansowego poprzez lokowanie inwestycji na terenie Bełchatowa wraz z tworzeniem nowych, stabilnych miejsc pracy.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2022	WPK, WRM
4.	Zwolnienia od podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców inwestujących w specjalnej strefie ekonomicznej.	Zwolnienie od podatku od nieruchomości przez podatników, którzy uruchomią działalność na obszarach objętych specjalną strefą ekonomiczną na terenie Miasta Bełchatowa.	środki własne	2015-2022	WF

5.	Zwolnienia od podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców w ramach pomocy de minimis.	Zwolnienia od podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców ponoszących nakłady inwestycyjne i jednocześnie tworzących nowe miejsca pracy oraz dla przedsiębiorców tworzących wyłącznie nowe miejsca pracy.	środki własne	2015-2022	WF
6.	Rozwój Inkubatora Technologicznego.	Preferencyjne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w ramach funkcjonującego w strukturach BKPPT Inkubatora Technologicznego.	środki BKPPT, środki zewnętrzne	2015-2022	BKKPT
7.	Doradztwo BKPPT dla przedsiębiorstw z terenu Miasta Bełchatowa.	Nieodpłatne doradztwo dla przedsiębiorców z terenu Miasta Bełchatowa, weryfikacja stanu obecnego i opracowanie analizy potrzeb rozwojowych dla zgłaszających się firm, weryfikacja istniejących na rynku możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego i przedstawienie firmie najkorzystniejszych rozwiązań pozyskania dotacji, kredytu, pożyczki.	środki BKPPT, środki zewnętrzne	2015-2020	BKPPT
8.	Modernizacja energetyczna budynków Urzędu Miasta przy ul.Kościuszki 1 wraz z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej oraz utworzeniem punktu aktywizacji społecznej.	Kompleksowa modernizacja budynku A z zastosowaniem nowych technologii energetycznych oraz odnawialnych źródeł energii wraz z wymianą wyposażenia obiektu na energooszczędne. Kompleksowa przebudowa/modernizacja zdegradowanego budynku B lub budowa nowego budynku w celu zachowania dotychczasowych funkcji oraz adaptacji do nowych funkcji, przyczyniających się do neutralizacji niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu wprowadzenia ładu przestrzennego oraz podniesienia atrakcyjności terenów rewitalizowanych.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2018	WO

9.	Budowa i modernizacja systemu oświetlenia miejskiego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych oraz OZE i włączenie go do systemu zarządzania oświetleniem.	Działania mające na celu wykonanie prac projektowych, budowę i rozbudowę oświetlenia ulicznego na obszarze Miasta, a także zastosowanie rozwiązań obniżających zużycie energii elektrycznej, co przyczyni się do wzrostu wykorzystania rozwiązań podnoszących efektywność energetyczną i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2017	WIZ
10.	Promocja gospodarki niskoemisyjnej poprzez organizację wydarzeń skierowanych do mieszkańców.	Kampanie promocyjne mające na celu zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	środki własne	2015-2020	WRM
11.	Realizacja produktu markowego pn. "Stacja Re:generacja".	Działania badawczo - promocyjne i konsultacje społeczne dot. kwestii popularności e-samochodów, mające na celu zebranie opinii wśród mieszkańców na temat elektrycznych środków transportu. Działania z zakresu marketingu społecznego nakierowane na promowanie elektrycznych środków transportu.	środki własne, środki zewnętrzne	2015-2020	WPK
12.	Wspólna realizacja zadań międzygminnych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym.	Poprawa dostępności transportowej zewnętrznej i wewnętrznej. Rozwój "zielonych przemysłów" i usług na rzecz wykorzystania OZE. Wspieranie efektywności energetycznej oraz promowanie strategii niskoemisyjnych. Tworzenie dobrych warunków w celu przyciągania potencjalnych inwestorów. Tworzenie nowych miejsc pracy. Organizacja wspólnych przedsięwzięć społeczno-kulturalnych wzmacniających i budujących tożsamość regionalną.	środki własne, środki zewnętrzne	2014-2020	WRM

13.	Budowa farmy fotowoltaicznej na obszarze oczyszczalni ścieków oraz na obszarze ujęcia wody Myszaki.	Produkowana energia elektryczna będzie przeznaczona na zaspokojenie potrzeb własnych, a nadwyżka będzie oddawana do sieci elektroenergetycznej.	środki „WOD.-KAN”, środki zewnętrzne	2018-2019	„WOD.-KAN.”
14.	Wykonanie instalacji dezodoryzacji powietrza odlotowego z czterech hal suszarniczych.	Instalacja oczyszczająca mieszaninę gazów z hal suszarniczych. Gaz powstający podczas suszenia będzie poddany dezodoryzacji. Osad wysuszony będzie zagospodarowany jako paliwo zastępcze do spalania z innymi paliwami konwencjonalnymi w Elektrowni Bełchatów.	środki „WOD.-KAN.”, środki zewnętrzne	2015-2017	„WOD.-KAN.”
15.	Wykonanie instalacji pozyskiwania biogazu wraz z układem kogeneracji energii elektrycznej.	Kompleks zamkniętych komór fermentacyjnych wraz z układem odsiarczania biogazu. Ponadto budowa zbiornika biogazu wraz z węzłem rozdzielczo-pomiarowym oraz układu kogeneracyjnego zasilanego biogazem.	środki „WOD.-KAN.”, środki zewnętrzne	2016-2018	„WOD.-KAN.”
16.	Przygotowanie kompleksowej oferty turystycznej powiązanej z ofertą kulturalno - sportową i promocyjną Miasta wraz z działaniami promocyjnymi nakierowanymi na przyciąganie do Bełchatowa turystów z regionu z wykorzystaniem produktów markowych Miasta.	Kompleksowa oferta turystyczna, uwzględniająca wydarzenia promocyjne, kulturalne i imprezy sportowe oparta o dostępną bazę hotelową i gastronomiczną Miasta przyczyni się do skutecznego przyciągania mieszkańców regionu i turystów do Bełchatowa. Zwiększy to popyt na usługi lokalnych przedsiębiorców.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2018	WPK,CIT, MCK, MiPBP, Muzeum Regionalne

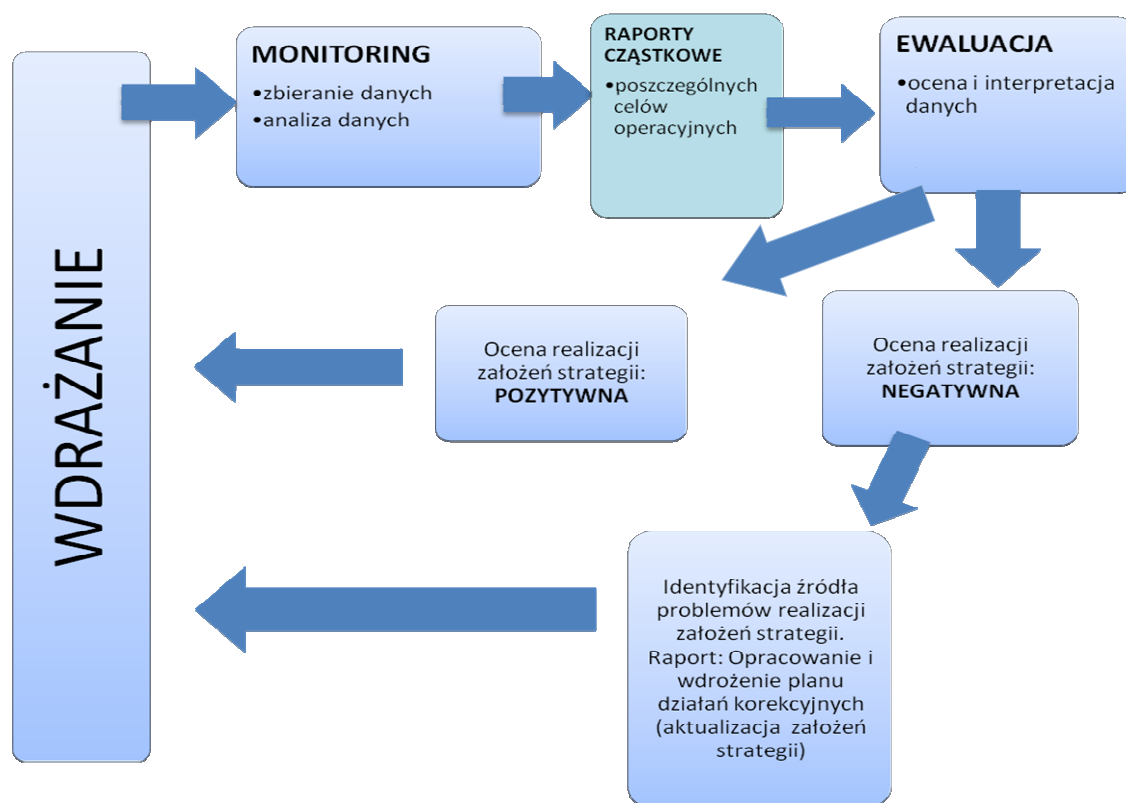
17.	Zwiększenie partycypacji mieszkańców oraz turystów w kulturze poprzez remonty i przebudowę infrastruktury kultury oraz doposażenie instytucji kultury, m.in. w wyposażenie podnoszące poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zakresie dostępu do kultury, oraz digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnianie.	Celem, działania jest podniesienie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej poprzez wyeksponowanie obiektów kulturowych i ich zbiorów oraz poszerzenie oferty usług kulturalnych. Projekty obejmujące prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach w celu umożliwienia im pełnienia funkcji kulturalnych wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia. W odniesieniu do infrastruktury instytucji kultury działanie polega na robotach budowlanych lub zakupu wyposażenia, mających wpływ na podniesienie jakości i dostępności oferty kulturalnej.	środki własne, środki zewnętrzne	2016-2020	WPK, MCK, MiPBP, Muzeum Regionalne
-----	--	--	----------------------------------	-----------	------------------------------------

4. WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1.2. Uwagi ogólne

W celu jak najlepszego wdrażania Strategii jako całości, ale także poszczególnych działań przyczyniających się do realizacji celów Strategii, Miasto Bełchatów opracowało system wdrażania, monitoringu i ewaluacji Strategii. Jest to element zarządzania i kontroli osiągnięcia zakładanych celów gospodarczych i społecznych. System monitoringu i ewaluacji pozwala na ewentualne wykrycie i diagnozę zagrożeń dla prawidłowej realizacji Strategii, jak i stwierdzenie stopnia osiągnięcia założonych celów strategicznych i operacyjnych, ewentualną korektę przyjętych założeń i zastosowanie najlepszych rozwiązań. Wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów, jest istotnym wymogiem, stawianym wszystkim dokumentom szczebla strategicznego. Dążenie do realizacji celów podlegać musi ocenie skuteczności, by w razie wykrycia nieprawidłowości było możliwe dokonywanie korekt działań na etapie wdrażania. Dlatego składowe systemu: wdrażanie, monitoring i ewaluacja, są ze sobą ściśle powiązane i od siebie zależne. Cały system, w dalszej części Strategii będzie, w skrócie, zwany WME.

Funkcjonowanie systemu WME

1.3. Narzędzia instytucjonalno-organizacyjne WME

Organem zatwierdzającym Strategię Miasta Bełchatowa, w tym system WME, jest Rada Miejska w Bełchatowie.

Prezydent Miasta nadzoruje i odpowiada za system WME. Poszczególne zadania wykonują wydziały Urzędu Miasta oraz jednostki podległe i zależne lub spółki, w których Miasto jest udziałowcem, zwane dalej Liderami Działania. Koordynatorem działań organizacyjnych i współpracy w obszarach tematycznych zapisanych w Strategii jest Wydział Rozwoju Miasta. Sporządza on, we współpracy z Liderami Działania, bieżące analizy stanu Miasta z uwzględnieniem priorytetowych kierunków rozwoju oraz sporządza dokumenty służące rozwojowi Miasta, a w szczególności dokumenty dotyczące Strategii Rozwoju Miasta. Do jego zadań w zakresie realizacji Strategii należy w szczególności:

- sporządzanie zbiorczych harmonogramów, zestawień zadań i innych dokumentów dotyczących Strategii,
- dostarczanie informacji o uwarunkowaniach i stanie realizacji Strategii,
- przygotowanie rocznych raportów z realizacji Strategii,
- opracowanie propozycji ewentualnych korekt i aktualizacji dokumentu Strategii.

Realizację poszczególnych zadań (działań, przedsięwzięć, projektów) prowadzi *Lider Działania*, który organizuje i wykonuje je samodzielnie. W przypadku, gdy wykonanie zadania wymaga współdziałania kilku podmiotów miejskich, Prezydent Miasta może powołać na wniosek Lidera, zespół zadaniowy ds. realizacji projektu.

Propozycje Działania (Tabele nr 3.1.1., 3.2.1., 3.3.1.) zawierają opis proponowanego działania, harmonogramem jego realizacji oraz przewidywane źródła finansowania. Uwzględnione w Strategii, *Propozycje Działania* są zgodne, z uchwalonym na pięcioletni okres Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Miasta Bełchatowa.

Strategia rozwoju jest dokumentem otwartym i na wniosek radnych, instytucji, firm, jednostek organizacyjnych, organizacji społecznych można dokonywać w niej uzasadnionych zmian. Zmiany te mogą dotyczyć w pierwszej kolejności sposobu realizacji założonych celów, następnie w uzasadnionych przypadkach także podstawowych założeń i kierunków rozwoju wskazanych w dokumencie strategicznym np. celów operacyjnych i zadań oraz odpowiadających im zmian w harmonogramie realizacji. Zmiany w dokumencie podlegają akceptacji Rady Miejskiej.

1.4. Wdrażanie

Przyjęcie przez Radę Miejską w drodze uchwały, dokumentu Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022, uruchamia proces wdrażania Strategii. Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa pokazuje i syntetycznie opisuje *Strategiczne Cele Rozwoju* i przypisane im *Cele Operacyjne*, którym podporządkowane są *Kierunki Działania* oraz *Propozycje Działania*.

Zestaw poszczególnych *Propozycji Działania* (działań i przedsięwzięć), wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, źródła finansowania oraz harmonogram realizacji. Będą one realizowane ze środków budżetowych miasta oraz środków zewnętrznych. W celu usprawnienia realizacji zawartych w dokumencie *Propozycji Działania*, budżet Miasta zostanie uzgodniony z celami strategicznymi, zaś organizacja ich wykonania będzie powierzona zgodnie z opisanym systemem WME. Podstawą skutecznego wdrażania dokumentów strategicznych jest reagowanie na ujawniające się różnice między jej założeniami a rzeczywistością, w związku z czym Strategia Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2015-2022, jest dokumentem otwartym, umożliwiającym wprowadzenie zapisów wynikających ze zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. System WME zakłada ewentualne korekty i aktualizację dokumentu. Wdrażanie zmian dotyczących aktualizacji celów operacyjnych, wskaźników i *Propozycji Działania* odbywa się w drodze uchwały Rady Miejskiej.

Poniżej przedstawiono proces monitorowania, który polega na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w realizacji poszczególnych celów wytyczonych w Strategii, zadań oraz osiągania wskaźników.

1.5. Monitoring

Monitoring Strategii polega na gromadzeniu i przetwarzaniu informacji o stanie realizacji Strategii. Raporty monitoringowe, przygotowywane zgodnie z systemem WME, stanowią narzędzie wspomagające podejmowanie decyzji przez Prezydenta Miasta w sprawach związanych z realizacją Strategii. Pierwszy raport zostanie sporządzony w roku 2017 - za rok 2016, ostatni w roku 2023 - za rok 2022. Monitoring przebiega według następujących etapów:

ETAP	ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	TERMIN	FORMA	CZĘSTOTLIWOŚĆ
I Zbieranie danych i informacji	Przygotowanie danych dotyczących wskaźników	Dyrektorzy Wydziałów UM	Do 30 stycznia każdego roku za rok ubiegły	Wersja elektroniczna	Raz w roku
	Zebranie danych dotyczących wskaźników określonych dla poszczególnych celów operacyjnych	WRM	Do 10 lutego każdego roku za rok ubiegły	Dokument	Raz w roku
II Analiza danych i informacji	Uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych	WRM	Do 20 lutego każdego roku za rok ubiegły	Dokument	Raz w roku
	Terminowe przekazywanie zebranego materiału do Prezydenta Miasta	WRM	Do 28 lutego każdego roku za rok ubiegły	Dokument	Raz w roku
III Przygotowywanie raportu	Zestawienie otrzymanych danych w raport	WRM	Do 20 marca roku za rok ubiegły	Dokument	Raz w roku
	Terminowe przekazywanie raportu do Prezydenta	WRM	Do 30 marca każdego roku za rok ubiegły	Dokument	Raz w roku

Wskaźniki monitoringowe, stanowiące podstawę oceny stopnia realizacji Strategii, zamieszczone zostały w Tabelach Nr 1.6.1, 1.6.2, 1.6.3. (str.22-40).

Raport monitoringowy stanowi podstawę do ewaluacji postępu realizacji Strategii. Raport monitoringowy Strategii sporządzany będzie w okresach rocznych, w terminie do końca marca roku następującego po okresie będącym przedmiotem monitorowania. Zasadniczym okresem monitorowania jest rok kalendarzowy.

Raport monitoringowy podlega zatwierdzeniu przez Prezydenta Miasta. Na podstawie informacji zawartych w raporcie Prezydent podejmuje działanie mające na celu usunięcie ewentualnych nieprawidłowości. Raport monitoringowy stanowi podstawę do korekt dotyczących wskaźników, *Propozycji Działań* i harmonogramu ich realizacji, w tym także przedłużających okres obowiązywania dokumentu na kolejne lata. W razie wydłużenia okresu obowiązywania Strategii analogicznemu wydłużeniu ulegnie termin sporządzania raportów monitoringowych.

1.6. Ewaluacja

Na podstawie raportu monitoringowego prowadzona jest ewaluacja Strategii. Polega ona na ocenie trafności wyboru celów operacyjnych wobec potencjału, którym dysponuje Miasto, weryfikacji jakości i racjonalności wskaźników oraz systemu ich zbierania, analizie efektów nieplanowanych, ocenie efektywności i trafności alokacji zasobów, skuteczności realizacji Strategii (porównanie wyników z celami) oraz trwałości procesów rozwojowych, (w jakim stopniu Strategia przyczyniła się do polepszenia sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowej). Ewaluacja jest podstawą do decyzji dotyczących aktualizacji dokumentu Strategii.

Informacja z realizacji Strategii będzie przedstawiana corocznie Radzie Miejskiej, za rok ubiegły.

Ewaluacja przebiega w następujących etapach:

ETAP	ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	TERMIN	FORMA	CZĘSTOTLIWOŚĆ
I Ocena danych	ocena porównawcza osiągniętych wskaźników z założeniami	Dyrektorzy Wydziałów UM	Do 20 marca każdego roku	Spotkanie Dyrektorów Wydziałów oraz Liderów Działań.	Raz w roku
	ocena stopnia realizacji zadań	Dyrektorzy Wydziałów UM	Do 30 marca każdego roku	Dokument	Raz w roku

II Identyfikacja i analiza ewentualnych odchyleń	ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatem	Dyrektorzy Wydziałów UM	Do 30 marca każdego roku	Spotkanie Dyrektorów Wydziałów oraz Liderów Działań.	Raz w roku
	poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	Dyrektorzy Wydziałów UM	Do 30 marca każdego roku	Spotkanie Dyrektorów Wydziałów oraz Liderów Działań.	Raz w roku
	przygotowanie materiału dla dalszych działań o charakterze korygującym	WRM	Do 15 kwietnia każdego roku	Dokument	Raz w roku
III Przygotowywani e raportu z ewaluacji	zestawienie otrzymanych danych w raport	WRM	Do 30 kwietnia każdego roku,	Dokument	Raz w roku
	terminowe przekazywanie zebranego materiału do Prezydenta Miasta	WRM	Do 15 maja marca każdego roku, za rok ubiegły	Dokument	Raz w roku
IV Planowanie korekty, aktualizacja oraz Informacja z realizacji Strategii	zmiana dotychczasowych metod realizacji, bądź wprowadzenie nowych	WRM	maj/czerwiec	Dokument	Raz w roku
	aktualizacja zapisów Strategii informacja z realizacji Strategii	WRM	maj/czerwiec	Uchwała RM	Raz w roku

1.7. Wskaźniki realizacji Strategii Rozwoju Miasta na lata 2015-2022.

1.6.1. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH W OBSZARZE INWESTYCYJNYM												
WSKAŹNIK	CEL STOSOWANIA/ SZCZEGÓŁOWY OPIS	SPOSÓB OBLICZANIA	ŹRÓDŁO DANYCH	TENDENC JA	WARTOŚĆ BAZOWA	WARTOŚĆ POŻĄDANA						
						2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
A.I.1. udział % autobusów niskoemisyjnych w ogólnej liczbie autobusów	wskaźnik informuje o stopniu unowocześnienia taboru. Przez autobusy niskoemisyjne rozumie się pojazdy komunikacji miejskiej, spełniające normy emisji spalin co najmniej EURO V	wartość procentowa (W) wyrażona jako iloraz liczby autobusów niskoemisyjnych (AN) do liczby autobusów ogółem(AO) *100% wzór: $W=AN/AO*100$	Urząd Miasta: WRM, WSG; Miejski Zakład Komunik acji	rosnąca do osiągnięci a wartości pożądaney na 2022	52,63%	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	84%
A.I.2. udział % wiat przystankowych w ogólnej liczbie przystanków	wskaźnik informuje o poprawie jakości obsługi pasażerów	wartość procentowa (W) wyrażona jako iloraz liczby wszystkich wiat przystankowych (WWP) do liczby wszystkich przystanków (LWP) w danym roku x100 wzór: $W=WWP/LWP*100$	Urząd Miasta: WIM	rosnąca w stosunku do bazowej	57,7% (stan na 31.12. 2014)	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	62,4%

A.I.3. liczba wiat wyszczególnionych w systemie elektronicznej informacji, dotyczącej komunikacji miejskiej	wskaźnik informuje o poprawie jakości obsługi pasażerów	wartość liczbową liczoną jako suma wszystkich wiat wyszczególnionych w systemie elektronicznym	Urząd Miasta: WIM	rosnąca w stosunku do bazowej	0	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	5
A.II.1. długość nowych ścieżek rowerowych	wskaźnik informuje o podniesieniu dostępności komunikacyjnej dla rowerzystów	wartość liczbową liczoną jako suma metrów wszystkich nowo powstałych ścieżek rowerowych i ciągów pieszo - rowerowych w danym roku	Urząd Miasta: WIM, WIZ	rosnąca do wartości docelowej	25 000 m (stan na 31.12.201 4r.)	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	30000 m
A.II.2. powierzchnia wybudowanych, przebudowanych, wyremontowanyc h dróg (corocznie)	wskaźnik informuje o podniesieniu jakości infrastruktury drogowej	wartość liczbową liczoną jako suma wszystkich wybudowanych, przebudowanych, wyremontowanych dróg w tys.m ²	Urząd Miasta: WIZ, WIM	stała	wybudow ane, przebud owane, wyremont owane drogi w 2014 roku 25 tys.m ²	25	25	25	25	25	25	25
A.III.1. liczba wybudowanych, wyremontowanyc h miejsc parkingowych (corocznie)	wskaźnik informuje o zwiększeniu liczby miejsc parkingowych	wartość liczbową liczoną jako suma wszystkich miejsc parkingowych wybudowanych i wyremontowanych w danym roku	Urząd Miasta: WIZ, WIM	rosnąca nie mniej niż 50 szt. rocznie	-	50	50	50	50	50	50	50

A.III.2. długość wybudowanych, przebudowanych sieci wod-kan	wskaźnik informuje o możliwości podłączenia nieruchomości do sieci wod-kan	wartość liczbową liczoną jako suma metrów wybudowanych i przebudowanych sieci wodociagowych, kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ciągu roku	Urząd Miasta: WIZ, WSG, "WOD.- KAN."	rosnąca	sieć wod. - 245 km; sieć kana. - sanit. - 198 km; sieć kan. - deszcz. - 139 km. (stan na 31.12.201 4r.)	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	sieć wod. - 255 km; sieć kana. - sanit. - 208km; sieć kan. - deszcz. - 149 km
A.III.3. długość wybudowanych, przebudowanych sieci c.o	wskaźnik informuje o możliwości podłączenia nieruchomości do sieci c.o	wartość liczbową liczoną jako suma metrów wybudowanych i przebudowanych sieci c.o	Urząd Miasta: WSG, PEC	rosnąca	137 km, w tym długość sieci preizolowa- nej - 89 km (stan na 31.12.201 4r.)	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	147 km
A.III.4. poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych	wskaźnik informuje o poziomie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób oczekujących na mieszkanie	wartość procentowa (W) wyrażona jako iloraz liczby zasiedlonych mieszkań (ZM) w stosunku do liczby rodzin umieszczonych na liście oczekujących na lokal mieszkalny (OL) w danym roku *100 $W = ZM / OL * 100$	Urząd Miasta: WL	rosnąca do wartości docelowej na 2022	42 % (stan na 31.12.201 4r.)	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	52%

A.IV. osiągnięcie wskaźników i terminów zgodnie z przyjętym PGN - redukcja CO2	wskaźnik informuje o jakości powietrza wynikającej ze zmniejszenia emisji CO2 do atmosfery	Dane na podstawie obliczeń w bazie emisji	WRM	rosnąca do wartości docelowej na 2022 rok	nie mniejsza niż 3,46 %, pożądana - 12,68 % w 2020 roku	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	12,68	równa lub większa niż 12,68	równa lub większa niż 12,68
---	--	---	-----	---	--	---	---	---	---	-------	-----------------------------------	-----------------------------------

1.6.2. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH W OBSZARZE SPOŁECZNYM

WSKAŹNIK	CEL STOSOWANIA/SZCZEGÓŁO WY OPIS	SPOSÓB OBLICZANIA	ŹRÓDŁO DANYCH	TENDENCJA	WARTOŚĆ BAZOWA	WARTOŚĆ POŻĄDANA						
						2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
B.I.1. liczba podmiotów działających na terenie Miasta Bełchatowa ubiegających się o dotacje w danym roku	wskaźnik informuje o aktywności podmiotów działających na terenie Miasta Bełchatowa w zakresie ubiegania się o dotacje.	wartość liczbową liczoną jako suma podmiotów, które złożyły wniosek o dotacje z budżetu Miasta Bełchatowa w danym roku	Urząd Miasta: OP Rejestr ofert	stała lub rosnąca	50 (stan na 31.12.201 4r.)	równa lub większa od 50	równa lub większa od 50	równa lub większa od 50	równa lub większa od 50	równa lub większa od 50	równa lub większa od 50	równa lub większa od 50
B.I.2. liczba wspólnie podjętych działań przez organizacje pozarządowe i instytucje działające w obszarze polityki społecznej	wskaźnik informuje o poziomie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i instytucjami	wartość liczbową liczoną jako suma wspólnie realizowanych działań przez organizacje pozarządowe i instytucje działające w obszarze polityki społecznej.	Urząd Miasta: OP, PZ.	stała lub rosnąca	12 (stan na 31.12.201 4 r. - dane ze Sprawozd ania ze Strategii Rozwiązy wania Problemó w Społeczny ch)	równa lub większa od 12	równa lub większa od 12	równa lub większa od 12	równa lub większa od 12	równa lub większa od 12	równa lub większa od 12	równa lub większa od 12

B.I.3. liczba projektów ogółem złożonych do Budżetu Obywatelskiego Bełchatowa	wskaźnik informuje o poziomie aktywności społeczności lokalnej w procesie zarządzania Miastem w ramach zgłaszanych do Budżetu Obywatelskiego projektów do realizacji w danym roku	wartość liczbową stanowi sumę wszystkich proponowanych projektów złożonych w danym roku	Urząd Miasta: PZ Informacja z realizacji Budżetu Obywatels kiego w danym roku	stała lub rosnąca	wartość za 2015 rok: 39	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej
B.I.4. odsetek mieszkańców włączających się w proces zarządzania Miastem poprzez oddanie głosu na etapie wyłaniania projektów do realizacji z Budżetu Obywatelskiego	wskaźnik informuje o poziomie aktywności społeczności lokalnej w procesie zarządzania Miastem w zakresie udziału w procesie głosowania na etapie wyłaniania projektów do realizacji w Budżecie Obywatelskim w danym roku	wartość liczbową (W) wyrażona jako iloraz liczby mieszkańców Miasta, którzy oddali głos podczas głosowania (M-g) w odniesieniu do liczby wszystkich mieszkańców uprawnionych do głosowania (M-u). [W=M-g/M-u*100]	Urząd Miasta: PZ Informacja z realizacji Budżetu Obywatels kiego w danym roku	stała	wartość za 2014 rok: 27,40%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%
B.I.5. liczba uczestników przedsięwzięć zapisanych w kalendarzach impres, których organizatorem lub współorganizatore m jest Miasto oraz placówki podległe	wskaźnik informuje o zainteresowaniu mieszkańców ofertą kulturalno-sportowo - promocyjną, zapisaną w kalendarzach imprez; sportowych oraz kulturalno-promocyjnych, przyjętych do realizacji w danym roku kalendarzowym, których organizatorem lub współorganizatorem jest Miasto oraz placówki podległe	wartość liczbową liczona jako suma uczestników wszystkich przedsięwzięć zapisanych w kalendarzach impres w danym roku. Liczba określona na podstawie danych własnych Urzędu Miasta oraz danych przekazanych przez placówki podległe	Urząd Miasta: WPK Miejskie Centrum Kultury, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, Muzeum Regionalne	stała lub rosnąca	39.000 osób	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej

B.II.1. odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną	wskaźnik informuje, jaki % dzieci realizuje edukację przedszkolną w Mieście Bełchatowie	wartość procentowa obliczana na podstawie stosunku liczby dzieci objętych edukacją przedszkolną w publicznych i niepublicznych przedszkolach działających na terenie miasta do ogólnej liczby dzieci w wieku przedszkolnym.	Urząd Miasta: WOS	rosnąca	wartość bazową ustalono na podstawie wartości z czterech (2011- 2014) lat: 79%	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	90% (zgodnie ze standarda mi unijnymi)
B.II.2. Edukacyjna Wartość Dodana na danym etapie kształcenia	wskaźnik informuje o przyroście wiedzy i umiejętności na danym etapie edukacyjnym. Wskaźnik podawany jest odrębnie dla każdej szkoły miejskiej z podziałem na: szkoły podstawowe - SP (klasy IV-VI) gimnazja - PG liceum -LO	dane z OKE	Urząd Miasta: WOS	rosnąca	dane za rok 2013/2014: SP - brak danych PG: część humanistyc zna - H, część matematyc zna - M-P : PG1(H - 0,30, M-P - 0,3), PG2(H- 4,30,M-P - 6,60), PG3 (H- 2,20, M-P - 1,20), PG4(H 0,00, M-P - 0,90), PG5(H 0,10, M-P 1,70) LO - brak danych							wzrost, o co najmniej 1 punkt EWD dla każdej jednostki odrębnie

B.II.3. liczba godzin pozaekcyjnych przypadających na jednego ucznia w szkole podstawowej i gimnazjum	wskaźnik informuje o zaspokajaniu indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów zdolnych (koła zainteresowań) jak i uczniów mających trudności w nauce (zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze, logopedyczne)	Wartość liczbową (W) wyrażona jako iloraz liczby wszystkich godzin pozaekcyjnych realizowanych z uczniami (Lg) w stosunku do ogólnej liczby uczniów (Lu). Ustalany jest odrębnie dla szkół podstawowych i gimnazjów. wzór: $W=Lg/Lu$	Urząd Miasta: WOS na podstawie danych pozyskany ch ze szkół		0,23 h/ucznia	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej
B.II.4 stopień zaspokojenia potrzeb szkół w zakresie zakupu pomocy dydaktycznych, powiększania zbiorów bibliotecznych oraz wyposażenia izb lekcyjnych	wskaźnik informuje o poziomie zaspakajania potrzeb szkół w zakresie zakupu pomocy dydaktycznych, powiększania zbiorów bibliotecznych oraz wyposażenia izb lekcyjnych	wartość liczbową (W) wyrażona jako iloraz kwoty przyznanej przez Miasto (KP) na zakup do kwoty zawnioskowanej przez szkoły (KW) $\times 100$ wzór: $W=KP/KW \times 100$	Urząd Miasta: WOS na podstawie danych pozyskany ch ze szkół	stała lub rosnąca	2014: 85%	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej
B.II.5. liczba wypożyczonych woluminów w Miejskiej Bibliotece Publicznej w danym roku kalendarzowym	wskaźnik informuje o zainteresowaniu ofertą Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej	wartość liczbową (W) stanowi stosunek wszystkich wypożyczonych zarówno na zewnątrz jak i na miejscu, woluminów tj. książek, czasopism (oprawionych i nieoprawionych) , zbiorów specjalnych (WW) , w danym roku kalendarzowym	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna	rosnąca w stosunku do bazowej	4,23	4,25 lub więcej	4,25 lub więcej	4,25 lub więcej	4,25 lub więcej	4,25 lub więcej	4,25 lub więcej	4,25 lub więcej

		w przeliczeniu na jednego mieszkańca (M - liczba mieszkańców). wzór: $W = \frac{WW}{M}$											
B.II.6. liczba sprzedanych biletów na imprezy kulturalne, których organizatorem są jednostki podległe	wskaźnik informuje o zainteresowaniu płatną ofertą kulturalną, których organizatorem są jednostki podległe (MCK, Muzeum Regionalne).	wartość liczbowa liczona jako suma wszystkich sprzedanych w danym roku kalendarzowym biletów na imprezy kulturalne. Dane przekazane przez jednostki podległe na podstawie sprzedaży z kasy fiskalnej i innej ewidencji sprzedaży biletów (płatności gotówką, przelewem i płatności internetowych)	Miejskie Centrum Kultury, Muzeum Regionalne	rosnąca	2014: Muzeum: 1213 + MCK: 34 717 = 35 930	większa od bazowej	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym
B.II.7. liczba imprez o charakterze promocyjno-kulturalno-sportowym, organizowanych lub współorganizowanych przez Miasto oraz placówki podległe	wskaźnik informuje o miejskiej ofercie promocyjno-kulturalno-sportowej w danym roku	wartość liczbowa liczona jako suma wszystkich imprez o charakterze promocyjno-kulturalno-sportowym, zrealizowanych w danym roku przez Miasto oraz placówki podległe	Urząd Miasta: WPK Miejskie Centrum Kultury, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, Muzeum Regionalne	stała lub rosnąca	200	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej

B.II.8. liczba korespondencji wpływającej do Urzędu Miasta Bełchatowa drogą elektroniczną: za pośrednictwem ePuap-u (w tym ESP) oraz za pośrednictwem skrzynki email - na podstawie korespondencji rejestrowanej w systemie Mdok. (ZI+KP+WO)	Wskaźnik informuje o poziomie zainteresowania klientów urzędu komunikacją elektroniczną w kontakcie z urzędem w danym roku	wartość liczbową wyrażoną jako iloraz korespondencji wpływającej do urzędu drogą elektroniczną (należy uwzględnić korespondencję wpływającą przez ePUAP na elektroniczną skrzynkę podawczą oraz korespondencję e-mailową zarejestrowaną w systemie Mdok) w stosunku do liczby korespondencji ogółem zarejestrowanej w systemie Mdok w danym roku *100	Urząd Miasta: KP ePUAP, Mdok	rosnąca	1,28%	większa od wartości bazowej	większa od wartości w roku poprzednim	większa od wartości w roku poprzednim	większa od wartości w roku poprzednim	większa od wartości w roku poprzednim	większa od wartości w roku poprzednim	większa od wartości w roku poprzednim	większa od wartości w roku poprzednim
B.II.9. udział % oferowanych przez Urząd Miasta usług możliwych do realizacji drogą elektroniczną	wskaźnik informuje o poziomie dostępności do usług świadczonych przez Urząd Miasta drogą elektroniczną na każdym etapie ich realizacji (począwszy od złożenia wniosku, przez kolejne etapy realizacji sprawy, po wydanie dokumentu kończącego sprawę). Wskaźnik dotyczy tych usług, wobec których przepisy prawa dopuszczają realizację drogą elektroniczną, tj. bez jednoczesnej obecności stron.	wartość liczbową (W) wyrażoną jako iloraz oferowanych przez Urząd Miasta usług możliwych do realizacji drogą elektroniczną (RDE) do wszystkich usług, wobec których przepisy prawa dopuszczają taką formę załatwienia sprawy obowiązujące na dany rok(PP) x100	Urząd Miasta: KP Wykaz usług świadczonych przez urząd; ePUAP	rosnąca do wartości docelowej	40% (z 50 usług możliwych do realizacji w roku 2015)	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	75%

		wzór: $W = RDE / PP * 100$											
B.II.10. udział % uczestników korzystających ze sportowych zajęć pozaekscyjących oferowanych przez szkoły oraz organizacje pozarządowe	wskaźnik informuje o zainteresowaniu mieszkańców ofertą aktywności fizycznej oferowaną przez szkoły i dofinansowane przez Miasto organizacje pozarządowe	wartość liczbową (W) wyrażona jako iloraz uczestników wszystkich zajęć sportowych oferowanych przez szkoły i organizacje pozarządowe (ZS) do liczby mieszkańców ogółem w danym roku (M) $\times 100$ $W = ZS / M * 100$	Urząd Miasta: WOS, OP	stała lub rosnąca	28%	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej
B.II.11. Liczba seniorów korzystających z form opiekuńczych realizowanych przez MOPS	wskaźnik informuje o potrzebach seniorów (mieszkańców, którzy ukończyli 60 r. ż.) formą usług opiekuńczych realizowanych przez MOPS w zakresie: usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi	wartość liczbową liczoną jako suma seniorów objętych usługami opiekuńczymi realizowanymi przez MOPS	Urząd Miasta: PZ MOPS	stała lub rosnąca	76 (dane ze Sprawozd ania ze Strategii Rozwiązy wania Problemó w Społeczny ch)	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej
B.II.12 stosunek liczby działań w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia dofinansowanych z budżetu Miasta Bełchatowa do liczby odbiorców tych działań	wskaźnik informuje o ofercie Miasta w zakresie bezpłatnej profilaktyki, finansowanej bądź współfinansowanej z budżetu Miasta oraz o zainteresowaniu mieszkańców tą ofertą	wartość liczbową liczoną jako stosunek liczby działań profilaktycznych zrealizowanych w danym roku z udziałem środków z budżetu Miasta Bełchatowa do liczby odbiorców tych działań	Urząd Miasta: PZ, OP	stała lub rosnąca	14 działań/ 12 306 odbiorców w	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej

B.III.1. liczba odbiorców działań promocyjno - informacyjnych w zakresie ekonomii społecznej	wskaźnik informuje o zainteresowaniu mieszkańców ideą ekonomii społecznej	wartość liczbowa liczona jako suma odbiorców działań promocyjno - informacyjnych w zakresie ekonomii społecznej	Urząd Miasta: PZ MOPS	rosnąca	brak danych	równa lub większa niż ustalona dla danego działania promocyj no- informacy jnego	równa lub większa niż ustalona dla danego działania promocyj no- informacy jnego	równa lub większa niż ustalona dla danego działania promocyj no- informacy jnego	równa lub większa niż ustalona dla danego działania promocyj no- informacy jnego	równa lub większa niż ustalona dla danego działania promocyj no- informacy jnego	równa lub większa niż ustalona dla danego działania promocyj no- informacy jnego	równa lub większa niż ustalona dla danego działania promocyj no- informacy jnego	równa lub większa niż ustalona dla danego działania promocyj no- informacy jnego
B.III.2. liczba powstałych podmiotów ekonomii społecznej oraz liczba osób zatrudnionych w miejscach pracy utworzonych przez podmioty ekonomii społecznej	wskaźnik informuje o rozwoju idei ekono mii społecznej w mieście oraz jej wpływie na osoby zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez ich aktywizację zawodową. Przez podmioty ekonomii społecznej rozumie się tzw. przedsiębiorstwa społeczne angażujące w działalność gospodarczą osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub wykluczone, realizujące tę działalność głównie dla celów społecznych, w których zyski w założeniu są reinwestowane w cele społeczne lub we wspólnotę, a nie maksymalizowane dla zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli tych przedsiębiorstw	wartość liczbowa wyrażona jako suma powstałych podmiotów ekonomii społecznej w danym okresie oraz suma osób zatrudnionych w miejscach pracy utworzonych przez podmioty ekonomii społecznej	Urząd Miasta: PZ MOPS	rosnąca do wartości docelowej na 2020 rok	0	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	3 podmioty/ 15 miejsc pracy

B.III.3. odsetek osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających z pomocy społecznej, które podjęły zatrudnienie po ukończeniu programów aktywizacji zawodowo- społecznej	wskaźnik informuje o skuteczności działań na rzecz przeciwdziałaniu zjawiskom wykluczenia społecznego, w ramach realizowanych projektów/programów w danym roku. Przez te działania rozumie się aktywizację społeczno- zawodową w ramach szkoleń, kursów, warsztatów umożliwiających nabycie lub podniesienie kwalifikacji zawodowych i kompetencji psychospołecznych	wartość liczbową (W) liczona jako iloraz liczby osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku aktywizacji społeczno- zawodowej (OZ), w stosunku do ogólnej liczby osób aktywizowanych (OA) *100 $W = OZ / OA * 100$	Urząd Miasta: PZ, OP, MOPS	rosnąca w stosunku do bazowej	6,50%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	20%
B.III.4. Liczba seniorów korzystających z form aktywizacji społecznej	wskaźnik informuje o aktywności seniorów w zakresie korzystania z oferty aktywizacji społecznej skierowanej do mieszkańców, którzy ukończyli 60 r. ż, przygotowanej przez Miasto i jednostki podległe oraz organizacje pozarządowe	wartość liczbową liczona jako suma seniorów korzystających z form aktywizacji społecznej	Sprawozda wczół jednostek podległych w szczególno ści MOPS i MCK oraz Urząd Miasta: OP, PZ	rosnąca	938	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej
B.III.5. liczba działań edukacyjnych wdrożonych jako działania profilaktyczne /liczba mieszkańców objętych działaniami profilaktycznymi z zakresu bezpieczeństwa(Z KO)	wskaźnik informuje o zainteresowaniu mieszkańców ofertą w zakresie bezpieczeństwa, realizowaną przez jednostki ratownicze, porządku publicznego oraz organizacje pozarządowe w celu zwiększenia świadomości mieszkańców na temat ogólnie rozumianego bezpieczeństwa	wartość liczbową wyrażoną jako stosunek liczby wszystkich projektów edukacyjnych wdrożonych przez jednostki ratownicze, porządku publicznego oraz organizacje pozarządowe w celu zwiększenia świadomości mieszkańców na	Urząd Miasta: ZKO, OSP, Komenda Państwowej Straży Pożarnej, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska	stała lub rosnąca	Łącznie w Policji, SM i PSP w 2014 r. przeprow adzono 418 działania profilakty czne	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej	równa lub większa od wartości bazowej

		temat ogólnie rozumianego bezpieczeństwa w danym roku do sumy mieszkańców, którzy wzięli udział we wszelkiego rodzaju szkoleniach, ćwiczeniach, konferencjach itp. które podniosły świadomość mieszkańców na temat ogólnie rozumianego bezpieczeństwa											
B.III.6. stosunek liczby zdarzeń-czynów zabronionych wykrytych do liczby zdarzeń-czynów zabronionych zgłoszonych	wskaźnik informuje o stopniu wykrywalności zdarzeń-czynów zabronionych	wskaźnik stanowi różnicę pomiędzy liczbą zdarzeń-czynów zabronionych wykrytych a liczbą zdarzeń-czynów zabronionych zgłoszonych	Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska	brak tendencji	Łącznie Policja i SM wykryła 5000 zdarzeń-czynów w roku 2014r. w stosunku do 5985 interwencji zgłoszonych.	wzrost wykrytych zdarzeń-czynów w stosunku do zgłoszonych	wzrost wykrytych zdarzeń-czynów w stosunku do zgłoszonych	wzrost wykrytych zdarzeń-czynów w stosunku do zgłoszonych	wzrost wykrytych zdarzeń-czynów w stosunku do zgłoszonych	wzrost wykrytych zdarzeń-czynów w stosunku do zgłoszonych	wzrost wykrytych zdarzeń-czynów w stosunku do zgłoszonych	wzrost wykrytych zdarzeń-czynów w stosunku do zgłoszonych	wzrost wykrytych zdarzeń-czynów w stosunku do zgłoszonych
B.III.7. liczba działań prewencyjnych	wskaźnik ma na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.	wartość liczbowa liczona jako suma działań prewencyjnych podjętych na terenie miasta przez służby porządku publicznego.	Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Urząd Miasta: ZKO	stała lub rosnąca	W roku 2014 Policja oraz Straż Miejska podjęły 500 działań prewencyjnych	stała lub wyższa od bazowej	stała lub wyższa od bazowej	stała lub wyższa od bazowej	stała lub wyższa od bazowej	stała lub wyższa od bazowej	stała lub wyższa od bazowej	stała lub wyższa od bazowej	stała lub wyższa od bazowej

1.6.3. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH W OBSZARZE GOSPODARCZYM

WSKAŹNIK	CEL STOSOWANIA/ SZCZEGÓŁOWY OPIS	SPOSÓB OBLICZANIA	ŹRÓDŁO DANYCH	TENDENCJA	WARTOŚĆ BAZOWA	WARTOŚĆ POŻĄDANA						
						2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
C.I.1. liczba miejsc pracy utworzonych przez podmioty, które skorzystały ze zwolnień z podatku od nieruchomości	wskaźnik informuje o skuteczności preferencji podatkowych dla wzrostu przedsiębiorczości i zatrudnienia	wartość liczbowa liczona jako suma wszystkich miejsc pracy utworzonych przez podmioty, które skorzystały ze zwolnień w podatku od nieruchomości: a/ w związku z utworzeniem nowych miejsc pracy oraz poniesionymi nakładami wraz z liczbą utworzonych nowych miejsc pracy przez przedsiębiorców na podstawie § 1 ust. 1 uchwały nr XLV/404/14 RM w Bełchatowie z dnia 27.03.2014 r. oraz kwotą poniesionych nakładów inwestycyjnych, b/ w związku z utworzeniem nowych miejsc pracy wraz z liczbą utworzonych	Urząd Miasta: WF	rosnąca do osiągnięcia wartości pożądaney na 2022	brak danych	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	100

		nowych miejsc pracy przez przedsiębiorców na podstawie § 1 ust. 2 uchwały nr XLV/404/14 RM w Belchatowie z dnia 27.03.2014 r., c/ w związku z realizacją nowych inwestycji, w wyniku których zostanie uruchomiona działalność wytwórcza na obszarach objętych Specjalną Strefą Ekonomiczną - uchwała nr XLV/405/14 RM w Belchatowie z dnia 27.03.2014 r.										
C.I.2. liczba zapytań o ofertę inwestycyjną Miasta	wskaźnik informuje o zainteresowaniu inwestorów ofertą inwestycyjną Urzędu Miasta	wartość liczbowa liczona jako suma wszystkich zapytań mailowych, pisemnych, telefonicznych oraz spotkań z inwestorami w Urzędzie Miasta, siedzibie ŁSSE, siedzibie inwestora oraz BKPPT, dotyczących miejskich	Urząd Miasta: WRM, WGA, KP; BKPPT	brak tendencji	25 (stan na rok 2014)	równa lub większa niż 20	równa lub większa niż 20	równa lub większa niż 20	równa lub większa niż 20	równa lub większa niż 20	równa lub większa niż 20	równa lub większa niż 20

		terenów inwestycyjnych. Do wskaźnika zlicza się pierwszy kontakt z danym investorem.											
C.I.3. liczba odbiorców działań promocyjnych	wskaźnik informuje o liczbie odbiorców z grupy docelowej działania promocyjnego. Do działań promocyjnych zalicza się m.in.: A) kampanie w mediach, B) prowadzenie strony internetowej www.invest.belchatow.pl (liczba sesji) C) prowadzenie aplikacji mobilnej Belchatów Invest Planner (liczba sesji) i D) inne	wartość liczbową liczoną jako suma uczestników wszystkich działań w danym roku	Urząd Miasta: WRM, WPK	brak tendencji	A) kampania w mediach ogólnopolskich: 110 tys.; B) 6993 sesji; C) 1240; D) liczba rozestanych folderów: 150 RAZEM: 118 388	równa lub większa od liczby założonej dla działań promocyjnych na dany rok	równa lub większa od liczby założonej dla działań promocyjnych na dany rok	równa lub większa od liczby założonej dla działań promocyjnych na dany rok	równa lub większa od liczby założonej dla działań promocyjnych na dany rok	równa lub większa od liczby założonej dla działań promocyjnych na dany rok	równa lub większa od liczby założonej dla działań promocyjnych na dany rok	równa lub większa od liczby założonej dla działań promocyjnych na dany rok	równa lub większa od liczby założonej dla działań promocyjnych na dany rok
C.I.4. liczba beneficjentów (z terenu Miasta) projektów realizowanych przez BKPPT	wskaźnik informuje o zainteresowaniu beneficjentów, z terenu Miasta, ofertą BKPPT. Beneficjentem jest firma lub osoba fizyczna.	wartość liczbową liczoną jako suma beneficjentów korzystających z form wsparcia: doradztwa, szkolenia, dofinansowania, informacji i dzierżawy powierzchni.	BKPPT	rosnąca do osiągnięcia wartości pożądanej na 2022	11 (średnia z ostatnich 5 lat)	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	77
C.I.5. liczba miejsc pracy utworzonych przy wsparciu BKPPT na terenie Miasta	wskaźnik informuje o skuteczności działań BKPPT	wartość liczbową liczoną jako suma miejsc pracy utworzonych przy wsparciu BKPPT na terenie Miasta	BKPPT	rosnąca do osiągnięcia wartości pożądanej na 2022	5 (średnia ze wszystkich lat)	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	30

						rok	rok	rok	rok	rok	rok	
C.I.6. powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych	wskaźnik informuje o stopniu uzbrojenia terenów inwestycyjnych na obszarze Miasta w: wodę, kanalizację deszczową, kanalizację sanitarną. Teren inwestycyjny rozumiany jako obszar wyznaczony w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bełchatowa jako teren produkcyjno-usługowy.	wartość liczbowa liczona jako: a) suma uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha) oraz b) wartość procentowa (W) wyrażona jako iloraz terenów uzbrojonych (TU) w danym roku do łącznej powierzchni terenów inwestycyjnych (TI) na obszarze Miasta x100. wzór: $W = TU / TI * 100$	Urząd Miasta: WGA	rosnąca do osiągnięcia wartości pożądaney na 2022	a) 112 ha b) W=70,44%	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowe go (w %) na dany rok	a) 159ha b) W=100%
C.II.1. liczba działań podjętych przez Miasto Bełchatów jako lidera Obszaru Funkcjonalnego Zagłębia Górnicz- Energetycznego Bełchatów - Szczerców- Złoczew	wskaźnik informuje o poziomie aktywności Miasta Bełchatowa na rzecz rozwoju Obszaru Funkcjonalnego	wartość liczbowa liczona jako suma zainicjowanych przez lidera działań na rzecz Obszaru Funkcjonalnego w danym roku. Przez działanie rozumie się organizację spotkań,	Urząd Miasta: WRM, KP	stała	1 (Porozumi enie o współprac y partnerski ej)	4 lub więcej	4 lub więcej	4 lub więcej	4 lub więcej	4 lub więcej	4 lub więcej	4 lub więcej

C.II.2. liczba projektów inwestycyjnych o znamionach proenergetycznych, proekologicznych i innowacyjnych Urzędu Miasta i jednostek podległych oraz zależnych	wskaźnik informuje o wspieraniu gospodarki innowacyjnej i proekologicznej. Przez projekt proenergetyczny rozumie się działanie lub zbiór działań powiązanych ze sobą zmierzających do zmniejszenia emisji CO2 i oszczędności energii. Projekt rozumiany jako zaplanowane w czasie przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia wyznaczonego celu.	wartość liczbową liczoną jako suma projektów realizowanych w danym roku	Urząd Miasta: WRM, WSG, WIZ, WIM, WL, jednostki podległe i zależne	rosnąca do osiągnięcia wartości pożądanej w 2022	3	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	wydział podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	10
C.II.3. liczba transferów technologicznych i innowacyjnych przedsięwzięć wspartych przez BKPPT wśród przedsiębiorstw działających na terenie Miasta	wskaźnik informuje o prorozwojowych działaniach firm realizowanych przy pomocy BKPPT.	wartość liczbową liczoną jako suma wszystkich transferów technologicznych i innowacyjnych przedsięwzięć obliczana na podstawie umów, ankiet BKPPT	BKPPT	rosnąca do osiągnięcia wartości pożądanej w 2022	9 (stan na rok 2014)	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	BKPPT podaje stopień realizacji wskaźnika docelowego (w %) na dany rok	50
C.III.1. liczba klientów CIT	wskaźnik informuje o zainteresowaniu kompleksową ofertą turystyczno - kulturalną miasta	wartość liczbową liczoną jako suma wszystkich zapytań o ofertę turystyczno - kulturalną Miasta w formie telefonicznej, mailowej czy osobistej	Urząd Miasta: CIT	rosnąca	brak danych	równa lub większa niż 200	równa lub większa niż w roku 2016	równa lub większa niż w roku 2017	równa lub większa niż w roku 2018	równa lub większa niż w roku 2019	równa lub większa niż w roku 2020	równa lub większa niż w roku 2022

C.III.2. liczba uczestników imprez kulturalno - sportowych i rekreacyjno - turystycznych o zasięgu regionalnym organizowanych lub współorganizowanych przez Urząd Miasta i jednostki podległe, które zostały wyszczególnione w kalendarzu imprez opracowywanym raz na rok	wskaźnik informuje o udziale mieszkańców Belchatowa i regionu w imprezach kulturalnych i sportowych oraz rekreacyjno - turystycznych o zasięgu ponadlokalnym organizowanych w Mieście	szacunkowa wartość liczbowa wyrażająca sumę wszystkich uczestników wszystkich imprez objętych miernikiem	Urząd Miasta: WPK, CIT, Miejskie Centrum Kultury, MiPBP, Muzeum Regionalne	rosnąca	39 300	większa od bazowej	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym
C.III.3. liczba odsłon na portalach promujących ofertę turystyczno - kulturalną Miasta	wskaźnik informuje o zainteresowaniu ofertą kulturalno-promocyjną miasta. przez portal rozumie się internetowy serwis informacyjny, zawierający informacje będące przedmiotem zainteresowania szerokiego grona odbiorców.	wartość liczbowa liczona jako suma odsłon stron internetowych: www.mck.belchatow.pl www.biblioteka.belchatow.pl www.muzeum.belchatow.pl	Urząd Miasta: WPK, Miejskie Centrum Kultury, Miejska i Powiatowa Biblioteka, Muzeum Regionalne	rosnąca	409 149	większa od bazowej	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym	większa niż w roku ubiegłym

5. SPÓJNOŚĆ STRATEGI Z DOKUMENTAMI NADRZĘDNymi

OBSZAR INWESTYCYJNY		
CEL STRATEGICZNY Zrównoważony rozwój Miasta z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska CELE OPERACYJNE 1. Poprawa funkcjonalności systemu publicznego transportu zbiorowego i obniżenie jego emisyjności 2. Podniesienie dostępności transportowo-komunikacyjnej Miasta 3. Rozwój systemu technicznej obsługi Miasta 4. Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej		
Dokument strategiczny wyższego rzędu	Priorytet/cel /obszar innego dokumentu	Treść priorytetu/celu/obszaru dokumentu wyższego rzędu
Europa 2020	Priorytet	Osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu
	Cel 3	Zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala Nowoczesności	Cel główny	Poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju
	Obszar zadaniowy	obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów (dyfuzji)
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Główny cel strategiczny	Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności
	Cel strategiczny II	Konkurencyjna gospodarka
	Cel II.6.	Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
	Cel II.7.	Zwiększenie efektywności transportu
	Cel strategiczny III	Spójność społeczna i terytorialna
	Cel III.2.	Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	Oś priorytetowa I	Zmniejszenie emisyjności gospodarki
	Oś priorytetowa II	Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020	Cel strategiczny	Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym

	Cel 2	Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”)
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	Cel strategiczny	Region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców
	Cel operacyjny 1	Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji
	Cel strategiczny	Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązanym systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska przyrodniczego
	Cel operacyjny 7	Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej
	Cel operacyjny 8	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego
	Cel strategiczny	Obszary miejskie zapewniające mieszkańcom wysoki poziom życia, wykorzystujące przewagi konkurencyjne do dynamicznego wzrostu gospodarczego oraz adaptujące się do zmian demograficznych i klimatycznych
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	Oś priorytetowa III	Transport
	Priorytet inwestycyjny III 4e	Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
	Cel szczegółowy	Zwiększone wykorzystanie transportu publicznego
	Oś priorytetowa IV	Gospodarka niskoemisyjna
	Priorytet inwestycyjny IV 4a	Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych
	Cel szczegółowy	Zwiększona produkcja energii ze źródeł odnawialnych
	Priorytet inwestycyjny IV 4c	Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym
	Cel szczegółowy	Poprawiona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i w sektorze budownictwa mieszkaniowego
	Priorytet inwestycyjny IV 4e	Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
	Cel szczegółowy	Lepsza jakość powietrza

	Oś priorytetowa V	Ochrona środowiska
	Priorytet inwestycyjny V 5b	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
	Cel szczegółowy	Zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe w regionie
	Priorytet inwestycyjny V 6b	Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
	Cel szczegółowy	Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych
Strategia Rozwoju Powiatu Bełchatowskiego na lata 2014- 2020	Cel strategiczny	Spójność przestrzenna
	Cel operacyjny	Dobra kondycja środowiska przyrodniczego
	Cel operacyjny	Rozwinięty przestrzennie region z powiązanym systemem osadniczym
OBSZAR SPOŁECZNY		
CEL STRATEGICZNY Wysoka jakość życia zintegrowanego społeczeństwa obywatelskiego CELE OPERACYJNE 1. Wzmacnianie tożsamości lokalnej poprzez aktywizację społeczeństwa obywatelskiego 2. Dostęp do usług publicznych na wysokim poziomie 3. Reintegracja społeczno-zawodowa oraz przeciwdziałanie patologiom i wykluczeniu społecznemu 4. Bezpieczne społeczeństwo		
Dokument strategiczny wyższego rzędu	Priorytet/cel/obszar innego dokumentu	Treść priorytetu/celu/obszaru dokumentu wyższego rzędu
Europa 2020	Priorytet	Osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu
	Cel 4	Edukacja
	Cel 5	Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala Nowoczesności	Cel główny	Poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju
	Obszar zadaniowy	Obszar efektywności i sprawności państwa (efektywności)

Strategia Rozwoju Kraju 2020	Główny cel strategiczny	Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności
	Cel strategiczny I	Sprawne i efektywne państwo
	Cel I.1.	Przejsie od administrowania do zarządzania rozwojem
	Cel I.3.	Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela
	Cel strategiczny III	Spójność społeczna i terytorialna
	Cel III.1.	Integracja społeczna
	Cel III.2.	Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020	Oś Priorytetowa II	E-administracja i otwarty rząd
	Cel szczegółowy 2	Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych
	Oś priorytetowa III	Cyfrowe kompetencje społeczeństwa
	Cel szczegółowy 5	Zwiększenie stopnia oraz poprawa umiejętności korzystania z internetu, w tym e-usług publicznych
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020	Cel strategiczny	Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym
	Cel 2	Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”)
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	Cel strategiczny	Aktywne społeczeństwo obywatelskie z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych.
	Cel operacyjny 4	Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie
	Cel operacyjny 5	Wysoki standard i dostęp do usług publicznych
	Cel operacyjny 6	Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
	Cel strategiczny	Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązanym systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska przyrodniczego
	Cel operacyjny 8	Wysoka jakość środowiska przyrodniczego
	Cel strategiczny	Obszary miejskie zapewniające mieszkańcom wysoki poziom życia, wykorzystujące przewagi konkurencyjne do dynamicznego wzrostu gospodarczego oraz adaptujące się do zmian demograficznych

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020		i klimatycznych
	Oś priorytetowa V	Ochrona środowiska
	Priorytet inwestycyjny V 5b	Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
	Cel szczegółowy	Zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe w regionie
	Oś priorytetowa VII	Infrastruktura dla usług społecznych
	Priorytet inwestycyjny VII 2c	Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e- włączenia społecznego, e kultury i e-zdrowia.
	Cel szczegółowy	Zwiększone wykorzystanie e-usług publicznych, w tym informacji sektora publicznego, przez mieszkańców województwa łódzkiego
	Priorytet inwestycyjny VII 9a	Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
	Cel szczegółowy 2	Zwiększona dostępność i jakość usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne
	Priorytet inwestycyjny VII 10a	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej
	Cel szczegółowy 2	Wzrost dostępności edukacji przedszkolnej.
	Cel szczegółowy 3	Poprawa jakości kształcenia ogólnego w zakresie wsparcia kompetencji kluczowych na rynku pracy oraz nauczania eksperymentalnego
	Oś priorytetowa IX	Włączenie społeczne
	Priorytet inwestycyjny IX 9i	Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
	Cel szczegółowy	Przywrócenie zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
	Priorytet inwestycyjny IX 9iv	Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
	Cel Szczegółowy 1	Poprawa dostępu do usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne realizowanych w regionie
	Priorytet	Wspieranie przedsiębiorczości społecznej

	inwestycyjny IX 9v	i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia
	Cel Szczegółowy	Powstanie nowych i trwałych miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej
	Oś priorytetowa X	Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie
	Priorytet inwestycyjny X 8vi	Aktywne i zdrowe starzenie się
	Cel szczegółowy	Wdrożenie programów zdrowotnych mających wpływ na utrzymanie i przedłużenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu, w tym szczególnie osób powyżej 50 roku życia
	Oś priorytetowa XI	Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności
	Priorytet inwestycyjny XI 10i	Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
	Cel szczegółowy 1	Zwiększenie uczestnictwa dzieci w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej
Strategia Rozwoju Powiatu Bełchatowskiego na lata 2014-2020	Cel strategiczny	Spójność Społeczna
	Cel operacyjny	Wysoka jakość oferty edukacyjnej przystosowana do potrzeb rynku
	Cel operacyjny	Zintegrowane społeczeństwo
	Cel operacyjny	Wysoka jakość oraz dostępność do usług publicznych
	Cel strategiczny	Spójność przestrzenna
	Cel operacyjny	Dobra kondycja środowiska przyrodniczego
OBSZAR GOSPODARCZY		
CEL STRATEGICZNY		
Budowa przewagi konkurencyjnej Bełchatowa jako polskiej stolicy branży energetycznej oraz wzbogacenie oferty Miasta dla rozwiązań innowacyjnych		
CELE OPERACYJNE		
1. Przygotowanie kompleksowej oferty dla inwestorów 2. Rozwój innowacyjnej gospodarki energetycznej 3. Miasto atrakcyjne turystycznie		
Dokument strategiczny wyższego rzędu	Priorytet/cel/obszar innego dokumentu	Treść priorytetu/celu/obszaru dokumentu wyższego rzędu
Europa 2020	Priorytet	Osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu

	Cel 1	Zatrudnienie
	Cel 2	Badania i rozwój
	Cel 3	Zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala Nowoczesności	Cel główny	Poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju
	Obszar zadaniowy	Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Główny cel strategiczny	Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności
	Cel strategiczny II	Konkurencyjna gospodarka
	Cel II.2.4	Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej
	Cel II. 3.4	Zwiększenie wykorzystania rozwiązań Innowacyjnych
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020	Oś priorytetowa II	Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	Oś priorytetowa I	Zmniejszenie emisyjności gospodarki
	Oś priorytetowa II	Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu
Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	Cel 1	Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki
	Cel 2	Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta Obszary wiejskie	Cel 1	Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów
	Cel 2	Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych
Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030	Cel 2	Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów
Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020	Cel strategiczny II	Konkurencyjna gospodarka
Strategia Rozwoju Województwa	Filar I	Spójność gospodarcza
	Cel strategiczny	Region wykorzystujący potencjał gospodarczy do

Łódzkiego 2020		rozwoju inteligentnej gospodarki , opartej na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców
	Cel operacyjny 1	Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji
	Kierunek działań 1.1	Rozwój nowoczesnych technologii na rzecz inteligentnych specjalizacji regionalnych
	Kierunek działań 1.2	Rozwój nowoczesnej gospodarki energetycznej
	Cel operacyjny 3	Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości i powiązań sieciowych
	Kierunek działań 3.1	Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych
Regionalna Strategia Innowacyjności dla Województwa Łódzkiego - LORIS 2030	Priorytet 1	Specjalizacja regionalna
	Cel	Zbudowanie przewag konkurencyjnych - lokomotywy rozwoju gospodarczego, które będą wyróżnikiem regionu
	Priorytet 2	Rozwój potencjału innowacyjnego regionu
	Cel	Wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu dla poprawy innowacyjności gospodarki
	Priorytet 3	Zarządzanie innowacjami w regionie
	Cel	Poprawa zarządzania innowacjami w regionie
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020	Oś priorytetowa II	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
	Priorytet inwestycyjny II 3a	Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości
	Cel szczegółowy	Lepsze warunki do rozwoju MSP
	Priorytet inwestycyjny II 3b	Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia
	Cel szczegółowy	Zwiększony poziom handlu zagranicznego MŚP
	Oś priorytetowa IV	Gospodarka niskoemisyjna
	Cel szczegółowy	Zwiększona produkcja energii ze źródeł odnawialnych
	Oś priorytetowa VI	Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu
	Priorytet inwestycyjny 8b	Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój
	Cel szczegółowy	Zwiększone wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych województwa łódzkiego dla rozwoju gospodarki turystycznej.
Program rozwoju turystyki województwa łódzkiego na lata	Priorytet I	Rozwój produktów turystycznych
	Cel strategiczny 1	Rozwój produktów turystycznych wpływających na kształtowanie turystycznego wizerunku województwa łódzkiego

2007-2020	Cel operacyjny 1.2	Zagospodarowanie atrakcji, rozbudowa istniejących produktów turystycznych oraz podnoszenie ich jakości
Strategia Rozwoju Powiatu Bełchatowskiego na lata 2014- 2020	Cel strategiczny	Spójność gospodarcza
	Cel operacyjny	Rozwinięty system gospodarczy oparty na wiedzy i innowacji

6. Wykaz skrótów użytych w dokumencie.

AiS PZT - Seniorzy i Amatorzy Polski Związek Tenisowy
 BKL - Bełchatowski Klub Lekkoatletyczny
 BKPPT - Bełchatowsko - Kleszczowski Park Przemysłowo - Technologiczny
 CIT - Centrum Informacji Turystycznej
 GKS - Górniczy Klub Sportowy
 GUS - Główny Urząd Statystyczny
 KP PSP - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
 KPS - Klub Piłki Siatkowej
 KSRG - Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy
 LKS „Stomil” - Ludowy Klub Sportowy Stomil
 MCK - Miejskie Centrum Kultury
 MiPBP - Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna
 MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
 MPZP- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
 MŚP (sektor) - Sektor małych i średnich przedsiębiorstw (sektor MŚP)
 n.p.t. - nad poziomem terenu
 NZOZ - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
 OP - Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi
 OSP - Ochotnicza Straż Pożarna
 PCK OR - Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy
 PEC - Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
 PGE GiEK S.A - Polska Grupa Energetyczna Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna
 Spółka Akcyjna
 PKD - Polska Klasyfikacja Działalności
 PKS - Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej
 POZ - Podstawowa Opieka Zdrowotna
 PUP - Powiatowy Urząd Pracy
 PZ - Zespół ds. Pomocy Społecznej i Zdrowia
 SM - Straż Miejska
 TBS - Towarzystwo Budownictwa Społecznego
 UE - Unia Europejska
 UFC - Ultimate Fighting Championship
 UM - Urząd Miasta
 WF - Wydział Finansowy
 WGA - Wydział Geodezji i Architektury
 WIM - Wydział Inżynierii
 WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
 WIZ - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
 WL - Wydział Spraw Lokalowych
 WME - system Wdrażania, Monitoringu i Ewaluacji (dotyczy Strategii)
 WOS - Wydział Oświaty

WPK - Wydział Promocji, Kultury i Sportu
WRM - Wydział Rozwoju Miasta
WSG - Wydział Skarbu Gminy
ZI - Zespół ds. Informatyki
ZKO - Zespół Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych
ZOK - Zespół ds. Zarządzania Gospodarką Odpadami Komunalnymi

**Opracowanie i redakcja:
Zespół ds. aktualizacji
Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa**

Urząd Miasta Bełchatowa
Ul. Kościuszki 1
97-400 Bełchatów
Tel. 44 7335145
strategia@belchatow.pl

Październik 2015

